

**ΣΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΕΝΕΡΓΩΝΤΑΣ ΩΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 153.8 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 10(7) ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΗΣ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ (ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΥ**

Αίτηση Αρ 1/2024

**Αναφορικά με τα Άρθρα 115, 153(7) και (8) του Συντάγματος και τα
Άρθρα 10(7) και 11 του Νόμου 33/1964, ως τροποποιήθηκε**

**Γραπτή Αγόρευση Δικηγόρων
καθ' ου η αίτηση**

ΣΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ
ΕΝΕΡΓΩΝΤΑΣ ΩΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 153.8 ΤΟΥ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 10(7) ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΗΣ
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ (ΠΟΙΚΙΛΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ) ΝΟΜΟΥ.

Αίτηση Αρ 1/2024

Αναφορικά με τα Άρθρα 115,153(7) και (8) του Συντάγματος και τα
Άρθρα 10(7) και 11 του Νόμου 33/1964, ως τροποποιήθηκε.

Γραπτή Αγόρευση των Δικηγόρων του καθ' ου η αίτηση

Με την παρούσα αίτηση ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, (στο εξής αναφερόμενος και ως ο αιτητής), επιζητεί την απόλυση του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας, (στο εξής αναφερόμενος και ως ο καθ' ου η αίτηση), για ανάρμοστη συμπεριφορά.

Εισαγωγή

Η παρούσα διαδικασία αποτελεί μία ιδιόμορφη (sui generis) δικαστική διαδικασία διά της οποίας το Συμβούλιο που καθιδρύθηκε με βάση το άρθρο 153.8 του Συντάγματος καλείται να αποφασίσει για την απόλυση Ανώτατου Θεσμικού Αξιωματούχου. Τη διαδικασία αυτή διαφύλαξε ο συνταγματικός νομοθέτης ως ασπίδα προστασίας, μεταξύ άλλων ανώτατων αξιωματούχων, και για το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας ώστε να διασφαλιστεί τόσο η ανεξαρτησία του θεσμού τον οποίο υπηρετεί όσο και το δημόσιο συμφέρον.

Η διαδικασία αυτή συνιστά μία **άκρως εξαιρετική διαδικασία** η οποία δεν αποσκοπεί ασφαλώς στον έλεγχο της ορθότητας των ενεργειών των αξιωματούχων αφού, όπως και ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας αναγνώρισε στη μαρτυρία του, ουδείς αξιωματούχος μπορεί να διεκδικεί το αλάθητο, αλλά είναι ένα εξαιρετικό μέτρο μομφής εκεί όπου λαμβάνει χώρα **τόσο μεμπτή και τόσο κακή συμπεριφορά τέτοιας βαρύτητας** που είτε να καθιστά τον αξιωματούχο **ανίκανο να εκτελεί τα καθήκοντα της θέσης, είτε στα μάτια τρίτων να θεωρείται ακατάλληλος να εκτελεί τα καθήκοντα του** προς το δημόσιο συμφέρον με αποτέλεσμα να επιβάλλεται η αποπομπή του διά της άμεσης απόλυσης από τα καθήκοντα του. Είναι δε ακριβώς για αυτό το λόγο που από της εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας υπήρξε μία και μοναδική περίπτωση απόλυσης Ανώτατου Αξιωματούχου δι' ανάρμοστη συμπεριφορά, αυτή του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα μετά τη ρητή παραδοχή του ενώπιον του Συμβουλίου ότι ο ίδιος είχε εν γνώσει του προβεί σε δημόσιες, αβάσιμες και σοβαρές

καταγγελίες εναντίον του τότε Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για διάπραξη σοβαρών ποινικών αδικημάτων και συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, του δεκασμού και της δωροληψίας, για τις οποίες τελικά απολογήθηκε δημόσια ενώπιον του Συμβουλίου.

Η παρούσα υπόθεση ουδεμία σχέση έχει με το μόνο προηγούμενο που υπάρχει στην Κυπριακή Δημοκρατία ήτοι την απόφαση Ερωτοκρίτου, αλλά ούτε και έχουμε εντοπίσει οποιοδήποτε παρόμοιο προηγούμενο σε άλλη χώρα του κόσμου. Τούτο γιατί διά της παρούσας αίτησης επιζητείται από το Συμβούλιο να αποπέμψει έναν αξιωματούχο ο οποίος καθ' ομολογία ασκεί τα καθήκοντα του με τρόπο έντιμο, αποδοτικό και πάντοτε προς το δημόσιο συμφέρον. Τα όσα δε καταλογίζονται στον καθ' ου η αίτηση ως ανάρμοστη συμπεριφορά πόρρω απέχουν από τα όσα απαιτούνται για το χαρακτηρισμό μιας συμπεριφοράς ως ανάρμοστης. Μάλιστα η καταλογιζόμενη στον καθ' ου η αίτηση ως ανάρμοστη συμπεριφορά και οι καταγγελίες που του αποδίδονται δεν στηρίζονται ευθέως και αρρήκτως στα λόγια ή πράξεις του ίδιου του καθ' ου η αίτηση **αλλά σε υποκειμενικά, ατεκμηρίωτα και αυθαίρετα συμπεράσματα του ίδιου του αιτητή** περί απόδοσης χαρακτηρισμών από τον καθ' ου η αίτηση στον αιτητή που παρουσιάζουν δήθεν τόσο τον ίδιο τον αιτητή όσο και τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα ως διεφθαρμένους. **Απόδοση τέτοιων χαρακτηρισμών από τον καθ' ου η αίτηση στον αιτητή ή στον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα όχι μόνο δεν έχει αποδειχθεί αλλά και ουδέποτε υπήρξε.** Αυτό που έχει αναδειχθεί στα πλαίσια της παρούσας διαδικασίας τόσο από τη μαρτυρία όσο και από τα τεκμήρια που εκατέρωθεν έχουν παρουσιαστεί, είναι η ύπαρξη διαφωνιών των δύο αξιωματούχων οι οποίες σχετίζονται αποκλειστικά με την άσκηση των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων τους και είναι καθαρά θεσμικής φύσης, τουλάχιστον όσον αφορά τον καθ' ου η αίτηση. Ο συνταγματικός νομοθέτης δεν προέβλεψε την παρούσα διαδικασία ως λύση για την επίλυση θεσμικών διαφορών, ήτοι με την απομάκρυνση του ενός εκ των δύο διαφωνούντων μεταξύ τους αξιωματούχων όπως επιδιώκεται με την παρούσα αίτηση, αλλά τη συνταγματικώς προβλεπόμενη εκ του άρθρου 139 του Συντάγματος διαδικασία για επίλυση διαφορών και διαφωνιών αναφορικά με τις αρμοδιότητες και εξουσίες τους.

Προτού προχωρήσουμε στο σχολιασμό των όσων παρουσιάστηκαν ενώπιον του Συμβουλίου τα οποία επαναλαμβάνουμε, όχι μόνο δεν καταδεικνύουν ανάρμοστη συμπεριφορά, αλλά ούτε και οποιαδήποτε κακή ή έστω μεμπτή συμπεριφορά από μέρους του καθ' ου η αίτηση, θεωρούμε σημαντικό να παραθέσουμε το πλαίσιο και τις προϋποθέσεις που έχουν καθοριστεί νομολογιακά από το Συμβούλιο ως προαπαιτούμενα για να καταδειχθεί ανάρμοστη συμπεριφορά, τέτοια που να μπορεί να οδηγήσει στην άμεση απόλυση ενός θεσμικού αξιωματούχου.

ΜΕΡΟΣ Α – ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Νομολογιακές αρχές ως προς τη στοιχειοθέτηση ανάρμοστης συμπεριφοράς

Η έννοια της «ανάρμοστης συμπεριφοράς» και οι προϋποθέσεις για στοιχειοθέτηση τέτοιας συμπεριφοράς που να οδηγεί στην απόλυση ανώτατου αξιωματούχων καθορίστηκαν από το Συμβούλιο στην *Αίτηση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για Απόλυση του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας δια ανάρμοστη συμπεριφορά (Αρ. 7) (2015) 3 Α.Α.Δ. 484* (στο εξής αναφερόμενη ως η απόφαση «*Ερωτοκρίτου*»). Το Συμβούλιο κατόπιν επισκόπησης των συναφών αυθεντιών και συγγραμμάτων από την Αγγλική και Κοινοπολιτειακή νομολογία, καθόρισε το νοηματικό περιεχόμενο του όρου «ανάρμοστη συμπεριφορά» και τα προαπαιτούμενα για την κατάδειξη τέτοιας συμπεριφοράς, καθορίζοντας ένα ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο απόδειξης αφού όπως υποδείχθηκε **οποιαδήποτε αμφιβολία «θα προσμετρήσει υπέρ του Καθ' ου η αίτηση» και τονίζοντας ότι «η κατηγοριοποίηση και ένταξη συμπεριφοράς στην έννοια του «ανάρμοστου», γίνεται με ιδιαίτερη πάντοτε περίσκεψη και με ανάλογη φειδώ».**

Τα όσα λέχθηκαν στην *Ερωτοκρίτου* οριοθετούν και το πλαίσιο εξέτασης της παρούσας αίτησης και ως εκ τούτου κρίνεται εξ αρχής αναγκαία η παράθεση τους.

Η ανάρμοστη συμπεριφορά, εν σχέσει με την κατοχή ενός αξιώματος, καθορίζεται με αναφορά **πάντοτε στις συνέπειες τέτοιας συμπεριφοράς επί της ικανότητας του αξιωματούχου να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματος του.** Για να κριθεί η ικανότητα αυτή εξετάζονται δύο πτυχές:

- (α) Το άμεσο αποτέλεσμα της συμπεριφοράς του αξιωματούχου επί της ικανότητας του να επιτελεί τα καθήκοντα του.
- (β) Κατά πόσον η συμπεριφορά του αξιωματούχου μπορεί να επηρεάσει την αντίληψη τρίτων σε σχέση με την καταλληλότητα του να συνεχίζει να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματος του.

Εάν καταδειχθεί ότι ικανοποιείται οποιαδήποτε από τις δύο πιο πάνω πτυχές, είτε δηλαδή ότι ο αξιωματούχος λόγω της συμπεριφοράς του δεν έχει την ικανότητα να ασκεί τα καθήκοντα του, είτε ότι η συμπεριφορά αυτή έχει επηρεάσει την αντίληψη των τρίτων σε σχέση με την καταλληλότητα του να ασκεί τα καθήκοντα της θέσης, **το ίδιο το αξίωμα περιέρχεται σε ανυποληψία με αποτέλεσμα η συμπεριφορά του αξιωματούχου να χαρακτηρίζεται ως ανάρμοστη.**

Παραθέτουμε το σχετικό απόσπασμα από την *Ερωτοκρίτου*, όπου το Συμβούλιο υιοθετώντας τα όσα λέχθηκαν στην απόφαση του Ανακτοσυμβουλίου στην υπόθεση *Lawrence v. The Attorney General (Grenada) [2007UKPC18 (26March2007)* ανέφερε τα ακόλουθα:

«Η ικανότητα να συνεχίσει να ασκεί το αξίωμα του έχει δύο πτυχές. Η πρώτη αφορά στο άμεσο αποτέλεσμα (της συμπεριφοράς του αξιωματούχου) επί της ικανότητας του να επιτελεί τα καθήκοντα του. Διαζευκτικά ή επιπρόσθετα, η συμπεριφορά του αξιωματούχου μπορεί να επηρεάσει την αντίληψη τρίτων, εν σχέσει προς το αξίωμα, κατά τρόπον που οποιαδήποτε σκοπούμενη εκτέλεση των καθηκόντων του αξιωματούχου να εκλαμβάνεται, ευρέως, ως διεφθαρμένη, απρεπής ή εχθρική προς τα συμφέροντα των προσώπων ή του οργανισμού των οποίων, οι λειτουργίες του αξιώματος, προορίζονται να εξυπηρετούν. Σε οποιαδήποτε από τις δύο προαναφερόμενες περιπτώσεις ο κίνδυνος είναι ότι, το ίδιο το αξίωμα, θα περιπέσει σε ανυποληψία ως αποτέλεσμα της συμπεριφοράς του κατόχου του. Εάν αυτή ενδέχεται να είναι η περίπτωση, τότε η συμπεριφορά του αξιωματούχου χαρακτηρίζεται ως ανάρμοστη (για τους σκοπούς της σχετικής νομοθεσίας).»

Με αλλά λόγια, για να χαρακτηριστεί μια συμπεριφορά ενός αξιωματούχου ως ανάρμοστη πρέπει να είναι τέτοια ώστε να έχει ως αποτέλεσμα να περιπέσει το αξίωμα του σε ανυποληψία. Όπως διαπίστωσε το Συμβούλιο στην *Ερωτοκρίτου* με αναφορά στην απόφαση του Ανακτοσυμβουλίου στην υπόθεση *Chief Justice of Gibraltar referral under section 4 of the Judicial Committee Act (1833) [2009] UKPC43*, πρέπει περαιτέρω η βαρύτητα της συγκεκριμένης συμπεριφοράς να είναι τέτοια ώστε να δικαιολογείται η εισήγηση ότι ο αξιωματούχος θα πρέπει να απολυθεί από τη θέση του. Το συγκεκριμένο ερώτημα, ως προς το δηλαδή αν η ανάρμοστη συμπεριφορά για την οποία είναι υπόλογος ο αξιωματούχος μπορεί να χαρακτηριστεί **βαρύνουσα, ή βαρεία**, απαντάται κατόπιν αξιολόγησης της συγκεκριμένης συμπεριφοράς του αξιωματούχου. Συγκεκριμένα υποδείχθηκαν τα ακόλουθα:

«Τονίστηκε συναφώς ότι ο όρος «ανάρμοστη συμπεριφορά» ερμηνεύεται στα πλαίσια του συγκεκριμένου νομοθετικού κειμένου στο οποίο απαντάται. Αν η συμπεριφορά είναι τέτοια που ενδέχεται να περιαγάγει το αξίωμα σε ανυποληψία, τότε μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανάρμοστη συμπεριφορά. Αλλά ακόμα και αν η συμπεριφορά μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανάρμοστη υπό την προαναφερόμενη έννοια, παραμένει το ερώτημα κατά πόσον η βαρύτητά της είναι τέτοια ώστε να δικαιολογείται η εισήγηση όπως ο αξιωματούχος

απολυθεί από τη θέση του. Για το τελευταίο ερώτημα εφαρμόζεται το κριτήριο που τέθηκε στην υπόθεση **Therrien** (ανωτέρω). Το κριτήριο της **Therrien**, το οποίο αφορά σε απόλυση Δικαστή, είναι το κατά πόσον η συμπεριφορά για την οποία είναι υπόλογος ο Δικαστής είναι τόσο καταφανώς αντίθετη προς την αντικειμενικότητα, την εντιμότητα και την ανεξαρτησία της Δικαστικής Εξουσίας, ώστε η εμπιστοσύνη των ατόμων που εμφανίζονται ενώπιον του Δικαστή ή η εμπιστοσύνη του κοινού προς το όλο σύστημα απονομής της Δικαιοσύνης, να υποβαθμίζεται. Σε τέτοια περίπτωση θεωρείται ότι ο Δικαστής δεν είναι ικανός να εκτελεί τα καθήκοντα του αξιώματος του.»

Με βάση τα πιο πάνω, το Συμβούλιο προχώρησε και ερμήνευσε το ίδιο τον όρο «ανάρμοστη συμπεριφορά». Παραθέτουμε αυτούσιο το σχετικό απόσπασμα από την **Ερωτοκρίτου**:

«Καθοδηγούμενοι από τις προαναφερόμενες αυθεντίες ερμηνεύουμε τον όρο «ανάρμοστος συμπεριφορά», στο Άρθρο 153.7(4) του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως συμπεριφορά τόσο κακή, τόσο μεμπτή δηλαδή, ώστε να καθιστά το πρόσωπο που είναι υπόλογο γι' αυτήν, ανίκανο να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματος του ή να δημιουργεί, ευλόγως, αμφιβολίες σε τρίτους, αντικειμενικά κρίνοντας, ως προς την καταλληλότητα του να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματος του κατά τρόπο έντιμο, ορθό και εξυπηρετούντα το δημόσιο συμφέρον, το οποίον το αξίωμα προορίζεται να εξυπηρετεί. Σε κάθε περίπτωση κριτής της εν λόγω μεμπτής συμπεριφοράς ή της δημιουργίας ευλόγων αμφιβολιών σε τρίτους παραμένει το Συμβούλιο.

Το κριτήριο για το κατά πόσον μια συμπεριφορά είναι ανάρμοστη για το συγκεκριμένο αξίωμα είναι αντικειμενικό, και δεδομένου ότι δεν πρόκειται για ποινικό αδίκημα, δεν θεωρούμε ότι είναι απαραίτητο να αποδεικνύεται και η υποκειμενική υπόσταση (*mens rea*) οποιουδήποτε αδικήματος. **Κρίνουμε όμως ότι η κατηγοριοποίηση και ένταξη συμπεριφοράς στην έννοια του «ανάρμοστου» γίνεται με ιδιαίτερη πάντοτε περίσκεψη και με ανάλογη φειδώ.**

Δεν διαφεύγει της προσοχής μας ότι το Σύνταγμα, καθορίζοντας το επίπεδο συμπεριφοράς για δικαστές και άλλους ανώτατους αξιωματούχους, έχει ταυτόχρονα προσδιορίσει και τη συνέπεια εφόσον σε περίπτωση ευρήματος ότι ο καθ' ου η αίτηση έχει επιδείξει ανάρμοστη συμπεριφορά εν τη εννοία του Συντάγματος, η κύρωση που θα του επιβληθεί είναι υποχρεωτικά αυτή της απόλυσης, της αποπομπής, δηλαδή, από το αξίωμα του. **Στην απουσία εξειδικευμένης νομοθεσίας που να καθορίζει περαιτέρω τις παραμέτρους της ανάρμοστης συμπεριφοράς, αλλά και στην απουσία διαβάθμισης των κυρώσεων που ενδεχομένως να**

μπορούσαν να επιβληθούν το Συμβούλιο θεωρεί ορθό να ερμηνεύσει τη σχετική συνταγματική πρόνοια υπό το φως της αρχής της αναλογικότητας, μιας θεμελιώδους αρχής σε κράτος δικαίου, ώστε ακόμη και σε περίπτωση διαπίστωσης συμπεριφοράς τέτοιας που θεωρείται ως κατώτερη των περιστάσεων να μην οδηγεί, κατ' ανάγκη, στην ένταξή της στον ορισμό της συνταγματικής διάστασης του όρου 'ανάρμοστη συμπεριφορά' που έχει ως μόνη συνέπεια την απόλυση του δικαστή ή άλλου αξιωματούχου από τη θέση του. Με άλλα λόγια, και η βαρύτητα της συμπεριφοράς πρέπει να είναι τέτοια ώστε να θεμελιώνει και το ανάρμοστό της. Σ' αυτό το πλαίσιο, το Συμβούλιο θα διατηρεί κατά νουν και το γεγονός ότι ο καθ' ου η αίτηση διορίστηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ως το δικό του αναφαίρετο συνταγματικό δικαίωμα. Είναι συνεπώς επιθυμητό το Συμβούλιο να διατηρεί την ως άνω συνταγματική διάσταση του θέματος, υπόψιν.»

Έχει συνεπώς καταστεί σαφές από το Συμβούλιο στην απόφαση **Ερωτοκρίτου** ότι, για να στοιχειοθετηθεί η ύπαρξη ανάρμοστης συμπεριφοράς η οποία να επιφέρει την απόλυση, **δεν αρκεί απλώς η κατάδειξη μίας μεμπτής ή ακόμα και κακής συμπεριφοράς**. Τούτο ασφαλώς προς διασφάλιση του αναγκαίου επιπέδου ανεξαρτησίας των αξιωματούχων ώστε να μην μπορεί κάποιος να δρομολογεί την απόλυση τους με ασήμαντες αφορμές ή γεγονότα που να είναι δυσανάλογα προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, ήτοι την απόλυση του αξιωματούχου. Τούτο άλλωστε επιτάσσει, όπως υποδείχθηκε στην **Ερωτοκρίτου** και η **αρχή της αναλογικότητας** η οποία αποτελεί θεμελιώδη συνισταμένη σε ένα κράτος δικαίου.

Πριν προχωρήσουμε να συνοψίσουμε τις αρχές της **Ερωτοκρίτου** θεωρούμε χρήσιμο να παρουσιάσουμε αυτούσια και αυτολεξεί (verbatim) ορισμένα αποσπάσματα από την απόφαση τα οποία κωδικοποιούν τα συμπεράσματα του Συμβουλίου στην πιο πάνω υπόθεση:

1. «**Τονίζουμε εν κατακλείδι ότι η παρούσα διαδικασία όπως και κάθε άλλη διαδικασία που στοχεύει στην απόλυση λόγω ανάρμοστης συμπεριφοράς αξιωματούχου του κράτους δεν στοχεύει στην τιμωρία του Δικαστή ή του αξιωματούχου, όπως πολύ ορθά τονίστηκε στην υπόθεση Καμένος, αλλά στην προστασία του κοινού «... με την υιοθέτηση αυστηρού επιπέδου δικαστικής συμπεριφοράς για να διατηρηθεί η εμπιστοσύνη του στην ακεραιότητα, κύρος και ανεξαρτησία του δικαστικού συστήματος».**

2. «Σ' αυτό το πλαίσιο, το Συμβούλιο θα διατηρεί κατά νουν και το γεγονός ότι ο καθ' ου η αίτηση διορίστηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ως το δικό του αναφαίρετο συνταγματικό δικαίωμα. Είναι συνεπώς επιθυμητό το Συμβούλιο να διατηρεί την ως άνω συνταγματική διάσταση του θέματος, υπόψιν.»
3. «Κρίνουμε όμως ότι η κατηγοριοποίηση και ένταξη συμπεριφοράς στην έννοια του «ανάρμοστου», γίνεται με ιδιαίτερη πάντοτε περίσκεψη και με ανάλογη φειδώ.»
4. «Οποιαδήποτε βεβαίως αμφιβολία θα προσμετρήσει υπέρ του καθ' ου η αίτηση.»
5. «Στην απουσία εξειδικευμένης νομοθεσίας που να καθορίζει περαιτέρω τις παραμέτρους της ανάρμοστης συμπεριφοράς, αλλά και στην απουσία διαβάθμισης των κυρώσεων που ενδεχομένως να μπορούσαν να επιβληθούν, το Συμβούλιο θεωρεί ορθό να ερμηνεύσει τη σχετική συνταγματική πρόνοια υπό το φως της αρχής της αναλογικότητας, μιας θεμελιώδους αρχής σε κράτος δικαίου, ώστε ακόμη και σε περίπτωση διαπίστωσης συμπεριφοράς τέτοιας που θεωρείται ως κατώτερη των περιστάσεων να μην οδηγεί, κατ' ανάγκη, στην ένταξή της στον ορισμό της συνταγματικής διάστασης του όρου 'ανάρμοστη συμπεριφορά' που έχει ως μόνη συνέπεια την απόλυση του δικαστή ή άλλου αξιωματούχου από τη θέση του»
6. «Η βαρύτητα της συμπεριφοράς πρέπει να είναι τέτοια ώστε να θεμελιώνει και το ανάρμοστό της.»
7. «Το κριτήριο για το κατά πόσον μια συμπεριφορά είναι ανάρμοστη για το συγκεκριμένο αξίωμα είναι αντικειμενικό, και δεδομένου ότι δεν πρόκειται για ποινικό αδίκημα, δεν θεωρούμε ότι είναι απαραίτητο να αποδεικνύεται και η υποκειμενική υπόσταση (*mens rea*) οποιουδήποτε αδικήματος.»
8. «Ερμηνεύουμε τον όρο «ανάρμοστος συμπεριφορά», στο Άρθρο 153.7(4) του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως συμπεριφορά τόσο κακή, τόσο μεμπτή δηλαδή, ώστε να καθιστά το πρόσωπο που είναι υπόλογο γι' αυτήν, ανίκανο να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματος του ή να δημιουργεί, ευλόγως, αμφιβολίες σε τρίτους, αντικειμενικά κρίνοντας, ως προς την καταλληλότητα του να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματος του κατά τρόπο έντιμο, ορθό και εξυπηρετούντα το δημόσιο συμφέρον, το οποίο το αξίωμα προορίζεται να εξυπηρετεί.»
9. «Σε κάθε περίπτωση κριτής της εν λόγω μεμπτής συμπεριφοράς ή της δημιουργίας ευλόγων αμφιβολιών σε τρίτους παραμένει το Συμβούλιο.»

10. «Η ανάρμοστη συμπεριφορά, εν σχέσει με την κατοχή ενός αξιώματος, καθορίζεται με αναφορά στις συνέπειες τέτοιας συμπεριφοράς επί της ικανότητας του αξιωματούχου να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματος του. Η ικανότητα να συνεχίσει να ασκεί το αξίωμα του έχει δύο πτυχές. Η πρώτη αφορά στο άμεσο αποτέλεσμα (της συμπεριφοράς του αξιωματούχου) επί της ικανότητος του να επιτελεί τα καθήκοντα του. Διαζευκτικά ή επιπρόσθετα, η συμπεριφορά του αξιωματούχου μπορεί να επηρεάσει την αντίληψη τρίτων, εν σχέσει προς το αξίωμα, κατά τρόπον που οποιαδήποτε σκοπούμενη εκτέλεση των καθηκόντων του αξιωματούχου να εκλαμβάνεται, ευρέως, ως διεφθαρμένη, απρεπής ή εχθρική προς τα συμφέροντα των προσώπων ή του οργανισμού των οποίων, οι λειτουργίες του αξιώματος, προορίζονται να εξυπηρετούν. Σε οποιαδήποτε από τις δύο προαναφερόμενες περιπτώσεις ο κίνδυνος είναι ότι, το ίδιο το αξίωμα, θα περιπέσει σε ανυποληψία ως αποτέλεσμα της συμπεριφοράς του κατόχου του. Εάν αυτή ενδέχεται να είναι η περίπτωση, τότε η συμπεριφορά του αξιωματούχου χαρακτηρίζεται ως ανάρμοστη»
11. «Αν η συμπεριφορά είναι τέτοια που ενδέχεται να περιαγάγει το αξίωμα σε ανυποληψία, τότε μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανάρμοστη συμπεριφορά. Αλλά ακόμα και αν η συμπεριφορά μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανάρμοστη υπό την προαναφερόμενη έννοια, παραμένει το ερώτημα κατά πόσο η βαρύτητα της είναι τέτοια ώστε να δικαιολογείται η εισήγηση όπως ο αξιωματούχος απολυθεί από τη θέση του. Για το τελευταίο ερώτημα εφαρμόζεται το κριτήριο που τέθηκε στην υπόθεση Therrien ανωτέρω. Το κριτήριο της Therrien, το οποίο αφορά σε απόλυση Δικαστή, είναι το κατά πόσον η συμπεριφορά για την οποία είναι υπόλογος ο Δικαστής είναι τόσο καταφανώς αντίθετη προς την αντικειμενικότητα, την εντιμότητα και την ανεξαρτησία της Δικαστικής Εξουσίας, ώστε η εμπιστοσύνη των ατόμων που εμφανίζονται ενώπιον του Δικαστή ή η εμπιστοσύνη του κοινού προς το όλο σύστημα απονομής της Δικαιοσύνης, να υποβαθμίζεται. Σε τέτοια περίπτωση θεωρείται ότι ο Δικαστής δεν είναι ικανός να εκτελεί τα καθήκοντα του αξιώματος του.»
12. «Όπως ήδη λέχθηκε, Ανώτατοι Αξιωματούχοι του Κράτους, όπως οι Δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου, ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα, αφιερωμένοι στην υπηρεσία ενός ευρύτερου συμφέροντος, του δημοσίου, οφείλουν να επιδεικνύουν άμεμπτη συμπεριφορά τόσο κατά την επιτέλεση των καθηκόντων του αξιώματος τους, όσο και γενικότερα. Η προαναφερόμενη συμπεριφορά του καθ' ου η

αίτηση ήταν πολύ κατώτερη του αναμενόμενου επιπέδου συμπεριφοράς από τέτοιον αξιωματούχο. Είναι συμπεριφορά που, αντικειμενικά κρινόμενη, τον καθιστά ανίκανο για επιτέλεση των υψηλών καθηκόντων του και, στα μάτια τρίτων, είναι εύλογη η αντίληψη ότι τέτοια συμπεριφορά τον καθιστά ακατάλληλο να συνεχίσει να επιτελεί τα υψηλά του καθήκοντα με επάρκεια και προς το δημόσιο συμφέρον, το οποίο το αξίωμα του προορίζεται να υπηρετεί. Τέτοια συμπεριφορά εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους να περιαγάγει το αξίωμα και τους Θεσμούς, γενικότερα, σε ανυποληψία.»

Συνοψίζοντας όλες τις πιο πάνω αρχές θεμελιώνεται ότι, για να οδηγηθεί σε απόλυση ένας ανεξάρτητος αξιωματούχος, απαιτούνται σωρευτικά τα ακόλουθα:

1. Να διαπιστώνεται συμπεριφορά από μέρους του αξιωματούχου που να είναι οπωσδήποτε κατώτερη των περιστάσεων.
2. Η συγκεκριμένη συμπεριφορά για την οποία είναι υπόλογος να μην είναι απλώς και μόνον κατώτερη των περιστάσεων αλλά να ενέχει βαρύτητα που να μπορεί να οδηγήσει στην απόλυση.
3. Για να χαρακτηριστεί συμπεριφορά ως βαρύνουσα θα πρέπει να επηρεάζει την ικανότητα του αξιωματούχου να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματος του και θα πρέπει, είτε:
 - (α) ο αξιωματούχος εκ της συγκεκριμένης συμπεριφοράς να καθίσταται ανίκανος να εκτελέσει τα καθήκοντα του αξιώματος του, είτε,
 - (β) να δημιουργεί ευλόγως αμφιβολίες σε τρίτους, αντικειμενικά κρίνοντας, ως προς την καταλληλότητα του να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματος του κατά τρόπο έντιμο, ορθό και εξυπηρετούντα το δημόσιο συμφέρον, το αξίωμα το οποίο προορίζεται να εξυπηρετεί.
4. Ως αποτέλεσμα της ανάρμοστης συμπεριφοράς, το αξίωμα το οποίο το συγκεκριμένο πρόσωπο υπηρετεί στα μάτια τρίτων να έχει περιπέσει σε ανυποληψία.

Νομολογιακό προηγούμενο περιπτώσεων παύσης αξιωματούχων

Η ένταση της βαρύτητας που θα πρέπει να ενέχει η συμπεριφορά η κατώτερη των περιστάσεων γίνεται εύκολα αντιληπτή εάν παρατεθούν εξ αρχής τα προηγούμενα νομολογιακά παραδείγματα περιπτώσεων στις οποίες καταλογίστηκε σε αξιωματούχο ανάρμοστη συμπεριφορά. **Οι συμπεριφορές που τέθηκαν προς εξέταση στις περιπτώσεις εκείνες ουδόλως μπορούν να συσχετιστούν ή να συγκριθούν με τα όσα προσδιορίστηκαν ως βάση της παρούσας αίτησης στην οποία, αν και απαριθμούνται συνολικά 15 διαφορετικές περιστάσεις εναντίον του καθ' ου η αίτηση, οι οποίες χρονολογούνται από το Σεπτέμβριο του 2020 μέχρι τον Ιανουάριο του 2024 και για κάθε μία εκ των οποίων ο αιτητής εισηγείται ότι **συνιστά από μόνη** της ανάρμοστη συμπεριφορά που θα πρέπει να οδηγήσει στην απόλυση του καθ' ου η αίτηση, **καμία εξ αυτών δεν καταδεικνύει ούτε κατ' ελάχιστον ανάρμοστη συμπεριφορά εκ μέρους του.****

1. Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ

Αρχίζοντας από την υπόθεση **Ερωτοκρίτου** που επαναλαμβάνουμε αποτελεί και τη μοναδική περίπτωση απόλυσης κρατικού αξιωματούχου από της ίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθίσταται εύκολα αντιληπτό ότι ούτε κατά διάνοια δεν παρέχεται περιθώριο οποιουδήποτε συσχετισμού με την παρούσα υπόθεση. Στην υπόθεση **Ερωτοκρίτου** ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα παρά το γεγονός ότι σε μια έξαρση αντιπερισπασμού κατηγόρησε ευθέως και σε δημόσια δημοσιογραφική διάσκεψη τον Γενικό Εισαγγελέα για τα σοβαρά ποινικά αδικήματα του δεκασμού και της δωροληψίας, ο ίδιος μεταγενέστερα παραδέχθηκε ότι οι κατηγορίες αυτές δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα. Όπως καταγράφεται και στην απόφαση του Συμβουλίου:

«Διεφάνη τελικά ότι τα ουσιώδη γεγονότα που καλύπτουν τις δηλώσεις της 14.4.2015 και μέχρι τις 23.4.2015 παρέμειναν αδιαμφισβήτητα και συνιστούν κοινή συνισταμένη της ενώπιόν μας μαρτυρίας. Επιβεβαιώνονται δε από τα σχετικά τεκμήρια που κατατέθηκαν ενώπιον του Συμβουλίου. Άλλωστε ο καθ' ου η αίτηση τελικά προέβηκε σε μια γενική απολογία προς τον Αιτητή αναφέροντας, μεταξύ άλλων, ότι δεν καταλογίζει σ' αυτόν οτιδήποτε το μεμπτό, δεν αμφισβητεί την εντιμότητα και την ορθότητα των χειρισμών του και απολογείται σ' αυτόν και την οικογένεια του για οποιαδήποτε ταλαιπωρία τους προκάλεσε με τις ενέργειες του. Κατά την αντεξέταση του απέσυρε ανεπιφύλακτα όλους τους ισχυρισμούς που είχε κάμει εναντίον του Αιτητή για ανεντιμότητα, ανεπάρκεια χειρισμών των υποθέσεων που αφορούν την οικονομία και οποιαδήποτε άλλη μομφή ή απαξιωτική δήλωση.»

Χαρακτηριστικό είναι και το πιο κάτω απόσπασμα από την απόφαση του Συμβουλίου που συνοψίζει και τα σχετικά γεγονότα:

«(α) Οι δημόσιες δηλώσεις του καθ' ου η αίτηση, οι οποίες έγιναν στις 14.4.2015 και τις αμέσως επόμενες μέρες, περιλάμβαναν, όπως ο ίδιος εν τέλει παραδέχθηκε, αβάσιμους ισχυρισμούς για ενδεχόμενη διάπραξη σοβαρών ποινικών αδικημάτων εκ μέρους του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, προϊσταμένου της Νομικής Υπηρεσίας. Ο καθ' ου η αίτηση καταλόγιζε στον Αιτητή συμπεριφορά και ενέργειες οι οποίες «υποδηλούσαν» δεκασμό και αθέμιτο επηρεασμό του (Αιτητή) στην υπόθεση Providencia. Οι ισχυρισμοί αυτοί ήταν αναληθείς, ηθικά μεμπτοί και απαράδεκτοι κατά τον τρόπο που έγιναν και ήταν «λάθος» για το οποίο τελικά ο καθ' ου η αίτηση απολογήθηκε στον Αιτητή. Είναι χαρακτηριστική η τελική τοποθέτηση του καθ' ου η αίτηση κατά το στάδιο της αντεξέτασής του, την οποία και παραθέτουμε αυτούσια:

«Ε. Τώρα αντιλαμβάνεστε ότι εκείνα, τα οποία είπατε σε σχέση με το πρόσωπο του Γενικού Εισαγγελέα και οι μετέπειτα καταγγελίες που γίναν και στην Αστυνομία, είναι σοβαρότατοι ισχυρισμοί και πάρα πολύ επιλήψιμοι, αυτό το αντιλαμβάνεστε;

*Α. Εκτιμώντας με εκτίμηση της πρώτης στιγμής από οποιοδήποτε αντικειμενικό παρατηρητή, όχι μόνο από εμένα, το τι λέχθηκε θα συμφωνούσα και θα συμφωνήσω ως αντικειμενικός παρατηρητής μαζί σας ότι **πρόκειται περί σοβαρών κατηγοριών και ότι πρόκειται περί ηθικά επιλήψιμων πράξεων, οι οποίες ολοφάνερα εκτοξεύονται εναντίον του Γενικού Εισαγγελέα.** Διαβάζοντας όμως συνολικά και έχοντας υπόψη τα όσα λέχθηκαν υπό το βάρος των εντυπώσεων και των συναισθημάτων που μου έχουν δημιουργηθεί και σας παραπέμπω ξανά στην παράγραφο της γραπτής μου δήλωσης, ότι αυτό που αποκόμισα ήταν ότι κάποιος κάτι είχε κάμει στην PROVIDENCIA και εγώ στην προσπάθειά μου να ανακαλύψω και να επισημάνω ποιος είχε κάνει τι, άρχισα να μιλώ για διερεύνηση όλων μηδενός εξαιρουμένου, ακόμα και ανθρώπων που όπως είδατε και γνωρίζετε κατά την διάρκεια των γεγονότων είναι άνθρωποι, οι οποίοι δεν είχα κανένα λόγο να τους κατηγορήσω. Όπως παραδείγματος χάρη τον Αντωνάκη Αντρέου, ο οποίος ήταν ο δικηγόρος που ήρθε και με είδε, ζήτησε να ανοιχτούν και γι' αυτόν οι λογαριασμοί και για εμένα. Φυσικά και για τον Γενικό Εισαγγελέα που παραδέχομαι ότι ήταν τοποθέτηση, η οποία δεν έπρεπε να είχε γίνει.*

Ε. Ναι, αντιλαμβάνεστε ότι όταν ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας κατηγορείται για δεκασμό διότι πήρε μια απόφαση στην ενάσκηση των καθηκόντων του ως Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, αυτό είναι μια σοβαρότατη κατηγορία προς τον κόσμο.

Α. Όταν γίνεται με πρόθεση και –

Ε. Αντικειμενικά κρινόμενη πάντα λέω.

Α. Αντικειμενικά κρινόμενη. Αλλά η αντικειμενική κρίση δεν μπορεί να αποσυνδεθεί προς την πρόθεση από το *mens rea* αν θέλετε, παρά του ότι δεν δικάζουμε ποινικά εδώ, από την πρόθεση, την οποία έχει αυτός που λέει αυτά που λέει και είναι σαφές με βάση τα όσα έχω πει ότι δεν είχα τέτοια πρόθεση. Ήταν άλλη η πρόθεση μου, αλλά τα συναισθήματα που με διακατείχαν λόγω των γεγονότων που περιγράφω με οδήγησαν στο να εξελιχθούν τα γεγονότα όπως περιγράφονται στη δήλωσή μου.»

(β) Οι προαναφερόμενοι αβάσιμοι ισχυρισμοί συνιστούν, κατά την κρίση μας, άκριτη και ανεύθυνη συμπεριφορά εκ μέρους του καθ' ου η αίτηση, Βοηθού Γενικού Εισαγγελέως και Ανώτατου Αξιωματούχου της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ο καθ' ου η αίτηση επέμεινε στους ισχυρισμούς του μέχρι και την καταχώριση της ένστασης του, στις 12.6.2015, ενώ κατά την ακροαματική διαδικασία που ακολούθησε τους απέσυρε, συνολικά, και παραδέχθηκε ότι ήταν ηθικά μεμπτοί και λανθασμένοι. Προς τούτο απολογήθηκε στον Αιτητή και την οικογένειά του.

Ως προς τη συμπεριφορά του καθ' ου η αίτηση, σημειώνουμε συναφώς τη δική του θέση, ότι είχε υποψίες για ενδεχόμενη διάπραξη ποινικών αδικημάτων «από κάποιον εμπλεκόμενο», χωρίς να μπορεί να προσδιορίσει ποιόν, αλλά αυτό δεν τον απέτρεψε από του να εκστομίσει, δημόσια, σοβαρές κατηγορίες για ενδεχόμενη διάπραξη ποινικών αδικημάτων, από τον Αιτητή, Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, και άλλους Αξιωματούχους, πρώην Αξιωματούχους και δικηγόρους, δημιουργώντας έτσι μεγάλη ανησυχία και αμφιβολίες στους πολίτες και παραβιάζοντας, βάνουσα, το τεκμήριο της αθωότητας τους, το οποίον ως Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα είχε ύψιστον καθήκον να σέβεται. Σημειώνουμε ακόμα την παραδοχή του καθ' ου η αίτηση ότι τα όσα είπε δημόσια στις 14.4.2015, «δεν αποδίδουν την αρχική του πρόθεση». Δηλαδή άλλα προτίθετο να πει και άλλα είπε στην πραγματικότητα, στοιχείο που δείχνει, κατά την κρίση μας, τουλάχιστον ανευθυνότητα.»

Κατέληξε δε το Συμβούλιο στα ακόλουθα:

«Με βάση τα πιο πάνω συμπεράσματα και με γνώμονα τις σχετικές νομικές αρχές που καταγράψαμε, κρίνουμε ότι η προαναφερόμενη συμπεριφορά του Καθ' ου η αίτηση, η οποία εκδηλώθηκε με δημόσιες, αβάσιμες και σοβαρές καταγγελίες για διάπραξη σοβαρών ποινικών και άλλων αδικημάτων από τον Αιτητή, για τις οποίες τελικά απολογήθηκε, συνιστά ανάρμοστη συμπεριφορά εμπίπτουσα στο Άρθρο 153.7(4) του Συντάγματος, τόσο σοβαρή, που να δικαιολογεί την απόλυση του Καθ' ου η αίτηση, Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, από τη θέση του, κατά τον ίδιο τρόπο που απολύονται οι Δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου.»

2. LAWRENCE v. ATTORNEY GENERAL [2007] UKPC, 18

Περιστάσεις που θεμελιώναν ανάρμοστη συμπεριφορά, διαπιστώθηκαν και στην υπόθεση **Lawrence** στην οποία έγινε εκτενής αναφορά στην υπόθεση **Ερωτοκρίτου**. Η εφεσείουσα η οποία ήταν Γενική Ελέγκτρια στη Γρενάδα, έγραψε επιστολή προς τον Υπουργό Οικονομικών της χώρας ο οποίος ήταν και Πρωθυπουργός, με αντίγραφο στον Γραμματέα της Βουλής και στον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων. Στην επιστολή αυτή η εφεσείουσα **καταλόγιζε ευθέως στον Υπουργό Οικονομικών ότι ο ίδιος προσωπικά είχε παραποιήσει και αλλοιώσει τις εκθέσεις της**. Το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ελέγκτρια ενήργησε με ανάρμοστη συμπεριφορά αφού απερίσκεπτα και λανθασμένα, προέβη αθέμιτα σε ανυπόστατες και αδικαιολόγητες κατηγορίες για τον Υπουργό **παραλείποντας να αποσύρει άμεσα και να απολογηθεί** για τις κατηγορίες κατά του Υπουργού που ήταν μάλιστα τελικά **κοινά παραδεκτό και αδιαμφισβήτητο ότι ήταν αβάσιμες**.

Θεωρούμε σημαντικό να παραθέσουμε αυτούσια τη σχετική επιστολή η οποία περιλαμβάνεται στην απόφαση του Δικαστηρίου (βλ. παρ. 10 της απόφασης) και η οποία αποτέλεσε και το έρεισμα για τις πιο πάνω διαπιστώσεις του Δικαστηρίου.

“11 August 1999

The Hon Minister for Finance

Ministry of Finance

Financial Complex

St George's

Dear Sir,

Audit Reports Nos 1 and 2 of 1999

With reference to the above reports which deal with the audit of the Statements of Account of the Government of Grenada for 1994 and the audit of the Ministry of Works, Communications and Public Utilities and the awarding of contracting for Works, I have been informed by the Clerk of Parliament that the reports submitted to him for laying were mutilated: they contained a number of scratches and insertions. **IN EFFECT THE REPORTS OF THE DIRECTOR OF AUDIT HAVE BEEN DOCTORED! This is UNCONSTITUTIONAL! It is UNETHICAL and is a TRAVESTY. You also provided comments from the Accountant General to lay therewith.**

What is your authority for amending my reports? The Constitution envisages you to act merely as a conduit for getting my reports to Parliament. In section 82(4) it is clearly stated that:

'the Director of Audit shall submit every report made by him in pursuance of Subsection (2) of this section to the Minister for the time being responsible for Finance who shall, not later than seven days after the House of Representatives first meets after he has received the report, lay it before the House.'

Nowhere does it make any provision for you to amend my reports, or obtain comments from the Accountant General to lay therewith.

The Constitution makes provision for a Director of Audit to provide Parliament with an independent opinion on the accounts. That role is for the Director of Audit and NO OTHER.

Already you are in breach of the Constitution for not laying the reports within the stipulated time. Those reports were delivered to you on 30 March 1999.

During our meeting Mitchell/Lawrence on 2 April 1998 which I requested out of concern over the delay in the laying of my reports on the 1993 accounts and on various ministries and non ministerial departments, you stated then that you were concerned about the contents of the report on the 1993 accounts and that you felt some of its contents should not have been included. You further stated that you had obtained the comments of the Accountant General to lay therewith. I reminded you then of your role as a conduit and the functions of the Public Accounts Committee. **I am therefore deeply disturbed by your latest actions.**

In the name of good governance, accountability and transparency, I hereby request the immediate return of the two documents so that I can replace them with clean copies for transmission to Parliament.

Meanwhile by copy of this letter the Clerk of Parliament is requested to contact my office henceforth to verify any document submitted to Parliament on behalf of the Director of Audit. This has become necessary in light of the foregoing.”

Ο Υπουργός, σε απάντηση της πιο πάνω επιστολής, τόνισε με επιστολή του ημερ. 20 Αυγούστου 1999 στην εφεσείουσα ότι η πιο πάνω επιστολή της περιείχε «πολύ σοβαρούς ψευδείς ισχυρισμούς» εναντίον του και ότι «ισοδυναμούσε με ανάρμοστη συμπεριφορά». Η εφεσείουσα δεν απάντησε στην επιστολή του Υπουργού μέχρι τις 8 Οκτωβρίου 1999. **Δεν ζήτησε συγγνώμη για το γεγονός ότι τον κατηγόρησε για αλλοίωση των εκθέσεών της.** Επέμεινε ότι το σημαντικό ζήτημα ήταν ότι είχαν λάβει χώρα μη εξουσιοδοτημένες τροποποιήσεις ή αλλοιώσεις των εκθέσεών της και ότι θα έπρεπε να κινηθεί έρευνα για να διαπιστωθεί ποιος ήταν υπεύθυνος, με την κατάλληλη πειθαρχική δίωξη να ακολουθεί, **παραβλέποντας πλήρως τα σοβαρότατα αδικήματα για τα οποία η ίδια είχε προηγουμένως προσωπικά και ευθέως καταλογίσει στον Υπουργό Οικονομικών και Πρωθυπουργό της χώρας.** Όπως παρέμεινε τελικά κοινά παραδεκτό, ο Υπουργός **δεν είχε με κανένα τρόπο τροποποιήσει ή αλλοιώσει τις εκθέσεις της εφεσείουσας.** Σχετικές είναι οι παράγραφοι 12 έως 14 της απόφασης τις οποίες παραθέτουμε:

“[12] The Minister's response came in a letter of 20 August 1999. He was plainly highly indignant. He said the Appellant's letter contained “very serious false allegations” against him and was “tantamount to gross misbehaviour”. He said he would “pursue this matter further”.

[13] The Appellant did not respond to the Minister's letter until 8 October 1999. She made no apology for having accused him of tampering with her reports. She insisted that the important issue was that unauthorised alterations to or tampering with her reports had taken place and that an inquiry should be instituted to discover who was responsible, with appropriate disciplinary action to follow.

[14] It is now common ground that the Minister had not in any way altered or defaced or tampered with the Appellant's reports. It seems likely that the markings, lines or scratchings on the report to which the Clerk of Parliament had referred had been placed on the

*documents by the Accountant General but no finding about this has been made and none is necessary for the purposes of these proceedings. **The only issue is whether the Appellant's letter of 11 August 1999 to the Minister could properly have been held to constitute "misbehaviour" sufficient to justify her removal from the office of Director of Audit.***

Θεωρούμε βοηθητικό να παραθέσουμε και την αξιολόγηση του δικαστηρίου που οδήγησε στη κατάληξη περί ύπαρξης ανάρμοστης συμπεριφοράς και στην απόρριψη της έφεσης.

«[26] For the purposes of s 87 of the Grenada Constitution and the present case, the questions that, in their Lordships' opinion, need to be asked are, first, whether the Appellant's conduct, in writing 11 August 1999 letter to the Minister and sending copies to the Speaker of the House of Representatives and to the Clerk of Parliament, is conduct that affects directly her ability to carry out the duties and discharge the functions of the office of Director of Audit; secondly, whether that conduct may affect the perceptions of others as to her ability to carry out those duties and discharge those functions; thirdly, whether to allow her to continue in office and continue to perform her duties would be perceived as inimical to the interests of good governance of Grenada; fourthly, whether the important office of Director of Audit would be brought into disrepute as a result of that conduct.

[...]

[28] In these circumstances their Lordships think they should address the four questions themselves. As to the first question, the evidence before the tribunal, given by Mr Norman Stalker, the Appellant's predecessor as Director of Audit, was that she was "very capable as a Director of Audit". Their Lordships think the first question should be answered in the Appellant's favour.

[29] As to the second question, it seems highly likely that the Appellant's letter would have affected the perceptions of the Minister and, probably, also of the Clerk of Parliament and Speaker of the House of Representatives, as to her ability to discharge the functions of her office. Her duties must surely require a dispassionate and objective mind to be brought to bear. The content and tone of her letter of 11 August 1999 would, in their Lordships' opinion, be apt to raise doubts in the minds of those who read the letter as to whether she possessed that quality.

[30] *The importance of the role of Director of Audit and of the role of Minister of Finance make it highly desirable in the interests of good governance of Grenada that the holders of these two offices should have a due respect for one another. A lack of respect by the Director of Audit for the Minister of Finance and the senior civil servants in his department might endanger the objectivity that should inform the Director's audit reports. A lack of respect by the Minister for the Director might tend to diminish the respect paid by the Minister to the Director's reports. It seems to their Lordships plain that a mutual lack of respect between the holders of the two offices would be inimical to the good governance of Grenada. **The Appellant's letter of 11 August 1999, with its unfounded, and until very late in the day un-withdrawn, accusations against the Minister of mutilating and, in effect, falsifying her reports indicates a lack of respect by her for him and can hardly have done other than produce a lack of respect by him for her. The third question, in their Lordships' opinion, should be answered adversely to the Appellant.***

[31] *As to the fourth question, their Lordships consider that the writing by a Director of Audit of such an intemperate letter as that of 11 August 1999, coupled with the sending of copies to the Speaker of the House of Representatives and the Clerk of Parliament, and aggravated by the failure of the Appellant promptly to withdraw her unfounded accusations against the Minister and to apologise for making them, would be well apt to bring the office of Director of Audit into disrepute. The description by the tribunal of the Appellant's conduct as "unbecoming a Director of Audit" was, in their Lordships' opinion, an accurate assessment and by no means a misdirection.*

[32] *An answer unfavourable to the Appellant to three of the four questions not only justifies categorising the Appellant's conduct as "misbehaviour" for s 87 purposes but, in their Lordships' opinion, validates also the tribunal's recommendation that the misbehaviour warranted her removal from office. Their Lordships bear in mind, also, that none of the three members of the Court of Appeal regarded that recommendation as an excessive reaction by the tribunal to the Appellant's misbehaviour. Their Lordships will, therefore, humbly advise Her Majesty that this appeal should be dismissed with costs. »*

3. CHIEF JUSTICE OF GIBRALTAR REFERRAL UNDER SECTION 4 OF THE JUDICIAL COMMITTEE ACT (1833) [2009] UKPC 43

Τα κριτήρια που καθορίστηκαν στην υπόθεση *Lawrence* (ανωτέρω) υιοθετήθηκαν και εφαρμόστηκαν από το Ανακτοσυμβούλιο και στη μεταγενέστερη απόφαση του, που αφορούσε την απόλυση του Αρχιδικαστή του Γιβραλτάρ.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα του Γιβραλτάρ του 2006, ένας δικαστής μπορεί να παυθεί μόνο για:

"ανικανότητα να ασκήσει τα καθήκοντα του αξιώματός του (είτε αυτή οφείλεται σε σωματική ή πνευματική ανεπάρκεια είτε σε οποιαδήποτε άλλη αιτία) ή για ανάρμοστη συμπεριφορά ...".

Μετά από καταγγελία δικηγορικών γραφείων του Γιβραλτάρ, διενεργήθηκε έρευνα και καταλογίστηκαν στον Αρχιδικαστή 23 συνολικά επεισόδια που αφορούσαν τη συμπεριφορά του. Αφού πραγματοποιήθηκαν δημόσιες ακροάσεις, το Δικαστήριο αν και δεν επέκρινε την ικανότητα του Αρχιδικαστή να αποφασίζει τις υποθέσεις που είχε ενώπιόν του, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η συμπεριφορά του σε σχέση με διάφορα επεισόδια που εκτείνονταν επί σειρά ετών ισοδυναμούσε με ανικανότητα, αν και διαπίστωσε ότι δεν υπήρχε κανένα μεμονωμένο περιστατικό ανάρμοστης συμπεριφοράς που να καθιστούσε τον Αρχιδικαστή ακατάλληλο για την άσκηση του αξιώματος.

Το Ανακτοσυμβούλιο, ενώπιον του οποίου τέθηκε η υπόθεση, έκρινε κατά πλειοψηφία ότι τα διάφορα επεισόδια σε σχέση με τη συμπεριφορά του Αρχιδικαστή δικαιολογούσαν την τελική κατάληξη του Δικαστηρίου περί ανικανότητας να ασκήσει τα καθήκοντα του. Το Ανακτοσυμβούλιο διαφώνησε ωστόσο με το κατώτερο Δικαστήριο αναφορικά με διάφορες διαπιστώσεις σε σχέση με επί μέρους επεισόδια για τα οποία το Δικαστήριο είχε καταλογίσει στον Αρχιδικαστή εσφαλμένη συμπεριφορά. Θεωρούμε βοηθητικό να αναφερθούμε σε κάποια από αυτά αφού επιβεβαιώνουν την απαιτούμενη αναγκαία στοιχειοθέτηση και ιδιαίτερη φειδώ που θα πρέπει να επιδεικνύεται όταν καταλογίζεται σε αξιωματούχους κακή συμπεριφορά.

Ειδικότερα, το Ανακτοσυμβούλιο διαφώνησε με την κατάληξη του Δικαστηρίου αναφορικά με μία αμφιλεγόμενη ομιλία την οποία είχε εκφωνήσει ο Αρχιδικαστής το 1999 κατά την τελετή έναρξης του νομικού έτους στο Γιβραλτάρ. Το Δικαστήριο άσκησε κριτική στο μέρος της ομιλίας του Αρχιδικαστή στο οποίο ανέφερε ότι είχε διαφωνήσει με την κυβέρνηση καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι ορισμένες από τις παρατηρήσεις του ήταν σοβαρά ανακριβείς και παραπλανητικές. Το Ανακτοσυμβούλιο έκρινε ωστόσο ότι η αυστηρότητα της κριτικής του

Δικαστηρίου δεν ήταν δικαιολογημένη και ότι το περισσότερο που θα μπορούσε να ειπωθεί για τις παρατηρήσεις του Αρχιδικαστή ήταν ότι ήταν απερίσκεπτες στο βαθμό που δεν ήταν συγκεκριμένες και επιδέχονταν παρερμηνείες, αν και σημειώθηκε ότι ο πολιτικός σάλος που ακολούθησε και τον οποίο ο Αρχιδικαστής δεν κατάφερε να εκτονώσει, έδειξε έλλειψη κρίσης που είχε σχέση με τα ελαττώματα του χαρακτήρα και της προσωπικότητας του. Σύμφωνα με το Ανακτοσυμβούλιο, το Δικαστήριο κακώς αντιμετώπισε το θέμα αυτό ως περιστατικό κακής συμπεριφοράς που αποτέλεσε μέρος της αιτιολογίας για την απομάκρυνσή του Αρχιδικαστή 10 χρόνια αργότερα.

Παραθέτουμε κάποια σχετικά αποσπάσματα από την απόφαση του Ανακτοσυμβουλίου:

*«52. What can be said about the Chief Justice's remarks is that **they were injudicious in that they were unspecific and open to misinterpretation**. This was particularly the case having regard to the juxtaposition of his reference to the one or two instances of denial or delay of release of funds and the reference to undermining the judiciary's independence. He said that he did not anticipate the reaction that greeted his remarks. The Tribunal did not express any reservations about that assertion. They did, however, criticise the Chief Justice for doing nothing to assuage the furore that his remarks created. Furore it certainly was. On 15 October the Gibraltar Chronicle reported as the major news item on the front page that Dr Garcia, the leader of the Liberal Party, was calling for a public inquiry into "claims of potential or perceived interference by the Government with the judiciary" made by the Chief Justice. It reported that when asked to comment on the exact meaning of his comments, a spokesman had replied that if the Chief Justice had wished to elaborate, he would have done so in his speech. The Chief Justice confirmed that he instructed the response to be given in these terms. The New People published on the same day had a banner headline "Chief Justice warns of Government interference in Judiciary".*

[...]

*55. The Tribunal held that the Chief Justice was "determined to embarrass the Government publicly" (2.21) and that his concern about confidentiality and the Official Secrets Act was "an irrelevant diversion from answering the substance of the point against him, namely that he had not told the Government about his concerns privately, so that it could be seen whether they truly had the potential to affect adversely the administration of justice." (2.24) **We do not consider that these findings of bad faith are justified. We see no ground for concluding that the Chief Justice's consultation of Mr Causer was a charade.** It was, however, a further demonstration of bad judgment. There was no reason to think that the Government would*

object to the Chief Justice clarifying the concerns to which he had referred and, had he had any doubt, he could simply have explained the position and asked them if they minded.

*56. The conduct of the Chief Justice in fanning the flames caused by his comments at the 1999 opening of the legal year has relevance to the question of whether defects of character and personality have resulted in a current inability to perform the functions of his office. **We do not consider, however, that the Tribunal should have treated this matter as an incident of misbehaviour that formed part of the justification for removing him from office ten years later.**»*

Μεταξύ των ζητημάτων για τα οποία το Ανακτοσυμβούλιο επέκρινε ως λανθασμένη την κρίση του Δικαστηρίου, περιλαμβανόταν και η διαπίστωση του Δικαστηρίου ότι ο Αρχιδικαστής όφειλε να είχε διαχωρίσει δημόσια τη θέση του από δημοσιεύματα αναφορικά με δηλώσεις της συζύγου του. Ειδικότερα, το 1999 ο Αρχιδικαστής και η σύζυγός του εξέφρασαν ανησυχίες για την ασφάλεια, ιδίως όσον αφορά τις τηλεφωνικές παρακολουθήσεις. Η σύζυγος του Αρχιδικαστή προέβη σε δήλωση σε τοπική εφημερίδα που συνέδεε τις υποτιθέμενες τηλεφωνικές παρακολουθήσεις και τον ισχυρισμό ότι υπήρχε εκστρατεία για να διώξουν τον σύζυγό της από το αξίωμα. Υπήρξαν επίσης αναφορές στον βρετανικό τύπο που υπονοούσαν ότι ο Αρχιδικαστής πίστευε ότι βρισκόταν υπό παρακολούθηση εξαιτίας μιας σύγκρουσης με τον επικεφαλής υπουργό για τους ισχυρισμούς περί πολιτικής παρέμβασης στο δικαστικό σώμα.

Παρά τη σοβαρή φύση των εν λόγω δημοσιευμάτων και αναφορών της συζύγου του, που **αφορούσαν άμεσα το αξίωμα που ο ίδιος υπηρετούσε**, το Ανακτοσυμβούλιο δεν επέκρινε τον Αρχιδικαστή επειδή δεν αποστασιοποιήθηκε δημοσίως από τα σχόλια της συζύγου του στον τύπο. Διαπίστωσαν ωστόσο, ότι θα έπρεπε να είχε ανησυχήσει μέχρι τότε για τη συμπεριφορά της συζύγου του. Θεωρούμε βοηθητικό να παραθέσουμε αυτούσιες τις παραγράφους 82 και 83 της απόφασης όπου καταγράφεται τόσο η κατάληξη του Δικαστηρίου αλλά και η διαφορετική κατάληξη του Ανακτοσυμβουλίου επί του ίδιου ζητήματος.

«82. The Chief Justice was asked whether he considered that the Maids Issue was part of an attempt to discredit him or drive him from office and he said that he did not, either at the time or in 2007. The Chief Justice was asked whether he discussed the article with his wife at about the time that it was published and he said that he had. He was not asked about the nature of the discussion. He was asked whether he considered making a public statement that it was not his view that he was being hounded from office and he said that he did not. The Tribunal commented:

“His unwillingness to correct what had been attributed to him and to dissociate himself from his wife's comments on this issue was not satisfactorily explained by him. He must have been aware of the damage thereby caused to Gibraltar's financial and legal reputation.”

83. The Chief Justice at other points of his evidence made plain that it was not his policy to join issue with the press on misleading press reports as once one started such a dialogue there was uncertainty as to where it would lead. **We accept that there are dangers in engaging in dialogue with the press, and would not on this occasion criticise the Chief Justice for not publicly dissociating himself from his wife's comments to the press.** Those comments were made, however, after statements made by his wife that she would be prepared to fight for her husband “in the gutter” - (3.20 - 3.22). We consider that the Chief Justice **should have been concerned by his wife's conduct.** He should have made plain such concern to his wife. He should have explained to her that her conduct was damaging both to Gibraltar and to his position as Chief Justice.»

Δεν θεωρούμε βοηθητικό να αναφερθούμε σε όλα τα επί μέρους ζητήματα για τα οποία το Ανακτοσυμβούλιο οδηγήθηκε σε διαφορετική κατάληξη από το Δικαστήριο. Αυτό που ωστόσο αναδύεται από την απόφαση του Ανακτοσυμβουλίου είναι ότι, εκεί όπου αποδίδεται κακή συμπεριφορά σε αξιωματούχο, απαιτείται επαρκής στοιχειοθέτηση των συμπερασμάτων και δεν αρκεί απλώς διαφορετική υποκειμενική θεώρηση του θέματος.

Καθοριστικό τελικά για την απόφαση απόλυσης του Αρχιδικαστή, παρά το γεγονός ότι υπήρχαν και πολλά άλλα σοβαρά επεισόδια εσφαλμένων επί μέρους συμπεριφορών από μέρους του (μεταξύ άλλων και ζητήματα μη συμμόρφωσης του με νομοθετικές του υποχρεώσεις αναφορικά με την εργοδότηση δύο οικιακών βοηθών, οδήγηση χωρίς κατοχή εν ισχύ πιστοποιητικού μηχανοκίνητου ελέγχου), αυτό που αποτέλεσε το κείμενο ζήτημα για την κατάληξη, ήταν η δημόσια αντιπαράθεση της συζύγου του Αρχιδικαστή με την κυβέρνηση του Γιβραλτάρ, θεωρώντας ότι **σκοπός ήταν η εκδίωξη του συζύγου της από το αξίωμα του Αρχιδικαστή.** Εν καιρώ ο Αρχιδικαστής θεώρησε και ο ίδιος ότι υπήρχε σχέδιο εκδίωξης του από τη θέση του από τον Πρωθυπουργό. Η σύζυγος του προχώρησε σε δημόσιες δηλώσεις για το ζήτημα και ο ίδιος, όχι μόνο δεν αποστασιοποιήθηκε από αυτές, **αλλά τελικά τις υιοθέτησε** όταν καταχώρησε ο ίδιος δικαστική διαδικασία με τον ισχυρισμό ότι ο Πρωθυπουργός (Chief Minister) από το 1999 προσπαθούσε να τον εκδιώξει από το αξίωμα του Αρχιδικαστή. Σχετικά είναι το όσα συνοψίστηκαν στις παραγράφους 207-213 του Ανακτοσυμβουλίου τις οποίες παραθέτουμε αυτούσιες:

«207. The Tribunal heard the Chief Justice give evidence over the best part of two days. They took an adverse view of him as a witness. Repeatedly they found his evidence incredible and rejected it. **We have reviewed the Tribunal's findings and, on a number of occasions, concluded that there was no firm basis for rejecting the Chief Justice's evidence. However on the central issue of the extent to which the Chief Justice was aware of his wife's actions and intentions we have concluded that the Tribunal had good reason to reject the Chief Justice's evidence that he neither knew nor was particularly interested in what his wife was doing.** The transcript fully supports the Tribunal's finding that the Chief Justice was evasive. Repeatedly he said that he could not remember matters that one would expect to have been etched on his memory. It is simply incredible that he and his wife would not have discussed matters that were of great mutual concern and how they were going to react to them.

208. The evidence demonstrates that Mrs Schofield has a strong personality and we have concluded that, in her relationship with her husband, it was the dominant personality. From the time of the public exchanges between the Government and her husband that followed his comments at the opening of the legal year in 1999 she formed the view that the Government, and in particular the Chief Minister, was bent on hounding her husband from office. She undoubtedly communicated her views to her husband. If he was not persuaded that she was right, he was not persuaded that she was wrong. Over time he also came to believe that the Chief Minister was trying to hound him from office.

209. The Chief Justice initially kept his thoughts to himself. His wife did not. She went public with them and she acted on them. There was never any indication that he was not content that she should do so, nor has he given any such indication to this day. His attitude has been that his wife is an independent person, that she is entitled to do and say what she chooses and that no one would reasonably associate him with his wife's conduct. In that he has been wrong. **He has been associated, and reasonably associated, with his wife's conduct.**

210. Finally, in his judicial review proceedings, the Chief Justice publicly adopted his wife's contention that the Chief Minister had, from 1999, been bent on driving him from office. Through his counsel he persisted in so contending at the opening of his case before the Tribunal.

211. The Chief Minister gave evidence. He vigorously refuted the suggestion that he and his Government had been attempting to drive the Chief Justice from office. He stated that, on

the contrary, his Government had acted with considerable restraint in the face of provocation from the Chief Justice, and illustrated that contention at some length.

212. *The transcript of the Chief Minister's evidence is compelling. So, it seems, was his evidence itself. It was not challenged by Mr Fitzgerald QC, who was acting for the Chief Justice. Rather it was put to him that the Chief Justice had reasonable grounds for believing that he was bent on driving him from office. That also he refuted. "Reasonable grounds for belief" was the way in which the Chief Justice's case was advanced in Mr Fitzgerald's closing submissions. **Neither then nor since has the Chief Justice apologised for the allegations made against the Chief Minister that he has accepted were not justified.***

213. *This case has aspects of a Greek tragedy. The Chief Justice's wife's conduct in reaction to what she mistakenly believed were attempts to drive him from office threatened to make that office untenable by him unless he publicly dissociated himself from her conduct. This he was not prepared to do. **He was not persuaded that her allegations were unfounded and in the end he publicly associated himself with them.***»

Το Ανακτοσυμβούλιο προχώρησε ακολούθως να απαντήσει στα τέσσερα ερωτήματα που τέθηκαν και στην υπόθεση Lawrence, καταλήγοντας μεταξύ άλλων στα ακόλουθα:

«214. *We turn to the four questions based on the approach of Lord Scott in Lawrence. The first requires consideration of the practical effect of the Chief Justice's conduct on his ability to discharge the functions of his office. So far as that is concerned the debate before us has focussed on the extent to which the Chief Justice might be obliged to recuse himself from trying cases involving those whom he himself has attacked or is seen as having attacked by reason of association with attacks made by his wife. As this depends in part on perception **it is convenient to address first the second question, which relates to the perception of others as to the Chief Justice's ability to perform his functions.***

215. *The Tribunal had before it an abundance of evidence of the perception of others as to the consequences of the Chief Justice's conduct. The signatories to the Memoranda were Louis Triay QC, signing on his own behalf and on behalf of his firm Triay Stagnetto & Nash, JE Triay QC, signing on behalf of himself and of his firm Triay & Triay, James Levy QC on his own behalf and on behalf of his firm Hassans, A Levy on his own behalf and on behalf of his firm Attias & Levy, AV Stagneto QC, David Dumas QC and AA Vasquez QC.[...]*

[...]

218. *The Tribunal made findings as to the effect that perceptions of bias caused by the Chief Justice's conduct would have on his ability to try cases. **He himself had accepted that he would have problems in sitting on any case in which the Chief Minister was involved either as a witness or because a policy of Government for which he was responsible was in issue.** The Tribunal rightly observed that these were likely to be among the most important so far as concerned their impact on the public. The Tribunal queried, however the practicability of identifying cases involving the Government which did not involve the Chief Minister. We endorse these findings.*

219. *The Tribunal further found that the Chief Justice would face a similar problem in sitting on cases involving Mr Rhoda, the Attorney General because of his allegation that the Attorney General had been involved in an attempt to remove him in 1999. We do not consider that this could give rise to any appearance of bias ten years later. [...] Overall we consider that there would be no more than a possibility of a recusal application and that only in relation to a case in which the Attorney General was personally involved.*

220. *The Tribunal also found that the Chief Justice's known antipathy towards certain members of the Bar Council, in particular Mr Neish the leader of the Bar, would be likely to affect the ability of the Chief Justice to be seen to do justice in some individual cases. This raises the wider question of whether there would be a perception of bias against the lawyers who were, or who were in the firms of, the Signatories to the two Memoranda. Mr Catania, a partner in the firm Attias & Levy, suggested in his witness statement that the Chief Justice would be perceived as favouring those lawyers who had supported him and his wife as opposed to those who had been party to the Memoranda. While there would be a risk of this we do not consider that it would be right in principle to consider as a ground for removal of a judge, an appearance of bias based on resentment that the judge might be thought to feel towards advocates who had sought his removal. Were this not so, an application to a judge to recuse himself might be self-fulfilling.*

221. ***While we have not accepted all the allegations of apparent bias that would arise if the Chief Justice were to continue to sit, those that they have accepted are significant. A Chief Justice of Gibraltar who was unable to sit on cases involving the Government would be substantially disabled from performing his judicial function.***

222. We turn to the third and fourth questions based on Lawrence, which are linked. Essentially the **question is whether the behaviour of the Chief Justice has brought himself and his office into such disrepute that it would damage the image of the administration of justice in Gibraltar if he continues to serve as Chief Justice.** No question has ever been raised as to the Chief Justice's judicial ability to resolve issues of fact and law. His conduct has, however, shown repeated and serious shortcomings and misjudgements in his public behaviour. **The office of Chief Justice, it must be recognised, carries demands well beyond those placed upon ordinary sitting judges, however senior. We have concluded that the Tribunal was right to criticise his conduct in that office in relation to the following episodes** [...]

223. These episodes demonstrated the defects of personality and attitude identified by the Tribunal at 7.37 to 7.39 of their Report. That indeed is the principal relevance of the episodes that predated 2006. The last two items also resulted in an inability to preside over hearings involving the Chief Minister because of the appearance of bias. There would also be a risk of applications to recuse himself in hearings involving the Attorney General.

224. **This conduct infringed almost every one of the principles in the two Guides to Judicial Conduct that set out in paragraphs 28 and 29, namely 2.2, 2.3, 4.1, 4.2, 4.3, 4.6 and 4.8 of the Bangalore Principles and 3.1 and 3.2 of the Guide to Judicial Conduct and the warning in this guide in relation to disqualification and to talking to the media with the greatest circumspection.**

225. The conduct of the Chief Justice has brought him and his office into disrepute. **The Tribunal had evidence and submissions from a large proportion of those who practise in the courts of Gibraltar that in their perception his conduct had adversely affected his ability to carry out his duties and functions and that it would be inimical to the due administration of justice in Gibraltar if he remained in office. Indeed they went further and submitted that his occupation of his office had been rendered untenable.**

226. Mr Mendez, who had always loyally served the Chief Justice as Deputy Registrar and who was praised by the Tribunal as a reliable witness **spoke in his witness statement of his perception of the loss of respect sustained by the Chief Justice among the people of Gibraltar and added that if the Chief Justice returned to his post he would not continue working with him.**

227. We have reached the conclusion that the actions of the Chief Justice and his wife have rendered his position as Chief Justice of Gibraltar untenable. The Chief Minister was realistic in saying that the terminal process began with Mrs Schofield's publicised statements to the Bar Council and to the Kenyan Jurists that the Chief Minister was trying to hound her husband out of office and ended when he brought judicial review proceedings in which he publicly adopted that allegation.

228. Although there were a number of incidents that qualified as misbehaviour we would follow the example of the Tribunal in finding that these were incidents in a course of conduct that has resulted in an inability on the part of the Chief Justice to discharge the functions of his office.

229. Accordingly we humbly advise Her Majesty that the Hon Mr Justice Schofield be removed from the office of Chief Justice of Gibraltar.»

4. RE LEVERS J, PRIVY COUNCIL APPEAL [2010] UKPC 24

Ζήτημα απομάκρυνσης δικαστή από τα καθήκοντα του λόγω ανάρμοστης συμπεριφοράς τέθηκε και στην υπόθεση **Levers** η οποία αφορούσε σε Δικαστή των Cayman Islands. Τα δεδομένα, τα οποία προέκυψαν μετά από μεγάλο αριθμό παραπόνων και καταγγελιών σε σχέση με τη συμπεριφορά της συγκεκριμένης Δικαστού, ήταν ιδιαίτερα σοβαρά και οδήγησαν στην κατάληξη ύπαρξης ανάρμοστης συμπεριφοράς που έδιδε την εμφάνιση ρατσισμού, προκατάληψης κατά των αλλοδαπών και προκατάληψης υπέρ της υπεράσπισης σε ποινικές υποθέσεις. Το Ανακτοσυμβούλιο λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα μαρτυρίας που προέκυψε, περιλαμβανομένων και των πρακτικών της δικαστικής διαδικασίας σε αριθμό υποθέσεων όπου καταγράφονταν δηλώσεις της Levers έκρινε ότι, με την ανάρμοστη συμπεριφορά της, η Levers έδειξε ότι ήταν ακατάλληλη να συνεχίσει να υπηρετεί ως δικαστής και συνέστησε την απομάκρυνση της λόγω ανάρμοστης συμπεριφοράς. Το Ανακτοσυμβούλιο στην απόφασή του, λαμβάνοντας υπόψη την αναγκαιότητα για περιφρούρηση της ανεξαρτησίας των δικαστών, κατέγραψε και τα ακόλουθα σε σχέση το κριτήριο που θα πρέπει να πληρείται για να αποφασιστεί η απομάκρυνση δικαστή από το αξίωμα του:

*«50. The public rightly expects the highest standard of behaviour from a judge, **but the protection of judicial independence demands that a judge shall not be removed for misbehaviour unless the judge has fallen so far short of that standard of behaviour as to***

demonstrate that he or she is not fit to remain in office. The test is whether the confidence in the justice system of those appearing before the judge or the public in general, with knowledge of the material circumstances, will be undermined if the judge continues to sit – see Therrien v Canada (Minister for Justice) [2001] 2 SCR 3. If a judge, by a course of conduct, demonstrates an inability to behave with due propriety misbehaviour can merge into incapacity.»

Τα δεδομένα στην υπόθεση Levers ήταν ιδιαίτερα σοβαρά αφού υποδείχθηκε μία σειρά ανεπίτρεπτων συμπεριφορών από μέρους της Δικαστού που ενέπιπταν στον όρο ανάρμοστων και ρατσιστικών σχολίων από μέρους της. Υπήρχε μάλιστα μαρτυρία ενώπιον του Συμβουλίου σε σχέση με σχόλια που έκανε η δικαστής με τα οποία κακολογούσε όλους τους υπόλοιπους δικαστές συναδέλφους της, τα οποία ανέφερε όχι μόνο στους φίλους της, στο διοικητικό προσωπικό αλλά και σε σχόλια από την έδρα. Παρά την ομολογουμένως σοβαρότατη και μη συνάδουσα με τη θέση του Δικαστή συμπεριφορά της σε σχέση με τους υπόλοιπους Δικαστές, το Ανακτοσυμβούλιο δεν συμφώνησε με τη θέση του Δικαστηρίου ότι η συγκεκριμένη συμπεριφορά οδηγούσε σε ανυποληψία θεωρώντας ότι η συγκεκριμένη συμπεριφορά από μόνη της δεν μπορούσε να οδηγήσει στην απομάκρυνση της. Παραθέτουμε το σχετικό απόσπασμα.

«126. There was a body of evidence that Levers J made, on occasions, disparaging comments to judicial staff about the practice of her fellow judges smoking and drinking coffee, and this tallied with her comment in open court in R v Christopher Ebanks.

127. The picture that this evidence paints is of a judge who was given to making derogatory comments about her colleagues to friends and to members of the administrative staff. The Tribunal commented that this caused disequilibrium within the judiciary, that sowing the seeds of disunity in a court of only four judges in a jurisdiction made up of small islands militated against the development of judicial collegiality and cohesiveness and that it was bound to bring the judiciary into disrepute. **There is force in the earlier points, but the final comment perhaps puts the matter too high. The Board is none the less particularly concerned at Levers J's practice of denigrating her colleagues to the administrative staff. When one considers as a single course of conduct the comments made by Levers J about all her colleagues, including the Chief Justice, serious misconduct is made out. The Board does not consider, however, that this, of itself, amounted to misbehaviour that would have justified the removal of Levers J.»**

Οι πιο πάνω αναφορές επιβεβαιώνουν για μια ακόμα φορά την περίσκεψη και φειδώ με την οποία μία συμπεριφορά αξιωματούχου κατατάσσεται ως ανάρμοστη. Η βαρύτητα της συμπεριφοράς είναι ενδεικτική εάν αναλογιστεί κανείς ότι, ακόμη και τα απαξιωτικά σχόλια της Levers έναντι των άλλων Δικαστών - τα οποία μάλιστα έγιναν κατά τη διάρκεια ακροαματικής διαδικασίας - δεν κρίθηκαν αρκετά από το Ανακτοσυμβούλιο για να χαρακτηρίσει τη συγκεκριμένη συμπεριφορά ως ανάρμοστη.

Τα καταληκτικά δε συμπεράσματα του Ανακτοσυμβουλίου όπου περιγράφεται και η συμπεριφορά που οδήγησε στην εισήγηση για απομάκρυνση της συγκεκριμένης Δικαστού επιβεβαιώνουν την περίσκεψη και τη φειδώ με την οποία αποφασίζεται η απόλυση, εκεί όπου οι περιστάσεις είναι τέτοιες που δεν χωρεί καμία αμφιβολία ότι η συμπεριφορά είναι ανάρμοστη. Παραθέτουμε αυτούσιες τις καταληκτικές διαπιστώσεις του Ανακτοσυμβουλίου:

*«129. These comments give the clue to the conflict between the evidence from the many witnesses who spoke to Levers J's good character, and the evidence of misconduct that the Board has set out in this advice. Levers J has high standards and shows strong disapproval for those whom she does not consider measure up to them. That disapproval has extended both to some who have appeared in her court and to her own colleagues. Unfortunately she has not kept that disapproval to herself. **It has led her repeatedly to make in court comments that have ranged from the inappropriate to the outrageous about those who have appeared before her and, on two occasions, about her judicial colleagues. So far as those who appeared in her court were concerned, the disapproval and inappropriate comments in evidence before the Board appear to have been directed predominantly against women, and particularly women from outside the Cayman Islands, but it would not be right to deduce from those instances any race or gender bias on the part of Levers J.***

*130. By the time that the Chief Justice had prepared his memorandum of 24 May 2007 these comments had cumulatively amounted to misbehaviour justifying the removal of Levers J from the bench. **Indeed the Board has concluded that removal would have been justified by her comments in Bryan alone. Anyone who heard those comments could justifiably have concluded that a judge who behaved in this way should not be permitted to continue to sit.***

131. The Chief Justice did not, however, consider referring her conduct then and there for consideration by the Governor. Instead he placed the memorandum before her for her consideration in the hope that it would lead her to avoid such behaviour in the future.

132. Unfortunately this hope was not fulfilled. Levers J **accepted that her comments in Ebanks and Ming had been inappropriate**, although she argued that they had been misconstrued, but she did not accept that apart from these two incidents the Chief Justice's criticism was justified. Rather her reaction was that she was being unfairly victimised. Her resentment soured her relationship with the Chief Justice and she thereafter regularly disparaged him as well as other judicial colleagues in private conversations with a number of those involved in judicial administration in a manner and to an extent that constituted misconduct.

133. More significantly in the eyes of the Board, Levers J continued to behave in a manner that was unacceptable in the performance of her judicial duties. **Her behaviour in relation to Irvayln Bush, Dilbert, Parchment, and S E was unacceptable and, in three cases, amounted to serious misconduct. Levers J did nothing to redeem the conduct to which the Chief Justice had drawn her attention in his memorandum of 24 May 2007. She did not accept that she had any need to mend her ways and did not do so.**

134. The Board has been most concerned with those occasions when Levers J has been guilty in court of **completely inexcusable conduct that have given the appearance of racism, bias against foreigners and bias in favour of the defence in criminal cases. They have been fatal flaws in a judicial career that has had many admirable features.** The Board does not endorse the unqualified terms in which the Tribunal saw fit to condemn Levers J, as quoted at paragraph 38 above. The Board is, however, satisfied that by her misconduct Levers J showed that she was not fit to continue to serve as a judge of the Grand Court and humbly advises Her Majesty that she should be removed from that office on the ground of her misbehaviour.»

5. THERRIEN v. MINISTER OF JUSTICE [2001] 2 SCR 3

Τα δεδομένα της πιο πάνω υπόθεση είναι επίσης ιδιαίτερος σοβαρά και επιβεβαιώνουν για μια ακόμη φορά ότι απομάκρυνση αξιωματούχου αποφασίζεται επί **άκρως σοβαρών δεδομένων και περιστάσεων**. Ειδικότερα, το 1970, ο Therrien είχε κατηγορηθεί για παράνομη παροχή βοήθειας σε τέσσερα μέλη μίας παράνομης οργάνωσης, με σκοπό να αποτρέψει, να εμποδίσει και να παρεμποδίσει τη σύλληψη, τη δίκη ή την τιμωρία τους, γνωρίζοντας ή έχοντας εύλογη αιτία να πιστεύει ότι ήταν μέλη της παράνομης οργάνωσης. **Παραδέχθηκε την ενοχή του και καταδικάστηκε σε φυλάκιση ενός έτους**. Αφού εξέτισε την ποινή του, συνέχισε τις νομικές του

σπουδές. Από το 1976 έως το 1996, ο Therrien άσκησε το επάγγελμα του δικηγόρου και το 1987, κατόπιν αιτήσεώς του, του χορηγήθηκε χάρη σε σχέση με το αδίκημα που είχε διαπράξει.

Μεταξύ 1989 και 1996, ο Therrien υπέβαλε την υποψηφιότητά του σε πέντε διαδικασίες επιλογής για δικαστικούς διορισμούς. Το 1991 και το 1993, αποκάλυψε τις προηγούμενες καταδίκες του και δήλωσε ότι είχε λάβει χάρη και η υποψηφιότητά του απορρίφθηκε λόγω του ποινικού του μητρώου. Στις τελευταίες διαδικασίες επιλογής, **δεν αποκάλυψε το ποινικό του μητρώο ούτε καν ότι του είχε δοθεί χάρη.** Το Σεπτέμβριο του 1996, ως αποτέλεσμα της ευνοϊκής σύστασης της επιτροπής επιλογής, ο Υπουργός Δικαιοσύνης εισηγήθηκε το διορισμό του ως δικαστή του Δικαστηρίου του Κεμπέκ. Στα τέλη Οκτωβρίου, ο αναπληρωτής αρχιδικαστής του Δικαστηρίου του Κεμπέκ και πρόεδρος της επιτροπής επιλογής επιτροπή που είχε εισηγηθεί την υποψηφιότητα του Therrien έμαθε για την προηγούμενη καταδίκη του. Ενημέρωσε τον Υπουργό Δικαιοσύνης για την κατάσταση και δήλωσε ότι ο Therrien είχε παραλείψει να αποκαλύψει την πληροφορία αυτή στην επιτροπή.

Ο Υπουργός υπέβαλε καταγγελία και αφού διαπιστώθηκε ότι η καταγγελία ήταν δικαιολογημένη συστήθηκε να κινηθούν διαδικασίες απομάκρυνσης του Therrien. Ακολούθησαν δικαστικές διαδικασίες και εν τέλει το 1998 πέντε δικαστές του Εφετείου υπέβαλαν έκθεση στον Υπουργό Δικαιοσύνης μετά την έρευνά τους, στην οποία συνιστούσαν στην κυβέρνηση να ανακαλέσει το διορισμό του Therrien ως την ενδεδειγμένη κύρωση.

Κρίθηκε ότι η παράλειψη του Therrien να είναι ειλικρινής και να αποκαλύψει σχετικές πληροφορίες όταν ήταν υποψήφιος για το αξίωμα του δικαστή **υπονόμεισε επαρκώς την εμπιστοσύνη του κοινού, ώστε να είναι ανίκανος να ασκήσει το καθήκοντα του αξιώματός του.**

6. CLARK v. VASTONE [2004] FCA 1105

Η καταδίκη για παρεμπόδιση της αστυνομίας δεν κρίθηκε ωστόσο από το Δικαστήριο επαρκής δικαιολογία για την απομάκρυνση από το αξίωμα του Επίτροπου της Επιτροπής Αβοριγίνων και Νησιωτών του Στενού Τόρες, χωρίς να έχει προηγηθεί αξιολόγηση κατά πόσο αυτή πράγματι επηρέαζε την ικανότητα του Επιτρόπου να συνεχίσει να ασκεί το αξίωμα του.

Συγκεκριμένα, ο προσφεύγων ο οποίος κατείχε τη θέση του Επιτρόπου, ήταν παρών στο μπαρ ενός ξενοδοχείου στο οποίο ήταν επίσης παρόντες και ορισμένοι άλλοι Αβορίγινες. Ο ιδιοκτήτης του καταστήματος επιθυμούσε την απομάκρυνση ενός Αβορίγινα από το χώρο ενώ ο προσφεύγων και αρκετοί άλλοι Αβορίγινες δεν επιθυμούσαν την απομάκρυνση του άνδρα από το κατάστημα και

κλήθηκε η αστυνομία η οποία μετέβη στο χώρο. Κατόπιν των όσων συνέβησαν στη συνέχεια, ο Επίτροπος καταδικάστηκε για δύο αδικήματα: παρεμπόδιση της αστυνομίας και συμπεριφορά με ταραχώδη τρόπο σε δημόσιο χώρο και του επιβλήθηκε πρόστιμο συνολικού ύψους 2.000 δολαρίων. Ο προσφεύγων άσκησε έφεση η οποία έγινε τελικά δεκτή όσον αφορά την κατηγορία της ταραχώδους συμπεριφοράς σε δημόσιο χώρο και η συγκεκριμένη κατηγορία απορρίφθηκε. Όσον αφορά την κατηγορία της παρεμπόδισης της αστυνομίας, η έφεση κατά της καταδικαστικής απόφασης απορρίφθηκε, αλλά η έφεση κατά της ποινής έγινε δεκτή. Ο προσφεύγων καταδικάστηκε για την κατηγορία της παρεμπόδισης της αστυνομίας και υποχρεώθηκε να καταβάλει πρόστιμο 750 δολαρίων.

Ο Επίτροπος τέθηκε σε διαθεσιμότητα από τον τότε Υπουργό με το σκεπτικό ότι θεωρούσε ότι η διάπραξη των αδικημάτων συνιστούσε ανάρμοστη συμπεριφορά κατά την έννοια του άρθρου 40 παράγραφος 1 του νόμου ATSIC και ακολούθως αποφασίστηκε και η απομάκρυνση του από το αξίωμα του λόγω ανάρμοστης συμπεριφοράς. Το Δικαστήριο ωστόσο ακύρωσε την απόφαση για παύση του προσφεύγοντος από το αξίωμά του ως Επιτρόπου της ATSIC καθότι αυτή στηρίχθηκε μόνο στην καταδίκη, χωρίς να αξιολογηθεί κατά πόσο αυτή είχε οποιαδήποτε επίπτωση στην ικανότητα του να ασκεί τα καθήκοντα του αξιώματος του. Παραθέτουμε το σχετικό απόσπασμα από την κατάληξη του Δικαστηρίου:

«The Minister's reasons do show that she acted on the assumption that it was appropriate to make a finding of misbehaviour on the basis that the applicant had been convicted of an offence falling within the literal terms of cl 5(1)(k) of the 2002 Misbehaviour Determination. It is plain that she did not consider the necessity to read down the words of cl 5(1)(k), so that they would include only those offences bearing upon the capacity of the applicant to continue to hold the office of Commissioner. In this respect, it is plain that the Minister not only misdirected herself in law. She failed to take into account a relevant consideration, namely the impact of the conviction on the capacity of the applicant to continue to hold the office of Commissioner.

As to the Minister's finding that the applicant's conduct in obstructing police, which amounted to commission of the offence of obstructing police, and the conviction for the offence of obstructing police, fell within the 'general concept of misbehaviour', the situation is less clear. The Minister's reasons contain no discussion of the relationship between the concept of 'misbehaviour' and the duties and requirements of the holder of the office of Commissioner, in the light of the protective function of the power given by s 40 of the ATSIC

*Act and the need for the maintenance of the integrity of the Commission. **Nowhere in the Minister's reasons are there expressed any findings of fact on these questions.** From the structure of the reasons, it seems clear that the Minister did not take the view that she was required to consider issues of that kind before deciding whether to make a finding of misbehaviour. Rather, the Minister appears to have assumed that it was only necessary to consider issues of that kind once she had made a finding of misbehaviour, and then only in relation to the question whether that misbehaviour warranted suspension of the applicant. Even then, the Minister made **no positive findings about matters such as capacity for office or the significance of the unanimous expression by the board of ATSiC of support for the applicant as a person who should continue in the office of Chairperson.** All that the Minister did was to summarise the submissions made on behalf of the applicant and to reject them.*

There is nothing that indicates any awareness on the part of the Minister of the need to consider whether a finding of misbehaviour, other than by application of the 2002 Misbehaviour Determination, could be made on any basis other than that she was entitled to disprove of the applicant's conduct. I am therefore of the view that, in deciding whether to suspend the applicant on the ground of the 'general concept of misbehaviour', the Minister's reasons demonstrate that she failed to take into account the same relevant consideration as in the case of misbehaviour as defined by cl 5(1)(k) of the 2002 Misbehaviour Determination. In each case, for the reasons that I have given above, s 40(1) of the ATSiC Act required that the Minister take into account as misbehaviour only such behaviour as bore upon the capacity of the applicant to continue to hold the office of Commissioner. By failing to take this into account, the Minister failed to take into account a relevant consideration.

[...]

It follows from this reasoning that the decision to suspend the applicant from his office as a Commissioner of ATSiC is subject to jurisdictional error and should be set aside. The decision to give him a notice pursuant to s 40(2) of the ATSiC Act is not so subject and remains alive.»

Από όλες τις πιο πάνω αποφάσεις εκείνο που προκύπτει αναντίλεκτα είναι ότι η συμπεριφορά του αξιωματούχου του οποίου επιδιώκεται η απόλυση πρέπει να είναι τόσο σοβαρή, τόσο κακή και τόσο μεμπτή ώστε στο τέλος της μέρας με τη συμπεριφορά του να έχει θέσει το θεσμό τον οποίο υπηρετεί σε ανυποληψία. Όλες οι πιο πάνω αποφάσεις αναφέρουν ότι τέτοιες αιτήσεις αντιμετωπίζονται με μεγάλη περίσκεψη και φειδώ ακριβώς επειδή η μόνη προβλεπόμενη ποινή

είναι αυτής της απόλυσης. Δεν πρέπει το σεβαστό Συμβούλιο σας να ανοίξει τον ασκό του Αιόλου και ελαφρά τη καρδία να καταχωρούνται τέτοιες αιτήσεις.

Όπως εύκολα μπορεί κάνεις να διαπιστώσει, όλες οι κατ' ισχυρισμό περιπτώσεις που επικαλείται ο αιτητής στην αίτηση του είναι ήσσονος σημασίας και βαρύτητας σε σύγκριση με τις περιπτώσεις των υποθέσεων που αναλύονται πιο πάνω. Ακόμα και αν απαντήσουμε τις τέσσερις ερωτήσεις που έθεσε το Ανακτοσυμβούλιο στην παράγραφο 26 της απόφασης **Lawewnce** (ανωτέρω) και οι οποίες υιοθετήθηκαν στην απόφαση του **Γιβραλτάρ** και πάλι καταλήγουμε στο αναπόφευκτο συμπέρασμα ότι στην παρούσα υπόθεση με κανένα τρόπο δεν δικαιολογείται η απόλυση του καθ' ου η αίτηση λόγω ανάρμοστης συμπεριφοράς. **Η απάντηση και στα τέσσερα ερωτήματα είναι σαφέστατα αρνητική αφού:**

Πρώτον, η ισχυριζόμενη ανάρμοστη συμπεριφορά του καθ' ου η αίτηση δεν τον καθιστά ανίκανο να εκτελεί τα καθήκοντα της θέσης του Γενικού Ελεγκτή κάτι που αποδεικνύεται περίτρανα από το γεγονός ότι από το Σεπτέμβριο του 2020 που χρονολογείται η πρώτη περίπτωση ανάρμοστης συμπεριφοράς μέχρι και σήμερα εκτελεί τα καθήκοντα του ομολογουμένως κατά εξαιρετικό τρόπο. Αυτό επιβεβαιώνεται και από την πρόσφατη δημόσια δήλωση του Προέδρου της Δημοκρατίας ότι **«ο Γενικός Ελεγκτής κάνει εξαιρετική δουλειά.»**

Δεύτερον, οι τρίτοι και συγκεκριμένα οι πολίτες, θεωρούν ότι ο Γενικός Ελεγκτής είναι κατάλληλος να εκτελεί τα καθήκοντα της θέσης, εξ ου και στις πρόσφατες δημοσκοπήσεις η αξιοπιστία και υπόληψη του θεσμού του Γενικού Ελεγκτή τον οποίο ο ίδιος προσωπικά υπηρετεί βρίσκεται σε πάρα πολύ υψηλά επίπεδα.

Τρίτον, η παραμονή του καθ' ου η αίτηση στη θέση του Γενικού Ελεγκτή και η συνέχιση άσκησης των καθηκόντων του σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι αντίθετα με το συμφέρον της χρηστής διοίκησης στην Κύπρο, και

Τέταρτον, ενόψει της πολύ υψηλής αξιοπιστίας που τυγχάνει ο θεσμός του Γενικού Ελεγκτή και της Ελεγκτικής Υπηρεσίας δεν μπορεί, κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες, να θεωρηθεί ότι έχουν περιπέσει σε ανυποληψία λόγω της συμπεριφοράς του καθ' ου η αίτηση. Αντίθετα, παρουσιάζονται, και είναι, από τους πολύ λίγους θεσμούς που κατατάσσονται σε ανώτατα επίπεδα στην υπόληψη του κοινού από την ανάληψη του αξιώματος από τον καθ' ου η αίτηση και εντεύθεν μέχρι και σήμερα.

Έχουμε επισυνάψει ως **Παράρτημα 1** νομολογία του ΕΔΑΔ η οποία αναλύει το **άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ)** καθώς επίσης και τη σχετικότητα του **με τα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης**. Λόγω στενότητας χρόνου δεν είχαμε την ευκαιρία να το ενσωματώσουμε ως μέρος της κύριας αγόρευσης μας.

ΜΕΡΟΣ Β – ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΠΙΚΑΛΕΙΤΑΙ Ο ΑΙΤΗΤΗΣ

Ο αιτητής έχει χωρίσει την Αίτηση του σε 16 Κεφάλαια (Α έως Π). Τα πρώτα 15 Κεφάλαια (Α έως Ο) αφορούν περιπτώσεις κατ' ισχυρισμό ανάρμοστης συμπεριφοράς του καθ' ου η αίτηση και το Κεφάλαιο Π είναι η κατάληξη της Αίτησης.

Πιο κάτω παρατίθενται συνοπτικά τα γεγονότα των 15 περιπτώσεων. Στα Παραρτήματα 2 έως 13, γίνεται εκτενέστερη ανάλυση των γεγονότων για τις περιπτώσεις αυτές.

(Α) Αναφορές εναντίον Γενικού Εισαγγελέα και Υπουργείου Άμυνας

Η Ελεγκτική Υπηρεσία έλαβε καταγγελία ότι παιδιά κρατικών αξιωματούχων υπηρετούν στην Εθνική Φρουρά υπό προνομιακές συνθήκες στο Υπουργείο Άμυνας και το Γενικό Επιτελείο Εθνικής Φρουράς. Η Ελεγκτική Υπηρεσία ζήτησε πληροφορίες για έλεγχο, αλλά το Υπουργείο Άμυνας, χωρίς ποτέ να αμφισβητήσει το δικαίωμα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας να διενεργήσει έλεγχο και να ζητήσει και λάβει πληροφορίες, αρνήθηκε να παράσχει τα ζητούμενα στοιχεία. Η άρνηση αυτή καταγγέλθηκε στον Γενικό Εισαγγελέα για έναρξη ποινικής διερεύνησης. Ο Γενικός Εισαγγελέας, αφού προέβη σε δική του αξιολόγηση των αναγκών σε οπλίτες, έκρινε ότι δεν υπήρχε επαρκής βάση για την παροχή στοιχείων στην Ελεγκτική Υπηρεσία και άρα δεν θα προχωρούσε με την άσκηση ποινικών διώξεων. Με άλλα λόγια, ο Γενικός Εισαγγελέας ενήργησε ο ίδιος ως ελεγκτής. Τούτο στην πράξη εμπόδισε τον έλεγχο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Εν συνεχεία, η Ελεγκτική Υπηρεσία προσέφυγε στον INTOSAI και, με παρέμβαση του Προέδρου της Δημοκρατίας, έλαβε τελικά πρόσβαση στα στοιχεία, τα οποία αποκάλυψαν σοβαρές αδυναμίες και σπατάλη δημοσίων πόρων.

Ακολούθησε εκτενής αλληλογραφία, όπου η Ελεγκτική Υπηρεσία ανέδειξε το θεσμικό θέμα που εγείρεται από την ανέλεγκτη, με βάση το Σύνταγμα, εξουσία του Γενικού Εισαγγελέα, να μην ασκεί ποινικές διώξεις και συνεπώς να παρέχει κάλυψη σε Υπουργούς και δημόσιους λειτουργούς που, παρά την υποχρέωσή τους με βάση το Άρθρο 116 του Συντάγματος και τον Νόμο 113(Ι)/2002, αποφασίζουν να μην παραχωρήσουν στην Ελεγκτική Υπηρεσία στοιχεία. Ουδέποτε η Ελεγκτική Υπηρεσία ή ο Γενικός Ελεγκτής κατηγορήσαν τον Γενικό Εισαγγελέα για συγκάλυψη οποιουδήποτε ποινικού αδικήματος, ούτε και αμφισβήτησαν το ανέλεγκτο συνταγματικό δικαίωμα του για να αποφασίζει σε σχέση με οποιαδήποτε ποινική δίωξη.

Ουσιαστικά, αυτή είναι η πρώτη εκ των περιπτώσεων που αφορούσε την παρεμπόδιση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας από το θεμελιώδες δικαίωμα της για απρόσκοπτη πρόσβαση στην πληροφόρηση, πρόβλημα το οποίο δημιουργείται ως απόρροια του διπλού ρόλου του Γενικού Εισαγγελέα και του ανέλεγκτου των εξουσιών του ως δημόσιου κατήγορου.

Για εκτενέστερη παρουσίαση των γεγονότων παραπέμπουμε το Συμβούλιο στο **Παράρτημα Π2** της παρούσας αγόρευσης.

(B) Αναφορές εναντίον Γενικού Εισαγγελέα και Υπουργείου Οικονομικών

Ο Γενικός Ελεγκτής ενημέρωσε τον Γενικό Εισαγγελέα για το ενδεχόμενο διάπραξης ποινικών ή αστικών αδικημάτων από το Υπουργείο Οικονομικών, το οποίο σύναψε συμβάσεις με χρηματοοικονομικούς συμβούλους χωρίς διαθέσιμες πιστώσεις και χωρίς διαγωνισμό, παραβιάζοντας τη σχετική νομοθεσία. Όπως διαφάνηκε, το Υπουργείο Οικονομικών ενεργούσε στη βάση καθοδήγησης από τον Γενικό Εισαγγελέα.

Ο Γενικός Εισαγγελέας αποφάσισε ότι δεν συντρέχουν λόγοι για τη διερεύνηση οποιουδήποτε ποινικού αδικήματος. Αιτιολογώντας την απόφασή του, ανέφερε ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία δεν είχε σχολιάσει το επιχείρημα του Υπουργείου Οικονομικών περί ύπαρξης πιστώσεων ήδη στον προϋπολογισμό, αλλ' ούτε και είχε επισημάνει κακόπιστο χειρισμό εκ μέρους του Υπουργείου. Ο καθ' ου η αίτηση απάντησε απορρίπτοντας αυτή τη θέση.

Παράλληλα, λόγω της θέσης του Γενικού Εισαγγελέα ότι η απευθείας ανάθεση ήταν νόμιμη, αλλά και του ενδεχομένου, λόγω της θέσης αυτής, ύπαρξης συστημικού προβλήματος στην εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας δημοσίων συμβάσεων, ο καθ' ου η αίτηση, ασκώντας τις εξουσίες του για έλεγχο των δημοσίων συμβάσεων, καθηκόντως ενημέρωσε την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία επιβεβαίωσε τη μη τήρηση των προϋποθέσεων για απευθείας ανάθεση. Ουδεμία παραπληροφόρηση υπήρξε για το θέμα αυτό από τον καθ' ου η αίτηση.

Επίσης, επειδή ο Γενικός Εισαγγελέας, σε αντίθεση με τις εν ισχύι εγκυκλίους του ίδιου του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών και την εφαρμοστέα πάγια πρακτική και αντίληψη της Βουλής των Αντιπροσώπων, γνωμάτευσε ότι η δέσμευση ενός κονδυλίου κατά την ψήφιση του Προϋπολογισμού, δεν εμποδίζει τη σύναψη σύμβασης αλλά μόνο τη διενέργεια πληρωμής στο πλαίσιο συναφθείσας σύμβασης, ο καθ' ου η αίτηση ενημέρωσε σχετικά τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Το Υπουργείο Οικονομικών, του οποίου οι πράξεις ελέγχονταν ως προς τη νομιμότητά τους, κατηγόρησε τον καθ' ου η αίτηση για διαρροή εμπιστευτικού εγγράφου, κατηγορία παντελώς αβάσιμη και ανυπόστατη, την οποία ωστόσο ο Γενικός Εισαγγελέας υιοθέτησε και στο πλαίσιο της παρούσας αίτησης ως δεδομένη και ως λόγο απόλυσης.

Κατά τον ουσιώδη χρόνο, ο καθ' ου η αίτηση είχε αναδείξει την προσπάθεια του Υπουργείου Οικονομικών να μετατραπεί από κατηγορούμενο σε κατηγορο, και η αναφορά αυτή ούτε αφορούσε, ούτε και θα μπορούσε να αφορά, τον Γενικό Εισαγγελέα αφού τότε δεν είχε δείξει πρόθεση να δώσει βάση στις καταγγελίες του Υπουργείου Οικονομικών. Ουδέποτε η Ελεγκτική

Υπηρεσία χαρακτήρισε τον Γενικό Εισαγγελέα ως πολέμιο και εκδικητικό έναντι εκείνων που καταγγέλλουν πράξεις διαφθοράς.

Ουσιαστικά, σε αυτή την περίπτωση, υπήρξε απλώς διαφορετική άποψη μεταξύ των δύο Υπηρεσιών σε σχέση με δύο δημόσιες συμβάσεις.

Για εκτενέστερη παρουσίαση των γεγονότων παραπέμπουμε το Συμβούλιο στο **Παράρτημα Π3** της παρούσας αγόρευσης.

(Γ) Αναφορές εναντίον Γενικού Εισαγγελέα και Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα σε σχέση με το θέμα των Πολιτογραφήσεων

Μετά από δημοσιεύματα στο διεθνή τύπο στο τέλος του 2018 και αρχές του 2019, η Ελεγκτική Υπηρεσία εξέφρασε από τον Ιούλιο του 2019 την πρόθεση να διενεργήσει έλεγχο στο Κυπριακό Επενδυτικό Πρόγραμμα των λεγόμενων «χρυσών διαβατηρίων». Υπήρξε καθυστέρηση από πλευράς Κυβέρνησης στην παραχώρηση στοιχείων, και μετά, τον Νοέμβριο του 2019, έλαβε χώρα ο διορισμός της Επιτροπής Καλογήρου. Η Ελεγκτική Υπηρεσία αποφάσισε να δώσει κάποιο χρόνο ώστε να ολοκληρωθεί το έργο της Επιτροπής Καλογήρου. Το καλοκαίρι του 2020, το τηλεοπτικό δίκτυο Al Jazeera αποκάλυψε καταχρήσεις και παρατυπίες στο πρόγραμμα, γεγονός που οδήγησε την Ελεγκτική Υπηρεσία στην απόφαση για μη περαιτέρω αναμονή της έναρξης του ελέγχου. Η απόφαση γνωστοποιήθηκε στον Υπουργό Εσωτερικών και δημοσιοποιήθηκε. Αφού λήφθηκαν από λειτουργούς της Ελεγκτικής Υπηρεσίας ορισμένα στοιχεία και αντίγραφα πέντε φακέλων από το Υπουργείο Εσωτερικών, η Κυβέρνηση εξήγγειλε τη σύσταση Ερευνητικής Επιτροπής, απόφαση την οποία υλοποίησε ο Γενικός Εισαγγελέας όπως προβλέπει ο νόμος. Επικαλούμενος δε τον διορισμό της Επιτροπής Νικολάτου, ο Γενικός Εισαγγελέας γνωμάτευσε στο Υπουργείο Εσωτερικών να μην δώσουν στοιχεία και πληροφορίες στην Ελεγκτική Υπηρεσία.

Η Ελεγκτική Υπηρεσία χρησιμοποίησε εναλλακτικά δεδομένα, και τονίζουμε, όχι το περιεχόμενο οποιωνδήποτε άλλων φακέλων του Υπουργείου Εσωτερικών, και εξέδωσε δύο εκθέσεις. Η πρώτη ήταν στις 24.9.2020 (με βάση τα στοιχεία των πέντε φακέλων) και η δεύτερη στις 27.11.2020 (για διευθυντές καζίνο και εταιρείας WarGaming).

Ο Γενικός Εισαγγελέας προσπάθησε να αποτρέψει την έκδοση της δεύτερης έκθεσης και ισχυρίστηκε ότι η δημοσιοποίησή της παραβίαζε τη συμφωνία τους στις 3.11.2020. Τα στοιχεία που παρέθεσε ο καθ' ου η αίτηση καταδεικνύουν ότι ουδέποτε συμφωνήθηκε κάτι τέτοιο μεταξύ των δύο κρατικών αξιωματούχων, αντίθετα η πρόθεση του καθ' ου η αίτηση για τη δημοσιοποίηση ήταν εξ αρχής και παρέμεινε σαφής. Εκ των πραγμάτων φαίνεται να υπήρξε μια καλόπιστη διαφωνία ως προς την ορθή ερμηνεία της συμφωνίας ημερ. 3.11.2020. Η Έκθεση ημερ. 27.11.2020 αφορούσε μεταξύ άλλων και τις πολιτογραφήσεις για το καζίνο που αποφασίστηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο παρόντος του Γενικού Εισαγγελέα όταν ήταν Υπουργός. Ο Γενικός Εισαγγελέας, για να αποτρέψει τη δημοσιοποίηση της Έκθεσης, ισχυρίστηκε ότι η Έκθεση αυτή κατέληγε σε εσφαλμένα συμπεράσματα και ότι θα προκαλούσε ζημιά στο έργο της Επιτροπής Νικολάτου. Αμφότεροι οι ισχυρισμοί καταρρίφθηκαν από την ίδια την Επιτροπή. Επίσης, όταν η Έκθεση διαβιβάστηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή που εξέταζε το θέμα των χρυσών διαβατηρίων

αυτή έτυχε πολύ θετικής υποδοχής. Μέχρι σήμερα, παρά τα σοβαρά ευρήματα των Εκθέσεων, δεν ζητήθηκε συνδρομή της Ελεγκτικής Υπηρεσίας στο πλαίσιο οποιασδήποτε αστυνομικής έρευνας.

Μετά τη δημοσιοποίηση, τόσο ο Γενικός Εισαγγελέας όσο και ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος κατηγόρησαν τον καθ' ου η αίτηση για εκτροπές και παραβίαση συνταγματικών διατάξεων, καθώς και για περιφρόνηση των θεσμών. Ειδικότερα, ο Γενικός Εισαγγελέας, σε επιστολές και δημόσιες δηλώσεις του, χρησιμοποίησε αυστηρή και ορισμένες φορές προσβλητική γλώσσα κατά του καθ' ου η αίτηση. Παρά ταύτα, ο καθ' ου η αίτηση επέδειξε πλήρη σεβασμό προς το πρόσωπο και τον θεσμό του Γενικού Εισαγγελέα και σε καμία αρνητική αναφορά δεν προέβη για τον Γενικό Εισαγγελέα, ούτε και του απέδωσε οποιαδήποτε κίνητρα.

Τα προσκόμματα στο έργο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας υπονόμισαν την ανεξαρτησία του θεσμού της. Καθικόντως, η Ελεγκτική Υπηρεσία ενημέρωσε τον INTOSAI ο οποίος τον Φεβρουάριο του 2021 δικαίωσε τις θέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Ουσιαστικά, αυτή είναι η δεύτερη εκ των περιπτώσεων που αφορούσε την παρεμπόδιση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας από το θεμελιώδες δικαίωμα της για απρόσκοπτη πρόσβαση στην πληροφόρηση, πρόβλημα το οποίο δημιουργείται ως απόρροια του διπλού ρόλου του Γενικού Εισαγγελέα και του ανέλεγκτου των εξουσιών του ως δημόσιου κατήγορου.

Για εκτενέστερη παρουσίαση των γεγονότων παραπέμπουμε το Συμβούλιο στο **Παράρτημα Π4** της παρούσας αγόρευσης.

(Δ) Αναφορές εναντίον Πανεπιστημίου Κύπρου, του Πρύτανη και της Θυγατέρας του και του Δρ. Πισσαρίδη

I. Οι αναφορές εναντίον του Πρύτανη

Η Ελεγκτική Υπηρεσία διαπίστωσε ότι το Πανεπιστήμιο Κύπρου αποφάσισε την εφαρμογή τηλεργασίας για το διοικητικό προσωπικό κατά τις περιόδους 8-12 Αυγούστου και 22-26 Αυγούστου 2022, χωρίς νομικό πλαίσιο που να την υποστηρίζει. Επιπλέον, κατά την εβδομάδα 3-7 Ιανουαρίου 2022, οι διοικητικές υπηρεσίες παρέμειναν κλειστές με αποκοπή μόνο δύο ημερών από τις άδειες του προσωπικού, κάτι που επίσης θεωρήθηκε κατάχρηση εξουσίας από την Ελεγκτική Υπηρεσία. Ο Πρύτανης υποστήριξε ότι η τηλεργασία αφορούσε μόνο το προσωπικό για το οποίο ήταν εφικτή, αλλά η Ελεγκτική Υπηρεσία διαπίστωσε ότι υπήρξαν και υπάλληλοι που δεν μπορούσαν, λόγω της φύσης των καθηκόντων τους, να εργαστούν εξ αποστάσεως.

Η Ελεγκτική Υπηρεσία θεώρησε αυτές τις αποφάσεις παράνομες και τις παρέπεμψε στον Γενικό Εισαγγελέα, ο οποίος όμως αποφάσισε να μην ασκήσει ποινική δίωξη. Όπως διαφάνηκε, ο Γενικός Εισαγγελέας, ενεργώντας ο ίδιος ως ανακριτική αρχή, ζήτησε απόψεις από τον καταγγελλόμενο Πρύτανη, αυτός του απάντησε με αναληθείς και παραπλανητικές αναφορές, και χωρίς να αναζητήσει επιβεβαίωση αυτών, αρχειοθέτησε την υπόθεση.

Τώρα, ο Γενικός Εισαγγελέας επιζητεί την απόλυση του καθ' ου η αίτηση επειδή, ως ήταν λογικό αφού γνώριζε τα πραγματικά γεγονότα, παρέμεινε στην άποψη ότι η απόφαση για τηλεργασία συνιστούσε κατάχρηση εξουσίας. Όπως εξήγησε ο καθ' ου η αίτηση στη μαρτυρία του, με αναφορά και στα σχετικά πρότυπα του INTOSAI, είναι πολύ διαφορετικό να λέμε ότι μία πράξη είναι παράνομη, από το να λέμε ότι ο Πρύτανης διέπραξε ποινικό αδίκημα. Η Ελεγκτική Υπηρεσία ουδέποτε είπε το δεύτερο.

Η Ελεγκτική Υπηρεσία, ασκώντας τις εκ του Συντάγματος εξουσίες της για έλεγχο των δαπανών του Πανεπιστημίου Κύπρου, κατέληξε στη θέση ότι ο χειρισμός του θέματος από το Πανεπιστήμιο Κύπρου ήταν παράνομος και συνιστούσε διασπάθιση δημόσιου χρήματος. Αυτή είναι η ελεγκτική της γνώμη, εγκρίθηκε από τη Διευθυντική Ομάδα και περιλήφθηκε στην Ειδική Έκθεση που εξέδωσε στις 28.11.2022 για το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Ουδέποτε η Ελεγκτική Υπηρεσία κατηγόρησε προσωπικά, τον Πρύτανη ή οποιονδήποτε άλλο, ότι είναι ένοχος αδικήματος.

II. Αναφορές σε σχέση με τον διορισμό του Νομπελίστα και Πανεπιστημιακού Δρος Πισσαρίδη

Η υπόθεση αφορά τον διορισμό του Νομπελίστα Δρ. Πισσαρίδη στο Πανεπιστήμιο Κύπρου μετά τη συνταξιοδότησή του. Σύμφωνα με τον Νόμο του Προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου, απαγορεύεται η απασχόληση συνταξιούχων. Ωστόσο, ο κ. Πισσαρίδης, που συνταξιοδοτήθηκε το 2015, συνεχίζει να εργάζεται με πλήρεις απολαβές και θα συνεχίσει να εργάζεται μέχρι την ηλικία των 76 ετών, παραβιάζοντας τον νόμο. Το Πανεπιστήμιο έχει παραδεχτεί την παρανομία και σκοπεύει να τροποποιήσει τον νόμο.

Η ελεγκτική γνώμη της Ελεγκτικής Υπηρεσίας εγκρίθηκε από τη Διευθυντική Ομάδα και περιλήφθηκε στην Ειδική Έκθεση που εξέδωσε στις 28.11.2022 για το Πανεπιστήμιο Κύπρου.

III. Αναφορές του Γενικού Ελεγκτή εναντίον της θυγατέρας του Πρύτανη

Μετά τη συζήτηση του Προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου Κύπρου στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας, ο Πρύτανης έστειλε επιστολή στην Πρόεδρο της Βουλής, αντιδρώντας σε δύο τροπολογίες που προωθούσαν Βουλευτές στη βάση εισηγήσεων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, με τη μία να αφορά τον καθορισμό οροφής στις πρόσθετες αμοιβές των μελών της Ιατρικής Σχολής. Ο Πρύτανης δεν είχε εξουσιοδοτηθεί από το Συμβούλιο του Πανεπιστημίου για να στείλει την επιστολή, ενώ το Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για τον προϋπολογισμό και τους μισθούς.

Η Ελεγκτική Υπηρεσία ενημέρωσε ότι η θυγατέρα του Πρύτανη εργάζεται στο Κέντρο Αριστείας Biobank.cy, που υπάγεται στην Ιατρική Σχολή, εγείροντας θέμα σύγκρουσης συμφερόντων. Ο Πρύτανης ισχυρίστηκε επίσης ότι η θυγατέρα του αμείβεται απευθείας από χορηγούς ενώ στην πραγματικότητα είναι στο μισθολόγιο του Πανεπιστημίου από το 2013 και το Πανεπιστήμιο είναι ο εργοδότης της, όπως αυτός καθορίζεται στη σχετική νομοθεσία Κοινωνικών Ασφαλίσεων και στην περί φόρου εισοδήματος νομοθεσία.

Ο Γενικός Εισαγγελέας υιοθέτησε τους ισχυρισμούς του Πρύτανη, κατηγορώντας την Ελεγκτική Υπηρεσία για παρεμβάσεις και ζητώντας την απόλυση του καθ' ου η αίτηση. Ο καθ' ου η αίτηση απέρριψε αυτούς τους ισχυρισμούς, αποδεικνύοντας ότι οι ενέργειές του ήταν ορθές και ακριβείς.

Ο καθ' ου η αίτηση επισημαίνει ότι δεν έχει καμία προσωπική εχθρότητα απέναντι στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, αναφέροντας τις καλές σχέσεις του με προηγούμενους Πρυτάνεις και το γεγονός ότι τα παιδιά του σπούδασαν ή σπουδάζουν εκεί. Ο Πρύτανης προσωποποιεί τα ευρήματα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, αποδίδοντάς στον καθ' ου η αίτηση κίνητρα που δεν υπάρχουν, ενώ ο Γενικός Εισαγγελέας χρησιμοποιεί την αντίδραση του Πρύτανη στον νενομισμένο έλεγχο για να υποστηρίξει κατά ένα απαράδεκτο τρόπο την αίτησή του για απόλυση του Γενικού Ελεγκτή.

Ουσιαστικά, σε αυτές τις περιπτώσεις, η Ελεγκτική Υπηρεσία διενήργησε το νενομισμένο έλεγχο σε ελεγχόμενο οργανισμό του ευρύτερου δημόσιου τομέα, και συγκεκριμένα του Πανεπιστημίου Κύπρου, και ο καθ' ου η αίτηση κατηγορείται ότι, με τη διενέργεια του ελέγχου και την ανάδειξη προβλημάτων, υπέσκαψε το καλό όνομα του Πανεπιστημίου.

Για εκτενέστερη παρουσίαση των γεγονότων παραπέμπουμε το Συμβούλιο στο **Παράρτημα Π5** της παρούσας αγόρευσης.

(Ε) Προηγούμενη στάση και τοποθετήσεις ως προς τις γνωματεύσεις του τέως Γενικού Εισαγγελέα- Η μεταβολή της και η σχέση του Γενικού Ελεγκτή με τον τέως Γενικό Εισαγγελέα

Ο αιτητής ισχυρίζεται ότι οι καλές σχέσεις που είχε ο καθ' ου η αίτηση με τον τέως Γενικό Εισαγγελέα κ. Κώστα Κληρίδη, σε αντίθεση με τις κακές σχέσεις που έχει σήμερα με τους νυν επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας, είναι απόδειξη ανάρμοστης συμπεριφοράς εκ μέρους του καθ' ου η αίτηση.

Ράβδος εν γωνία, άρα βρέχει!

Ο καθ' ου η αίτηση εξήγησε ότι οι σχέσεις του με τον τέως Γενικό Εισαγγελέα ήταν άριστες, βασισμένες στον αμοιβαίο σεβασμό και την καλή συνεργασία. Παρέθεσε επίσης στοιχεία που αποδεικνύουν ότι, ακόμη και όταν άλλαξε ο Γενικός Εισαγγελέας, παραμένει σταθερή η θέση της Υπηρεσίας του ότι η εκτελεστική εξουσία θα πρέπει κατά κανόνα να εφαρμόζει τις γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα. Απέδειξε επίσης με στοιχεία ότι για την Ελεγκτική Υπηρεσία, οι γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα τυγχάνουν πλήρους σεβασμού. Αυτό δεν σημαίνει πως, αφ' ης στιγμής ο Γενικός Εισαγγελέας γνωματεύσει προς ένα Υπουργείο ότι κάποια ενέργειά του είναι νόμιμη, έχει υποχρέωση ο Γενικός Ελεγκτής να αλλάξει τη δική του ελεγκτική γνώμη, εάν δεν πειστεί ότι όντως δεν υφίσταται θέμα παρανομίας. Ο καθένας διατηρεί την άποψή του, πρόκειται για απλή άποψη, το δε μόνο όργανο που ερμηνεύει τελεσίδικα και δεσμευτικά το νόμο και κρίνει εάν μια πράξη είναι νόμιμη ή όχι, είναι το Δικαστήριο. Μόνο οι Αποφάσεις Δικαστηρίων είναι δεσμευτικές έναντι όλων, περιλαμβανομένου χωρίς καμία αμφιβολία και του Γενικού Ελεγκτή.

Ο Γενικός Εισαγγελέας ουσιαστικά ισχυρίζεται ότι ο καθ' ου η αίτηση δεν έχει εξουσία έκφρασης ελεγκτικής γνώμης που θα είναι διαφορετική από τη δική του νομική γνωμάτευση. Αν και θεωρούμε πρόδηλα εσφαλμένη τη θέση του Γενικού Εισαγγελέα, η οποία και θα αποτελούσε παγκόσμια πρωτοτυπία, εφόσον τη θεωρεί ορθή, έχουμε την άποψη ότι όφειλε να προσφύγει στη βάση του Άρθρου 139 του Συντάγματος και όχι να επιζητεί την απόλυση του Γενικού Ελεγκτή.

Σε αντίθεση με τον τέως Γενικό Εισαγγελέα που σε αριθμό περιπτώσεων ενήργησε με τις γνωματεύσεις του πολύ υποστηρικτικά προς ενίσχυση της ανεξαρτησίας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, ο Γενικός Εισαγγελέας εξήγησε ενώπιον του Συμβουλίου ότι θεωρεί ορθό και πρόπον, ασκώντας την ανέλεγκτη συνταγματική του εξουσία σχετικά με τις ποινικές διώξεις, και τον συνταγματικά καθορισμένο διπλό του ρόλο ως νομικός σύμβουλος και δημόσιος κατήγορος, να υποδεικνύει ο ίδιος στους ελεγχόμενους φορείς ποια στοιχεία ο ίδιος κρίνει ως απαραίτητα να παραχωρηθούν για σκοπούς ελέγχου, ή ποια

στοιχεία θα πρέπει να δοθούν κατά την άποψή του, στην Ελεγκτική Υπηρεσία, παρεμβαίνοντας τοιουτοτρόπως στο έργο της. Σημειώνεται ότι δυο προκάτοχοι του Γενικού Εισαγγελέα, με γνωματεύσεις τους, είχαν εξηγήσει με σαφήνεια ότι «η οποιαδήποτε κρίση του Γενικού Ελεγκτή, κατά την άσκηση των καθηκόντων του δυνάμει του Συντάγματος και/ή οποιουδήποτε Νόμου, είναι εκτός του ελέγχου της Νομικής Υπηρεσίας και/ή του οποιουδήποτε Υπουργείου.»

Όπως προκύπτει, το πρόβλημα που έχει προκύψει δεν αφορά ελλείψεις συνταγματικές ή νομοθετικές πρόνοιες σε σχέση με την εξουσία του Γενικού Ελεγκτή να έχει απρόσκοπτη πρόσβαση στην πληροφόρηση, αλλά είναι δομικό και σχετίζεται με την εφαρμογή των προνοιών αυτών, τόσο λόγω της συνταγματικά αναγνωρισμένης ανέλεγκτης εξουσίας του Γενικού Εισαγγελέα ως προς την άσκηση ποινικών διώξεων, όσο και από τον διπλό ρόλο του Γενικού Εισαγγελέα.

Η παρακώλυση του έργου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας από τη Νομική Υπηρεσία καταγράφεται και στην τελευταία Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Κράτος Δικαίου στην Κύπρο, ημερ. 5.7.2023.

Τα πιο πάνω εγειρόμενα θέματα ουδόλως έχουν σχέση με τα πρόσωπα που σήμερα υπηρετούν τους θεσμούς. Ναι, πράγματι, έτυχε να αναδειχθούν τώρα, λόγω κάποιων περιπτώσεων (χρυσά διαβατήρια, οπλίτες στο Υπουργείο Άμυνας, κρατικά πιστόλια σε ιδιώτες, εξώδικα πρόστιμα, έργα στον Ακάμα κ.λπ.) αλλά είναι δομικά και θεσμικά προβλήματα που έχουν να κάνουν με το Σύνταγμα και όχι με τα πρόσωπα.

Είναι φυσιολογικό και αναμενόμενο, κατά τη λειτουργία των ανεξάρτητων θεσμών, να παρατηρούνται διαφωνίες, ακόμα και διαφορές που δυνατό να παρουσιάζονται ως συγκρούσεις εξουσιών. Μπορεί ακόμα να χρησιμοποιηθεί έντονη και αυστηρή γλώσσα εκατέρωθεν αφ' ης στιγμής θεωρήσει ο ένας, ή ο άλλος αξιωματούχος, ότι το θέμα ξεφεύγει από τα ορθά του πλαίσια. Με τον τέως Γενικό Εισαγγελέα αυτό φαίνεται να επισυνέβη σε μία μόνο περίπτωση και αφού δόθηκαν εξηγήσεις το θέμα έληξε και συνέχισε μια αρμονική συλλειτουργία των θεσμών με αμοιβαίο σεβασμό, κατανόηση και καλή πίστη αφού δεν δόθηκε καμιά άλλη αφορμή. Δυστυχώς το ίδιο δεν συνέβηκε με τους νέους αξιωματούχους της Νομικής Υπηρεσίας οι οποίοι, σε πλείστες περιπτώσεις, έδωσαν λαβή στη δημιουργία διαδοχικών ρήξεων με την Ελεγκτική Υπηρεσία η οποία, από του διορισμού τους, δεν είχε κανένα λόγο να είναι μη συνεργάσιμη ή εχθρική μαζί τους, πλην όμως δυστυχώς και επανειλημμένα συναντούσε σκοπέλους και προσκόμματα στην άσκηση των καθηκόντων και εξουσιών της. Πολύ συχνά ο καθ' ου η αίτηση ήταν αποδέκτης προσβολών και υποτίμησης με δημόσιες δηλώσεις και επιστολές από τη Νομική Υπηρεσία, και όμως ο ίδιος πάντοτε απαντούσε με σεβασμό και σε πολύ κόσμιο ύφος.

Για εκτενέστερη παρουσίαση των γεγονότων παραπέμπουμε το Συμβούλιο στο **Παράρτημα Π6** της παρούσας αγόρευσης.

(Ζ) Προσφυγή Γενικού Ελεγκτή για Τίτλους Αξιωματούχων

Στο Κεφάλαιο αυτό ο αιτητής επιζητεί την απόλυση του Γενικού Ελεγκτή επειδή, μετά την Απόφαση ημερ. 20.2.2023 του Ανωτάτου Δικαστηρίου στις προσφυγές με αρ. 1/2022 και 3/2022, οι ιδιώτες δικηγόροι, όταν τους ζητήθηκε να τιμολογήσουν, θεώρησαν και αποφάσισαν ότι δεν ήταν ορθό και πρέπει να χρεώσουν προσωπικά τον Γενικό Ελεγκτή για ένα τέτοιο θέμα δημοσίου ενδιαφέροντος.

Όπως αποφασίστηκε ομόφωνα από την Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση **Πρόεδρος της Δημοκρατίας ν. Βουλής των Αντιπροσώπων (Αρ. 2) (2013) 3 ΑΑΔ 178, ημερ. 2.4.2013**, η οποία αφορούσε αναφορά του Προέδρου της Δημοκρατίας για έλεγχο της συνταγματικότητας ψηφισθέντος νόμου ενώ ο Γενικός Εισαγγελέας ρητά είχε διαφωνήσει με την καταχώριση τέτοιας αναφοράς,

«το δικαίωμα αναφοράς στο Ανώτατο Δικαστήριο διασφαλίζεται από το Άρθρο 140 του Συντάγματος. Το γεγονός ότι σύμφωνα με το Άρθρο 113 του Συντάγματος ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας καθίσταται ο νομικός σύμβουλος του Προέδρου, δε συνεπάγεται, και υποχρέωση εκ μέρους του Προέδρου να δεχθεί την άποψή του, ιδιαιτέρως όπου, όπως στην παρούσα περίπτωση, αυτό θα του στερούσε δικαίωμα που έχει, με βάση το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας.»

Κατά εντελώς ανάλογο τρόπο, εφόσον ο Γενικός Ελεγκτής θεωρούσε ότι είχε δικαίωμα με βάση το Άρθρο 139 καταχώρισης προσφυγής, δεν μπορούσε αυτό το δικαίωμα να τίθεται υπό την προϋπόθεση έγκρισης του Γενικού Εισαγγελέα ο οποίος μάλιστα ήταν πρόσωπο άμεσα εμπλεκόμενο και ενδιαφερόμενο στη διαδικασία.

Κατά το 2022, τα κονδύλια όλων των συμβουλευτικών υπηρεσιών ήταν δεσμευμένα στον κρατικό Προϋπολογισμό. Για να πετύχει αποδέσμευση, ο Γενικός Ελεγκτής θα έπρεπε να υποβάλει αίτημα στη Βουλή των Αντιπροσώπων, και να εξασφαλίσει την αποδέσμευση εντός των 30 ημερών που θέτει ως προθεσμία το Άρθρο 139 του Συντάγματος. Τούτο ήταν πρακτικά αδύνατο.

Στη βάση όλων των πιο πάνω, και ιδίως του γεγονότος ότι επρόκειτο για θέμα που στα μάτια των πολιτών θα φαινόταν ως ήσσονος σημασίας, ο καθ' ου η αίτηση αποφάσισε να προωθήσει την αίτησή του ίδια δαπάνη. Αρχικά η αίτηση θα καταχωρείτο μόνο εκ μέρους του Γενικού Ελεγκτή. Στην πορεία, για δικονομικούς λόγους, οι δικηγόροι του ζήτησαν όπως ως ξεχωριστός αιτητής περιληφθεί και η Ελεγκτική Υπηρεσία. Αφ' ης στιγμής αποφάσισε να προχωρήσει την αίτηση ίδια

δαπάνη, εξ ορισμού η Δημοκρατία δεν θα επωμίζετο δαπάνη και συνεπώς κανένα θέμα δωρεάς προς τη Δημοκρατία δεν τίθεται.

Κατά την αντεξέτασή του, ο Γενικός Εισαγγελέας ανέφερε στο Συμβούλιο ότι, ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, σε συνεννόηση μαζί του αποφάσισαν να διερευνήσουν το θέμα και, στο πλαίσιο αυτό, ο Γενικός Διευθυντής ζητούσε στοιχεία. Τώρα ο Γενικός Εισαγγελέας εξετάζει κατά πόσο προκύπτουν ποινικά αδικήματα εις βάρος του καθ' ου η αίτηση.

Το θέμα της δήθεν σύγκρουσης συμφέροντος από την απόφαση των δικηγόρων να μην τιμολογήσουν τον Γενικό Ελεγκτή είναι ανύπαρκτο και αποτελεί καινοφανές εφεύρημα.

Ως προς την ουσία του θέματος των τίτλων των Βοηθών, αρκεί να λεχθεί ότι, τόσο στην προαναφερθείσα υπόθεση Ερωτοκρίτου (ανωτέρω), όσο και στην παρούσα διαδικασία κατά την ενδιάμεση απόφασή του ημερ. 5.6.2024, το ίδιο το Συμβούλιο χρησιμοποίησε τον τίτλο όπως αυτός καταγράφεται στο Ελληνικό κείμενο του Συντάγματος-

Για εκτενέστερη παρουσίαση των γεγονότων παραπέμπουμε το Συμβούλιο στο **Παράρτημα Π7** της παρούσας αγόρευσης.

- (Η) Χειρισμός Καταγγελιών κατά Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα στην Αρχή κατά της Διαφθοράς για Κατάχρηση Εξουσίας**
- (Θ) Συμπεριφορά Γενικού Ελεγκτή κατά τη διάρκεια των ερευνών της Αρχής κατά της Διαφθοράς**
- (Ι) Δηλώσεις Γενικού Ελεγκτή μετά την έκδοση του πορίσματος της Αρχής κατά της Διαφθοράς**

Με βάση το νόμο που αφορά την προστασία των πληροφοριοδοτών (Ν.6(Ι)2022), η Ελεγκτική Υπηρεσία, η Αστυνομία και η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς («η Αρχή»), αποτελούν «αρμόδιες αρχές», ως «εξωτερικοί διάυλοι αναφοράς» για υποβολή καταγγελιών για αδικήματα διαφθοράς.

Το άρθρο 12 του ίδιου Νόμου προβλέπει ότι, εάν κάποιος διάυλος αναφοράς λάβει καταγγελία την οποία δεν είναι αρμόδιος να διερευνήσει, τη διαβιβάζει στην αρμόδια αρχή.

Με βάση το άρθρο 11 του νόμου που αφορά τη σύσταση της Αρχής (Ν.19(Ι)/2022), η Αρχή συνεργάζεται με τον Γενικό Ελεγκτή για την ανταλλαγή πληροφοριών και τη λήψη τεχνικής βοήθειας για την καταπολέμηση της διαφθοράς.

Στις αρχές Μαΐου 2023, η Ελεγκτική Υπηρεσία έλαβε ανώνυμη καταγγελία που αφορούσε τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα και τη σχέση του ίδιου και/ή του αδελφού του με την υπόθεση του λεγόμενου κατασκοπευτικού μαύρου βαν. Ξεκίνησε τη διερεύνηση της υπόθεσης γιατί αφορούσε και προμήθεια εξοπλισμού από Υπηρεσίες του κράτους. Τελικά η Ελεγκτική Υπηρεσία διαβίβασε σχετική επιστολή στην Αρχή.

Ο καταγγέλλων έδωσε ο ίδιος την καταγγελία στον Reporter ο οποίος στις 12.5.2023 είχε σχετικό δημοσίευμα. Μετά το δημοσίευμα αυτό, και ενδεχομένως από άλλο καταγγέλλοντα, η Ελεγκτική Υπηρεσία έλαβε την ανώνυμη καταγγελία του τεκμηρίου 199.

Σύμφωνα με την καταγγελία, η οποία ειρήσθω εν παρόδω ήταν πολύ λεπτομερής και εμπειριστατωμένη, ο κ. ΧΧΧΧΧΧΧΧ, είναι ένα πρόσωπο γνωστό στις αστυνομικές αρχές και ειδικότερα στην Υπηρεσία Καταπολέμησης Ναρκωτικών (ΥΚΑΝ) και παρουσιάστηκε αρκετές φορές ενώπιον του Δικαστηρίου, εκ των οποίων σε ορισμένες περιπτώσεις έχει προφυλακισθεί ή/και φυλακισθεί. Ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα κ. Σάββας Αγγελίδης ήταν στο παρελθόν (προ της υπουργοποίησής του το 2018) δικηγόρος του σε κάποιες υποθέσεις. Όπως αναφέρεται στην εν

λόγω καταγγελία, υπόθεση στην οποία τον εκπροσώπησε το 2016 ο κ. Σάββας Αγγελίδης αφορούσε υπόθεση απόπειρας φόνου.

Όσον αφορά την παρούσα καταγγελία, το αδίκημα για το οποίο κατηγορείτο ο κ. XXXXXXXXX ήταν σοβαρό τροχαίο αδίκημα και συγκεκριμένα ότι στις 15.1.2021 οδηγούσε αυτοκίνητο στη Λεωφόρο Λεμεσού στο Δάλι ενώ τελούσε υπό την επήρεια ναρκωτικών. Στις 28.9.2021 Λοχίας της Αστυνομίας διαβίβασε τον φάκελο της υπόθεσης στον Αστυνομικό Σταθμό Πέρα Χωρίου στην Εισαγγελία Λευκωσίας, καταγράφοντας μεταξύ άλλων ότι *«ο κατηγορούμενος αναζητήθηκε στη διεύθυνση διαμονής του όσο και μέσω τηλεφωνικής επικοινωνίας επανειλημμένα για να πληροφορηθεί το αποτέλεσμα της τελικής εξέτασης NARKOTEΣΤ και να κατηγορηθεί γραπτώς. Αυτός παρά τις υποσχέσεις του ότι θα παρουσιαζόταν στο Σταθμό, παρέλειπε να το πράξει. Ενόψει των πιο πάνω παρακαλώ όπως ο κατηγορούμενος κλητευθεί και κατηγορηθεί ενώπιον δικαστηρίου»*. Η εν λόγω ποινική υπόθεση με κατηγορούμενο τον κ. XXXXXXXXX, καταχωρήθηκε στο δικαστήριο με αρ. 18215/21.

Στις αρχές Μαΐου του 2022, ο Διοικητής της ΥΚΑΝ κ. Κατσουνωτός, και ενώ την εν λόγω υπόθεση εναντίον του XXXXXXXXX δεν τη χειρίστηκε η ΥΚΑΝ εφόσον αφορούσε τροχαίο αδίκημα, ζήτησε το φάκελο της υπόθεσης από την Επαρχιακή Εισαγγελία, αφού προηγουμένως συνεννοήθηκε με τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα. Αφού παρέλαβε το φάκελο, ο κ. Κατσουνωτός συναντήθηκε με τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα ο οποίος στις 11.5.2022 έγραψε πάνω δεξιά στο κατηγορητήριο εναντίον του XXXXXXXXX *«Η υπόθεση να ανασταλεί»* υπογράφοντας τη σημείωσή του.

Επίσης, με επιστολή του ημερομηνίας 12.5.2022, ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα ανέστειλε την ποινική υπόθεση που ήταν ορισμένη στις 17.6.2022, ασκώντας τις εξουσίες που χορηγεί στον Γενικό Εισαγγελέα το Άρθρο 113.2 του Συντάγματος. Σημειώνω ότι αυτή η επιστολή την οποία δεν είχε στην κατοχή του ο καθ' ου η αίτηση, κυκλοφόρησε στο διαδίκτυο. Αυτό αποτελεί απόδειξη ότι πρόσωπα που γνώριζαν στοιχεία για την υπόθεση (ίσως ο καταγγέλλων), τα έδιναν στη δημοσιότητα.

Σημειώνεται ότι και στην υπόθεση αυτή ο κ. XXXXXXXXX εκπροσωπείτο από το Δικηγορικό Γραφείο Αγγελίδης, Ιωαννίδης, Λεωνίδου, ΔΕΠΕ, δηλαδή το πρώην δικηγορικό γραφείο του κ. Αγγελίδη, στο οποίο εργάζεται η σύζυγός του.

Ο Γενικός Ελεγκτής διαβίβασε την καταγγελία στην Αρχή στις 17.5.2023. Στην καλυπτική επιστολή του ο καθ' ου η αίτηση είχε αναφέρει τα ακόλουθα:

«Στη βάση των πιο πάνω, η παρούσα επιστολή σας διαβιβάζεται ώστε, ασκώντας τις εκ του Νόμου Ν.19(Ι)/2022 αρμοδιότητές σας, να αποφασίσετε αν συντρέχουν λόγοι διερεύνησης του ενδεχομένου διάπραξης των ποινικών αδικημάτων που προβλέπονται στο Μέρος ΙΙΙ του Ποινικού Κώδικα («Αδικήματα εναντίον της άσκησης νόμιμης εξουσίας»).

Τονίζουμε ότι η αναφορά μας αυτή ουδόλως σημαίνει ή θα πρέπει να εκληφθεί ότι διατυπώνουμε κατηγορία εναντίον οποιουδήποτε προσώπου για τη διάπραξη ποινικών ή άλλων αδικημάτων.»

Ο καθ' ου η αίτηση έκρινε ότι καθηκόντως αυτή η καταγγελία θα έπρεπε να παραπεμφθεί στην αρμόδια αρχή για κατάλληλη διερεύνηση.

Με βάση τη μαρτυρία του καθ' ου η αίτηση ο κ. XXXXXXXXX είναι πρόσωπο που απασχολεί συχνά την Αστυνομία με πολύ σοβαρές υποθέσεις. Μετά τη διαβίβαση της καταγγελίας στην Αρχή, τον Ιούνιο του 2023, το πρόσωπο αυτό συνελήφθη στον Πρωταρά για απόπειρα φόνου εναντίον άλλου προσώπου. Για το θέμα αυτό είχε δοθεί στον καθ' ου η αίτηση σχετική πληροφορία λίγες μέρες μετά. Αυτό ήταν επιπλέον στοιχείο το οποίο γνώριζε, σημαντικό για την όλη υπόθεση.

Όλα τα πιο πάνω αποδεικνύουν το απόλυτα εύλογο της διαβίβασης της καταγγελίας στην Αρχή. Το δε καλόπιστο της διαβίβασης καταγράφηκε άλλωστε ρητά και στο Πόρισμα της Αρχής.

Στις 21.5.2023 η ειδησεογραφική ιστοσελίδα Reporter δημοσίευσε στοιχεία της καταγγελίας που είχε λάβει από τον καταγγέλλοντα (όχι μέσω της Ελεγκτικής Υπηρεσίας). Η καταγγελία που διαδόθηκε μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, αφορούσε την ενέργεια του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα να απαλλάξει από ποινική δίωξη πρώην πελάτη του και νυν πελάτη του πρώην δικηγορικού γραφείου του, στο οποίο εξακολουθεί να εργάζεται η σύζυγός του. Όπως μάλιστα εξήγησε ο καθ' ου η αίτηση κατά την αντεξέτασή του στις 16.7.2024, στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης κυκλοφορούσε και αντίγραφο της επιστολής του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα προς το δικαστήριο με την οποία αυτός ενημέρωνε για την απόφασή του να αναστείλει την ποινική δίωξη του κ. XXXXXXXXX. Η επιστολή αυτή ουδέποτε ήταν στην κατοχή του Γενικού Ελεγκτή.

Το βράδυ της ίδιας ημέρας το ΡΙΚ έκανε ρεπορτάζ για το θέμα και ζήτησε σχόλια από τον εκπρόσωπο τύπου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, ο οποίος απλώς επιβεβαίωσε ότι είχε ληφθεί η καταγγελία, σε πολύ γενικές γραμμές, και τονίζοντας ξανά ότι η διαβίβαση της καταγγελίας δεν σημαίνει ότι διατυπώνονται κατηγορίες εναντίον οποιουδήποτε προσώπου.

Σημειώνουμε ότι, ενώ η καταγγελία ήταν στα χέρια της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και την είχε ήδη διαβιβάσει στην Αρχή, ουδέν αποκάλυψε, είτε για την ύπαρξη της καταγγελίας, πόσο μάλλον ότι

αυτή αφορούσε τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα. **Η καταγγελία και η ταυτότητα του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα αποκαλύφθηκε από τον καταγγέλλοντα.** Από το τεκμήριο 35 που αφορά δηλώσεις του εκπροσώπου τύπου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας στο ΡΙΚ, είναι σαφές ότι η καταγγελία είχε δει το φως της δημοσιότητας και τα σχετικά δημοσιεύματα με το όνομα του Σάββα Αγγελίδη προηγήθηκαν των δηλώσεων στο ΡΙΚ.

Συνεπώς, απορρίπτουμε τους ισχυρισμούς του Αιτητή ότι ο καθ' ου η αίτηση αποκάλυψε την ταυτότητα του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα όταν παρέλαβε την ανώνυμη καταγγελία ή σε οποιαδήποτε άλλη χρονική στιγμή. Η ταυτότητα του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα αποκαλύφθηκε από τον καταγγέλλοντα και μόνο από αυτόν.

Επίσης, μέχρι και την έκδοση του Πορίσματος της Αρχής και την επίσημη δημοσιοποίηση των συστατικών της υπόθεσης από την ίδια την Αρχή, **η Ελεγκτική Υπηρεσία ουδέποτε αποκάλυψε το παραμικρό για το περιεχόμενο της καταγγελίας,** έλεγε απλώς ότι αφορούσε αναστολή μίας ποινικής υπόθεσης του κοινού ποινικού κώδικα, χωρίς οποιαδήποτε άλλη αναφορά.

Την επόμενη ημέρα του δημοσιεύματος του Reporter η αντίδραση του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα ήταν εκτός ορίων. Προδιάγραψε τα αντίποινα που σκόπευε να λάβει η Υπηρεσία του αφού, εν είδει απειλής, έκανε αναφορά σε «εσκεμμένη προσπάθεια στοχοποίησης», «επικίνδυνη συμπεριφορά» και «αυθαιρεσία και κακοπιστία», στα οποία πρέπει να «δοθεί ένα τέλος». **Τονίζουμε την αναφορά σε κακοπιστία.**

Οι έντονες δηλώσεις του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα προκάλεσαν άμεσα έντονο ενδιαφέρον από τα ΜΜΕ.

Την ίδια μέρα η Ελεγκτική Υπηρεσία εξέδωσε ανακοίνωση ως απάντηση στις δηλώσεις του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα. Καμία πρόσθετη πληροφορία δεν έδωσε για το περιεχόμενο της καταγγελίας, αντίθετα τόνισε εκ νέου ότι δεν διατυπώνει κατηγορία εναντίον οποιουδήποτε προσώπου.

Στις 23.5.2023 ο Γενικός Εισαγγελέας κατηγόρησε τη «λαλίστατη» Ελεγκτική Υπηρεσία ότι με στοχευμένο τρόπο λασπολογεί και δημιουργεί μέχρι και δολοφονία χαρακτήρων και συνειδήσεων, χαρακτήρισε την καταγγελία «ανυπόστατη» και προανήγγειλε και εκείνος ότι «είναι μία κατάσταση η οποία πρέπει να σταματήσει». **Αν δεν αποδείξει τις καταγγελίες, είπε, «πρέπει να είναι έτοιμος να αντιμετωπίσει και τις συνέπειες».**

Η απάντηση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας της ίδιας ημέρας ήταν εξαιρετικά λιτή, καμία πρόσθετη πληροφορία δεν έδωσε για το περιεχόμενο της καταγγελίας, και κανένα χαρακτηρισμό δεν χρησιμοποίησε κατά του Γενικού Εισαγγελέα ή του Βοηθού του.

Τις ίδιες απειλές, με πολύ μεγαλύτερη ένταση, επανέλαβε ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας στις 7 Σεπτεμβρίου 2023. Ήταν σαφές ότι θεωρούσε τη διαβίβαση της καταγγελίας ως μεμπτή, το μόνο που άφησε ανοικτό ήταν, αν είναι τόσο μεμπτή ώστε να δικαιολογεί αίτηση παύσης. Είπε συγκεκριμένα, *«το θέμα από μόνο του μπορεί να μην είναι αρκετό. Σίγουρα όταν αφήνεις υπονοούμενα για κάποιον, ισχυρίζεσαι για κάποιον ότι είναι διεφθαρμένος, είναι ένα σοβαρό θέμα»*. **Ο Γενικός Εισαγγελέας περαιτέρω ισχυρίστηκε ότι όταν διαβιβάζεις μια καταγγελία ενώπιον της Αρχής σίγουρα ισχυρίζεσαι ότι ο καταγγελλόμενος είναι διεφθαρμένος.**

Στις 29.12.2023 εκδόθηκε το Πόρισμα της Αρχής. Από αυτό προκύπτουν τα εξής αδιαμφισβήτητα στοιχεία και/ή συμπεράσματα σε σχέση με την τρίτη καταγγελία (υπόθεση XXXXXXXXX):

1. Είναι παραδεκτό γεγονός ότι ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα είχε λάβει και υπογράψει την απόφαση για αναστολή ποινικής δίωξης του κατηγορουμένου, τον οποίο είχε εκπροσωπήσει σε προγενέστερο χρόνο ως δικηγόρος σε άλλη ποινική υπόθεση. Χωρίς καμία αμφιβολία το πιο πάνω γεγονός αποτελεί σύγκρουση συμφέροντος διότι ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα ανέστειλε ποινική δίωξη πρώην πελάτη του σε άλλη ποινική υπόθεση.
2. Επειδή ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα, όπως ανέφερε ενώπιον της Αρχής, δεν συνέδεσε το εν λόγω πρόσωπο και όνομα με αυτό του πρώην πελάτη του, οι Λειτουργοί Επιθεώρησης που είχαν εξετάσει την καταγγελία αυτή, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι δεν υπήρχε επαρκής μαρτυρία για την ύπαρξη αδικημάτων διαφθοράς, θέση την οποία ακολούθως υιοθέτησε και η ίδια η Αρχή.
3. Καταγράφεται η ανησυχία (concern) των Λειτουργών Επιθεώρησης για τη μη ύπαρξη θεσμοθετημένης διαδικασίας για διαπίστωση περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων. Με το υπάρχον σύστημα, τέτοια θέματα επαφίενται αποκλειστικά στην ικανότητα μνήμης των Αξιωματούχων κάτι το οποίο δεν είναι ικανοποιητικό.
4. Ο Ανώτερος Αξιωματικός της Αστυνομίας, με την άρνησή του να απαντήσει στις ερωτήσεις που του υποβλήθηκαν, δημιούργησε κωλυσιεργία στην έρευνα και δεν υπήρχε εύλογη αιτία για την άρνησή του αυτή.

5. Επειδή υπήρξε αμφισβήτηση των προθέσεων του καθ' ου η αίτηση αναφορικά με την προώθηση των ανωνύμων καταγγελιών, οι Λειτουργοί Επιθεώρησης αποφάνθηκαν ότι έμειναν ικανοποιημένοι ότι η προώθηση των καταγγελιών προς την Αρχή από τον καθ' ου η αίτηση έγινε με καλή πίστη.

Από το Πόρισμα της Αρχής είναι προφανές ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία ενήργησε κατά απόλυτα ορθό και επαγγελματικό τρόπο αλλά και με καλή πίστη.

Μόλις εκδόθηκε το Πόρισμα, **και με δεδομένη την προαναγγελία αντιποίνων** εάν ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα απαλλασσόταν των κατηγοριών, η Ελεγκτική Υπηρεσία, **ευλόγως ενεργούσα**, και στο πλαίσιο της ορθής και πλήρους ενημέρωσης ως προς καταγγελία την οποία η ίδια είχε διαβιβάσει, εξέδωσε ανακοίνωση ώστε να εξηγήσει τη λογικότητα των ενεργειών της και να επισημάνει τη διαπιστωθείσα ύπαρξη σύγκρουσης συμφέροντος. Εάν δεν ενημέρωνε ως προς τα πιο πάνω σημεία του πορίσματος, το κοινό θα έκρινε μόνο εκ του αποτελέσματος και η Ελεγκτική Υπηρεσία ενδεχόμενα να παρέμενε εκτεθειμένη, είτε ότι δεν δικαιολογείτο η διαβίβαση της καταγγελίας, είτε ότι είχε ενεργήσει κακόπιστα.

Ακολούθησε ανακοίνωση του Γενικού Εισαγγελέα. Στην ανακοίνωση παραπέμπει σε ενέργειες που θα αναλάβει στο μέλλον (λέει, δεν είναι του παρόντος). Καμία απολύτως αναφορά στο θέμα σύγκρουσης συμφέροντος. Ως να μην τον αφορά το θέμα. Ως μη γενόμενη η διαπίστωση της Αρχής.

Σε λίγο εκδίδεται και η ανακοίνωση του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, ο οποίος στην Ανακοίνωσή του έκανε λόγο για «*ανώνυμες (επώνυμες) καταγγελίες με διάφορα κίνητρα πίσω από αυτές*» και για «*δολοφονία χαρακτήρα*» από την Ανακοίνωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας που είχε εκδοθεί λίγο προηγουμένως.

Λόγω των δημοσιευμάτων της επόμενης ημέρας, που αναφέρονταν στο ενδεχόμενο εκκίνησης της διαδικασίας απόλυσης του Γενικού Ελεγκτή από τον Γενικό Εισαγγελέα, η Ελεγκτική Υπηρεσία εξέδωσε στις 30.12.2023 δεύτερη ανακοίνωση και πάλι προς το σκοπό της πλήρους και ορθής ενημέρωσης του κοινού.

Κανένα από τα δημοσιεύματα των ημερών αυτών, τα οποία ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας παρουσίασε στην αίτηση του, δεν υποστηρίζουν τον ισχυρισμό, τον οποίο προέβαλε στην αίτηση για πρώτη φορά, ότι δήθεν οι δύο ανακοινώσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, απέδιδαν ποινικά

αδικήματα στον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα. Όλοι είχαν αντιληφθεί ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία εξηγούσε τις ενέργειες της και αναδείκνυε το θέμα της σύγκρουσης συμφέροντος.

Μιλώντας στις 3.1.2024 στη δημοσιογράφο Κατερίνα Ηλιάδη, ο καθ' ου η αίτηση τόνισε ότι η ποινική πτυχή **«έχει κλείσει»** και ότι παρέμενε μόνο το θέμα της σύγκρουσης συμφέροντος. Το ίδιο και στις 21.3.2024 στον Αντρέα Κημήτρη τονίζοντας ότι **«δεν λέω ότι ο κύριος Αγγελίδης είναι ένοχος οποιουδήποτε αδικήματος, λέω ότι αυτή η υπόθεση κατέληξε σε αυτό το συγκεκριμένο πόρισμα των τριών ερευνητών, ξεκάθαρη σύγκρουση συμφέροντος».**

Ο καθ' ου η αίτηση με σαφήνεια έλεγε ότι το θέμα των ποινικών ευθυνών έχει κλείσει, αλλά ο Γενικός Εισαγγελέας επιμένει ότι ο καθ' ου η αίτηση κατηγορούσε τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα για διαφθορά.

Είναι προφανές ότι, λόγω της αναφοράς στο Πόρισμα της Αρχής περί καλοπιστίας του καθ' ου η αίτηση, **ο Γενικός Εισαγγελέας άλλαξε τους σχεδιασμούς τους αλλά δεν εγκατέλειψε τον στόχο για εξόντωση του καθ' ου η αίτηση.** Αποφάσισε λοιπόν να βρει και άλλους λόγους ώστε να ενισχύσει τον όγκο της αίτησης του και ταυτόχρονα να δηλώσει ότι δήθεν δεν υποβάλλει την αίτηση λόγω της διαβίβασης των καταγγελιών στην Αρχή, αλλά λόγω των δηλώσεων κατά την περίοδο της διερεύνησης και μετά την έκδοση του Πορίσματος.

Ωστόσο, με τα στοιχεία που παρέθεσε στη μαρτυρία του **ο Γενικός Ελεγκτής, κατέρριψε τον ισχυρισμό αυτό και κατέδειξε ότι ο πραγματικός λόγος είναι η διαβίβαση των καταγγελιών.**

Επιπρόσθετα, ακόμη και να γινόταν αποδεκτό ότι η αίτηση δεν υποβάλλεται λόγω της διαβίβασης των καταγγελιών αλλά **λόγω των δηλώσεων που σχετίζονται με την καταγγελία**, και πάλιν η απόλυση του καθ' ου η αίτηση θα αποτελούσε αντίποινα.

Το άρθρο 26 του Νόμου 6(Ι)/2022 αναφέρει τα εξής:

Εκδικητικές ενέργειες εις βάρος αναφέροντος

«26. Η απόλυση αναφέροντα, καθώς και οποιαδήποτε βλαπτική μεταβολή των συνθηκών απασχόλησής ή μέτρο αντιποίνου είναι απολύτως άκυρη, εκτός εάν ο εργοδότης αποδείξει ότι η απόλυση ή η βλαπτική μεταβολή **οφείλεται σε λόγο άσχετο προς τη διενέργεια από αυτόν αναφοράς.**»

Ο Γενικός Εισαγγελέας έχει το βάρος της απόδειξης να αποδείξει ότι η αίτηση οφείλεται σε λόγο άσχετο προς τη διενέργεια της αναφοράς, και αυτός έχει περιλάβει ως τρεις εκ των 15 λόγων που επικαλείται, λόγους απόλυτα σχετικούς με την αναφορά προς την Αρχή, έστω κι αν ισχυρίζεται ότι ο λόγος δεν είναι η αναφορά αυτή καθ' εαυτή.

Απόλυτα σχετικό είναι και το εδάφιο (2) του άρθρου 24 του ίδιου Νόμου το οποίο αναφέρει τα ακόλουθα:

«2) Σε κάθε δικαστική διαδικασία, εκτός από ποινική, εάν ο διάδικος που ισχυρίζεται ότι θίγεται από παράβαση διατάξεων του παρόντος Νόμου στοιχειοθετεί πραγματικά περιστατικά από τα οποία πιθανολογείται η παράβαση, το βάρος της απόδειξης ότι δεν υπήρξε καμία παράβαση των διατάξεων του παρόντος Νόμου φέρει ο αντίδικός του.»

Για εκτενέστερη παρουσίαση των γεγονότων παραπέμπουμε το Συμβούλιο στο **Παράρτημα Π8** της παρούσας αγόρευσης.

(Κ) Συμπεριφορά Γενικού Ελεγκτή σε σχέση με την ιστοσελίδα «Ομάδα Στήριξης Γενικού Ελεγκτή» στο Facebook

Στο Κεφάλαιο αυτό ο αιτητής επιζητεί την απόλυση του Γενικού Ελεγκτή επειδή σε σελίδα στο Facebook έχει κάνει "like" η αδελφή του και ο υιός του και αυτή, κατά τον αιτητή, αναρτά «συνεχώς υβριστικά και ψευδή σχόλια και ανακρίβειες για τον Γενικό και Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα».

Ο αιτητής ισχυρίζεται ότι ο Γενικός Ελεγκτής δεν έχει ποτέ διαχωρίσει τη θέση του από τα σχετικά δημοσιεύματα. Αν και ούτως ή άλλως ο Γενικός Ελεγκτής δεν είχε υποχρέωση να προβεί σε διαχωρισμό της θέσης του από την υπό αναφορά Σελίδα, η θέση αυτή του Αιτητή είναι ανακριβής και παραπλανητική. Όπως αναφέρεται σε ανακοίνωση του Γενικού Ελεγκτή ημερ. 12.10.2022,

«... η υπό αναφορά σελίδα ουδεμία σχέση έχει με την Ελεγκτική Υπηρεσία και σε ουδεμία περίπτωση οι αναρτήσεις σε αυτήν αποτελούν θέσεις της Υπηρεσίας». Στην ίδια ανακοίνωση ο Γενικός Ελεγκτής είχε εξηγήσει ότι «δεν υπήρχε περίπτωση να παρέμβω σε σχέση με το περιεχόμενο της σελίδας αφού ουδεμία τέτοια ευχέρεια έχω. Προς επίρρωση δε τούτου, της είχα δώσει ως παράδειγμα άρθρο του ίδιου του Φιλελεύθερου σε σχέση με το ΓεΣΥ, που ήταν επικριτικό προς το πρόσωπο μου και το οποίο κάποιος ανάρτησε στη σελίδα αυτή, χωρίς φυσικά εγώ να παρέμβω ώστε να κατέβει, έστω και αν αφορούσε εμένα τον ίδιο.»

Ο καθ' ου η αίτηση σε διάφορες τηλεοπτικές εμφανίσεις του, όπως και διά του εκπροσώπου τύπου της Υπηρεσίας, είχε εξηγήσει ότι η συγκεκριμένη σελίδα ουδεμία σχέση έχει με την Ελεγκτική Υπηρεσία ή τον Γενικό Ελεγκτή. Μεταξύ άλλων, στις 17.7.2023 ο καθ' ου η αίτηση προέβη στην ακόλουθη ανάρτηση στην πλατφόρμα X

“Έχουμε κατ' επανάληψη τονίσει (και σε δημόσια ανακοίνωση), ότι η υπό αναφορά σελίδα ουδεμία σχέση έχει με την Ελεγκτική Υπηρεσία και σε ουδεμία περίπτωση οι αναρτήσεις σε αυτήν αποτελούν θέσεις της Υπηρεσίας.”

Επίσης, στις 5.8.2023, σε νέα ανάρτησή του ο καθ' ου η αίτηση είχε αναφέρει τα ακόλουθα:

«Έχουμε κατ' επανάληψη τονίσει (και σε δημόσια ανακοίνωση), ότι η υπό αναφορά σελίδα ουδεμία σχέση έχει με την Ελεγκτική Υπηρεσία και σε ουδεμία περίπτωση οι αναρτήσεις σε αυτήν αποτελούν θέσεις της Υπηρεσίας.

Το όνομα της σελίδας είναι "Ομάδα Στήριξης" που εμφανώς υποδηλοί ότι ΣΤΗΡΙΖΕΙ αλλά ΔΕΝ εκπροσωπεί.

Συνεπώς δεν γνωρίζω τι άλλο αναμένετε ότι πρέπει να κάνω. Προσωπικά, δεν θεωρώ ότι με το όνομα και την φωτογραφία η σελίδα παραβιάζει κανόνες του FB που απαιτούν να μην εξαπατάς τους αναγνώστες ότι είσαι κάποιος άλλος. Αν, παραταύτα, εσείς πιστεύετε ότι η σελίδα εξαπατά τους αναγνώστες, είναι δικαίωμα σας να κάνετε καταγγελία στο FB.»

Για εκτενέστερη παρουσίαση των γεγονότων και επεξήγηση γιατί τα δεδομένα της παρούσας υπόθεσης σαφώς διαφοροποιούνται από την υπόθεση του αρχιδικαστή στην υπόθεση Chief Justice of Gibraltar [2009] UKPC 43, παραπέμπουμε το Συμβούλιο στο **Παράρτημα Π9** της παρούσας αγόρευσης.

(Λ) Συμπεριφορά Γενικού Ελεγκτή στο Μέσο Κοινωνικής Δικτύωσης "X" (πρώην «Twitter»)

Ο Γενικός Εισαγγελέας εγκαλεί τον Γενικό Ελεγκτή επειδή, **πάντα στο πλαίσιο της κοσμιότητας**, απαντά σε άδικες κατηγορίες ή ψευδείς ή παραπλανητικές αναρτήσεις πολιτών ή δημοσιογράφων, με μόνο γνώμονα του καθ' ου η αίτηση να γνωρίζουν οι πολίτες τα αληθή γεγονότα και έτσι να διαφυλάξει το κύρος της Υπηρεσίας του και του θεσμού που υπηρετεί, πράγμα το οποίο έχει πετύχει αφού η Ελεγκτική Υπηρεσία, και ο καθ' ου η αίτηση ως πρόσωπο, κατά γενική ομολογία τυγχάνουν πολύ θετικής αξιολόγησης από τους πολίτες σε όλες ανεξαιρέτα τις μετρήσεις κοινής γνώμης ως προς την αξιοπιστία και ως προς την ικανοποίηση των πολιτών από το έργο που αυτοί επιτελούν.

Για εκτενέστερη παρουσίαση των γεγονότων και των πτυχών που αφορούν την άσκηση του δικαιώματος ελευθερίας του λόγου, και για επεξήγηση γιατί τα δεδομένα της παρούσας υπόθεσης σαφώς διαφοροποιούνται από την υπόθεση του αρχιδικαστή στην υπόθεση Chief Justice of Gibraltar [2009] UKPC 43, παραπέμπουμε το Συμβούλιο στο **Παράρτημα Π9** της παρούσας αγόρευσης.

(Μ) Νομική Γνωμάτευση Γενικού Ελεγκτή για κυριότητα Κοινόκτητης Ιδιοκτησίας σε Κοινόκτητες Οικοδομές

Η Ελεγκτική Υπηρεσία διερευνούσε πληροφορίες ότι το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας παράνομα αποδεχόταν την εγγραφή μέρους της ταράτσας σε πολυκατοικίες ως περιορισμένη κοινόκτητη οικοδομή, δηλαδή για αποκλειστική χρήση από συγκεκριμένα διαμερίσματα (ως roof garden). Τούτο δημιουργούσε κίνδυνο για εμφάνιση κρουσμάτων διαφθοράς, αφού σημαίνει ότι θα μπορούσε κάποιος αρμόδιος λειτουργός να ενεργεί αυθαίρετα και να αυξάνει σημαντικά την αξία ενός διαμερίσματος. Το στοιχείο της νομιμότητας ή μη τέτοιας ενέργειας ήταν καθοριστικό για τυχόν μετέπειτα ενέργειες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας (π.χ. διαβίβαση της υπόθεσης στην Αρχή κατά της Διαφθοράς).

Η Ελεγκτική Υπηρεσία διατύπωσε απορίες και αμφιβολίες για την ερμηνεία της νομοθεσίας που είχε υιοθετήσει το Τμήμα **και ουδέποτε έδωσε γνωμάτευση όπως την κατηγορεί ο Γενικός Εισαγγελέας.**

Τελικά, όταν σε αυτό το νομικά πολύπλοκο θέμα δόθηκε μια πολύ εμπειριστατωμένη γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα στις 18.1.2024, οι οδηγίες του Γενικού Ελεγκτή προς την αρμόδια Λειτουργό ήταν **«Πολύ λογική η γνωμάτευση. Την υιοθετούμε και το θέμα έχει λήξει».**

Για εκτενέστερη παρουσίαση των γεγονότων παραπέμπουμε το Συμβούλιο στο **Παράρτημα Π10** της παρούσας αγόρευσης.

(N) Έλεγχος Αστυνομίας για Ανείσπρακτες Εξώδικες Καταγγελίες

Η Ελεγκτική Υπηρεσία, ως αρμόδια για τον έλεγχο των δημοσίων εσόδων και των λογαριασμών της Δημοκρατίας, ζήτησε πληροφορίες για να διασφαλίσει ότι τα έσοδα από εξώδικες καταγγελίες εισπράττονται και καταλήγουν στα ταμεία της Δημοκρατίας. Από τον Ιανουάριο του 2023, ζήτησε κατάλογο των εξώδικων προστίμων που δεν εισπράχθηκαν εντός των καθορισμένων χρονοδιαγραμμάτων και προωθήθηκαν για είσπραξη μέσω νομικής διαδικασίας, αλλά οι σχετικές ποινικές υποθέσεις αποσύρθηκαν χωρίς να εισπραχθεί οποιοδήποτε ποσό. Η Αστυνομία αρχικά εξέφρασε δυσκολίες στην εξαγωγή των πληροφοριών από τα μηχανογραφημένα συστήματά της. Η Ελεγκτική Υπηρεσία τότε διαφοροποίησε το αίτημά της, ώστε να λάβει τις ελάχιστες απαραίτητες πληροφορίες χωρίς να επιβάλει στην Αστυνομία δυσανάλογο διοικητικό φόρτο.

Σε επιστολή της ημερ. 24.7.2023 προς τον Αρχηγό της Αστυνομίας, η Ελεγκτική Υπηρεσία τον κάλεσε όπως:

- Αν έχει την άποψη ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία δεν έχει αρμοδιότητα διενέργειας του συγκεκριμένου ελέγχου, να το δηλώσει ευθαρσώς ώστε να καταστεί δυνατή η παραπομπή της διαφοράς στο Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο με βάση το άρθρο 139 του Συντάγματος, ή
- διαφορετικά, να δώσει επαρκείς εξηγήσεις για τον λόγο για τον οποίο αρνείται να δώσει τα ονοματεπώνυμα των προσώπων των οποίων τα εξώδικα ακυρώθηκαν, μεταξύ άλλων με απόφαση του Γενικού Εισαγγελέα.

Ο Αρχηγός Αστυνομίας, με την επιστολή του ημερ. 4.8.2023, αναφέρει, αφενός, ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε αμφισβήτηση των αρμοδιοτήτων ελέγχου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, αλλά αφετέρου περιορίστηκε στην αποστολή κάποιων αριθμητικών δεδομένων επί του θέματος, παρόλο που, σε προφορική επικοινωνία, ο Γενικός Ελεγκτής εξήγησε ότι η πληροφόρηση αυτή ουδόλως επαρκεί για τη διεξαγωγή του ελέγχου.

Η στάση αυτή του Αρχηγού Αστυνομίας βασίζεται σε νομική γνώματευση που ο ίδιος ζήτησε και έλαβε από τον Γενικό Εισαγγελέα.

Ο Αρχηγός Αστυνομίας, αφενός δηλώνοντας πως αναγνωρίζει ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία έχει αρμοδιότητα ελέγχου, στερεί από τον Γενικό Ελεγκτή την ευχέρεια προσφυγής στο Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο με βάση το Άρθρο 139 του Συντάγματος, και αφετέρου, αρνούμενος να παραχωρήσει τα στοιχεία, αισθάνεται την ασφάλεια που του παρέχει ο Γενικός Εισαγγελέας έναντι

καταγγελίας για ενδεχόμενη διάπραξη ποινικού αδικήματος. Με αυτό τον τρόπο, εμποδίζεται ο συνταγματικά προβλεπόμενος έλεγχός εκ μέρους της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Ο Γενικός Εισαγγελέας ισχυρίζεται ότι ο καθ' ου η αίτηση :

- αμφισβήτησε την αρμοδιότητα του Γενικού Εισαγγελέα να λειτουργεί ως νομικός σύμβουλος των κρατικών αξιωματούχων και απέδωσε ευτελή κίνητρα στον Γενικό Εισαγγελέα,
- αποδίδει στον Αρχηγό Αστυνομίας και στον Γενικό Εισαγγελέα πράξεις διαφθοράς.
- υπονοεί ότι ο Γενικός Εισαγγελέας εκδίδει γνωματεύσεις για να καλύψει τον εαυτό του από διάπραξη ποινικών αδικημάτων διαφθοράς, αφού διαγράφει εξώδικα ευνοώντας επώνυμα πρόσωπα, όπως και τρίτα πρόσωπα, αποδίδοντας του ευτελή και αλλότρια κίνητρα.
- κατηγορεί τον Γενικό Εισαγγελέα για σύγκρουση συμφέροντος, ευνοϊκή μεταχείριση και κατάχρηση εξουσίας.
- αφήνει να εννοηθεί ότι σε περίπτωση που καταγγελλόταν ο Αρχηγός Αστυνομίας για διάπραξη ποινικών αδικημάτων ο Γενικός Εισαγγελέας θα τον κάλυπτε.

Ο Γενικός Ελεγκτής στη μαρτυρία του παρέθεσε ολόκληρο το σχετικό μέρος της επιστολή του ημερ. 24.7.2023 από το οποίο καταρρίφθηκαν οι ισχυρισμοί του Γενικού Εισαγγελέα ως παντελώς αστήρικτοι και αβάσιμοι. Οι θέσεις του Γενικού Εισαγγελέα επί του θέματος τούτου δεν εδράζονται επί πραγματικών στοιχείων που εξάγονται από τα γραφόμενα του καθ' ου η αίτηση, αλλά συνιστούν αυθαίρετα, υποκειμενικά και αδικαιολόγητα συμπεράσματα και ερμηνείες του ίδιου.

Κατά την αντεξέτασή του, ο Γενικός Εισαγγελέας έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στην παράγραφο 7 της πιο πάνω επιστολής και ειδικότερα στο μέρος που αναφέρει ότι *«αντιλαμβάνομαι όμως ότι βασική ανησυχία, εσάς και του Γενικού Εισαγγελέα που σας συμβούλευσε, είναι τι θα γίνει εάν διαπιστωθεί από τα ονόματα των προσώπων των οποίων τα πρόστιμα ακυρώθηκαν, ότι πρόκειται για επώνυμα πρόσωπα ή με άλλο τρόπο περιπτώσεις που εκ πρώτης όψεως παρουσιάζονται ως υψηλού κινδύνου για ευνοϊκή μεταχείριση»*. Η ερμηνεία που έχει δώσει ο Γενικός Εισαγγελέας, ότι δήθεν με αυτή την αναφορά ο Γενικός Ελεγκτής τον κατηγορεί, όπως και τον Αρχηγό της Αστυνομίας, για διαφθορά είναι παντελώς λανθασμένη. Της επιστολής είχε προηγηθεί τηλεφωνική συνομιλία του Γενικού Ελεγκτή με τον Αρχηγό της Αστυνομίας και, κατά τη συνομιλία, ο Αρχηγός της Αστυνομίας εξέφρασε διάφορους προβληματισμούς του, όπως πχ για τα θέματα των προσωπικών δεδομένων, τι θα γίνει αν υπάρξουν ευρήματα αφού αυτά αφορούν το ανέλεγκτο του

Γενικού Εισαγγελέα κ.λπ. Σε αυτά τα ερωτήματα απαντούσε ο Γενικός Ελεγκτής στην επιστολή. Αυτός είναι και ο λόγος που η αναφορά αυτή της παραγράφου 7 δεν περιλήφθηκε στην Ειδική Έκθεση που ακολούθως εκδόθηκε.

Η ουσία της όλης υπόθεσης είναι ότι η άσκηση από τον Γενικό Εισαγγελέα των εκ του Συντάγματος εξουσιών του σε μια σειρά περιπτώσεων, οδήγησε στο αποτέλεσμα ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία δεν θα έχει πρόσβαση σε απαραίτητα στοιχεία και άρα δεν θα μπορέσει να επιτελέσει τη συνταγματικά προβλεπόμενη εξουσία της για έλεγχο της απώλειας εσόδων της Δημοκρατίας, η οποία απώλεια προκύπτει από μία διαδικασία που περιλαμβάνει και δικές του αποφάσεις. Επειδή ο καθ' ου η αίτηση ανέδειξε την περίπτωση αυτή ως μία εξ αυτών που αποδεικνύουν την παραβίαση του Πυλώνα IV των Αρχών του Μεξικού, ο Γενικός Εισαγγελέας ζητεί την απόλυσή του.

Ουσιαστικά, αυτή είναι άλλη μία περίπτωση που αφορούσε την παρεμπόδιση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας από το θεμελιώδες δικαίωμα της για απρόσκοπτη πρόσβαση στην πληροφόρηση, πρόβλημα το οποίο δημιουργείται ως απόρροια του διπλού ρόλου του Γενικού Εισαγγελέα και του ανέλεγκτου των εξουσιών του ως δημόσιου κατήγορου.

Για εκτενέστερη παρουσίαση των γεγονότων παραπέμπουμε το Συμβούλιο στο **Παράρτημα Π11** της παρούσας αγόρευσης.

(Ε) Πολλαπλές συντάξεις και παράλληλη καταβολή σύνταξης και μισθού

Το θέμα αφορά τη διενέργεια πληρωμών από τον Γενικό Λογιστή της Δημοκρατίας σε αξιωματούχους (Υπουργούς, Βουλευτές κ.λπ.) οι οποίοι διετέλεσαν στο παρελθόν Υπουργοί ή Βουλευτές και έχουν ηλικία πέραν των 60 ετών. Το πρόβλημα ξεκίνησε το 2014 μετά που εκδόθηκε η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση **Κουτσελίνη (Ιωαννίδου-Κουτσελίνη Μαρία και Άλλοι ν. Κυπριακής Δημοκρατίας και Άλλων, 3 ΑΑΔ 361, ημερ. 7.10.2014)** με την οποία κηρύχθηκε αντισυνταγματικό το άρθρο 3(β) του **περί Συντάξεων Κρατικών Αξιωματούχων (Γενικές Αρχές) Νόμου (Ν.88(Ι)/2011)**.

Το σκεπτικό της πλειοψηφίας του Ανωτάτου Δικαστηρίου ήταν ότι, με τον επίδικο νόμο, στην **Κουτσελίνη** και τους άλλους αιτητές, τέθηκε δια νόμου, ανεπίτρεπτος (δηλαδή μη προβλεπόμενος από το Σύνταγμα) περιορισμός σε περιουσιακό ή ιδιοκτησιακό δικαίωμα των αιτητών και συγκεκριμένα το συμβατικό, κερτημένο και αποκρυσταλλωμένο δικαίωμα τους στη σύνταξη, το οποίο πηγάζει από συμπλήρωση υπηρεσίας σε συντάξιμη θέση. Η κα Κουτσελίνη και οι άλλοι είχαν ήδη συμπληρώσει την υπηρεσία στη συντάξιμη θέση και μετά ψηφίστηκε ο νόμος που επιχείρησε να τους στερήσει το περιουσιακό δικαίωμα.

Στις 16 Οκτωβρίου 2023 ο Γενικός Ελεγκτής προσκλήθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού για συζήτηση του θέματος των πολλαπλών συντάξεων που ήταν τότε στην επικαιρότητα. Εκεί αντιλήφθηκε ότι η πρόνοια του **περί Συντάξεων (Ορισμένοι Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας) Νόμου του 1980 (Ν.49/1980)**, η οποία προβλέπει ότι η σύνταξη αναστέλλεται αν οι πρώην αξιωματούχοι αναλάβουν «*οιονδήποτε έτερον λειτούργημα ή αξίωμα εν τη Δημοκρατία*», δεν εφαρμόζεται.

Η Ελεγκτική Υπηρεσία, ως η εκ του Συντάγματος αρμόδια Υπηρεσία για τον έλεγχο των δημοσίων δαπανών, εξέφρασε την άποψη ότι η καταβολή σε πρώην Υπουργό ή πρώην Βουλευτή σύνταξης Υπουργού, ενόσω υπηρετεί ως Υπουργός είναι παράνομη. Εκ του Συντάγματος, η Ελεγκτική Υπηρεσία έχει κάθε δικαίωμα να εκφράσει αυτή την άποψη, είναι η δική της άποψη, η δική της ελεγκτική γνώμη ως προς το πως πρέπει να εφαρμόζεται μια νομοθεσία καθαρά δημοσιονομικού χαρακτήρα.

Ο Γενικός Εισαγγελέας από την άλλη, γνωμάτευσε ότι η συγκεκριμένη πρόνοια του Νόμου 49/1980 είναι αντισυνταγματική και ως εκ τούτου ο Γενικός Λογιστής δεν θα πρέπει να την εφαρμόζει και να διενεργεί πληρωμές συντάξεων, τη στιγμή που ο νόμος ρητά προβλέπει αναστολή των συντάξεων αυτών. Τονίζεται ότι ο Γενικός Εισαγγελέας δεν αμφισβήτησε την ερμηνεία του νόμου. Είπε μόνο ότι τον θεωρεί αντισυνταγματικό και για αυτό δεν πρέπει να εφαρμόζεται.

Προφανώς σε μία χώρα στην οποία γίνεται πληρωμή συντάξεων σε εν ενεργεία πολιτειακούς αξιωματούχους, κατά παράβαση ρητής πρόνοιας νόμου, κατ' επίκληση της εξυπηρέτησης του δημόσιου συμφέροντος, δημιουργούνται κίνδυνοι για το κράτος δικαίου. Αυτό το μήνυμα ήθελε να δώσει η Ελεγκτική Υπηρεσία. Είναι η άποψη της. Δεν είναι δυνατό να ζητείται η απόλυση κάποιου επειδή εξέφρασε καλόπιστα την άποψή του.

Ουσιαστικά, και σε αυτή την περίπτωση, υπήρξε απλώς διαφορετική άποψη μεταξύ των δύο Υπηρεσιών σε σχέση με τις πληρωμές συντάξεων σε εν ενεργεία αξιωματούχους, επί ενός δηλαδή θέματος καθαρά σχετιζόμενου με τα δημοσιονομικά του κράτους.

Για εκτενέστερη παρουσίαση των γεγονότων παραπέμπουμε το Συμβούλιο στο **Παράρτημα Π12** της παρούσας αγόρευσης.

(Ο) Απαράδεκτη παραποίηση γεγονότων και παραπληροφόρηση.

(i) Η κατ' ισχυρισμό παραπληροφόρηση σε σχέση με την καταγγελία στον INTOSAI

Το θέμα απαντήθηκε πλήρως από τον μάρτυρα εκπρόσωπο του INTOSAI/IDI.

Ο Διεθνής Οργανισμός επιβεβαίωσε πλήρως τις θέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας ότι οι ενέργειες της Κυβέρνησης και της Νομικής Υπηρεσίας να εμποδίσουν την πρόσβαση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας στους φακέλους των πολιτογραφήσεων παραβίαζε τις αρχές ανεξαρτησίας του Μεξικού. Αυτή ήταν, καθ' όλο το διάστημα που είχε προηγηθεί, η θέση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Αυτό ήταν και το αίτημά της προς τον INTOSAI όταν υποβλήθηκε αίτημα για παρέμβασή του.

(ii) Η κατ' ισχυρισμό παραπλάνηση σε σχέση με την απευθείας ανάθεση δύο συμβάσεων από το Υπουργείο Οικονομικών

Το θέμα αυτό έχει ήδη εξηγηθεί επαρκώς πιο πάνω στο Κεφάλαιο (B) («Αναφορές εναντίον Γενικού Εισαγγελέα και Υπουργείου Οικονομικών»).

Καλούμε το Συμβούλιο να αναγνώσει την υπό αναφορά επιστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και εύκολα θα αντιληφθεί ποιος παραπλανεί ποιον.

(iii) Η κατ' ισχυρισμό παραπλάνηση σε σχέση με την καταβολή πολλαπλών συντάξεων στον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα

Το θέμα αυτό το έχουμε εξηγήσει επαρκώς πιο πάνω στο Κεφάλαιο (Ξ) («Πολλαπλές συντάξεις και παράλληλη καταβολή σύνταξης και μισθού»).

Μετά την καινοφανή γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα ότι έγκυρος και εν ισχύι νόμος δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται επειδή ο ίδιος τον κρίνει ως αντισυνταγματικό, για το θέμα του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα ο αιτητής δίνει, στο πλαίσιο της Έκθεσης Γεγονότων του, γνωμάτευση που συγκρούεται με αυτό που εφαρμοζόταν στην πράξη για δεκαετίες και, αντί να εξηγήσει ο ίδιος πως κατέληξε στη γνωμάτευση του, ζητά την απόλυση του Γενικού Ελεγκτή που απλώς ανέφερε τα αυτονόητα.

(iv) Η παραπληροφόρηση σε σχέση με τους τίτλους αξιωματούχων

Δεν έχουμε αντιληφθεί τι εννοεί ο αιτητής αναφέροντας ότι «ο Γενικός Ελεγκτής ... παραπληροφορεί με δημόσιες ανακοινώσεις και αναρτήσεις αποδίδοντας στην απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου ερμηνείες που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα». Συνεπώς, δεν μπορούμε να σχολιάσουμε.

(v) Η παραπληροφόρηση σε σχέση με πειθαρχική δίωξη λειτουργού της Ελεγκτικής Υπηρεσίας

Στην Αίτησή του (παράγραφος 204, σελ. 117), ο Γενικός Εισαγγελέας είχε περιλάβει μία κατηγορία για ανάρμοστη συμπεριφορά υπό τον τίτλο «Η παραπληροφόρηση σε σχέση με πειθαρχική δίωξη λειτουργού της Ελεγκτικής Υπηρεσίας», με τον ισχυρισμό ότι αυτό «δεικνύει την πλήρη άγνοια του [καθ' ου η αίτηση] για βασικές αρχές της φυσικής δικαιοσύνης και τη σχετική νομοθεσία».

Ο Γενικός Εισαγγελέας δεν περιέλαβε οτιδήποτε στη γραπτή Δήλωσή του. Και όμως του υπέβαλε ερώτηση ο δικηγόρος του κατά την κυρίως εξέταση του και επανάφερε την υπόθεση αυτή ως χαρακτηριστικό παράδειγμα στο οποίο ο καθ' ου η αίτηση δήθεν κάνει τον παραπονούμενο, τον κατηγορο και τον δικαστή. Μετά, αφού διάβασε στο Συμβούλιο τις δηλώσεις του καθ' ου η αίτηση στον Φιλελεύθερο ανάφερε ότι αυτή είναι χαρακτηριστική περίπτωση της αντίληψης που έχει ο καθ' ου η αίτηση επί ουσιωδών θεμάτων της δικαιοσύνης.

Ο καθ' ου η αίτηση έχει παραθέσει μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ημερ. 22.11.2019 προς τις λειτουργούς της Νομικής Υπηρεσίας που χειρίστηκαν την υπόθεση. Το μήνυμα καταγράφει τη συνομιλία τους μαζί του κατά τα αρχικά στάδια της προσφυγής στο Διοικητικό Δικαστήριο και έχει ως ακολούθως:

«Για σκοπούς ενημέρωσης του φακέλου μας, επειδή πρόκειται και για διοικητική πράξη, επιβεβαιώνω χτεσινή μας συνομιλία, στη βάση της οποίας, αφού σας εξηγήθηκαν τα γεγονότα και έγινε αντιληπτό ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν ενεργούσα ως παραπονούμενος/ καταγγέλλον αλλά ως αρμόδια αρχή, στην αντίληψη της οποίας υπέπεσε ότι ενδεχομένως ο υπάλληλος να διέπραξε πειθαρχικό παράπτωμα, δεν υπάρχει θέμα παραβίασης της αρχής της αμεροληψίας και συνεπώς η ΝΥ θα υπερασπιστεί κανονικά την υπόθεση.»

Όπως αναφέρεται πιο πάνω, η συνομιλία είχε γίνει στα αρχικά στάδια της προσφυγής και οι λειτουργοί της Νομικής Υπηρεσίας συμφώνησαν ότι ο τρόπος με τον οποίο είχε ενεργήσει ο Γενικός Ελεγκτής ήταν ορθός. Ο Γενικός Εισαγγελέας ισχυρίστηκε στην μαρτυρία του (σελ. 22, πρακτικών ημερ. 12.6.2024) ότι η Νομική Υπηρεσία συμβούλευσε τον καθ' ου η αίτηση τι θα έπρεπε να κάνει και ότι ο ίδιος δεν το αποδέχθηκε. Ο ισχυρισμός αυτός του Γενικού Εισαγγελέα αποδεικνύεται εκ των στοιχείων ανυπόστατος.

(vi) Παραπληροφόρηση σε σχέση με τον τέως Επίτροπο Εθελοντισμού

Το θέμα αφορά τον ισχυρισμό του Γενικού Εισαγγελέα ότι θα πρέπει να απολυθεί ο καθ' ου η αίτηση για ανάρμοστη συμπεριφορά επειδή σε τηλεοπτική εκπομπή είχε αναφέρει στο δημοσιογράφο τα ακόλουθα:

«Μετά από λίγες μέρες, παίρνω μια επιστολή από τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα όπου με καλούσε, πάλι έλεγε ότι εκτρέπομαι από τις εξουσίες μου, ότι είναι απαράδεκτο το ότι διερευνήσαμε αυτό το θέμα, αφ' ης στιγμής καταλάβαμε ότι είχε ποινική πτυχή έπρεπε να το κλείσουμε τον φάκελο και να το στείλουμε κοντά τον για να δει τί θα το κάνει.»

Το Συμβούλιο έχει ενώπιον του τα σχετικά τεκμήρια. Πιο σημαντική είναι η πρώτη επιστολή του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα ημερ. 29.6.2021 με την οποία ακριβώς επέπληξε τον καθ' ου η αίτηση που δεν έστειλε την καταγγελία απευθείας κοντά του μόλις την παρέλαβε και διαπίστωσε ότι είχε ποινική πτυχή, όπως και η επιστολή που του έστειλε ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα στις 13.4.2022 και πάλιν για να τον επιπλήξει, επειδή αναφέρθηκε σε αυτό το θέμα ενώπιον Κοινοβουλευτικής Επιτροπής.

Για εκτενέστερη παρουσίαση των γεγονότων παραπέμπουμε το Συμβούλιο στο **Παράρτημα Π13** της παρούσας αγόρευσης.

ΜΕΡΟΣ Γ – ΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Έχουμε μια τεράστια διαφορά αντίληψης με την πλευρά του αιτητή ως προς το **τι συνιστά ανάρμοστη συμπεριφορά**. Ο αιτητής φαίνεται, και αυτό προκύπτει από τις 15 περιπτώσεις κατ' ισχυρισμό ανάρμοστης συμπεριφοράς που έχει συμπεριλάβει στην αίτηση του, να έχει θέσει τον πήχη παρά πολύ χαμηλά. Ο αιτητής θεωρεί ότι, οποτεδήποτε κάποιος επιχειρήσει να διαφωνήσει μαζί του ή με τις νομικές του γνωματεύσεις ή έστω να συζητήσει μαζί του δημόσια εκφράζοντας κάποια άποψη με την οποία ο αιτητής διαφωνεί, είναι ένοχος ανάρμοστης συμπεριφοράς και πρέπει να απολυθεί από τη θέση του. Όμως τα πράγματα δεν είναι καθόλου έτσι.

Εκείνο το οποίο προκύπτει από όλες τις πιο πάνω αποφάσεις και το οποίο φαίνεται ότι η πλευρά του αιτητή δεν το έχει αντιληφθεί καθόλου, είναι η σημασία της **ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ** της συμπεριφοράς η οποία την καθιστά ανάρμοστη και η οποία πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα, είτε να καθιστά τον κάτοχο της θέσης **ΑΝΙΚΑΝΟ ΝΑ ΕΚΤΕΛΕΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ** του, είτε στα **ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΝΑ ΕΧΕΙ ΚΑΤΑΣΤΕΙ ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΟΣ** να εκτελεί τα καθήκοντα της θέσης. **Περαιτέρω και στις δυο πάνω περιπτώσεις, για να απολυθεί ο κάτοχος της θέσης πρέπει, λόγω ακριβώς της ανάρμοστης συμπεριφοράς του αξιωματούχου, ο θεσμός τον οποίο υπηρετεί να περιπέσει σε ανυποληψία.** Δεν είναι οποιαδήποτε συμπεριφορά κατώτερη των περιστάσεων η οποία οδηγεί στην απόλυση του θεσμικού αξιωματούχου από τη θέση του. Η συμπεριφορά για να είναι ανάρμοστη δεν πρέπει μόνο να είναι κατώτερη των περιστάσεων αλλά πρέπει να είναι τόσο σοβαρή και βαρύνουσα ώστε στο τέλος της μέρας ο θεσμός τον οποίο υπηρετεί στα μάτια της κοινωνίας και του κόσμου να έχει περιπέσει σε ανυποληψία. Αυτό προκύπτει σαφέστατα τόσο από την απόφαση στην υπόθεση **Ερωτοκρίτου** όσο και από τις αποφάσεις των ξένων χωρών οι οποίες αναφέρονται πιο πάνω. Αυτό προφανώς δεν το έχει αντιληφθεί η πλευρά του αιτητή και οπωσδήποτε δεν συμβαίνει στην παρούσα υπόθεση

Η πλευρά του αιτητή θεωρεί ότι οποιαδήποτε συμπεριφορά η οποία μπορεί να είναι κατώτερη των περιστάσεων είναι ανάρμοστη και πρέπει να οδηγήσει στην απόλυση του αξιωματούχου. Είναι ακριβώς για αυτό το λόγο που ο αιτητής ισχυρίζεται ότι **Η ΚΑΘΕ ΜΙΑ** από τις 15 περιπτώσεις ανάρμοστης συμπεριφοράς που επικαλείται στην αίτηση του μπορεί ή πρέπει **ΑΠΟ ΜΟΝΗ ΤΗΣ** να οδηγήσει στην απόλυση του καθ' ου αίτηση. Ο αιτητής δεν σας έχει καλέσει να εξετάσετε τις 15 αυτές περιπτώσεις **ΣΩΡΕΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΑ** αλλά **αντίθετα σας έχει καλέσει να εξετάσετε την κάθε περίπτωση ξεχωριστά**. Αυτό προκύπτει σαφέστατα τόσο από την αίτηση του Αιτητή όσο και από τη μαρτυρία που ο αιτητής έχει δώσει ενώπιόν σας.

Η πιο πάνω προσέγγιση του αιτητή είναι εσφαλμένη. Στην **Ερωτοκρίτου** το Συμβούλιο ρητά ανέφερε ότι «το Συμβούλιο θεωρεί ορθό να ερμηνεύσει τη σχετική συνταγματική πρόνοια υπό το φως της αρχής της αναλογικότητας, μιας θεμελιώδους αρχής σε κράτος δικαίου, ώστε ακόμη και σε περίπτωση διαπίστωσης συμπεριφοράς τέτοιας που θεωρείται ως **κατώτερη των περιστάσεων** να μην οδηγεί κατ' ανάγκη, στην ένταξή της στον ορισμό της συνταγματικής διατύπωσης του όρου «ανάρμοστη συμπεριφορά» που έχει ως μόνη συνέπεια την απόλυση του δικαστή ή άλλου αξιωματούχου από τη θέση του. Με άλλα λόγια, και η **βαρύτητα της συμπεριφοράς** πρέπει να είναι τέτοια ώστε να θεμελιώνει το ανάρμοστο της» **Με άλλα λόγια η σοβαρότητα και η βαρύτητα της συμπεριφοράς είναι ένας απόλυτα καθοριστικός παράγοντας ο οποίος την καθιστά ανάρμοστη.**

Για να μην παρεξηγηθούμε: Η ξεκάθαρη θέση μας είναι ότι, και οι 15 περιπτώσεις που επικαλείται ο αιτητής, είτε μεμονωμένα και ξεχωριστά εξεταζόμενες, είτε ακόμα και σωρευτικά, δεν στοιχειοθετούν οποιαδήποτε συμπεριφορά κατώτερη των περιστάσεων εκ μέρους του καθ' ου η αίτηση. Και αν ακόμα όμως θεωρήσουμε για σκοπούς συζήτησης ότι κάποια συμπεριφορά του καθ' ου η αίτηση είναι κατώτερη των περιστάσεων, οπωσδήποτε δεν είναι τόσο βαρύνουσα ώστε, είτε να τον καθιστά ανίκανο να εκτελεί τα καθήκοντα της θέσης του Γενικού Ελεγκτή, είτε στα μάτια τρίτων να είναι ακατάλληλος να εκτελεί τα καθήκοντα της θέσης, με αποτέλεσμα ο θεσμός του Γενικού Ελεγκτή να έχει περιπέσει σε ανυποληψία.

Είπε το Συμβούλιο στην **Ερωτοκρίτου**: «Σε κάθε περίπτωση κριτής της εν λόγω μεμπτής συμπεριφοράς ή της δημιουργίας εύλογων αμφιβολιών σε τρίτους παραμένει το Συμβούλιο». Το Συμβούλιο θα κρίνει υποκειμενικά το ίδιο κατά πόσο η συμπεριφορά του καθ' ου η αίτηση είναι «τόσο κακή, τόσο μεμπτή δηλαδή, ώστε να καθιστά το πρόσωπο που είναι υπόλογο γι' αυτήν, **ανίκανο να συνεχίσει να εκτελεί τα καθήκοντα του αξιώματος του**». Αυτή η κρίση ανήκει στο Συμβούλιο. Σε ότι αφορά όμως «την **καταλληλότητα** του να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντα του κατά τρόπο έντιμο, ορθό και εξυπηρετώντας το δημόσιον συμφέρον, το οποίο το αξίωμα προορίζεται η υπηρετεί» το ζήτημα δεν είναι θέμα υποκειμενικό και δεν αποφασίζεται από το ίδιο το Συμβούλιο καθ' ότι «η **συμπεριφορά (πρέπει) να δημιουργεί, ευλόγως, αμφιβολίες σε τρίτους, αντικειμενικά κρίνοντας, ως προς την καταλληλότητα του να συνεχίσει να εκτελεί τα καθήκοντα του αξιώματος του**».

Με άλλα λόγια, το Συμβούλιο δεν θα αποφασίσει το ίδιο κατά πόσο, κατά την κρίση του, ο καθ' ου η αίτηση, λόγω ακριβώς της ισχυριζόμενης ανάρμοστης συμπεριφοράς, είναι ακατάλληλος να συνεχίσει να εκτελεί τα καθήκοντα της θέσης του. Το Συμβούλιο θα αποφασίσει κατά πόσο **ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΤΡΙΤΩΝ** ο καθ' ου η αίτηση είναι κατάλληλος ή όχι να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντα

της θέσης. **«Σε κάθε περίπτωση κριτής της δημιουργίας εύλογων αμφιβολιών σε τρίτους, παραμένει το Συμβούλιο».** Με άλλα λόγια το Συμβούλιο θα πρέπει να διαπιστώσει κατά πόσο οι τρίτοι, δηλαδή οι πολίτες, θεωρούν ότι, ως αποτέλεσμα της ισχυριζόμενης ανάρμοστης συμπεριφοράς, ο καθ' ου η αίτηση θεωρείται κατάλληλος ή όχι να συνεχίσει η εκτελεί τα καθήκοντα της θέσης. **Το Συμβούλιο διαπιστώνει την κρίση των τρίτων αναφορικά με την καταλληλότητα του αξιωματούχου να συνεχίσει να εκτελεί τα καθήκοντα της θέσης.**

Σε κάθε τέτοια περίπτωση, δηλαδή είτε ανικανότητας του καθ' ου η αίτηση να συνεχίσει να εκτελεί τα καθήκοντα της θέσης στην οποία υπηρετεί, είτε εάν θεωρείται ακατάλληλος στους τρίτους εύλογα να συνεχίσει να υπηρετεί το αξίωμα του, ο θεσμός τον οποίο υπηρετεί **περιέρχεται σε ανυποληψία.**

«Σε οποιαδήποτε από τις δύο προαναφερόμενες περιπτώσεις ο κίνδυνος είναι ότι, το ίδιο το αξίωμα, θα περιπέσει σε ανυποληψία ως αποτέλεσμα της συμπεριφοράς του κατόχου του. Εάν αυτή ενδέχεται να είναι η περίπτωση, τότε η συμπεριφορά του αξιωματούχου χαρακτηρίζεται ως ανάρμοστη»

Η κατ' ισχυρισμό ανάρμοστη συμπεριφορά του καθ' ου η αίτηση στην παρούσα υπόθεση ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 2020 με την περίπτωση των λεγόμενων χρυσών διαβατηρίων και συνεχίστηκε μέχρι τον Ιανουάριο του 2024 με το πόρισμα της Αρχής κατά της Διαφθοράς σε σχέση με την ανώνυμη καταγγελία που αφορούσε το Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα. Η αντιπαράθεση μεταξύ των δύο θεσμών ήταν δημόσια και ήταν ευρέως γνωστή μεταξύ των πολιτών εφόσον εγένοντο εκατέρωθεν δηλώσεις, τόσο υπό μορφή ανακοινώσεων όσο και δηλώσεις στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. **Στο τέλος της μέρας το καίριο ερώτημα το οποίο το Συμβούλιο καλείται να αποφασίσει είναι κατά πόσο αυτή η κατ' ισχυρισμό ανάρμοστη συμπεριφορά του καθ' ου η αίτηση έχει ως αποτέλεσμα ο θεσμός του Γενικού Ελεγκτή να έχει περιπέσει σε ανυποληψία.**

Η απάντηση στο πιο πάνω ερώτημα είναι σαφέστατα ΑΡΝΗΤΙΚΗ.

Οι τρίτοι, δηλαδή οι πολίτες, όχι μόνο δεν θεωρούν ότι η κατ' ισχυρισμό ανάρμοστη συμπεριφορά έχει θέσει το θεσμό του Γενικού Ελεγκτή σε ανυποληψία, αλλά αντίθετα θεωρούν τον θεσμό του Γενικού Ελεγκτή και τον ίδιο τον καθ' ου η αίτηση προσωπικά ως τον πιο αξιόπιστο και ευυπόληπτο θεσμό στη Δημοκρατία. Αυτό προκύπτει σαφέστατα από τα Τεκμήρια 153 έως 157, τα οποία αποτυπώνουν τα αποτελέσματα πρόσφατων δημοσκοπήσεων και οι οποίες κατατάσσουν τον καθ' ου η αίτηση και το θεσμό του Γενικού Ελεγκτή, τον οποίο ο καθ' ου η αίτηση υπηρετεί, ως τον πιο αξιόπιστο θεσμό της Δημοκρατίας. Οι δημοσκοπήσεις είναι το αντικειμενικό και αξιόπιστο εργαλείο με το οποίο αποτυπώνεται η κρίση των πολιτών.

Οι πολίτες επικροτούν τη συμπεριφορά που επιδεικνύει ο καθ' ου η αίτηση κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του εξ ου και τον κατατάσσουν σταθερά ως τον πιο ευυπόληπτο και αξιόπιστο θεσμό στη Δημοκρατία. Είπε ο Γενικός Εισαγγελέας στη μαρτυρία του: «*Εδώ δεν έχουμε διαγωνισμό δημοφιλίας.*» Συμφωνούμε. **Εδώ έχουμε όμως διαγωνισμό ευυποληψίας και αξιοπιστίας διότι αυτό είναι το τελικό και αποφασιστικό κριτήριο που έθεσε η Ολομέλεια του Συμβουλίου στην υπόθεση Ερωτοκρίτου για να αποφασισθεί κατά πόσο μια συμπεριφορά είναι τόσο ανάρμοστη ώστε να δικαιολογεί την απόλυση του αξιωματούχου. Πρέπει επίσης να σημειώσουμε ότι ο αιτητής, ο οποίος έχει και το βάρος απόδειξης, δεν παρουσίασε καμία απολύτως μαρτυρία για να ικανοποιήσει το Συμβούλιο ότι, λόγω της κατ' ισχυρισμό ανάρμοστης συμπεριφοράς του καθ' ου η αίτηση, ο θεσμός του Γενικού Ελεγκτή έχει περιπέσει σε ανυποληψία.**

Παρ' όλον που στην παρούσα διαδικασία δεν ελέγχεται ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας για ανάρμοστη συμπεριφορά, εν τούτοις η συμπεριφορά του ίδιου του αιτητή είναι απόλυτα σχετική διότι, όπως έχει καταδειχθεί, είναι αυτή που προκαλούσε τις εκάστοτε αντιδράσεις του καθ' ου η αίτηση, οι οποίες και εξετάζονται στα πλαίσια της παρούσας διαδικασίας. Με άλλα λόγια, δεν μπορεί και δεν πρέπει το Συμβούλιο να εξετάσει μεμονωμένα τη συμπεριφορά του καθ' ου η αίτηση ανεξάρτητα από τη συμπεριφορά, ενέργειες και δηλώσεις του Γενικού Εισαγγελέα διότι είναι αυτές που προκαλούσαν την αντίδραση του καθ' ου η αίτηση η οποία ελέγχεται ως ανάρμοστη συμπεριφορά στην παρούσα διαδικασία.

Πριν προχωρήσουμε να εξετάσουμε αυτή τη συμπεριφορά του Γενικού Εισαγγελέα είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι, σε αυτή τη δημόσια αντιπαράθεση των δυο θεσμών, η οποία συνεχίζεται τα τελευταία τριάντα χρόνια, το κοινό συντάσσεται απόλυτα με τον καθ' ου η αίτηση και όχι με τον αιτητή Γενικό Εισαγγελέα..

Αυτό δείχνουν ξεκάθαρα οι διάφορες δημοσκοπήσεις οι οποίες έγιναν σε ανύποπτο χρόνο και οι οποίες διαχρονικά κατατάσσουν το θεσμό του Γενικού Ελεγκτή, και ασφαλώς τον τωρινό φορέα του, στο πιο υψηλό σκαλοπάτι της αξιοπιστίας και ευυποληψίας, σε αντίθεση με το θεσμό του Γενικού Εισαγγελέα ο οποίος σταθερά βρίσκεται στις πιο χαμηλές θέσεις στα μάτια της κοινωνίας και ο οποίος, όπως φαίνεται από το Τεκμήριο 153 παρουσιάζει από το 2020 χαμηλή διαχρονική εικόνα αξιοπιστίας. Όσο και αν προσπάθησε η πλευρά του Γενικού Εισαγγελέα να υποβαθμίσει τη σημασία των δημοσκοπήσεων αυτών και να επιρρίψει πλήρη ευθύνη για τις αντιπαραθέσεις των δύο θεσμών στον καθ' ου η αίτηση, γεγονός αναντίλεκτο παραμένει ότι οι πολίτες, σε αυτή τη

δημόσια αντιπαράθεση μεταξύ των δύο θεσμών, επικροτούν τη συμπεριφορά του Γενικού Ελεγκτή και απαξιώνουν τη συμπεριφορά του Γενικού Εισαγγελέα.

Οι δημοσκοπήσεις είναι ένα πολύ σημαντικό και αξιόπιστο εργαλείο για τη γνώμη των τρίτων. Και εδώ δεν ομιλούμε για μια μεμονωμένη δημοσκόπηση. Όλες οι δημοσκοπήσεις που έγιναν τα τελευταία 4 χρόνια που διαρκεί αυτή η δημόσια αντιπαράθεση μεταξύ των δυο θεσμών κατατάσσουν την Ελεγκτική Υπηρεσία ως τον πιο ευυπόληπτο και αξιόπιστο θεσμό στη Δημοκρατία.

Το βασικό «πρόβλημα» δημιουργείται όταν ο Γενικός Εισαγγελέας, ασκώντας τις συνταγματικές του εξουσίες ως νομικός σύμβουλος του κράτους και ως ο απόλυτος άρχοντας για τις ποινικές υποθέσεις, παρεμποδίζει τον έλεγχο του καθ' ου η αίτηση, τον οποίο αυτός δικαιούται αλλά και υποχρεούται να διενεργεί με βάση τις πρόνοιες του Συντάγματος και του Νόμου. Ο Γενικός Ελεγκτής διαμαρτύρεται για την παρακώλυση του έργου του και τον περιορισμό των εξουσιών και αρμοδιοτήτων του, τα οποία επηρεάζουν άμεσα και ευθέως και την ανεξαρτησία του θεσμού τον οποίο τάχθηκε να υπηρετεί, αναδεικνύοντας το θεσμικό πρόβλημα το οποίο υπάρχει λόγω ακριβώς αυτού του διπλού ρόλου του Γενικού Εισαγγελέα.

Ο καθ' ου η αίτηση ουδέποτε αμφισβήτησε και δεν αμφισβητεί ότι ο Γενικός Εισαγγελέας είχε δικαίωμα να ενεργήσει όπως ενήργησε. Ο καθ' ου η αίτηση απλώς αναδεικνύει το θεσμικό πρόβλημα το οποίο συνεχώς δημιουργείται από αυτό το διπλό ρόλο του Γενικού Εισαγγελέα. Και βεβαίως έχει κάθε δικαίωμα να το πράξει.

Το θέμα για τον καθ' ου η αίτηση είναι θεσμικό και όχι προσωπικό. Όπως εξήγησε ο καθ' ου η αίτηση, το θέμα αυτό του διπλού ρόλου υπήρχε μεν από το 1960 αλλά στην πράξη δεν είχε δημιουργηθεί πρόβλημα μέχρι την ανάληψη των καθηκόντων της θέσης του Γενικού Εισαγγελέα από τον αιτητή. Μέχρι το 2020 στην πράξη δεν είχε δημιουργηθεί τέτοιο πρόβλημα λόγω αυτού του διπλού ρόλου, εξ ου και μέχρι τότε δεν είχε αναδειχθεί το θεσμικό αυτό ζήτημα .

Το πρόβλημα αυτό του διπλού ρόλου φαίνεται καθαρά, μεταξύ άλλων, και στις περιπτώσεις του Υπουργείου Άμυνας και των εξωδίκων της Αστυνομίας, τις οποίες ο αιτητής επικαλείται ως ισχυριζόμενες περιπτώσεις ανάρμοστης συμπεριφοράς.

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του Υπουργείου Άμυνας:

Ο καθ' ου η αίτηση ζήτησε από τον Υπουργό Άμυνας πληροφορίες σε σχέση με τους οπλίτες οι οποίοι υπηρετούσαν στο ΓΕΕΦ και στο Υπουργείο Άμυνας σαν «καφετζήδες».

Ο Υπουργός Άμυνας δεν αμφισβητεί ότι ο καθ' ου η αίτηση έχει το δικαίωμα να λάβει τις απαιτούμενες πληροφορίες αλλά αρνείται να του τις δώσει. Ο καθ' ου η αίτηση καταγγέλλει τον Υπουργό Άμυνας για ενδεχόμενη διάπραξη ποινικού αδικήματος με βάση τις πρόνοιες του Νόμου 113(Ι)/2002. Ο Γενικός Εισαγγελέας, αφού λαμβάνει τις θέσεις του Υπουργού Άμυνας, ελέγχει ο ίδιος τα στοιχεία τα οποία ζήτησε ο καθ' ου η αίτηση και αποφασίζει ότι όλα είναι εντάξει και δεν δικαιολογείται η έναρξη οποιασδήποτε ποινικής διερεύνησης. Με αλλά λόγια ο αιτητής ενεργεί ο ίδιος ως ελεγκτής και συμβουλεύει τον Υπουργό Άμυνας να μην δώσει τα στοιχεία στον καθ' ου η αίτηση. Ο καθ' ου αίτηση, που στην πράξη πλέον δεν μπορεί να διενεργήσει τον έλεγχο, αναδεικνύει το θεσμικό πρόβλημα το οποίο δημιουργείται λόγω αυτού του διπλού ρόλου του Γενικού Εισαγγελέα και κάνει παραστάσεις στον INTOSAI διότι θεωρεί πως περιορίζονται οι εξουσίες του και πλήττεται η ανεξαρτησία του θεσμού του Γενικού Ελεγκτή. Ο INTOSAI παρεμβαίνει και τελικά, με οδηγίες του Προέδρου της Δημοκρατίας, δίδονται τα στοιχεία στην Ελεγκτική Υπηρεσία η οποία προχωρεί σε έκθεση την οποία και δημοσιοποιεί και της οποίας τα ευρήματα σε σχέση με τους οπλίτες που υπηρετούν στο Υπουργείο Άμυνας δικαιώνουν απόλυτα τον καθ' ου η αίτηση.

Ακριβώς το ίδιο συνέβη με τα εξώδικα της Αστυνομίας. Με το διπλό του ρόλο ο Γενικός Εισαγγελέας, ενεργώντας πάντοτε σύμφωνα με τις εξουσίες που έχει με βάση το Σύνταγμα, παρακωλύει και παρεμποδίζει τον έλεγχο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και ο καθ' ου η αίτηση διαμαρτύρεται κόσμια και πάντα εντός των ορίων και αναδεικνύει δημόσια το θεσμικό πρόβλημα που δημιουργείται. Που είναι η ανάρμοστη συμπεριφορά; Δεν έχει δικαίωμα ο Γενικός Ελεγκτής να προστατεύει το κύρος, τις εξουσίες και την ανεξαρτησία της υπηρεσίας του όταν αυτός ο διπλός θεσμικός ρόλος του Γενικού Εισαγγελέα δημιουργεί προσκόμματα στην εκτέλεση των καθηκόντων του και επηρεάζει την ανεξαρτησία του; Ασφαλώς ναι. Όχι μόνο έχει τέτοιο δικαίωμα αλλά έχει και υποχρέωση να διασφαλίζει το κύρος και την ανεξαρτησία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Ο Γενικός Εισαγγελέας επιδιώκει βασικά να φιμώσει τον καθ' ου η αίτηση και να μην διαμαρτύρεται για την παρεμπόδιση στην άσκηση των αρμοδιοτήτων και των εξουσιών του με βάση το Σύνταγμα και το Νόμο. Ο καθ' ου η αίτηση έχει κάθε δικαίωμα να αναδεικνύει το πρόβλημα το οποίο δημιουργείται από αυτό το διπλό ρόλο του Γενικού Εισαγγελέα και να ζητά επισταμένα την επίλυση του μέσω του ορθού συνταγματικού τρόπου. Το ίδιο άλλωστε έπραξε και πράττει και ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ο οποίος επανειλημμένα αναφέρθηκε στο θέμα τούτο και λαμβάνει μέτρα προς διόρθωση του.

Τα προβλήματα που δημιουργεί ο διπλός ρόλος του Γενικού Εισαγγελέα φαίνονται έντονα και στην περίπτωση του Υπουργείου Οικονομικών. Ο Γενικός Εισαγγελέας συμβούλευε το Υπουργείο ως νομικός σύμβουλος πως να ενεργήσει και μετά κλήθηκε ως δημόσιος κατήγορος να εξετάσει τις ενέργειες του Υπουργείου Οικονομικών. Και τώρα ζητά την απόλυση του Γενικού Ελεγκτή επειδή παρέμεινε στην ελεγκτική γνώμη ότι οι ενέργειες του Υπουργείου δεν ήταν σύμφωνες με τη νομοθεσία σε ένα καθαρά δημοσιονομικό θέμα δημοσίων δαπανών.

Πλείστες από τις υπόλοιπες περιπτώσεις – προηγούμενες καλές σχέσεις με τον τέως Γενικό Εισαγγελέα, προσφυγή για το όνομα του ΒΓΕ και αμοιβή δικηγόρων, Twitter της ομάδας στήριξης, του υιού του και της αδελφής του Γενικού Ελεγκτή, γνωμάτευση του Κτηματολογίου - δεν θα έπρεπε καν να συμπεριληφθούν στην αίτηση και αποδεικνύουν με τον πιο περίτρανο τρόπο την αρχική μας θέση ότι η πλευρά του αιτητή δεν φαίνεται να έχει αντιληφθεί πόσο σοβαρή και μεμπτή πρέπει να είναι η ανάρμοστη συμπεριφορά για να οδηγήσει κάποιον σε απόλυση. Μας προκάλεσε έκπληξη που ο αιτητής αποφάσισε να συμπεριλάβει αυτές τις περιπτώσεις στην αίτηση του ισχυριζόμενος ότι **ΣΕ ΚΑΘΕ ΜΙΑ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ**, εξεταζόμενη χωριστά, υπάρχει ανάρμοστη συμπεριφορά η οποία πρέπει να οδηγήσει στην απόλυση του καθ' ου η αίτηση. Μας είναι αδιανόητο ο αιτητής να ισχυρίζεται σοβαρά ότι επειδή οι ιδιώτες δικηγόροι αποφάσισαν για τους δικούς του λόγους να μην τιμολογήσουν τον καθ' ου η αίτηση για τις υπηρεσίες που του προσέφεραν σε μια προσφυγή δημοσίου ενδιαφέροντος, ο καθ' ου η αίτηση πρέπει να χάσει τη θέση του. Με τον ίδιο τρόπο ο αιτητής επιδιώκει την απόλυση του καθ' ου η αίτηση επειδή είχε καλύτερες σχέσεις με τον προηγούμενο Γενικό Εισαγγελέα. Αν αυτό είναι δυνατό! Επίσης πρέπει να απολυθεί διότι δεν καταδίκασε δημόσια και δεν διαχώρισε τη θέση του από τις αναρτήσεις της Ομάδας Στήριξης, του ενήλικα υιού του και της αδελφής του. Με όλο το σεβασμό, αυτά τα παραδείγματα κατ' ισχυρισμό ανάρμοστης συμπεριφοράς δείχνουν έλλειψη κατανόησης εκ μέρους του αιτητή για το πόσο **ΒΑΡΥΝΟΥΣΑ** πρέπει να είναι η συμπεριφορά για να οδηγήσει στην απόλυση ενός θεσμικού αξιωματούχου. Είναι ακριβώς για αυτό το λόγο που αρχικά είχαμε εγείρει θέμα πρόδηλα αβάσιμης, τουλάχιστον ενός μεγάλου μέρους της αίτησης.

Το επόμενο θέμα αφορά τις πολλαπλές συντάξεις. Ο Γενικός Εισαγγελέας παραπονιέται για τις δημόσιες δηλώσεις που έκανε ο καθ' ου η αίτηση μετά τη γνωμάτευση του προς το Γενικό Λογιστή να συνεχίσει να καταβάλλει σύνταξη σε πρόσωπα που έχουν διοριστεί σε αξίωμα στη Δημοκρατία. **Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι, όπως είναι σήμερα ο νόμος διατυπωμένος, και με βάση την απλή**

και ορθή ανάγνωση και ερμηνεία του, η σύνταξη αναστέλλεται εφόσον το πρόσωπο το οποίο τη δικαιούται διορισθεί σε δημόσιο αξίωμα. Ο Γενικός Εισαγγελέας γνωμάτευσε ότι, επειδή ο ίδιος θεωρούσε το νόμο αντισυνταγματικό, έπρεπε ο Γενικός Λογιστής της Δημοκρατίας, κατά παράβαση των ρητών προνοιών του νόμου, και χωρίς τροποποίηση ή κατάργηση του, να συνεχίσει να καταβάλλει σύνταξη σε πρόσωπα που εν τω μεταξύ είχαν διορισθεί σε δημόσιο αξίωμα. Ο Γενικός Ελεγκτής καθικόντως εξέφρασε την **ελεγκτική του γνώμη** ότι η συνέχιση παροχής σύνταξης σε πρόσωπα τα οποία διορίζονται σε δημόσιο αξίωμα ήταν παράνομη διότι αντέβαινε τις ρητές πρόνοιες του νόμου όπως αυτός είχε θεσπισθεί από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Ο Γενικός Εισαγγελέας θεωρεί τις δηλώσεις αυτές ως ανάρμοστη συμπεριφορά η οποία δικαιολογεί την άμεση απόλυση του καθ' ου η αίτηση από τη θέση του Γενικού Ελεγκτή ουσιαστικά μη αποδεχόμενος τη θέση του καθ' ου η αίτηση ότι έχει δικαίωμα να εκφράσει την ελεγκτική του γνώμη. **Τονίζουμε ότι ο καθ' ου η αίτηση δεν αμφισβητεί ότι ο Γενικός Λογιστής έχει υποχρέωση να συμμορφωθεί με τη γνωμάτευση αυτή και ότι θα συνεχίσει να καταβάλλει τη σύνταξη στα πρόσωπα αυτά.** Εκείνο το οποίο ο καθ' ου η αίτηση ισχυρίζεται είναι ότι, ανεξάρτητα από τη γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα, η οποία είναι σεβαστή, ο ίδιος ως ο Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας, **έχει δικαίωμα να εκφράσει τη δική του ελεγκτική γνώμη**, ιδιαίτερα όταν κανένας δεν αμφισβητεί ότι, όπως είναι σήμερα διατυπωμένος ο νόμος, η σύνταξη αναστέλλεται. Επαναλαμβάνουμε για μια ακόμη φορά ότι και ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας δεν αμφισβητεί την ορθή ερμηνεία του νόμου όπως αυτός είναι σήμερα διατυπωμένος, αλλά γνωματεύει να συνεχίσει να καταβάλλεται η σύνταξη διότι ο ίδιος θεωρεί το νόμο αυτό ως αντισυνταγματικό. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί η έκφραση της ελεγκτικής γνώμη του καθ' ου η αίτηση ως ανάρμοστη συμπεριφορά ώστε να δικαιολογείται η άμεση απόλυση του από τη θέση του Γενικού Ελεγκτή. Διατρέχοντας τον κίνδυνο να βρεθούμε ένοχοι επανάληψης, τονίζουμε για μια ακόμη φορά ότι ο αιτητής δεν έχει αντιληφθεί το πόσο σοβαρή, μεμπτή και κακή πρέπει να είναι η ισχυριζόμενη ανάρμοστη συμπεριφορά για να οδηγήσει στην άμεση απόλυση ενός θεσμικού αξιωματούχου.

Η υπόθεση της προώθησης της ανώνυμης καταγγελίας προς την Αρχή κατά της Διαφθοράς είναι πρωτοφανής και δείχνει ποσό «ανάρμοστα» ενήργησε ο ίδιος ο αιτητής: Ο Γενικός Ελεγκτής έλαβε μία ανώνυμη καταγγελία η οποία αφορούσε το Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα και συγκεκριμένα ότι ο τελευταίος ανέστειλε την ποινική δίωξη ενός πρώην πελάτη του. Η καταγγελία αυτή η οποία είναι το τεκμήριο 199 ενώπιόν σας, ήταν πολύ λεπτομερής, και όπως φαίνεται ήταν και πολύ καλά εμπεριστατωμένη. Ο καθ' ου η αίτηση έκρινε ότι η καταγγελία αυτή έπρεπε να προωθηθεί στην

Αρχή κατά της Διαφθοράς για περαιτέρω εξέταση και μελέτη. Μόλις έγινε αυτό το Μάιο του 2023 άρχισε ένα μπαράζ δημοσίων δηλώσεων του Γενικού Εισαγγελέα και του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα ότι ο καθ' ου η αίτηση θα έπρεπε να υποστεί τις συνέπειες και πιο συγκεκριμένα ότι θα έπρεπε να αντιμετωπίσει αίτηση απόλυσης σε περίπτωση που η καταγγελία ενώπιον της Αρχής δεν μπορούσε να αποδειχθεί, διότι ο Γενικός Εισαγγελέας, κατά πρωτάκουστο τρόπο, θεωρούσε ότι ο Γενικός Ελεγκτής, με τη διαβίβαση της καταγγελίας προς την Αρχή κατά της Διαφθοράς, **είναι ως να ισχυριζόταν ότι ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα ήταν διεφθαρμένος.**

Σε συνέντευξη του στο ΡΙΚ ημερ. 7.9.2023 ο αιτητής (**Τεκμήριο 80**) είπε τα εξής:

A. Κημήτρης: Το άλλο ήταν ότι είπατε ότι ισχυρίζεται ο κύριος Μιχαηλίδης ότι ο κύριος Αγγελίδης είναι διεφθαρμένος.

ΓΕ. Ε άμα καταγγέλλεις κάποιον στην αρχή της διαφοράς τι τον καταγγείλεις; ... Σίγουρα όταν αφήνεις υπονοούμενα για κάποιον, ισχυρίζεσαι για κάποιον ότι είναι διεφθαρμένος, είναι ένα σοβαρό θέμα.

Και στην ίδια συνέντευξη:

«A. Κημήτρης: Ποιες είναι οι συνέπειες;

ΓΕ: Οι συνέπειες είναι ότι, όταν συνεχώς ισχυρίζεσαι ότι κάποιος είναι διεφθαρμένος και δεν αποδεικνύεται... Αν διαβάσουμε την υπόθεση του τέως Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, η αίτηση για ανάρμοστη συμπεριφορά βασιζόταν πάνω στο ότι ισχυρίστηκε ότι ο Γενικός Εισαγγελέας ήταν διεφθαρμένος. Στην Γρανάδα, που ήταν η υπόθεση στην οποία εγέρθηκε για πρώτη φορά αυτό το θέμα, ο Γενικός Ελεγκτής είχε ισχυριστεί ότι ο Υπουργός Οικονομικών ήταν διεφθαρμένος. Δεν μπορεί δηλαδή με τη μεγαλύτερη ευκολία να ονομάζουμε, να βάζουμε ταμπέλες σε άτομα ότι "είσαι διεφθαρμένος". Αυτό για να μην υπάρξει οποιαδήποτε παρεξήγηση. Υπάρχει μια καταγγελία αυτή τη στιγμή. Εξετάζεται από την Αρχή κατά της Διαφθοράς. Πρέπει να σεβαστούμε πλήρως τη διαδικασία εκεί. Απλά με ρωτήσατε τι σημαίνει να αναλάβει τις συνέπειες και σας τα λέω.»

Σε ότι αφορά τις συνέπειες σε περίπτωση μη απόδειξης της καταγγελίας ενώπιον της Αρχής κατά της Διαφθοράς ο αιτητής δήλωσε τα εξής δημόσια στις 23.5.2023 (**Τεκμήριο 195**):

«Αν δεν τα αποδείξει πρέπει να είναι έτοιμος να αντιμετωπίσει και τις συνέπειες»

Και στη συνέντευξη του στο ΡΙΚ στις 7.9.2023 ο αιτητής δήλωνε τα εξής:

Α. Κημήτρης: Τότε είχατε κάνει μία δήλωση ότι αν δεν αποδειχθούν θα πρέπει να είναι έτοιμος ο κύριος Μιχαηλίδης να αντιμετωπίσει τις συνέπειες. Αν μπορείτε να μας εξηγήσετε τι εννοείτε με αυτό.

ΓΕ: Κύριε Κημήτρη νομίζω ότι η δήλωση μου είναι ξεκάθαρη. Διερωτώμαι τι άλλο μπορώ να προσθέσω.

...

Α. Κημήτρης: Ότι εάν τελικά δεν αποδειχθούν αυτές οι καταγγελίες θα πάτε στο Ανώτατο για παύση του Γενικού Ελεγκτή;

ΓΕ. Θα το εξετάσουμε εκείνη τη δεδομένη στιγμή ανάλογα με τα δεδομένα που θα υπάρχουν.

...

Α. Κημήτρης: Ωραία. Κάτω υπό ποιες προϋποθέσεις θα προσφύγετε στο Ανώτατο Δικαστήριο και για ποιον λόγο, αν το έχετε σκεφτεί; Θα είναι για παύση του κ. Οδυσσέα Μιχαηλίδη από τη θέση του Γενικού Ελεγκτή για ανάρμοστη συμπεριφορά ή για ξεκαθάρισμα αρμοδιοτήτων;

*ΓΕ: Τώρα κάνουμε μια υποθετική συζήτηση κ. Κημήτρη, με βάση αυτό που σας έχω πει. Αν αυτή η κατάσταση συνεχίσει, αν συνεχίσει να υπάρχει η εντύπωση ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία εκφεύγει των συνταγματικών της αρμοδιοτήτων, τότε υπάρχει τρόπος **είτε να λυθεί με τον ένα τρόπο, δηλαδή βάσει του άρθρου 139** - είτε με αίτηση δικά μας είτε με αίτηση δική του για καθορισμό αρμοδιοτήτων, σύγκρουση αρμοδιοτήτων ή αμφισβήτηση αρμοδιοτήτων-, **είτε με τον άλλο τρόπο, την παύση.***

Με άλλα λόγια, ο Γενικός Εισαγγελέας, ο προασπιστής της νομιμότητας και ο οποίος πρέπει να ενεργεί με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον, απειλούσε δημόσια τον Γενικό Ελεγκτή ότι, σε περίπτωση που η ανώνυμη αυτή καταγγελία δεν αποδεικνυόταν ενώπιον της Αρχής, τότε ο Γενικός Ελεγκτής θα αντιμετώπιζε αίτηση απόλυσης. Με όλο το σεβασμό προς τον έντιμο Γενικό Εισαγγελέα, αυτές οι δηλώσεις του ήταν επιεικώς απαράδεκτες. Είναι ανήκουστο ο προασπιστής της νομιμότητας να απειλεί δημόσια ένα πρόσωπο και δη τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας ότι θα πρέπει να αντιμετωπίσει συνέπειες και θα πρέπει να απολυθεί επειδή αποφάσισε να διαβιβάσει μία καταγγελία ενώπιον της Αρχής κατά της Διαφθοράς.

Η Αρχή κατά της Διαφθοράς αφού εξέτασε την καταγγελία αποφάσισε, αφ' ενός μεν ότι ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα όντως είχε ενεργήσει σε σύγκρουση συμφέροντος επειδή ανέστειλε την ποινική δίωξη πρώην πελάτη του, και αφ' ετέρου ότι, λόγω έλλειψης επαρκούς μαρτυρίας, το αδίκημα της κατάχρησης εξουσίας σε σχέση με τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα δεν είχε αποδειχθεί.

Είναι αξιοσημείωτο ότι, ενώπιον της Αρχής, ο ίδιος ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα αμφισβήτησε το καλόπιστο της παραπομπής της ανώνυμης καταγγελίας από τον Γενικό Ελεγκτή, εξ ου και η Αρχή αναγκάστηκε να προβεί σε εύρημα ότι η διαβίβαση της καταγγελίας από τον Γενικό Ελεγκτή ήταν καλόπιστη.

Ο καθ' ου η αίτηση, υπό το κράτος αυτής της απειλής, δηλαδή της επικείμενης αίτησης απόλυσης του η οποία κρεμόταν πάνω από το κεφάλι του για 8 σχεδόν μήνες, εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία εξηγούσε τους λόγους για τους οποίους είχε παραπέμψει την ανώνυμη αυτή καταγγελία προς την Αρχή κατά της Διαφθοράς. Ακολούθησε ανακοίνωση της Νομικής Υπηρεσίας η οποία, μεταξύ άλλων, ομιλούσε περί δολοφονίας χαρακτήρων εκ μέρους του καθ' ου η αίτηση, προς την οποία η Ελεγκτική Υπηρεσία απάντησε με δεύτερη ανακοίνωση στην οποία και πάλι εξηγούσε τους λόγους για τη διαβίβαση της ανώνυμης καταγγελίας ενώπιον της Αρχής κατά της Διαφθοράς.

Μετά το εύρημα της Αρχής ότι η υποβολή της καταγγελίας ήταν καλόπιστη, ο Γενικός Εισαγγελέας, ξαφνικά και για πρώτη φορά με την καταχώριση της παρούσας αίτησης, αναφέρει ότι το παράπονο του δεν είναι η διαβίβαση της ανώνυμης καταγγελίας προς την Αρχή κατά της Διαφθοράς αλλά για δηλώσεις που έγιναν από τον καθ' ου η αίτηση κατά την υποβολή της καταγγελίας (Στάδιο I), κατά την περίοδο που αυτή εξεταζόταν από την Αρχή (Στάδιο II), και μετά την έκδοση του Πορίσματος της Αρχής (Στάδιο III).

Όπως ο καθ' ου η αίτηση εξήγησε κατά την αντεξέταση του, στο Στάδιο I, έγινε απλώς η εξαιρετικά σύντομη και λακωνική δήλωση του εκπροσώπου τύπου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας στο ΡΙΚ στις 21.5.2023 (Τεκμήριο 35), δήλωση που έγινε μετά που τα δημοσιεύματα αποκάλυψαν λεπτομέρειες της καταγγελίας και το όνομα του Σάββα Αγγελίδη.

Στο Στάδιο II, που αφορούσε περίοδο 7 μηνών (21.5.2023 – 29.12.2023) έγιναν συνολικά 7 δηλώσεις/ανακοινώσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Οι 3 εξ αυτών έγιναν στις 22, 23 και 24 Μαΐου 2023 (Τεκμήρια 38, 39, και 41) και απαντούσαν στις ωμές απειλές του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα στις 22.5.2023 (Τεκμήριο 37) και του Γενικού Εισαγγελέα στις 23.5.2023 (Τεκμήριο 195). Οι άλλες 2 δηλώσεις έγιναν στις 8.9.2023 (Τεκμήρια 44 και 45) και απαντούσαν στις ωμές δηλώσεις του Γενικού Εισαγγελέα στις 7.9.2023 (Τεκμήριο 80).

Στην περίοδο αυτών των 7 μηνών του Σταδίου II, έγιναν βασικά δύο μόνο δηλώσεις σε σχέση με την καταγγελία. Αμφότερες ήταν στο πλαίσιο προγραμματισμένων εφ' όλης της ύλης συνεντεύξεων του καθ' ου η αίτηση στις 4.9.2023 (Τεκμήριο 43, σελ. 532) και στις 20.12.2023 (Τεκμήριο 46, σελ. 553-554). Στη συνέντευξη στις 4.9.2023 ο Γενικός Ελεγκτής ήταν εξαιρετικά

προσεκτικός στις δηλώσεις του, ουδέν αποκάλυψε για την καταγγελία και φορτικά τόνιζε ότι ουδείς πρέπει να κατηγορείται. Στη συνέντευξη στις 20.12.2023, ούτε καν ρωτήθηκε για την καταγγελία αυτή καθ' εαυτή, ουσιαστικά ρωτήθηκε μόνο για τις απειλές που είχε κάνει ο Γενικός Εισαγγελέας.

Από το Πόρισμα προκύπτει ότι ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα, προσερχόμενος ενώπιον της Αρχής, προσπάθησε να την πείσει ότι η διαβίβαση της καταγγελίας από τον Γενικό Ελεγκτή έγινε κακόπιστα. Αυτό θα τους άνοιγε το δρόμο για να καταχωρήσουν αίτηση για παύση του, όπως είχαν σχεδιάσει. Πλην όμως, η Αρχή διαπίστωσε καλοπιστία από τον Γενικό Ελεγκτή. Αυτό τους χάλασε τα σχέδια, και έτσι αποφάσισαν, αντί να επικαλεστούν την καταγγελία αυτή καθ' εαυτή, να επικαλεστούν τις 8 δηλώσεις των Σταδίων I και II που είχαν προηγηθεί, και αυτές του Σταδίου III που ακολούθησαν.

Αυτή η στροφή των 180 μοιρών στη στάση του Γενικού Εισαγγελέα είναι απαράδεκτη. Από την πρώτη στιγμή διαβίβασης της καταγγελίας, ο Γενικός Εισαγγελέας με δημόσιες δηλώσεις του και χωρίς κανένα ενδοιασμό απειλούσε τον Γενικό Ελεγκτή με αίτηση απόλυσης σε περίπτωση που δεν αποδεικνύονταν η καταγγελία ενώπιον της Αρχής κατά της Διαφθοράς. Όταν ο Γενικός Εισαγγελέας αντιλήφθηκε ότι δεν μπορούσε πλέον να επιμένει ότι η διαβίβαση της καταγγελίας δεν έγινε καλόπιστα, επινόησε το θέμα των δηλώσεων για να υποστηρίξει την αίτηση του για απόλυση την οποία είχε προδιαγράψει με τις δημόσιες ανακοινώσεις του τους τελευταίους εφτά μήνες πριν από την απόφαση της Αρχής. Όπως είχαμε πει και στην αρχική μας εναρκτήρια δήλωση, η υπόθεση αυτή ενώπιον της Αρχής κατά της Διαφθοράς ήταν το έναυσμα για την καταχώριση της παρούσας αίτησης. Ο Γενικός Εισαγγελέας με δημόσιες δηλώσεις του δεν άφησε την παραμικρή πιθανότητα να μην καταχωρηθεί μια τέτοια αίτηση σε περίπτωση που η καταγγελία ενώπιον της Αρχής δεν αποδεικνυόταν. Ακριβώς αυτό έγινε στην παρούσα υπόθεση με τη μόνη διαφορά ότι, αντί η αίτηση να βασίζεται πάνω στη διαβίβαση της ανώνυμης καταγγελίας, τώρα δήθεν βασίζεται πάνω στις δηλώσεις που έγιναν πριν, κατά και μετά την απόφαση της Αρχής. Όπως λέει και η λαϊκή παροιμία, δεν είναι Γιάννης, είναι Γιαννάκης.

Ο νομοθέτης όμως σοφά προέβλεψε στον Νόμο 6(Ι)/2022 και για τέτοιες περιπτώσεις που θα ληφθούν εκδικητικά μέτρα κατά πληροφοριοδότη (περιλαμβάνει και τους διαβιβαστές). Στο άρθρο 26, ρητά καθόρισε ότι ο εργοδότης που προωθεί την απόλυση του καταγγέλλοντος, έχει ο ίδιος το βάρος της απόδειξης να αποδείξει ότι η απόλυση οφείλεται σε λόγο άσχετο προς τη διενέργεια από τον καταγγέλλοντα της καταγγελίας. Εδώ, ο Γενικός Εισαγγελέας παραδέχεται ότι οι λόγοι των κεφαλαίων Η, Θ και Ι της αίτησης του είναι απόλυτα σχετικοί με την καταγγελία. Τι άλλη απόδειξη

χρειάζεται το Συμβούλιο για να απορρίψει την Αίτηση για αυτό και μόνο το λόγο ως καταχρηστική και απαράδεκτη; Επίσης, το άρθρο 24(2) του ίδιου Νόμου προβλέπει ότι «Σε κάθε δικαστική διαδικασία, εκτός από ποινική, εάν ο διάδικος που ισχυρίζεται ότι θίγεται από παράβαση διατάξεων του παρόντος Νόμου στοιχειοθετεί πραγματικά περιστατικά από τα οποία πιθανολογείται η παράβαση, το βάρος της απόδειξης ότι δεν υπήρξε καμία παράβαση των διατάξεων του παρόντος Νόμου φέρει ο αντίδικός του.» Ο καθ' ου η αίτηση παρέθεσε σωρεία στοιχείων με τα οποία, όχι μόνο πιθανολογείται, αλλά ουσιαστικά αποδεικνύεται, ότι η παρούσα Αίτηση συνιστά αντίποινα για την καταγγελία στην Αρχή. Πως απάντησε ο Γενικός Εισαγγελέας; Απλώς δήλωσε ότι «δεν είναι Γιάννης αλλά Γιαννάκης».

Χωρίς επηρεασμό των πιο πάνω, πολύ σοβαρών θεμάτων που εγείρονται, σε καμία περίπτωση αυτή η συμπεριφορά του καθ' ου η αίτηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ανάρμοστη και μάλιστα τόσο βαρύνουσα ώστε να δικαιολογεί την άμεση απόλυση του από τη θέση την οποία κατέχει. Αν κάποιος έχει ενεργήσει «ανάρμοστα» σε αυτή την υπόθεση είναι ο έντιμος Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας ο οποίος από την πρώτη στιγμή διατυμπάνιζε ότι ο καθ' ου η αίτηση θα έπρεπε να είναι έτοιμος να αντιμετωπίσει τις συνέπειες επειδή «τόλμησε» να διαβιβάσει την ανώνυμη καταγγελία προς την Αρχή. Δεν υπάρχει και ούτε υφίσταται οποιαδήποτε ανάρμοστη συμπεριφορά εκ μέρους του καθ' ου η αίτηση. Ο καθ' ου η αίτηση ουδέποτε αμφισβήτησε το πόρισμα της Αρχής ως προς την αθωότητα του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα στην ανώνυμη καταγγελία την οποία αντιμετώπιζε. Άλλωστε, ο Γενικός Ελεγκτής ουδέποτε είχε κατηγορήσει τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα για οποιοδήποτε αδίκημα. Δεν το είχε λοιπόν πράξει ενόσω οι καταγγελίες εκκρεμούσαν προς διερεύνηση (Στάδια I και II), αλλά θα το έκανε μετά την ολοκλήρωση της διερεύνησης (Στάδιο III); Κάτι τέτοιο δεν αντέχει στη βάσανο της λογικής. Καλούμε το Συμβούλιο να προβληματιστεί από το γεγονός ότι υπήρξαν σωρεία δημοσιευμάτων μετά την έκδοση της πορίσματος της Αρχής (Τεκμήριο 52), πλείστα εκ των οποίων έκαναν αναφορά και στις θέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Όλα αναφέρονταν στην ανάδειξη του θέματος σύγκρουσης συμφέροντος, και ΟΥΤΕ ΕΝΑ, δεν αναφέρεται σε αυτό που ισχυρίζεται ο αιτητής, ότι δηλαδή ο καθ' ου η αίτηση δήθεν με τις ανακοινώσεις ημερ. 29.12.2023 (Τεκμήριο 48) και 30.12.2023 (Τεκμήριο 50) κατηγορήσε τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα, ή έστω άφησε υπόνοια, ότι είναι ένοχος για διαφθορά.

Το μόνο που έκανε με τις δηλώσεις του ο Γενικός Ελεγκτής ήταν ότι απλώς εξηγούσε τους λόγους οι οποίοι τον ώθησαν να διαβιβάσει την καταγγελία προς την Αρχή κατά της Διαφθοράς και το

καλόπιστο των ενεργειών του. Υπάρχουν επανειλημμένες δημόσιες δηλώσεις του καθ' ου η αίτηση ο οποίος απερίφραστα δηλώνει το σεβασμό του προς την απόφαση της Αρχής και την αθωότητα του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα (π.χ. Τεκμήριο 51, σελ. 579, και Τεκμήριο 54, σελ. 655). Το μόνο που έπραξε ο καθ' ου η αίτηση, και μάλιστα υπό το κράτος των απειλών που εκστόμιζε εναντίον του ο Γενικός Εισαγγελέας από το Μάιο του 2023 όταν η ανώνυμη καταγγελία διαβιβάστηκε προς την Αρχή κατά της Διαφθοράς, ήταν να εξηγήσει τους λόγους που αποφάσισε να διαβιβάσει αυτή την καταγγελία προς την Αρχή. Καμία απολύτως ανάρμοστη συμπεριφορά εκ μέρους του Γενικού Ελεγκτή.

Το επόμενο θέμα το οποίο επιθυμούμε να επισημάνουμε είναι ότι, κατά πάντα ουσιώδη χρόνο, ο καθ' ου η αίτηση ενεργούσε μέσα στα πλαίσια του Συντάγματος και των Νόμων **όπως αυτά είχαν επεξηγηθεί και οριοθετηθεί με βάση δυο νομικές γνωματεύσεις των κ.κ. Πέτρου Κληρίδη και Κώστα Κληρίδη ημερ. 31.3.2009 και 6.2.2017 - Τεκμήρια 162 και 163 - οι οποίες σαφέστατα επεξηγούσαν τις ευρύτατες εξουσίες και αρμοδιότητες που έχει ο Γενικός Ελεγκτής στο να ζητά στοιχεία και πληροφορίες, χωρίς μάλιστα το δικαίωμα αυτό να υπόκειται στον έλεγχο της Νομικής Υπηρεσίας:**

Συγκεκριμένα, ο τέως Γενικός Εισαγγελέας κ. Κώστας Κληρίδης, σε επιστολή του ημερ. 6.2.2017 (**Τεκμήριο 162**) προς τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού, αναφέρει αυτολεξεί τα πιο κάτω:

«Ανεξάρτητα από τα πιο πάνω, του άρθρο 3 του περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου, Ν113(1)/2002, όπως έχει τροποποιηθεί, δίδει ευρεία εξουσία στο Γενικό Ελεγκτή, μέσα στα πλαίσια της άσκησης των καθηκόντων του, να ζητά στοιχεία, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές η προφορικές, που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του.

Υπό το φως των ανωτέρω έχω την άποψη ότι ο Γενικός Ελεγκτής έχει με βάση το Ν.113(1)/2002 την εξουσία να συλλέγει και να ζητά στοιχεία και η πληροφορίες και η δεδομένα προς επίτευξη του σκοπού της συγκεκριμένης έρευνας που πραγματοποιεί καθότι ο εν λόγω νόμος εφαρμόζεται ανεξάρτητα από τις διατάξεις οποιουδήποτε άλλου νόμου.....»

«Με βάση όλα τα πιο πάνω, έχω τη γνώμη ότι ο Γενικός Ελεγκτής με βάση το ενωσιακό δίκαιο, το άρθρο 116(1) του Συντάγματος και τους Νόμους 113(Ι)/2002, 20(Ι)/2004, 138(Ι)/2001, 42(Ι)/2009, κατά την άσκηση των καθηκόντων του, έχει το δικαίωμα, σε απεριόριστη και απρόσκοπτη πρόσβαση στις πληροφορίες και τα αρχεία όλων των

ελεγχόμενων οργανισμών, τα οποία, κατά την κρίση του, θα τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του συγκεκριμένου έργου του, προκειμένου να διασφαλίσει, μέσω επαρκών και κατάλληλων αποδεικτικών στοιχείων, τον έλεγχο του στα δημόσια οικονομικά της Δημοκρατίας».

«Β. Εξουσία, προσδιορισμός και οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

Κατ' αρχάς, η οποιαδήποτε κρίση του Γενικού Ελεγκτή, κατά την άσκηση των καθηκόντων του δυνάμει του Συντάγματος και/ή οποιουδήποτε Νόμου, είναι εκτός του ελέγχου της Νομικής Υπηρεσίας και/ή του οποιουδήποτε Υπουργείου.»

Επίσης, σε γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας ημερ. 31.3.2009, του πρώην Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας κ. Πέτρου Κληρίδη προς τον Διευθυντή Τμήματος Εμπορικής Ναυτιλίας, (**Τεκμήριο 163**) αναφέρεται ότι:

«Με βάση όλα τα πιο πάνω, έχω τη γνώμη ότι ο Γενικός Ελεγκτής έχει, με βάση τον Ν.113(Ι)/2002, κατά την άσκηση των καθηκόντων του, δικαίωμα να ζητά στοιχεία και πληροφορίες, τα οποία, κατά την κρίση του, θα την υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου τους. Σημειώνω στο σημείο αυτό ότι η κρίση αυτή του Γενικού Ελεγκτή είναι εκτός του ελέγχου της Νομικής Υπηρεσίας».

Είναι πρόδηλο από τις δύο πιο πάνω γνωματεύσεις ότι η Νομική Υπηρεσία θεωρούσε ότι ο Γενικός Ελεγκτής είχε το δικαίωμα σε απεριόριστη και απρόσκοπτη πρόσβαση σε πληροφορίες οι οποίες κατά την κρίση του θα τον υποβοηθούσαν στην εκτέλεση του έργου του και **ότι η κρίση του Γενικού Ελεγκτή, ως προς το τι θεωρεί ως απαραίτητη πληροφόρηση για να ασκήσει τις εκ του Συντάγματος αρμοδιότητες και εξουσίες του, είναι εκτός του ελέγχου της Νομικής Υπηρεσίας και της ελεγχόμενης οντότητας.** Κατά την αντεξέτασή του ο Γενικός Εισαγγελέας είπε ότι διαφωνεί με αυτές τις γνωματεύσεις και εξέδωσε δίκη του γνωμάτευση **μεταγενέστερη των επιδικών γεγονότων της παρούσας υπόθεσης** και συγκεκριμένα την 5.2.2024 – **Τεκμήριο 64.**

Με αλλά λόγια, κατά πάντα ουσιώδη χρόνο σε σχέση με τα επίδικα γεγονότα της παρούσας αίτησης, ο Γενικός Ελεγκτής ενεργούσε με βάση τις ευρείες εξουσίες και αρμοδιότητες που του δίδει το Σύνταγμα και ο Νόμος, όπως αυτές επιβεβαιώθηκαν με τις πιο πάνω δυο γραπτές γνωματεύσεις των προκατόχων του νυν Γενικού Εισαγγελέα. Δεν μπορεί ο Γενικός Εισαγγελέας να ισχυρίζεται ανάρμοστη συμπεριφορά εκ μέρους του καθ' ου η αίτηση όταν ο τελευταίος ενεργούσε με βάση γνωματεύσεις της Νομικής Υπηρεσίας.

Από τα πιο πάνω, προκύπτει επίσης ότι υπάρχει μια εν γένει πολύ διαφορετική αντίληψη του νυν Γενικού Εισαγγελέα σε σχέση με τους προκατόχους του ως προς τα θέματα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Ουσιαστικά, ο νυν Γενικός Εισαγγελέας αμφισβητεί γνωματεύσεις του Κρίτωνα Τορναρίτη (Τεκμήριο 99) και Κώστα Κληρίδη (Τεκμήριο 200) σε σχέση με το εύρος των αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή, και ανέτρεψε (με την επιστολή του ημερ. 5.2.2024, Τεκμήριο 64 και με τη μαρτυρία του) γνωματεύσεις του Πέτρου Κληρίδη (Τεκμήριο 163) και Κώστα Κληρίδη (Τεκμήριο 162) ως προς το αυτονόητο και ρητά καθορισμένο στη νομοθεσία δικαίωμα του Γενικού Ελεγκτή να ασκεί ο ίδιος την κρίση του, ως προς την πληροφόρηση και στοιχεία που είναι αναγκαία να συλλεγούν κατά τη διάρκεια ενός νενομισμένου ελέγχου. Όπως μάλιστα ανέφερε ο καθ' ου η αίτηση κατά την αντεξέταση του στις 16.7.2024, η απάντηση του ημερ. 12.2.2024 (Τεκμήριο 65) παραμένει έκτοτε αναπάντητη παρά την υπενθύμιση που στάλθηκε.

Εντελώς διαφορετική αντίληψη φαίνεται να προκύπτει και ως προς τη σημασία της ανεξαρτησίας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Ο Γενικός Ελεγκτής και ο μάρτυρας από τον INTOSAI εξήγησαν τη σπουδαιότητα της ύπαρξης μιας ανεξάρτητης Υπηρεσίας ως η πεμπτουσία του λόγου ύπαρξης εξωτερικού ελέγχου της εκτελεστικής εξουσίας. Ο Γενικός Ελεγκτής εξήγησε επίσης κατά την αντεξέταση του στις 16.7.2024 ότι το κοινοτικό κεκτημένο επιτάσσει τη λειτουργία ελεγκτικών υπηρεσιών με τρόπο που θα διασφαλίζει ότι είναι ανεξάρτητες και ευθυγραμμίζονται (in line) με τα πρότυπα του INTOSAI. Εξήγησε ότι τούτο προφανώς από μόνο του δεν τροποποιεί το Σύνταγμα αλλά δείχνει την ανάγκη προώθησης των αναγκαίων συνταγματικών τροποποιήσεων ώστε να υπάρξει άρση των αποκλίσεων από το κοινοτικό κεκτημένο. Αυτό με τη σειρά του επιβεβαιώνει το πόσο εύλογο είναι το αίτημα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας για διασφάλιση της ανεξαρτησίας της και άρση των λόγων που την υποσκάπτουν.

Ο αιτητής, αντί να προωθήσει θεσμικά την επίλυση όλων αυτών των διαφορών, επέλεξε να καταχωρήσει αίτηση για απόλυση του Γενικού Ελεγκτή.

Αξίζει να επισημανθεί, γιατί έχει και τούτο τη δική του σημασία έστω και εάν δεν κρίνεται αυτή τη στιγμή αυστηρά ομιλούντες η συμπεριφορά του Γενικού Εισαγγελέα, ότι σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις που παρεμπόδισε τον έλεγχο του Γενικού Ελεγκτή, ή που άλλως πως επικαλείται στην παρούσα αίτηση, ο ίδιος ο αιτητής ή ο Βοηθός του είχαν θεσμικό ή προσωπικό θέμα σύγκρουσης συμφέροντος, όπως εξηγείται στον πιο κάτω πίνακα.

α/α	Κεφάλαιο της Αίτησης του Γενικού Εισαγγελέα	Σύγκρουση Συμφέροντος
1	(Α) Υπουργείο Άμυνας	Προσωπική σύγκρουση συμφέροντος: Το υπό εξέταση θέμα αφορούσε και την περίοδο που ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα ήταν Υπουργός Άμυνας
2	(Β) Υπουργείο Οικονομικών	Θεσμική σύγκρουση συμφέροντος: Ο Γενικός Εισαγγελέας γνωμάτευσε και καθοδήγησε το Υπουργείο Οικονομικών για τη σύναψη των δύο συμβάσεων με PwC και Ernst & Young και μετά κλήθηκε να εξετάσει κατά πόσο η διαδικασία που ακολουθήθηκε ήταν νόμιμη και/ή εάν προέκυπταν ποινικά αδικήματα.
3	(Γ) Πολιτογραφήσεις	Προσωπική σύγκρουση συμφέροντος: Ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Βοηθός του ήταν μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου που αποφάσισε την παραχώρηση χρυσών διαβατηρίων, που στη συνέχεια αποτέλεσαν αντικείμενο ελέγχου από τον Γενικό Ελεγκτή. Επιπλέον, αριθμός αιτήσεων για πολιτογράφηση είχαν υποβληθεί από το Δικηγορικό Γραφείο του Σάββα Αγγελίδη προτού γίνει Υπουργός και άλλα ενώ ήταν Υπουργός. Στο Γραφείο εξακολουθεί να εργάζεται η σύζυγος του.
4	(Η), (Θ), (Ι) Αρχή κατά της Διαφθοράς	Προσωπική σύγκρουση συμφέροντος: Η καταγγελία την οποία διαβίβασε στην Αρχή και για την οποία κατηγορείται ο Γενικός Ελεγκτής αφορούσε τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα.
5	(Ν) Εξώδικες καταγγελίες	Θεσμική σύγκρουση συμφέροντος: Ο Γενικός Εισαγγελέας γνωμάτευσε προς την Αστυνομία να μην παραχωρήσει τα στοιχεία που αφορούν εξώδικες καταγγελίες, οι οποίες με δική του απόφαση διαγράφονται.
6	(Ξ) Πολλαπλές συντάξεις	Προσωπική σύγκρουση συμφέροντος: Με τη γνωμάτευση που έδωσε ο Γενικός Εισαγγελέας, ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα διασφαλίζει ότι, εάν παραμείνει στη θέση του, στην ηλικία των 60 ετών θα λαμβάνει σύνταξη Υπουργού. Διαφορετικά, αυτή θα αναστελλόταν.

Μπορεί δε ο καθ' ου η αίτηση, όπως ο ίδιος εξήγησε στη μαρτυρία του (παρ. 159), να ήταν πάντοτε προσεκτικός ώστε να μην δημιουργήσει αχρείαση ένταση στις σχέσεις του με τον Γενικό Εισαγγελέα και συνεπώς να μην αναδείκνυε κατά τον ουσιώδη χρόνο αυτή την πτυχή, το Συμβούλιο όμως θα πρέπει να αναγνωρίσει ότι βασικά, στις πλείστες των περιπτώσεων που ο αιτητής Γενικός Εισαγγελέας επικαλείται, και μάλιστα στις πιο σημαντικές, προκύπτουν πολύ σοβαρά θέματα σύγκρουσης συμφέροντος. Επιβεβαιώνεται επίσης η θέση του καθ' ου η αίτηση (παρ. 172 της γραπτής Δήλωσης του) ότι όλες σχεδόν οι περιπτώσεις κατά τις οποίες προκλήθηκε ρήξη και ένταση μεταξύ Ελεγκτικής Υπηρεσίας και Νομικής Υπηρεσίας, αφορούσαν σε αμφισβήτηση και

παρεμπόδιση άσκησης αναγκαίων ελέγχων σε θέματα δημόσιου ενδιαφέροντος. Με απλά λόγια, με τα επουσιώδη και ασήμαντα, ουδείς ασχολείτο. Όποτε όμως ο Γενικός Ελεγκτής θα έκαμνε έλεγχο σε θέματα υψηλού ενδιαφέροντος, έβρισκε μπροστά του τον Γενικό Εισαγγελέα με τον διπλό ρόλο του και τις ανέλεγκτες εξουσίες του.

Ένα άλλο θέμα το οποίο επιθυμούμε να θίξουμε είναι οι **αποσπασματικές δηλώσεις** στις οποίες συνεχώς αναφέρεται ο Γενικός Εισαγγελέας στη προσπάθεια του να αποδώσει στον καθ' ου η αίτηση χαρακτηρισμούς οι οποίοι ουδέποτε έγιναν από τον καθ' ου η αίτηση. Ο Γενικός Εισαγγελέας ισχυρίζεται ότι ο καθ' ου η αίτηση αποκάλυψε τον ίδιο και τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα ως «διεφθαρμένους» κάτι το οποίο βέβαια, ουδέποτε έγινε στην πραγματικότητα. Παρομοίως, ο Γενικός Εισαγγελέας προσπαθεί να πείσει το Συμβούλιο ότι ο καθ' ου αίτηση δήθεν τον κατηγορήσει ότι συγκαλύπτει ποινικά αδικήματα. Κάτι τέτοιο και πάλι ποτέ δεν έγινε.

Προκαλέσαμε κατά την αντεξέταση και προκαλούμε τον αιτητή να υποδείξει σε ποια από τις 1500 τόσες σελίδες που παρουσίασε ως τεκμήρια υπάρχουν τέτοιες αναφορές. Η απάντηση είναι **πουθενά** διότι, όπως ανέφερε ο καθ' ου η αίτηση στη μαρτυρία του, σέβεται τόσο το Γενικό Εισαγγελέα όσο και το Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα και ουδέποτε τους αποκάλυψε διεφθαρμένους, για τον αποκλειστικό λόγο ότι δεν πιστεύει και δεν τους θεωρεί ότι είναι διεφθαρμένοι.

Είναι απαράδεκτο για τον Γενικό Εισαγγελέα να απομονώνει λέξεις ή φράσεις σε ανακοινώσεις/δημόσιες δηλώσεις που έγιναν από τον καθ' ου η αίτηση προσπαθώντας να πείσει το Συμβούλιο ότι δήθεν ο καθ' ου η αίτηση είτε ή υπονοούσε ότι οι επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας είναι διεφθαρμένοι. Το Συμβούλιο πρέπει να διαβάσει τις δηλώσεις και τις ανακοινώσεις του καθ' ου η αίτηση **στην ολότητα τους** και σε συσχετισμό με τις δηλώσεις, που εγένοντο κατά τον ουσιώδη χρόνο από τον Αιτητή και τότε θα διαπιστώσει ότι ουδέποτε ο καθ' ου η αίτηση αποκάλυψε ή υπονόησε ότι ο Γενικός Εισαγγελέας και/ή ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα είναι διεφθαρμένοι. Πρέπει επίσης το Συμβούλιο να έχει υπόψη του και αυτό που λέχθηκε από το Συμβούλιο στην υπόθεση **Ερωτοκρίτου** ότι **«οποιαδήποτε βεβαίως αμφιβολία θα προσμετρήσει υπέρ του καθ' ου η αίτηση»**

Όταν το Συμβούλιο σας εξετάσει τις διάφορες αποφάσεις στις οποίες απολύθηκαν κρατικοί αξιωματούχοι λόγω ανάρμοστης συμπεριφοράς θα διαπιστώσετε πως, σε όλες ανεξαρτήτως τις περιπτώσεις, η ισχυριζόμενη ανάρμοστη συμπεριφορά ήταν πάρα πολύ σοβαρή, στις πλείστες δε

των περιπτώσεων υπήρξε παραδοχή εκ μέρους του αξιωματούχου ο οποίος μάλιστα απολογείται για αυτή τη συμπεριφορά του. Στην υπό εξέταση υπόθεση δεν υπάρχει ίχνος ανάρμοστης συμπεριφοράς. Μπορεί κάποτε ο καθ' ου η αίτηση στη προσπάθεια του να διαφυλάξει το κύρος και την ανεξαρτησία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας να ήταν έντονος, ακόμα και κριτικός, αλλά πάντοτε ενεργούσε μέσα σε κόσμια πλαίσια αποφεύγοντας να χρησιμοποιεί βαριούς η προσβλητικούς χαρακτηρισμούς.

Να υπενθυμίσουμε την ευκολία με την οποία ο αιτητής χαρακτήρισε τον καθ' ου η αίτηση τόσο με την αίτηση του όσο και με τη μαρτυρία του ενώπιον σας ως «ανέντιμο», «αναξιοπρεπή», «λαϊκιστή», «αλαζόνα» κλπ. Η χρήση τέτοιων χαρακτηρισμών φαίνεται να είναι προνόμιο του Γενικού Εισαγγελέα ο οποίος με τη μεγαλύτερη ευκολία «βαφτίζει» τον καθ' ου η αίτηση με τα πιο πάνω επίθετα. Ομοίως, και στα τριάμισι αυτά χρόνια, ο Γενικός Εισαγγελέας συχνά, δημόσια και κατ' ιδίαν, απευθυνόταν με επιθετικό, προκλητικό και υποτιμητικό τρόπο στον καθ' ου η αίτηση και όμως ο τελευταίος απαντούσε πάντα κόσμια και εντός του μέτρου.

Τονίζουμε, ότι είναι τουλάχιστον καταχρηστικό, να επιδιώκεται **μετά την παρέλευση τεσσάρων και πλέον ετών, να χαρακτηριστούν ως «ανάρμοστη συμπεριφορά»**, συμπεριφορές που ουδείς εισηγήθηκε και ούτε και ο ίδιος ο αιτητής εισηγείται, ότι επηρέασαν με οποιοδήποτε τρόπο την ικανότητα του καθ' ου η αίτηση να ασκεί τα καθήκοντα ή την αντίληψη των τρίτων ως προς την καταλληλότητα του να ασκεί τα καθήκοντα του **καθόλη την περίοδο που παρήλθε μέχρι και σήμερα**. Κατ' ακρίβεια στις δηλώσεις του αιτητή που έγιναν στο ΡΙΚ στις 7.9.2023 (βλ. Τεκμήριο 80) ο αιτητής επιβεβαίωσε ότι οι διαφορές που είχε με τον καθ' ου η αίτηση αφορούσαν το εύρος των συνταγματικών αρμοδιοτήτων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και όχι οποιαδήποτε ανάρμοστη συμπεριφορά εκ μέρους του καθ' ου η αίτηση.

«Γ.Ε: αν αυτή η κατάσταση συνεχίσει, αν συνεχίσει να υπάρχει εντύπωση ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία εκφεύγει των συνταγματικών της αρμοδιοτήτων, τότε υπάρχει τρόπος είτε να λυθεί με τον ένα τρόπο, δηλαδή βάσει του άρθρου 139 – είτε με αίτηση δικιά μας είτε με αίτηση δική του για καθορισμό αρμοδιοτήτων, σύγκρουση αρμοδιοτήτων ή αμφισβήτηση αρμοδιοτήτων- είτε με τον άλλο τρόπο, την παύση»

Η πιο πάνω αναφορά του αιτητή – Γενικού Εισαγγελέα καταδεικνύει και αποκαλύπτει με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο ότι το όλο θέμα το οποίο τελικά οδήγησε τον ίδιο στην καταχώρηση της παρούσας αίτησης ήταν:

- Η δική του «εντύπωση» ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία εκφεύγει των συνταγματικών της αρμοδιοτήτων.

- Ότι αυτό το θέμα θα μπορούσε να επιλυθεί είτε με αίτηση δυνάμει του άρθρου 139 είτε με αίτηση για παύση του καθ' ου η αίτηση.

Πρόκειται για μια ξεκάθαρη παραδοχή του αιτητή ότι το όλο πρόβλημα το οποίο αντιμετώπιζε με τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας ήταν πρόβλημα αμφισβήτησης των αρμοδιοτήτων του. Εξ ου και ένας τρόπος επίλυσης του θα μπορούσε κατά τον αιτητή (κατ' εμάς θα έπρεπε) να επιλυόταν με αίτηση δυνάμει του άρθρου 139 του Συντάγματος. Δεν επρόκειτο επομένως για θέμα ανάρμοστης συμπεριφοράς.

Διαφωνία ως προς τις συνταγματικές αρμοδιότητες και εξουσίες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας επιλύεται μόνο μέσω προσφυγής στο Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο με βάση το άρθρο 139 και όχι με αίτηση απόλυσης του αξιωματούχου.

Η διαδικασία παύσης αξιωματούχου δεν είναι εναλλακτική οδός για την επίλυση διαφωνιών που αφορούν σύγκρουση αρμοδιοτήτων, για την επίλυση των οποίων η ορθή συνταγματική οδός είναι το άρθρο 139 του Συντάγματος, αλλά η μόνη θεραπεία εκεί όπου ο αξιωματούχος υπέπεσε σε τέτοια συμπεριφορά που τον καθιστά ανίκανο για επιτέλεση των υψηλών καθηκόντων του και, στα μάτια τρίτων, είναι εύλογη η αντίληψη ότι τέτοια συμπεριφορά τον καθιστά ακατάλληλο να συνεχίσει να επιτελεί τα υψηλά του καθήκοντα με επάρκεια και προς το δημόσιο συμφέρον.

Στην παρούσα αγόρευση έχουμε αναλύσει εκτενώς την Κυπριακή και αλλοδαπή νομολογία επί του θέματος, έχουμε κάνει αναφορά στις 15 επί μέρους περιπτώσεις που κατά τους ισχυρισμούς του αιτητή δικαιολογούν, για την κάθε μια περίπτωση χωριστά, την απόλυση του καθ' ου η αίτηση λόγω ανάρμοστης συμπεριφοράς και έχουμε αναπτύξει τη νομική μας επιχειρηματολογία. Είναι η ξεκάθαρη θέση μας ότι, για τους λόγους που έχουμε εξηγήσει πιο πάνω, καμία από τις 15 περιπτώσεις που επικαλείται ο αιτητής δεν εμπίπτει στον όρο «ανάρμοστη συμπεριφορά» όπως αυτός έχει ερμηνευθεί από το Συμβούλιο και γι' αυτό η αίτηση θα πρέπει να απορριφθεί.

Τελειώνοντας την παρούσα αγόρευση θέτουμε τα εξής πολύ σημαντικά ερωτήματα, η απάντηση στα οποία θα πρέπει να προβληματίσει το σεβαστό Συμβούλιο σας πολύ σοβαρά:

1. Θα αποφασίσει το Συμβούλιό σας να απομακρύνει από το αξίωμα του ένα καθ' όλα ικανό κρατικό αξιωματούχο επειδή αγωνίζεται για την προάσπιση και εμπέδωση του κύρους και της ανεξαρτησίας της Υπηρεσίας την οποία υπηρετεί;

2. Θα αποφασίσει το Συμβούλιο σας να απομακρύνει από το αξίωμα του ένα καθ' όλα ικανό κρατικό αξιωματούχο επειδή, πάντοτε κινούμενος εντός του μέτρου, αναγκάστηκε να συγκρουστεί με άλλους θεσμούς και όργανα για να μπορεί να προβαίνει στην ομαλή και αποτελεσματική εκτέλεση των καθηκόντων του;
3. Θα αποφασίσει το Συμβούλιο σας να απομακρύνει από το αξίωμα του ένα καθ' όλα ικανό κρατικό αξιωματούχο επειδή σέβεται μεν τους άλλους θεσμούς και τις γνώμες τους, αλλά δεν ανέχεται παρεμβάσεις και εμπόδια στην επιτέλεση του εκ φύσεως ανεξάρτητου έργου του;
4. Θα αποφασίσει το Συμβούλιο σας να απομακρύνει από το αξίωμα του ένα καθ' όλα ικανό κρατικό αξιωματούχο επειδή καθηκόντως διαβίβασε στην αρμόδια αρχή καταγγελία για κατ' ισχυρισμό διαφθορά από άλλο αξιωματούχο, ή επειδή υποχρεώθηκε να σχολιάσει δημόσια κάποια σημεία ουσίας του πορίσματος της αρχής προς αποκατάσταση της ακριβούς κατάστασης των πραγμάτων ενόσω επικρέματο πάνω από το κεφάλι του η απόλυση του επειδή τόλμησε να διαβιβάσει την καταγγελία στην Αρχή κατά της Διαφθοράς;
5. Θα αποφασίσει το Συμβούλιο σας να απομακρύνει από το αξίωμα του ένα καθ' όλα ικανό κρατικό αξιωματούχο επειδή δήθεν δεν απέτρεψε ή δεν καταδίκασε δημόσια δηλώσεις τρίτων προσώπων που ήσαν αρνητικές για άλλους αξιωματούχους;
6. Θα αποφασίσει το Συμβούλιο σας να απομακρύνει από το αξίωμα του ένα καθ' όλα ικανό κρατικό αξιωματούχο επειδή δεν θεωρεί ότι η ανεξάρτητη Υπηρεσία της οποίας τάχθηκε να ηγείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, πρέπει να συμφωνεί με όλες τις σεβαστές, κατά τα άλλα, γνώμες της Νομικής Υπηρεσίας χωρίς να έχει το δικαίωμα να εκφράζει την ελεγκτική του γνώμη ;
7. Θα αποφασίσει το Συμβούλιο σας να απομακρύνει από το αξίωμα του ένα καθ' όλα ικανό κρατικό αξιωματούχο επειδή, ως επιτάσσει ο ρόλος και η αποστολή της Υπηρεσίας της οποίας προΐσταται, προσπαθεί να εφαρμόσει στη Δημοκρατία προηγμένες αρχές διαφάνειας, λογοδοσίας και διεθνώς καθιερωμένα ελεγκτικά πρότυπα με τα οποία άλλοι θεσμοί δεν έχουν εξοικειωθεί;
8. Θα αποφασίσει το Συμβούλιο σας να απομακρύνει από το αξίωμα του ένα καθ' όλα ικανό κρατικό αξιωματούχο ο οποίος κατάφερε μέσα σε λίγα χρόνια να εξυψώσει το κύρος, την υπόληψη και τη γενικότερη αξιοπιστία της Υπηρεσίας του στα μάτια του απλού πολίτη ο οποίος έχει απηυδήσει με τη διαχρονική διάπραξη οικονομικών ατασθαλιών εις βάρος του κράτους και τη συγκάλυψη τους;

Η απάντηση σε όλα τα πιο πάνω ερωτήματα πρέπει να είναι ΑΣΦΑΛΕΣΤΑΤΑ όχι. ΟΧΙ.

Όπως είχαμε αναφέρει και στην εναρκτήρια δήλωση μας, οι όποιες διαφορές παρουσιάστηκαν μεταξύ του αιτητή και του καθ' ου η αίτηση είναι αμιγώς **θεσμικής φύσεως**. Σε όλες ανεξαιρέτως τις περιπτώσεις τις οποίες επικαλείται ο αιτητής στην αίτηση του, είτε προβάλλονται εκ μέρους του προσκόμματα και εμπόδια στις εξουσίες και αρμοδιότητες που έχει ο καθ' ου η αίτηση με βάση το νόμο και το Σύνταγμα, είτε ο Γενικός Εισαγγελέας διαφωνεί με τις θέσεις και απόψεις του Γενικού Ελεγκτή. **Το πρόβλημα όμως πάντοτε δημιουργείται από την πλευρά του αιτητή**, εξ ου και ο καθ' ου η αίτηση δεν είχε κανένα πρόβλημα με τον προηγούμενο Γενικό Εισαγγελέα. **Δυστυχώς, ο Γενικός Εισαγγελέας δεν αντιμετωπίζει το θέμα ως καθαρά θεσμικό αλλά το αντιμετωπίζει ως πρόβλημα προσωπικό**. Αυτό φάνηκε πολύ καθαρά από τη μαρτυρία που έχει δώσει ενώπιόν σας ο ίδιος ο αιτητής, τόσο κατά την κυρίως εξέταση του όσο και κατά την αντεξέταση του. **Δεν μπορεί ο αιτητής να επιζητεί από το Συμβούλιο να απολύσει τον καθ' ου η αίτηση από τη θέση του Γενικού Ελεγκτή απλώς και μόνο για να ικανοποιήσει το προσωπικό του παράπονο ή επειδή ο ίδιος διαφωνεί με τον τρόπο που ο καθ' ου η αίτηση εκτελεί τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες του**. Ο καθ' ου η αίτηση έχει κάθε δικαίωμα και να διαφωνεί και να εκφράζει την άποψή του όταν θεωρεί ότι ο Γενικός Εισαγγελέας παρεμβαίνει και περιορίζει τις εξουσίες και τις αρμοδιότητες του, καθώς επίσης και να εκφράζει την ελεγκτική του γνώμη έστω και αν αυτή δεν συμφωνεί με τη νομική άποψη του Γενικού Εισαγγελέα. Είναι **ένα πράγμα η νομική τοποθέτηση του Γενικού Εισαγγελέα και άλλο πράγμα η ελεγκτική γνώμη του Γενικού Ελεγκτή**. Είναι όχι μόνο δικαίωμα του καθ' ου η αίτηση αλλά και υποχρέωση να εκφράζει την **ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΓΝΩΜΗ**.

Μελετώντας τις 15 περιπτώσεις που περιλαμβάνονται στην αίτηση υποβάλλουμε χωρίς κανένα δισταγμό ότι σε καμία από αυτές δεν υπάρχει το στοιχείο της ανάρμοστης συμπεριφοράς όπως ο όρος αυτός επεξηγήθηκε στην υπόθεση Ερωτοκρίτου. **Οι δυο αυτοί κορυφαίοι θεσμοί στη Δημοκρατία πρέπει να μάθουν να συνυπάρχουν και να συνεργάζονται για το καλό του τόπου**. Όπως είχαμε αναφέρει και στην αρχική μας δήλωση δεν έχουν απολύτως τίποτα να μοιράσουν. Αν υπάρχει κάποια καλόπιστη διαφωνία ως προς το εύρος των αρμοδιοτήτων του ενός ή του άλλου θεσμού το κατάλληλο forum είναι το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο μέσω του άρθρου 139 του Συντάγματος και όχι αίτηση στο Συμβούλιο για ανάρμοστη συμπεριφορά. Σίγουρα οι επίδικες περιπτώσεις δεν είναι περιπτώσεις ανάρμοστης συμπεριφοράς και γι αυτό καλούμε το Συμβούλιο να απορρίψει την αίτηση.

Γεώργιος Τριανταφυλλίδης, Πάμπος Ιωαννίδης και Χρίστος Κληρίδης
Δικηγόροι καθ' ου η αίτηση

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Εκτενέστερη παρουσίαση γεγονότων των περιπτώσεων που επικαλείται ο αιτητής

Π1 Η ελευθερία έκφρασης και λόγου

Άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ)

Σχετικά πρόσφατη νομολογία του ΕΔΑΔ εισαγάγει στο πλαίσιο καθορισμού των παραμέτρων της ελευθερίας έκφρασης και λόγου, η οποία κατοχυρώνεται από το Άρθρο 10 της ΕΣΔΑ, μία νέα παράμετρο που αφορά την αποθαρρυντική επίδραση chilling effect, που δυνατόν να έχει κάποια διαδικασία ή επιβολή κάποιας αυστηρής ποινής στο δικαίωμα αυτό.

Εάν κάποια διαδικασία επικρέμεται σαν «Δαμόκλειος Σπάθη» εναντίον οποιουδήποτε ανεξάρτητου αξιωματούχου, δημόσιου λειτουργού, λειτουργού της δικαιοσύνης, ή οποιουδήποτε ατόμου, αυτό μπορεί να έχει αποθαρρυντική επίδραση στην άσκηση των καθηκόντων του, και/ή γενικότερα στο δικαίωμα ελευθερίας έκφρασης και λόγου.

Ως αποτέλεσμα, αυτό επηρεάζει και περιορίζει κατά ανεπίτρεπτο τρόπο το δικαίωμα το οποίο κατοχυρώνεται ως βασικό δικαίωμα της ελευθερίας έκφρασης και του λόγου. Παρομοίως, επιβολή αυστηρής ποινής σε σχέση με την άσκηση του δικαιώματος αυτού παραβιάζει το Άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων το Ανθρώπου, καθ' ότι έχει ένα chilling effect στον επηρεαζόμενο σε σχέση με τον τρόπο άσκησης του δικαιώματος στο πλαίσιο της ελευθερίας του λόγου και της έκφρασης.

Θα θέλαμε να υπενθυμίσουμε ότι, στην υπόθεση *Kyrgianou v. Cyprus*, μεταξύ άλλων, κρίθηκε ότι, η επιβολή ποινής φυλάκισης σε σχέση με τη συμπεριφορά, άρα και τον τρόπο έκφρασης του δικηγόρου αείμνηστου Μιχαλάκη Κυπριανού, για κατ' ισχυρισμό καταφρόνηση του δικαστηρίου, είχε ακριβώς αυτό το chilling effect πάνω σε δικηγόρους, λειτουργούς της δικαιοσύνης, κάτι το οποίο επηρεάζει καταλυτικά τον τρόπο άσκησης του λειτουργήματός τους, και συνεπώς, η Δημοκρατία κρίθηκε ένοχη παραβίασης του Άρθρου 10 της ΕΣΔΑ.

Τυχόν απόλυση του Γενικού Ελεγκτή, εφόσον βασίζεται σε δηλώσεις του, παραβιάζει το δικαίωμα ελευθερίας της έκφρασής του, εφόσον έχει chilling effect.

Ο ορισμός του chilling effect παρέχεται στο Open Society European Policy Institute, Lauren Pench THE CONCEPT OF CHILLING EFFECT ITS UNTAPPED POTENTIAL TO BETTER PROTECT DEMOCRACY, THE RULE OF LAW, AND FUNDAMENTAL RIGHTS IN THE EU, σελ. 4, ως ακολούθως:

«From a legal point of view, chilling effect may be defined as the negative effect any state action has on natural and/or legal persons, and which results in pre-emptively dissuading them from exercising their rights or fulfilling their professional obligations, for fear of being subject to formal state proceedings which could lead to sanctions or informal consequences such as threats, attacks or smear campaigns. State action is understood in this context as any measure, practice or omission by public authorities which may deter natural and/or legal persons from exercising any of the rights provided to them under national, European and/or international law, or may discourage the potential fulfilment of one's professional obligations (as in the case of judges, prosecutors and lawyers, for instance).»

Σε μετάφραση:

«Από νομικής άποψης, το “chilling effect” – αποθαρρυντική επίδραση, ορίζεται ως η αρνητική επίδραση που μπορεί να έχει οποιαδήποτε κρατική πράξη σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, η οποία καταλήγει προληπτικά να τους απωθεί από την άσκηση των δικαιωμάτων τους ή την εκπλήρωση των επαγγελματικών τους υποχρεώσεων, με το φόβο ότι αυτά τα πρόσωπα θα είναι υποκείμενα σε επίσημες κρατικές διαδικασίες οι οποίες μπορεί να οδηγήσουν σε κυρώσεις, επιθέσεις ή εκστρατείες εκφοβισμού/συκοφαντίας (smear campaigns). Κρατικές δράσεις γίνονται αντιληπτές σε αυτό το πλαίσιο ως οποιοδήποτε μέτρο, πρακτική παράλειψη από δημόσιες αρχές που μπορεί να αποτρέψει ή να αποθαρρύνει φυσικά και/ή νομικά πρόσωπα από την άσκηση οιασδήποτε δικαιωμάτων τους που τους παρέχονται από το εθνικό ευρωπαϊκό και/ή το διεθνές δίκαιο, ή μπορεί να αποθαρρύνει την πιθανή εκπλήρωση των επαγγελματικών υποχρεώσεων κάποιου (όπως π.χ. στην περίπτωση δικαστών κατηγορών ή δικηγόρων).»

ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ CHILLING EFFECT

Το chilling effect επιτείνεται σε περιπτώσεις που ο στόχος είναι ήδη ένα πρόσωπο στο φως της δημοσιότητας.

Στη *Navalny v. Russia*, 29580/12, 15 November 2018, το ΕΔΑΔ ανέφερε ότι (παρ. 152) “Their chilling effect was further amplified by the fact that they targeted a well-known public figure, whose deprivation of liberty was bound to attract wide media coverage.”

TO CHILLING EFFECT ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΣΕ ΕΛΑΦΡΙΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Στην *Korostelev v. Russia*, Application 29290/10, 12 May 2020, para. 64 που αφορούσε φυλακισμένο, θεωρήθηκε ότι ακόμη και επίπληξη εφόσον θα μπορούσε να έχει και άλλες επιπτώσεις (μείωνε τις δυνατότητες πρόωρης αποφυλάκισης) μπορούσε να έχει chilling effect». Αποφασίστηκε ότι υπήρχε παραβίαση του άρθρου 10, ελευθερία έκφρασης.

“Chilling effect” θεωρήθηκε ότι θα μπορούσε επίσης να έχει η επιβολή 5% μείωσης μισθού ως πειθαρχικό μέτρο, εναντίον Δικαστή ο οποίος είχε προβεί σε δύο σχόλια στο Facebook σε σχέση με θέματα δικαιοσύνης (*Danilet v. Ρουμανίας*, Προσφυγή 16915/21 – απόφαση του 4^{ου} Τμήματος στα Γαλλικά – εκκρεμεί επανεξέταση στην Ολομέλεια του του ΕΔΑΔ). Αποφασίστηκε ότι υπήρχε παραβίαση του άρθρου 10 της Σύμβασης – Ελευθερία έκφρασης-. Το Δικαστήριο έκρινε μεταξύ άλλων ότι, τα εθνικά Δικαστήρια δεν έλαβαν υπόψη τους υποκείμενους κινδύνους του chilling effect της συγκεκριμένης κύρωσης, αλλά το είδαν ως ένα θετικό στοιχείο που θα αποθάρρυνε τον Αιτητή από παρόμοιες δηλώσεις στο μέλλον.

Ήταν σημαντικό ότι δεν επιβλήθηκε η λιγότερη αυστηρή κύρωση στον Αιτητή (η επίπληξη), κάτι που είχε chilling effect, καθώς αποθάρρυνε και άλλους δικαστές να συμμετέχουν σε δημόσιες συζητήσεις για θέματα διάκρισης εξουσιών ή νομοθετικές μεταρρυθμίσεις ή θέματα ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης (παρ. 80).

ΑΛΛΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ CHILLING EFFECT

Baka v. Hungary 20261/12, ημερ. όπου ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου της χώρας έτυχε πρόωρου τερματισμού των καθηκόντων του λόγω δημόσιας διαφωνίας με μεταρρυθμίσεις που αφορούσαν τη δικαστική εξουσία. Παρέμεινε μεν Δικαστής, αλλά ο πρόωρος τερματισμός των καθηκόντων του είχε chilling effect. Αποφασίστηκε παραβίαση του άρθρου 10 της Σύμβασης.

Λέχθηκε:

“167. Finally, the Court reiterates the “chilling effect” that the fear of sanction has on the exercise of freedom of expression, in particular on other judges wishing to participate in the public debate on issues related to the administration of justice and the judiciary (see Kudeshkina, cited above, §§ 99-100).”

KÖVESI εναντίον Ρουμανίας, Προσφυγή 3594/19, απόφαση 05/08/2020, η Αιτήτρια παραπονέθηκε για την άρνηση πρόσβασης στη δικαιοσύνη για να αμφισβητήσει τον πρόωρο τερματισμό της ως επικεφαλής κατηγορος στο Εθνικό Διευθυντήριο ενάντια στη Διαφθορά και για το ότι τα καθήκοντά της τερματίστηκαν ως αποτέλεσμα απόψεων που διατύπωσε δημόσια στα πλαίσια της επαγγελματικής της ιδιότητας σε σχέση με μεταρρυθμίσεις στη δικαιοσύνη. Στην παράγραφο 209 της απόφασης κρίθηκε ότι ο πρόωρος τερματισμός των καθηκόντων της Αιτήτριας ήταν ιδιαίτερα σοβαρή τιμωρία (sanction), που είχε αποθαρρυντική επίδραση “chilling effect” λόγω της αποθάρρυνσης όχι μόνο στην ίδια αλλά και των άλλων κατηγορών και δικαστών στο να συμμετέχουν στο δημόσιο διάλογο σε σχέση με θέματα που επηρεάζουν τη δικαιοσύνη και την ανεξαρτησία της.

CHILLING EFFECT – ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ – ΠΑΡΟΥΣΑ

Στην περίπτωση του Γενικού Ελεγκτή, το chilling effect δεν προκύπτει από μία παρατήρηση ή μια μικρή μείωση μισθού. Προκύπτει από ενδεχόμενη παύση ενός λειτουργού από τα καθήκοντά του. τυχόν παύση, για συμπεριφορά που κυρίως σχετίζεται με δηλώσεις, σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του, που έγιναν μέσα σε συγκεκριμένα πλαίσια, έχει αυτονόητο chilling effect.

Όσο μεγαλύτερη η κύρωση, τόσο μεγαλύτερο και το chilling effect (Baka v. Hungary 167):

“This effect, which works to the detriment of society as a whole, is also a factor that concerns the proportionality of the sanction or punitive measure imposed”.

Σχετική είναι και η Kudeshinka εναντίον Ρωσίας, 29492/2005, 26 February 2009. Εκεί το ΕΔΑΔ ασχολήθηκε με την απόλυση μίας δικαστή, η οποία είχε αναφερθεί δημόσια σε διαφθορά, με ειδική ρητή, ούτε καν εξυπονοούμενη ή συναγόμενη αναφορά στον ίδιο τον Γενικό Δημόσιο Κατήγορο (Prosecutor General) και στο δικαστικό σώμα το ίδιο. Επρόκειτο για βαρύτατες δημόσιες δηλώσεις από την ίδια.

Παρατίθενται πιο κάτω τα σχόλια αυτούσια (παρ. 19 της απόφασης):

“Ekho Moskvu (EM): ... it has come to our knowledge that an acting judge of the Moscow City Court has expressed criticism of the existing judicial system and mentioned certain instances of pressure being exerted on the court ...

Olga Kudeshkina (OK): Indeed. Years of working in the Moscow City Court have led me to doubt the existence of independent courts in Moscow. Instances of a court being put under pressure to take a certain decision are not that rare, not only in cases of great public interest but also in cases encroaching on the interests of certain individuals of consequence or of particular groups.

...

EM: So what about that case in which you were confronted with such bare and ruthless pressure, what was it?

OK: Some of you have probably heard about the criminal case concerning the smuggling of furniture which was subsequently sold in the large Moscow shopping centres ‘Tri Kita’ and ‘Grand’. The damage caused by this crime, as the investigation has revealed, amounted to several million roubles. Among those who came within the sights of the investigators, led by Zaytsev, were extremely influential and prominent people. This case received great publicity after the Prosecutor General hastily withdrew the file from the investigation unit of the Ministry of the Interior and charged the investigator Zaytsev [with abuse of official powers].

EM: So you examined Zaytsev’s case, and not that of the furniture dealers?

OK: Yes, [the case] against Zaytsev. First the Moscow City Court examined the case and acquitted him. What is more, the court expressly stated in the judgment that the office of the Prosecutor General itself sometimes failed to conform to, or was in direct breach of, the law. The reputation of the Prosecutor General’s Office had been publicly challenged.

EM: And the judgment was quashed, as I remember?

OK: Yes, it was. The Panel of the Supreme Court reversed the judgment and remitted it to the Moscow City Court for a fresh examination.

EM: And you received the case?

OK: Yes. The Panel of the Supreme Court in its decision indicated the points to be taken account of in the new proceedings.

EM: So far as I know you were unable to hear the case to the end ... What happened?

OK: In the course of the examination the case was withdrawn from me by the Moscow City Court President, Yegorova, without any explanation.

...

EM: What happened just before the withdrawal?

OK: During the hearing the court was considering the evidence for the prosecution and started to cross-examine the victims. However, the public prosecutor, a representative of the Prosecutor General's Office, must have reckoned that the victims' testimonies ran contrary to the prosecution's version of events. He therefore attempted to bring the proceedings to naught. In 20 years in the judiciary this was the first time that I was confronted with such behaviour ... he was trying to keep the court within the strict bounds of the questions he thought the court ought to ask the victims ... if the court went beyond these limits he started challenging the court and bombarding it with unreasoned requests.

...

EM: ... what are judges supposed to do in such a situation, when a party to the proceedings acts in breach of the law? Can you seek help, support or at least advice?

OK: Yes, the court ... could request the Prosecutor General to replace the public prosecutor on the grounds of undue conduct in the proceedings. But at that very moment the court president called me to her office.

EM: How come the court president could intervene in the proceedings?

OK: Of course she could not. Criminal procedure in Russia is adversarial; in accordance with the law the court acts neither for the prosecution nor for the defence ... Here, it was expressly brought home to me that the President of the Moscow City Court and the agent of the Prosecutor General's Office had common cause in this case.

...

EM: ... do you think this case was exceptional or is this a widespread phenomenon?

OK: No, as far as I am aware, this is not the only case where the courts of law are used as an instrument of commercial, political or personal manipulation. This is a dangerous state of affairs because no one can rest assured that his case – whether civil or criminal or administrative – will be resolved in accordance with the law, and not just to please someone

... I do realise what kind of statement I have just made. But if all judges keep quiet this country may soon end up in a [state of] judicial lawlessness.”

Το δυσανάλογο (disproportionately severe) της κύρωσης που επιβλήθηκε, δηλαδή η απόλυση θεωρήθηκε ότι είχε chilling effect σε δικαστές που θα ήθελαν να συμμετέχουν στο δημόσιο διάλογο (παράγραφοι 98-100).

Ευρωπαϊκή Ένωση .

Το θέμα της επέμβασης σε καθήκοντα ανεξάρτητων αξιωματούχων έχει καταστεί ένα ανησυχητικό φαινόμενο στην Ευρώπη.

Σύμφωνα με την ίδια την Ευρωπαϊκή Επιτροπή European Commission communication, 2020 Rule of Law Report —The rule of law situation in the European Union, COM(2020) (σελίς 11):

“Political attacks and media campaigns against judges and prosecutors are frequently reported in some Member States. Measures, including disciplinary ones, have also been taken affecting the freedom of judges to submit preliminary references to the Court of Justice of the European Union. Such attacks and measures can have a chilling effect and a negative impact on public trust in the judiciary, affecting its independence. In a number of cases, the attacks target judges and prosecutors who are taking public positions to denounce developments which could damage the judiciary as a whole. In its recent decision of 5 May 2020, the European Court of Human Rights reaffirmed the freedom of expression for prosecutors and judges to participate in public debates on legislative reforms affecting the judiciary, and more generally on issues concerning the independence of the judiciary.”

Στην παρούσα υπόθεση, ένα μεγάλο μέρος των κατηγοριών εναντίον του Γενικού Ελεγκτή, αφορά ακριβώς τις δημόσιες δηλώσεις, ανακοινώσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, συνεντεύξεις σε ΜΜΕ και άλλες εκφάνσεις άσκησης, μεταξύ άλλων, του δικαιώματος της ελευθερίας του λόγου και έκφρασης όπως κατοχυρώνονται από το άρθρο 10 της ΕΣΔΑ.

Το σεβαστό Συμβούλιο σας, έχει ήδη αποφασίσει ότι ο Γενικός Εισαγγελέας είναι αρμόδιος να τροχοδρομήσει κατά το Σύνταγμα τη διαδικασία παύσης του Γενικού Ελεγκτή, ανεξάρτητου αξιωματούχου. Είναι προφανές ότι προέκταση της προδικαστικής αυτής απόφασης έχει επιπτώσεις και σε άλλους αξιωματούχους ανεξάρτητους όπως Δικαστές του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Η διαδικασία της παύσης λόγω αναρμόστου συμπεριφοράς, είναι μία πολύ δραστική διαδικασία με μία και μόνο προνοούμενη ποινή, αυτή της παύσης, η οποία μάλιστα είναι δεσμευτική και για τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, κατά το Σύνταγμα αρμόδιο στον διορισμό των ανεξάρτητων αυτών αξιωματούχων.

Σαφώς, τίθενται και θέματα συμβατότητας της διαδικασίας και της πρόνοιας αυτής, με τη νομολογία του ΕΔΑΔ ,και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η οποία βεβαίως υπερέχει και αυτού του ίδιου του Συντάγματος, βλέπε υπόθεση Aziz v. Cyprus (Application no. 69949/01), ημερ. 22.9.2004.

Αυτό σημαίνει ότι, δεν πρέπει οι οποιοσδήποτε δηλώσεις, ανακοινώσεις, συνεντεύξεις και οποιαδήποτε συμπεριφορά, να κρίνεται έξω από το πλαίσιο της άσκησης ακριβώς της ελευθερίας του λόγου και έκφρασης.

Όσο και να διαφωνεί κανείς με τον τρόπο έκφρασης ή τον τρόπο διατύπωσης θέσεων μέσα στο πλαίσιο άσκησης του δικαιώματος αυτού, υπεράνω όλων είναι ο πυρήνας του δικαιώματος ο οποίος δεν είναι δυνατόν να προσβληθεί. Η διαδικασία και η ποινή της παύσης δεν πρέπει να εφαρμόζονται και να επιβάλλονται κατά τέτοιο τρόπο που να δημιουργούν ακριβώς αυτό το chilling effect, το οποίο επηρεάζει, τόσο τον Γενικό Ελεγκτή κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, όσο και τους άλλους ανεξάρτητους αξιωματούχους, αλλά εν γένει, και λόγω των προεκτάσεων μιας τέτοιας διαδικασίας και απόφασης, και σε άλλους δημόσιους λειτουργούς.

Δεν είναι δυνατόν, τη σήμερον ημέρα, στο Κράτος Δικαίου και τη διαφάνεια η οποία επιβάλλεται, να εισάγονται διαδικασίες και να επιβάλλονται ποινές, οι οποίες ακριβώς υπάρχει ο κίνδυνος να παραβιάζουν το Άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, και να επιφέρουν ακριβώς το αντίθετο από το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα.

Οποιοσδήποτε ασάφειες, ή ακόμα και υπερβάσεις, κατά την έκφραση του δικαιώματος ελευθερίας του λόγου και έκφρασης, πρέπει να ερμηνεύονται, όχι εναντίον του καθ' ου η αίτηση αλλά υπέρ του. Ιδιαίτερα όταν πρόκειται για δηλώσεις και/ή ανακοινώσεις οι οποίες μπορούν να ερμηνευθούν κατά διαφορετικό τρόπο.

Καλούμε το Συμβούλιο να προστατεύσει υπό τας περιστάσεις τον καθ' ου η αίτηση, όπως επίσης και την ελευθερία του λόγου και της έκφρασης, ιδιαίτερα σε αυτή την περίπτωση, που όπως έχει αποδειχθεί μέσα από τη διαδικασία η οποία ακολουθήθηκε, τη μαρτυρία η οποία προσφέρθηκε, σχετίζεται άμεσα με την προσπάθεια του Γενικού Ελεγκτή να υπερασπιστεί την ανεξαρτησία της Υπηρεσίας του και να διασφαλίσει την εφαρμογή των διεθνών προτύπων του INTOSAI που

αποτελούν και μέρος του ευρωπαϊκού κεκτημένου, τα οποία έχει απόλυτο δικαίωμα και υποχρέωση να εφαρμόσει, δεδομένου ότι αποφάσισε, κατά την άσκηση των δικαιωμάτων που του παρέχει η νομοθεσία, βλέπε Άρθρο 81.2 του Νόμου Ν.20(Ι)/2014, να ακολουθεί πιστά τα πρότυπα αυτά.

Δεν μπορεί η άσκηση των αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή υπό τας περιστάσεις, να συνιστά ανάρμοστη συμπεριφορά, ιδιαίτερα, με δεδομένο ότι, οτιδήποτε λέχθηκε, προστατεύεται ακριβώς από το δικαίωμα το οποίο το Άρθρο 10 της ΕΣΔΑ διασφαλίζει και στον Γενικό Ελεγκτή.

Ο Γενικός Ελεγκτής δεν κατηγορήσε και δεν είπε ψέματα σε καμία των περιπτώσεων, και δεν υπερέβη, κατά την άσκηση των καθηκόντων του, την αρχή της αναλογικότητας.

Π2 Υπουργείο Άμυνας

Όπως φαίνεται από τα Τεκμήρια 1 έως 9 (σελ. 2-47), 108 και 117, αλλά και την προσκομισθείσα μαρτυρία υπό μορφή δηλώσεων και αντεξετάσεων, η περίπτωση του Υπουργείου Άμυνας υπήρξε μία καθαρή επέμβαση εκ μέρους του Γενικού Εισαγγελέα για να μην δοθεί στην Ελεγκτική Υπηρεσία το απαραίτητο υλικό για να διεξαχθεί ο νενομισμένος έλεγχος.

Όπως ανέφερε και στη μαρτυρία του ο Γενικός Ελεγκτής, υπήρχαν πληροφορίες για ευνοϊκή μεταχείριση κληρωτών στο στράτευμα, ιδιαίτερα στο γραφείο του Υπουργού Άμυνας και του Αρχηγού ΓΕΕΦ. Η έρευνα θα κάλυπτε όπως διευρύνθηκε, την περίοδο 2019 – 2023. Το παράπονο του Γενικού Ελεγκτή είναι ότι, αντί να αφεθεί να κάμει τη δουλειά του, ο Γενικός Εισαγγελέας, μετά από μία δική του πρόχειρη έρευνα, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν δικαιολογείται το αίτημα του Γενικού Ελεγκτή για παροχή από το Υπουργείο Άμυνας των σχετικών φακέλων και υλικού. Μία καθαρή επέμβαση στις αρμοδιότητες του Γενικού Ελεγκτή.

Έγινε μία προσπάθεια κατά την αντεξέταση του Γενικού Ελεγκτή, να αποδειχθεί ο ισχυρισμός του Γενικού Εισαγγελέα ότι, ο λόγος για τον οποίο θα γινόταν η έρευνα ήταν λόγω της ενδεχόμενης εμπλοκής του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα στο όλο θέμα όταν ήταν Υπουργός Άμυνας.

Όπως εξήγησε ο Γενικός Ελεγκτής όμως, ήταν δέκτης καταγγελιών που αφορούσαν αρχικά τον γιο και τον ανιψιό της Επιτρόπου Διοικήσεως και καθηκόντως όφειλε να ερευνήσει το θέμα με δεδομένο ότι το θέμα αφορούσε και είχε οικονομική πτυχή.

Στην πορεία, του δόθηκαν και πρόσθετες πληροφορίες για ακόμη δύο αξιωματούχους και προχώρησε μάλιστα σε αίτημα στην Αρχή κατά της Διαφθοράς για περαιτέρω διερεύνηση (Τεκμήριο 117). Τίποτα μεμπτό δεν διαπιστώνεται στα Τεκμήρια 1 έως 9 συμπεριλαμβανομένων για το όλο θέμα. Αντίθετα, το τι προκύπτει είναι ότι, ο Γενικός Ελεγκτής προσπάθησε να διαφυλάξει την ανεξαρτησία και ακεραιότητα της Υπηρεσίας του κατά τα πρότυπα INTOSAI, και αποδεδειγμένα ο INTOSAI στον οποίο παραπέμφθηκε το όλο θέμα, δικαίωσε επί της ουσίας τον Γενικό Ελεγκτή. Βλέπε μεταξύ άλλων τη μαρτυρία του MY1 Freddy Ndjemba (Έγγραφο Β και Γ και προφορική μαρτυρία) όπου εξηγήθηκε ότι τα εμπόδια στη συγκεκριμένη περίπτωση ήρθαν μόλις ενημερώθηκε η Κυβέρνηση για την άφιξη εκπροσώπων του INTOSAI στην Κύπρο, η διερεύνηση όμως του θέματος από τον INTOSAI ανέδειξε ότι ο συνταγματικός ρόλος του Γενικού Εισαγγελέα δημιουργεί προσκόμματα στην ανεξαρτησία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Σχετικά είναι επίσης τα Τεκμήρια 79-96, ως και Τεκμήριο 97 (Κοινοτικό Κεκτημένο), Τεκμήρια 98-99, Τεκμήριο 108, Έκθεση Ελεγκτικής Υπηρεσίας για Υπουργείο Άμυνας.

Όλες οι επιστολές τις οποίες απέστειλε ο Γενικός Ελεγκτής, Τεκμήρια 1, 3, 5 όπως και η ανακοίνωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, Τεκμήριο 6 και Τεκμήριο 7 αλλά και οι αναρτήσεις στο Twitter τον Απρίλιο του 2023, Τεκμήριο 8, και η σχετική συνέντευξη που δόθηκε στην τηλεοπτική εκπομπή «Πρωτοσέλιδο» στο Sigma ημερ. 24.2.2023, δεν συμπεριλαμβάνουν οτιδήποτε το οποίο να θεωρηθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο ότι συνιστούσε ανάρμοστη συμπεριφορά.

Για μια ακόμη φορά, διαπιστώνεται η θεσμική αδυναμία η οποία υπάρχει στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπου ο Γενικός Εισαγγελέας, ασκώντας τις συνταγματικές εξουσίες του, δύναται να αποφασίσει ότι δεν τίθεται θέμα διάπραξης ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με την άρνηση της αρμόδιας αρχής να δώσει τα σχετικά στοιχεία στον Γενικό Ελεγκτή, τα οποία νομότυπα ζητά, ή ακόμα και με την παροχή συμβουλής στην αρμόδια αρχή νομότυπα από τον Γενικό Εισαγγελέα, ότι δεν δικαιολογείται το αίτημα του Γενικού Ελεγκτή.

Το ανέλεγκτο του Γενικού Εισαγγελέα στις αποφάσεις του για τα πιο πάνω θέματα, ιδιαίτερα στον να μην προχωρήσει με ποινική δίωξη, δημιουργεί πρόβλημα στην εκτέλεση των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή, ο οποίος νομότυπα αποφάσισε, ως έχει την εξουσία να πράξει με βάση το άρθρο 81(2) του Νόμου 20(I)/2014, να ακολουθεί τα πρότυπα του INTOSAI τα οποία με αυτό τον τρόπο παραβιάζονται.

Πουθενά στα πιο πάνω τεκμήρια ή στα όσα λέχθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου προκύπτει οποιοδήποτε θέμα για δήθεν ανάρμοστη συμπεριφορά.

Υποκειμενική καθαρά η θέση του Γενικού Εισαγγελέα περί τούτου, ίσως να καταδεικνύει μία υπερευαισθησία τουλάχιστον, αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορεί υπό τας περιστάσεις να επωμισθεί το κόστος της απόλυσης ο Γενικός Ελεγκτής ο οποίος προσπαθεί καλή τη πίστει να κάνει τη δουλειά του.

Να μην ξεχνούμε ότι, το καθήκον του Γενικού Ελεγκτή είναι να ελέγχει τη διοίκηση, η δε ερμηνεία του όρου «ελέγχει» δεν μπορεί να είναι περιοριστική και να αφορά μόνο αριθμούς και οικονομικά θέματα. Για την ερμηνεία του όρου «ελέγχει» θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν τα πρότυπα που αναμένεται να εφαρμόζει η Ελεγκτική Υπηρεσία. Τούτο υπέδειξε ο Κρίτωνας Τορναρίτης ήδη από το 1963 (Τεκμήριο 98). Είναι δε κοινώς αποδεκτό ότι, στις σύγχρονες δημοκρατίες, ο έλεγχος της Ελεγκτικής Υπηρεσίας είναι ακόμη πιο διευρυμένος εφόσον τούτο καθορίζουν τα σύγχρονα πρότυπα ελέγχου. Αναφορά για το τι συμπεριλαμβάνει ο έλεγχος γίνεται και στη γνωμάτευση του Κώστα Κληρίδη ημερ. 8.3.2018 (Τεκμήριο 200). Σχετικές με τα εφαρμοστέα διεθνή πρότυπα είναι οι παράγραφοι 62 μέχρι 74 της γραπτής Δήλωσης του Γενικού Ελεγκτή.

Ιδιαίτερα στο θέμα του ελέγχου στο Υπουργείο Άμυνας, ο Γενικός Εισαγγελέας έπρεπε να ήταν πιο προσεκτικός γιατί ο έλεγχος αφορούσε και τον πρώην Υπουργό Άμυνας, και τώρα Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα. Ο Γενικός Ελεγκτής, ενήργησε απόλυτα σωστά και όχι μόνο δεν έπρεπε να είναι κατηγορούμενος αλλά έπρεπε να του δοθούν και τα εύσημα που με επαγγελματισμό ανέδειξε ένα διαχρονικό πρόβλημα ρουσφετιού και υπέδειξε τρόπους για επίλυσή του.

Π3 Υπουργείο Οικονομικών

Όπως και για το Υπουργείο Άμυνας ως ανωτέρω, καμία αναφορά, του Γενικού Ελεγκτή δεν στρεφόταν εναντίον του Γενικού Εισαγγελέα.

Για μία ακόμη φορά και στο κεφάλαιο αυτό επισημαίνεται το θεσμικό θέμα όπως αναπτύξαμε πιο πάνω. Το θέμα καλύπτεται από τα τεκμήρια 10 έως και 15 (σελίδες 48-128), 118, 121 και 191.

Ο Γενικός Ελεγκτής διαπίστωσε ότι δύο συγκεκριμένα συμβόλαια συμβούλων, που αφορούσαν θέματα επέκτασης της σύμβασης διαχείρισης των αεροδρομίων, είχαν υπογραφεί χωρίς να προηγηθεί η νενομισμένη διαδικασία, δηλαδή η αποδέσμευση των κονδυλίων από την αρμόδια κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών. Βλέπε τη σχετική εγκύκλιο, Τεκμήριο 121 του ίδιου του Γενικού Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών για την ανάγκη λήψης έγκρισης από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή πριν την υπογραφή της σύμβασης. Επιπλέον, η επιλογή των συμβούλων έγινε με απευθείας αναθέσεις και όχι μέσω ανοικτών δημόσιων διαγωνισμών.

Προφανώς, η νομότυπη διαδικασία και πρακτική η οποία θα έπρεπε να ακολουθείτο, δεν ακολουθήθηκε στη συγκεκριμένη περίπτωση για τις δύο αυτές συμβάσεις. Ορθώς και καθηκόντως ήγειρε το θέμα ο Γενικός Ελεγκτής και το παρέπεμψε στον Γενικό Εισαγγελέα ενόψει του ότι θεώρησε ότι υπήρξαν παράνομες ενέργειες. Ήταν δικαίωμα και υποχρέωσή του να το πράξει. Διαφώνησε τόσο το Υπουργείο Οικονομικών όσο και ο Γενικός Εισαγγελέας, Τεκμήριο 118. Δικαίωμά τους και αυτούς να ενεργήσουν ως ενήρησαν. Σχετικές είναι οι επιστολές του Γενικού Ελεγκτή στον Γενικό Εισαγγελέα Τεκμήριο 10 Α, σελ. 48, η επιστολή του Υπουργείου Οικονομικών προς τον Γενικό Εισαγγελέα, Τεκμήριο 10 Β, σελ. 53, η επιστολή του Γενικού Ελεγκτή στον Γενικό Εισαγγελέα με τα συνημμένα, Τεκμήριο 10 Γ, σελ. 57, η επιστολή του Γενικού Ελεγκτή στον Υπουργό Οικονομικών στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η σχετική ανακοίνωση μετά την απαντητική επιστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Τεκμήρια 10 Δ, σελ. 84.

Όπως διαφάνηκε στην πορεία, το Υπουργείο Οικονομικών ενεργούσε στη βάση νομικών συμβουλών του Γενικού Εισαγγελέα και τώρα οι ενέργειες του Υπουργείου θα έπρεπε να εξεταστούν από το Γενικό Εισαγγελέα ως δημόσιο κατήγορο.

Το παράπονο του Γενικού Εισαγγελέα ως προκύπτει από την ανακοίνωση, Τεκμήριο 10 Ε, σελ. 100, είναι ότι, ουσιαστικά κατήγγειλε ο Γενικός Ελεγκτής τη χώρα του στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ότι δεν σεβάστηκε τη θέση του Γενικού Εισαγγελέα και σχετική γνώμη του για το όλο θέμα και ότι αφέθηκαν υπονοούμενα ότι λόγω ακριβώς αυτής της κατάστασης πραγμάτων υποσκάπτεται το κράτος δικαίου στην Κύπρο.

Στην πραγματικότητα, ανεξαρτήτως του ποιος έχει δίκαιο επί της ουσίας (με βάση το υλικό που παρατέθηκε προφανώς δίκαιο έχει ο Γενικός Ελεγκτής), υπήρξε μία διαφωνία η οποία δεν είναι πρωτοφανής. Συμβαίνει, μπορεί και σε καθημερινή βάση, στο πλαίσιο λειτουργίας της Δημόσιας Υπηρεσίας. Ούτε είναι παράλογο να υπάρχει διαφωνία μεταξύ Ελεγκτικής Υπηρεσίας και Νομικής Υπηρεσίας για ένα θέμα. Δεν θεωρούμε ότι η συμπεριφορά του Γενικού Ελεγκτή, επιστολές και ανακοίνωσή του, και παραπομπή του όλου θέματος στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνιστά ανάρμοστη συμπεριφορά. Κάθε άλλο, αποτελούσε την ελαχίστη επιβαλλομένη συμπεριφορά υπό τας περιστάσεις.

Στην επιστολή του προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στον Αρμόδιο Επίτροπο, μέρος του Τεκμηρίου 10 Δ, σελ. 86, ο Γενικός Ελεγκτής διατυπώνει:

(α) Την ανησυχία του για την ευκολία με την οποία ανετέθησαν οι συμβάσεις τουλάχιστον η μία εξ αυτών χωρίς να ζητηθούν προσφορές και

(β) όπως απεδείχθη για μία ακόμη φορά, ο Γενικός Εισαγγελέας ενεργώντας ως σύμβουλος του κράτους αλλά παράλληλα και ως δημόσιος κατήγορος, έχει σύγκρουση συμφερόντων, μεταξύ άλλων και σε θέματα που αφορούν ευρήματα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας στο πλαίσιο νενομισμένων ελέγχων. Από τη στιγμή που είμεθα μέλος της ΕΕ από την 1^η Μαΐου 2004, είναι αδιανόητο η παραπομπή οποιουδήποτε θέματος στα Ευρωπαϊκά Θεσμικά Όργανα, ιδίως εφόσον αφορά εφαρμογή ευρωπαϊκών Οδηγιών ή Κανονισμών, να θεωρείται ως ανάρμοστη συμπεριφορά και καταγγελία της Κύπρου υπό τη κακή έννοια του όρου. «Καταγγελίες» μπορεί να κάνει οιοσδήποτε, ακόμα και πολίτες και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τούτο συνιστά ανεπίτρεπτη συμπεριφορά ή κατά την αγγλική ορολογία gross misconduct. Αλίμονο.

Ο Γενικός Ελεγκτής ανησυχούσε μήπως η ερμηνεία που έδιδε το Υπουργείο Οικονομικών, και με την οποία, λανθασμένα όπως προκύπτει, συνδιαμόρφωσε, συμφώνησε και επικρότησε και ο Γενικός Εισαγγελέας, να είχε ως συνεπακόλουθο την ανάθεση και ή υπογραφή συμβάσεων του Δημοσίου, με την αιτιολογία ότι το θέμα ήταν κατεπείγον κατά παρέκκλιση του Ευρωπαϊκού Δικαίου το οποίο μόνο κατ' εξαίρεση και υπό πολύ αυστηρές προϋποθέσεις επιτρέπει τούτο. Υπήρχε ο κίνδυνος να είχε γίνει και σε άλλες περιπτώσεις ή με βάση αυτό το προηγούμενο να ακολουθηθεί παρόμοια πρακτική μελλοντικά. Πολύ σωστά λοιπόν παρέπεμψε ο Γενικός Ελεγκτής το θέμα για εξέταση από τον αρμόδιο Ευρωπαϊκό Επίτροπο, ο οποίος υπέδειξε σε ποιες περιπτώσεις, ακόμη και όπου δεν ισχύει η Οδηγία, θα μπορούσε να γίνει απευθείας ανάθεση χωρίς τη διαδικασία προσφορών.

Το κείμενο της επιστολής του αποτελεί σημείο αναφοράς, Τεκμήριο 10Δ, σελ. 94.

Περαιτέρω, στην επιστολή του ο Γενικός Ελεγκτής υπέδειξε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πράγματι ασχολείται με το θέμα αυτό του διπλού ρόλου του Γενικού Εισαγγελέα και γενικότερα θέματα που αφορούν τη Νομική Υπηρεσία και ότι αρμόδιο φόρουμ για τα θέματα αυτά είναι το Κράτος Δικαίου όπου και αναμένεται η έκθεσή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2023 τον Ιούλιο, Τεκμήριο 164.

Στην Έκθεση αυτή, θίγεται ρητά το θέμα αυτό ως προβληματικό, και γίνεται εισήγηση για άρση του ανέλεγκτου του δημόσιου κατήγορου.

Πράγματι, η έκθεση του Κράτους Δικαίου εκδόθηκε τον Ιούλιο του 2023, βλέπε Τεκμήριο 164, σελίδες 6 έως 8, όπου κατακρίνεται το ανέλεγκτο της εξουσίας του Γενικού Εισαγγελέα στα θέματα αναστολής ποινικών διώξεων ή αποφάσεων να μην προχωρήσει σε ποινική δίωξη με βάση το Κυπριακό Σύνταγμα. Βλέπε επίσης Τεκμήριο 185, Έκθεση Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2024. Υποδεικνύεται μάλιστα ότι σε άλλες χώρες οι αποφάσεις της κατηγορούσας αρχής ελέγχονται ακόμη και δικαστικά. Εξάλλου, είναι γνωστό ότι, στην Αγγλία π.χ., ακριβώς για να αποφευχθεί αυτή η σύγκρουση συμφέροντος του Γενικού Εισαγγελέα ως σύμβουλου της κυβέρνησης και δημόσιου κατήγορου, δημιουργήθηκε ο θεσμός του DDP ακριβώς για να αποφευχθεί αυτή η σύγκρουση. Περαιτέρω, ο Γενικός Εισαγγελέας δια θέματα καταχώρησης αναστολής ποινικής δίωξης λογοδοτεί στο κοινοβούλιο.

Η ανησυχία και πάλι του Γενικού Ελεγκτή ήταν ότι, το θεσμικό αυτό πρόβλημα στην Κύπρο έχει παρενέργειες και αντανακλά στις αρμοδιότητες του Γενικού Ελεγκτή και τον έλεγχο τον οποίον ασκεί.

Ούτε υπήρξε παραπλάνηση σε σχέση με το ανακοινωθέν της Ελεγκτικής Υπηρεσίας 3.4.2023. Το πως ερμηνεύει ο καθένας την απάντηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μέρος του Τεκμηρίου 10 Δ, σελ. 98, είναι υποκειμενικό, εν πάση όμως περιπτώσει θεωρούμε ότι η ερμηνεία του Γενικού Ελεγκτή ήταν και η μόνη ορθή.

Η Ελεγκτική Υπηρεσία έδωσε έμφαση στα πιο πάνω σημεία, που πράγματι καλύπτονται πλήρως από την απαντητική επιστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Εφόσον ο Γενικός Εισαγγελέας είχε διαφορετική θεώρηση και ερμηνεία των θεμάτων μπορούσε να προβεί στη σχετική ανακοίνωση, κάτι το οποίο έπραξε με το Τεκμήριο 10 Ε, σελ. 100. Να υπενθυμίσουμε ότι, μέσα στους βασικούς πυλώνες INTOSAI, Διακηρύξεις Λίμα και Μεξικού, η Ελεγκτική Υπηρεσία έχει καθήκον να ενημερώνει το ευρύτερο κοινό για θέματα που αφορούν τους ελέγχους της. Τεκμήρια 81 έως 97. Αυτό έπραξε. Δεν μπορεί να κατηγορείται για παραπλάνηση. Εφόσον θεώρησε ότι πράγματι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άγγιξε με ευνοϊκό τρόπο τα δύο πιο πάνω θέματα τα οποία είχε εγείρει.

Εν πάση περιπτώσει, στην ανακοίνωση της Νομικής Υπηρεσίας, Τεκμήριο 10Ε, σελ. 100, χρησιμοποιείται πολύ πιο αυστηρή και ίσως πέραν του μέτρου γλώσσα, καταγγέλλοντας την Ελεγκτική Υπηρεσία «για παραποίηση και αποπροσανατολισμό της κοινής γνώμης». Η ερμηνεία που δίδει η Νομική Υπηρεσία μπορούσε να ήταν διαφορετική. Κανένα πρόβλημα. Μπορούσε να έθετε τη δική της ερμηνεία και την ίδια επιστολή στη δημοσιότητα για να την κρίνει ο καθείς. Όμως δεν μπορεί η υπερευαίσθησία αυτή της Νομικής Υπηρεσίας να οδηγεί και πάλιν σε συμπεράσματα για ανάρμοστη συμπεριφορά.

Στο Τεκμήριο 11 είναι ανακοίνωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας 22.4.2023 με πλήρεις λεπτομέρειες και επεξήγηση.

Στο Τεκμήριο 12 συμπεριλαμβάνεται ανακοίνωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας σε σχέση με τη συμφωνία παραχώρησης και την ανάπτυξη και διαχείριση των αερολιμένων όπου παραπέμπονται πλήρεις λεπτομέρειες για το όλο θέμα.

Πουθενά στα πιο πάνω Τεκμήρια δεν υπάρχει οτιδήποτε μεμπτό. Κακώς κατά τη γνώμη μας παρατίθενται επίσης τα twitter, Τεκμήριο 14 του Γενικού Ελεγκτή και της αδελφής και υιού του Ελεγκτή ημερ. 21-23/1/2023. Δεν μπορεί twitter της αδελφής ή του υιού του Γενικού Ελεγκτή, ενήλικων και ανεξάρτητων ατόμων, να καταλογίζονται στον Γενικό Ελεγκτή. Το θέμα αυτό θα αναπτύξουμε πιο κάτω.

Η ουσία λοιπόν του θέματος σε σχέση με το Υπουργείο Οικονομικών είναι ότι υπήρξε διαφορά μεταξύ των δύο ανεξάρτητων αξιωματούχων και μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Για μία ακόμη φορά ανεδείχθη το θεσμικό θέμα μέσα από τη διαφορά αυτή. Τίποτα το μεμπτό, τίποτα το απαράδεκτο και σίγουρα δεν μπορεί κάποιος να μιλά για ανάρμοστη συμπεριφορά όπως αυτή ερμηνεύθηκε και ισχύει στην κυπριακή έννομη τάξη. Αλίμονο αν σε κάθε περίπτωση διαφωνίας θα έπρεπε ο Γενικός Ελεγκτής να υποκύπτει στον ζυγό του οποιουδήποτε. Μέσα στο πλαίσιο του δημόσιου διαλόγου που επιβάλλεται αναπτύχθηκαν και παρατέθηκαν και οι δύο θέσεις. Καμία ανάρμοστη συμπεριφορά δεν έχει στοιχειοθετηθεί ούτε και για αυτό το θέμα.

Π4 Πολιτογραφίες

Είναι χαρακτηριστικό ότι, και για τα θέματα των πολιτογραφήσεων, οι αναφορές του Γενικού Εισαγγελέα είναι προς την κατεύθυνση ότι, ο Γενικός Ελεγκτής με τη συμπεριφορά του, την οποία χαρακτηρίζει ανάρμοστη, στράφηκε εναντίον του Γενικού Εισαγγελέα. Αυτό όμως δεν είναι αληθές. Ο Γενικός Ελεγκτής δεν στράφηκε εναντίον του Γενικού Εισαγγελέα ούτε σε αυτή την περίπτωση αλλά ούτε και σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση.

Το θέμα των πολιτογραφήσεων ανέδειξε για πρώτη φορά, τον Αύγουστο του 2020 και μετέπειτα, τη θεσμική «κρίση» μεταξύ των δύο Ανεξάρτητων Αξιωματούχων, λόγω παρέμβασης του Γενικού Εισαγγελέα σε θέματα αρμοδιότητας και ευθύνης του Γενικού Ελεγκτή.

Ο Γενικός Εισαγγελέας, ασκώντας τις εξουσίες του, έδωσε οδηγίες στο Υπουργείο Εσωτερικών να μην δοθούν οποιαδήποτε στοιχεία ή πληροφορίες για το θέμα, αρχές Σεπτεμβρίου 2020, κατ' ακρίβειαν από την 31 Αυγούστου 2020, με το σκεπτικό ότι αποφασίστηκε η σύσταση Ερευνητικής Επιτροπής από το Υπουργικό Συμβούλιο, τα μέλη της οποίας διορίστηκαν από τον Γενικό Εισαγγελέα, για να εξετάσει το ευρύτερο θέμα των πολιτογραφήσεων, και ότι δεν θα ήταν σωστό, πρέπον, ή προς το δημόσιο συμφέρον γενικότερα, παράλληλα να διεξάγεται και ο έλεγχος από την Ελεγκτική Υπηρεσία.

Σαν αποτέλεσμα όμως, εμποδίσθηκε η Ελεγκτική Υπηρεσία από του να διεξαγάγει τον συνταγματικά προβλεπόμενο δικό της έλεγχο που είχε ήδη ξεκινήσει, δειγματοληπτικής πάντοτε φύσης, στον τομέα αυτό, κατά παράβαση των αρχών INTOSAI, και ιδίως των Διακηρύξεων Λίμα και Μεξικού, όπως στις διάφορες ανακοινώσεις του και επιστολές υπέδειξε ο Γενικός Ελεγκτής.

Τα σχετικά τεκμήρια είναι τα Τεκμήρια 16 και 17, σελ. 129 και έπειτα.

Διαφαίνεται μέσα από τα Τεκμήρια αλλά και τη μαρτυρία η οποία δόθηκε ιδιαίτερα κατά την αντεξέταση του Γενικού Εισαγγελέα αλλά και του Γενικού Ελεγκτή, ότι πρώτα είχε αρχίσει ο έλεγχος της Ελεγκτικής Υπηρεσίας όπως προνοείται στο Σύνταγμα και τους Νόμους. Ο έλεγχος όμως ανεκόπη λόγω της απόφασης του Γενικού Εισαγγελέα να συμβουλευθεί και/ή δώσει οδηγίες στο Υπουργείο Εσωτερικών, να μην δώσει περαιτέρω στοιχεία στον Γενικό Ελεγκτή και Υπηρεσία του για να ασκήσει τον νεομισμένο έλεγχο, ενόψει της διορισθείσης, ή που έμελλε να διορισθεί, Ερευνητικής Επιτροπής.

Ο Γενικός Ελεγκτής, ως αναμένετο, ορθά και με το δέοντα τρόπο αντέδρασε, με ένα και μοναδικό στόχο. Να διαφυλάξει την ανεξαρτησία και την ακεραιότητα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, η οποία, έχει κάθε δικαίωμα να διενεργήσει τον έλεγχο όταν αυτή κρίνει, και ανεξάρτητα από την ύπαρξη

οποιοδήποτε άλλου ελέγχου ή έρευνας, όπως αυτός της Ερευνητικής Επιτροπής. Αλίμονο αν οι Συνταγματικές εξουσίες και υποχρεώσεις του Γενικού Ελεγκτή αναστέλλονταν κάθε φορά που η Κυβέρνηση ή ο Γενικός Εισαγγελέας αποφάσιζαν τη δική τους έρευνα υπό οιαδήποτε μορφή.

Όπως έχει αναφερθεί κατά την αντεξέταση, και δεν αμφισβητήθηκε από την πλευρά του Γενικού Εισαγγελέα, στο παρελθόν, η Ελεγκτική Υπηρεσία, είχε διενεργήσει παράλληλους ελέγχους στα θέματα που αφορούσαν την οικονομία, την οποία εξέταζε η Ερευνητική Επιτροπή Πική, όπως επίσης και στα θέματα Συνεργατισμού, τη γνωστή Ερευνητική Επιτροπή Αρέστη, χωρίς να έχει δημιουργηθεί οποιοδήποτε πρόβλημα. Εξάλλου, όπως υπεδείχθη κατά την αντεξέταση του Γενικού Εισαγγελέα, ο έλεγχος είναι δειγματοληπτικός και αφορά συγκεκριμένα θέματα εντός του πλαισίου της αρμοδιότητας του Γενικού Ελεγκτή, και που σχετίζονται με τον διαχειριστικό έλεγχο, τον έλεγχο συμμόρφωσης και τον οικονομικό έλεγχο. Στόχος ήταν να ελεγχθεί το Υπουργικό Συμβούλιο και οι Υπουργοί, όπως επίσης και δημόσιοι άλλοι λειτουργοί οι οποίοι ενεπλάκησαν στο όλο πρόγραμμα πολιτογραφησών.

Η αρμοδιότητα βεβαίως της Ερευνητικής Επιτροπής ήταν ευρύτερη, αφού αφορούσε και τον έλεγχο δικηγορικών και ελεγκτικών γραφείων ως και κτηματομεσιτικών, που είχαν εμπλακεί στο πρόγραμμα. Άλλοι ήταν ο στόχος της. Συνεπώς, δεν υπήρχε οποιοδήποτε κώλυμα να φωτοτυπηθούν οι φάκελοι των δειγματοληπτικών ελέγχων και να δοθούν στην Ελεγκτική Υπηρεσία.

Υπήρξε διαφωνία μεταξύ του Γενικού Ελεγκτή και του Γενικού Εισαγγελέα περί τούτου. Ανταλλάγησαν επιστολές. Δόθησαν συνεντεύξεις από τον Γενικό Εισαγγελέα για το όλο θέμα. Βλέπε π.χ., συνέντευξη Γενικού Εισαγγελέα, Τεκμήριο 16 Β, σελ. 132, και ανταλλαγή επιστολών, Τεκμήριο 16 Α, σελ. 129, μεταξύ του Υπουργείου Εσωτερικών, του Γενικού Εισαγγελέα, και του Γενικού Ελεγκτή. Σχετική είναι η επιστολή του Γενικού Εισαγγελέα προς Γενικό Ελεγκτή, Τεκμήριο 16 Ε, σελ. 149, η οποία είναι καυστική, πολύ αυστηρή, και μάλιστα προειδοποιεί ήδη λίγους μήνες μετά τον διορισμό του νέου Γενικού Εισαγγελέα, Γιώργου Σαββίδη, για ανάρμοστη συμπεριφορά εκ μέρους του Γενικού Ελεγκτή, επειδή τόλμησε να επιμένει στη διαφύλαξη της ανεξαρτησίας της Υπηρεσίας του. Αυτή η διαρκής απειλή για ανάρμοστη συμπεριφορά στοχεύει σε ένα “chilling effect” (βλέπετε Παράρτημα 1, πιο πάνω) και εμποδίζει τον Γενικό Ελεγκτή από του να ασκεί τα καθήκοντά του απρόσκοπτα.

Ακολούθησαν, μετά την επιστολή αυτή, τηλεοπτικές δηλώσεις εκπροσώπου τύπου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, αλλά και απαντητική δημοσιογραφική διάσκεψη του ίδιου του Γενικού Εισαγγελέα. Η δημοσιογραφική διάσκεψη του Γενικού Εισαγγελέα, είναι το Τεκμήριο 16 Ζ, σελ. 156. Ακολούθησε η κοινή Ανακοίνωση της Νομικής και Ελεγκτικής Υπηρεσίας, βλέπε Τεκμήριο 16 Η, σελ. 174.

Ήδη το πλαίσιο της διαφοράς ετέθη δημόσια και από τις δύο πλευρές. Όμως, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι, η Ελεγκτική Υπηρεσία υπερέβη τα όρια της αναλογικότητας στην προσπάθειά της να υπερασπιστεί αυτά τα οποία είναι διεθνώς κατοχυρωμένα και συνιστούν τη ραχοκοκαλιά ουσιαστικά του ελέγχου σε παρόμοιες περιπτώσεις. Αντίθετα. Στις πολύ επιθετικές και έντονες αναφορές του Γενικού Εισαγγελέα, που αποτυπώνονταν στον τύπο με φράσεις όπως «Οργή Σαββίδη κατά Οδυσσέα», η Ελεγκτική Υπηρεσία κρατούσε πάντα χαμηλούς τόνους, ιδίως έναντι του Γενικού Εισαγγελέα αφού, όπως εξήγησε ο Γενικός Ελεγκτής κατά την αντεξέτασή του, προσπαθούσαν πάντα να τον κρατήσουν εκτός των διαφωνιών που είχαν με την Κυβέρνηση.

Ήδη, προηγήθηκε όπως φαίνεται από το μαρτυρικό υλικό, έλεγχος και έκδοση έκθεσης τον Ιανουάριο του 2020, εκ μέρους της Ελεγκτικής Υπηρεσίας σε σχέση με τον Σαουδάραβα και μέλη της οικογένειάς του, ο οποίος είχε παραχωρήσει στη συνέχεια το αεροπλάνο του για τη μετάβαση του τέως Προέδρου της Δημοκρατίας, Νίκου Αναστασιάδη, στη Νέα Υόρκη. Βλέπε Τεκμήριο 186.

Παράλληλα, επειδή είχαν εξασφαλιστεί πέντε φάκελοι και κάποιο υλικό κατά τον έλεγχο που άρχισε εκ μέρους της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, τέλη Αυγούστου του 2020, η Ελεγκτική Υπηρεσία προχώρησε στην έκδοση σχετικής ειδικής έκθεσης τον Σεπτέμβριο του 2020, Τεκμήριο 198, και εν συνεχεία, αφού έδωσε τη δέουσα προειδοποίηση για δημοσιοποίηση περαιτέρω ειδικής έκθεσης τον Νοέμβριο του 2020 στον Γενικό Εισαγγελέα, Τεκμήριο 16Θ, σελ. 175, προχώρησε με τη δημοσιοποίηση και της έκθεσής της που αφορούσε τον έλεγχο και ευρήματα σε σχέση με το καζίνο και την εταιρεία WarGaming, με ευρήματα ανησυχητικά όσον αφορά τον τρόπο έγκρισης από το Υπουργικό Συμβούλιο και τους αρμόδιους φορείς πολιτογραφήσεων διευθυντικών στελεχών των δύο πιο πάνω επιχειρήσεων, Τεκμήριο 16Κ, σελ. 224.

Σε μία προσπάθεια να βρεθεί μία κοινή συνισταμένη, έγινε μία κοινή συνάντηση μεταξύ του Γενικού Ελεγκτή και του Γενικού Εισαγγελέα στις 3.11.2020, και ακολούθησε κοινή ανακοίνωση στις 4.11.2020, Τεκμήριο 16Η, σελ. 174, στην οποία καταχωρείται η διάσταση των απόψεων αλλά και απόφαση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας να σεβαστούν την απόφαση του Γενικού Εισαγγελέα ότι, στο στάδιο αυτό δεν επρόκειτο να δοθούν περαιτέρω φάκελοι.

Ο Γενικός Ελεγκτής, όπως εξήγησε, έκανε ρητή αναφορά στο ανακοινωθέν αυτό και σε «εκθέσεις», οι οποίες προφανώς θα ακολουθούσαν. Πέραν της έκθεσης η οποία βρισκόταν σε εξέλιξη, και δημοσιοποιήθηκε ως ανωτέρω τον Νοέμβριο του 2020, και συγκεκριμένα στις 27.11.2020. Όπως ο ίδιος επεξήγησε ήταν με δική του εμμονή που συμπεριελήφθη ο όρος «Εκθέσεις» στην κοινή ανακοίνωση. Ο λόγος, όπως εξήγησε, ήταν ότι θα ακολουθούσαν και άλλες «εκθέσεις». Συμφώνησε ο Γενικός Ελεγκτής ότι, τις εκθέσεις του και μαρτυρικό υλικό θα το κατέθετε και ενώπιον της

Επιτροπής Νικολάτου. Ο Γενικός Ελεγκτής ενημέρωσε και την Επιτροπή Οικονομικών στις 16.11.2020 σε ανοικτή συνεδρία ότι ετοιμάζε έκθεση για τους διευθυντές εταιρειών, καταθέτοντας από τις 13.11.2020 γραπτό σημείωμα (Τεκμήριο 159). Κατά την αντεξέταση του ο Γενικός Ελεγκτής ανέφερε επίσης ότι στις 5 και 8 Νοεμβρίου 2020 έκανε tweets και δημόσια αναφέρθηκε στην έκθεση για τους διευθυντές των εταιρειών που θα δημοσιοποιείτο προσεχώς.

Ο Γενικός Εισαγγελέας ερμηνεύει κατά διαφορετικό τρόπο το πιο πάνω κοινό ανακοινωθέν, ισχυριζόμενος ότι, με βάση αυτό, δεν θα μπορούσε να προχωρήσει στη δημοσιοποίηση οποιωνδήποτε νέων εκθέσεων ο Γενικός Ελεγκτής, εκκρεμούσης της εργασίας της Ερευνητικής Επιτροπής. Ο Γενικός Ελεγκτής έδωσε τη δική του εκδοχή ότι, ακριβώς η αναφορά και σε εκθέσεις μελλοντικά, ήταν αυτονόητο ότι εννοούσε ότι θα εγένοντο και νέες εκθέσεις οι οποίες θα δημοσιοποιούνται, με δεδομένο ότι, η πρακτική της Ελεγκτικής Υπηρεσίας είναι ότι, όταν εκδίδεται έκθεση, δημοσιοποιείται.

Υπήρξε λοιπόν διαφορά και επί τούτου και ανταλλάγησαν βεβαίως σχετικές επιστολές και για αυτό το θέμα, Τεκμήριο 16 Ι, σελ. 206 κ.ε.

Δεν θεωρούμε ότι η διαφορετική ερμηνεία που δίδουν, ο Γενικός Εισαγγελέας από τη μια, και από την άλλη ο Γενικός Ελεγκτής, στο Τεκμήριο 16 Η, ημερ. 4.11.2020, είναι δυνατό να οδηγήσει σε οποιασδήποτε μορφής ανάρμοστη συμπεριφορά. Αν μη τι άλλο, η διαφορετική ερμηνεία δεν θα επιλυθεί από το Συμβούλιο, αλλά πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη σε σχέση με την όλη αντίδραση του Γενικού Ελεγκτή ο οποίος ενεργούσε πάντοτε με καλή πίστη. Ιδίως, αφ' ης στιγμής από τα τεκμήρια προκύπτει ότι ο Γενικός Ελεγκτής, πριν καν το γεύμα της 17^{ης} Νοεμβρίου 2020 με τον Γενικό Εισαγγελέα, δημόσια είχε εξηγήσει πως ο ίδιος αντιλαμβανόταν τα συμφωνηθέντα, χωρίς ο Γενικός Εισαγγελέας να του υποδείξει ότι δεν συμφωνεί με αυτή την ερμηνεία.

Η προσπάθεια του Γενικού Εισαγγελέα να εμποδίσει και τη δημοσιοποίηση της Ειδικής Έκθεσης, Τεκμήριο 16 Κ, σελ. 224, δεν βοήθησε εις την εκτόνωση της όλης κατάστασης. Εκ των πραγμάτων, η έκθεση όπως δημοσιοποιήθηκε, και το περιεχόμενό της, τελικά υιοθετήθηκε, αναντίλεκτα ως η μαρτυρία του Γενικού Ελεγκτή, και από την Έκθεση Νικολάτου, και ουδεμία παρατήρηση επί τούτου έγινε ότι επηρεάστηκε δυσμενώς η Ερευνητική Επιτροπή, όπως ισχυριζόταν ο Γενικός Εισαγγελέας προσπαθώντας να αποτρέψει τη δημοσιοποίηση. Ομοίως, από την Έκθεση Νικολάτου κατερρίφθη και το άλλο επιχείρημα του Γενικού Εισαγγελέα, ότι η Έκθεση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας είχε λάθη λόγω μη επαρκών στοιχείων.

Ένα άλλο στοιχείο το οποίο πρέπει να ληφθεί υπόψη, και το οποίο αναφέρεται στις επιστολές και ανακοινώσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας είναι ότι, χωρίς να γίνει οποιαδήποτε διαβούλευση, ο

Γενικός Εισαγγελέας προχώρησε στον διορισμό ως ένα από τα μέλη της Επιτροπής, του Βοηθού Γενικού Ελεγκτή, με τον οποίο γνώριζε, όπως παραδέχθηκε και ο Γενικός Εισαγγελέας κατά την αντεξέτασή του, ότι οι σχέσεις του με τον Γενικό Ελεγκτή δεν ήταν και οι καλύτερες, και τούτο, με δεδομένο ότι αυτό θα δημιουργούσε προβλήματα στην Ελεγκτική Υπηρεσία λόγω της απουσίας του Βοηθού Γενικού Ελεγκτή για να μπορέσει να διεκπεραιώσει τα καθήκοντά του ως μέλος της Ερευνητικής Επιτροπής, και με δεδομένο ότι ο ίδιος ο Βοηθός Γενικού Ελεγκτή είχε εμπλοκή σε ελέγχους που αφορούσαν το σχέδιο των πολιτογραφήσεων και ενέκρινε πράξεις και/ή παραλείψεις και/ή εκθέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας για το όλο θέμα.

Ανεξάρτητα από τα πιο πάνω και καθηκόντως, η Ελεγκτική Υπηρεσία παρέπεμψε το θέμα στον INTOSAI, ο οποίος οργανισμός με σχετική δήλωσή του, Τεκμήριο 16 Μ, σελ. 278, κατά την Ελεγκτική Υπηρεσία τη δικαίωσε, κατά τον Γενικό Εισαγγελέα κάθε άλλο, η κάθε πλευρά δίδοντας έμφαση σε διαφορετικά στοιχεία της εν λόγω ανακοίνωσης. Όμως, σημασία έχει ότι, στη μαρτυρία του ο μάρτυρας καθ' ου η αίτηση 1, κ. Freddy Ndjemba, επιβεβαίωσε ότι επί της ουσίας η Ελεγκτική Υπηρεσία είχε δίκαιο και ότι υπήρξε παρεμπόδιση στην εκτέλεση του έργου της, χωρίς αυτό όμως να σημαίνει ότι η νομιμότητα των ενεργειών αυτών θα μπορούσε να κριθεί εκτός του κυπριακού νομικού πλαισίου. Το γεγονός ότι, αυτού του είδους οι ενέργειες του Γενικού Εισαγγελέα δημιουργούσαν προβλήματα στην Ελεγκτική Υπηρεσία, επιβεβαιώθηκε αργότερα σε σχέση με το Υπουργείο Άμυνας, και στη μαρτυρία του **ο εν λόγω εκπρόσωπος του INTOSAI επιβεβαίωσε ότι, ως αποτέλεσμα, υπάρχει στην Κύπρο συστημικό πρόβλημα με τις παρεμβάσεις αυτές του Γενικού Εισαγγελέα που δημιουργούν προβλήματα στην ομαλή λειτουργία της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.**

Οι διάφορες ανταλλαγείσες επιστολές, Τεκμήριο 16 Ι, σελ. 206, μεταξύ των δύο αξιωματούχων σε σχέση με την πρόθεση δημοσιοποίησης του Τεκμηρίου 16 Κ, σελ. 224, δεν θεωρούμε ότι θα μπορούσε να ερμηνευθούν σαν επιθετικές εναντίον του Γενικού Εισαγγελέα. Ίσως το αντίθετο. Όπως προέκυψε μάλιστα από τη μαρτυρία, φαίνεται να υπήρχε σύγκρουση συμφέροντος από τους δύο αξιωματούχους της Νομικής Υπηρεσίας τέως Υπουργών, σε Υπουργικά Συμβούλια στα οποία συμμετείχαν και είχαν σχέση με την έκδοση αποφάσεων για το καζίνο που αφορούσε η Έκθεση ημερ. 27.11.2020 (Τεκμήριο 16Κ, σελ. 224) αλλά και στα ευρύτερα προβλήματα νομιμότητας πολιτογραφήσεων που ανέδειξε η Έκθεση ημερ. 24.9.2020 (Τεκμήριο 198).

Το δημοσίευμα της εφημερίδας Διάλογος 16Ρ, σελ. 326, πολύ μεταγενέστερα, σε σχέση με την Ετήσια Έκθεση 2021, Τεκμήριο 16 Π, σελ. 318, της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, δεν έχει καμία σχέση με το τι αναφέρεται στην εν λόγω Έκθεση. Πρόκειται για ένα δημοσίευμα το οποίο δεν ανταποκρίνεται

στο περιεχόμενο της Έκθεσης, και δεν μπορεί να το χρεωθεί ο Γενικός Ελεγκτής, ούτε προκύπτει οποιοδήποτε θέμα σε σχέση με τις δηλώσεις του Γενικού Ελεγκτή, Τεκμήριο 17 Α, Εκπροσώπου Τύπου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, Τεκμήριο 17 Β , και την ανάρτηση, Τεκμήριο 19 Γ του Γενικού Ελεγκτή στο Twitter.

Συνοψίζοντας, ο Γενικός Ελεγκτής δικαιολογημένα αντέδρασε σε μία προσπάθεια η οποία έκρινε λογικά, υπό τας περιστάσεις, ότι υπέσκαπτε το έργο και τον ρόλο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Πουθενά δεν αναφέρεται στο Σύνταγμα ή στους νόμους ότι αναστέλλονται τα συνταγματικά και εκ του νόμου καθήκοντα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας λόγω της σύστασης Ερευνητικής Επιτροπής που θα εξετάζε ευρύτερα ένα θέμα.

Τόσο η Ελεγκτική Υπηρεσία όσο και η Ερευνητική Επιτροπή, μπορούσαν, και εν πάση περιπτώσει, λειτουργήσαν στην πράξη παράλληλα, έστω με τους περιορισμούς, χωρίς κανένα διαπιστωθέν πρόβλημα.

Οι διαπιστώσεις της Επιτροπής Νικολάτου για ανεπαρκείς ελέγχους στο παρελθόν, εκ μέρους της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, είναι άσχετες με το όλο θέμα, αλλά, εν πάση περιπτώσει, δόθηκαν πλήρεις απαντήσεις εκ μέρους της Ελεγκτικής Υπηρεσίας στα σχετικά ανακοινωθέντα, βλέπε Τεκμήριο 16 Ξ και εξηγήθηκαν επίσης τα σοβαρά θέματα σύγκρουσης συμφέροντος, ιδίως για τον Βοηθό Γενικού Ελεγκτή, που προέκυπταν από την ενασχόληση της Επιτροπής Νικολάτου με τα θέματα που αφορούσαν την Ελεγκτική Υπηρεσία. Σχετική είναι και η μαρτυρία του καθ' ου η αίτηση κατά την αντεξέταση του στις 16.7.2024.

Πουθενά στη διαφορά αυτή δεν μπορεί να αποδοθεί οποιαδήποτε ανάρμοστη συμπεριφορά σε σχέση με το θέμα των πολιτογραφήσεων σε βάρος του Γενικού Ελεγκτή και/ή της Υπηρεσίας του.

Σχετικά με το θέμα αυτό είναι και το Τεκμήριο 105 (26.2.2021), Υφυπουργείο Τουρισμού, Μαρίνα Αγίας Νάπας, όπως και το Τεκμήριο 106, Έκθεση Ελεγκτικής Υπηρεσίας για ΚΕΠ 2022

Σε σχέση με τα θέματα των Εκθέσεων της Ελεγκτικής Υπηρεσίας για πολιτογραφήσεις, ο Γενικός Εισαγγελέας ενημέρωσε το Συμβούλιο κατά την τρίτη μέρα της αντεξέτασής του, ότι τελικά στάλθηκαν στην Αστυνομία όλες οι εκθέσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας για ΚΕΠ, κάτι που δεν μπορούσε αντεξεταζόμενος αρχικά να επιβεβαιώσει, πλην όμως, ακόμη μέχρι σήμερα, δεν γνωρίζουμε αν έγινε έρευνα και το αποτέλεσμα αφού ο Γενικός Ελεγκτής κατέθεσε ότι ουδείς έλαβε κατάθεση από τους αρμόδιους λειτουργούς της Ελεγκτικής Υπηρεσίας. Σχεδόν πέραν των 4 ετών μετά την πρώτη έκθεση για Σαουδάραβα, supra.

Π5 Πανεπιστήμιο Κύπρου

Τα σχετικά Τεκμήρια είναι 18 έως 28 102, 107, 114 έως 116, 193 και 194.

Το κεφάλαιο αυτό αφορά το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Δεν διαπιστώνεται οποιαδήποτε σύγκρουση με τον Γενικό Εισαγγελέα.

Ο Γενικός Ελεγκτής, κατά τον νενομισμένο έλεγχο υποθέσεων του Πανεπιστημίου Κύπρου, διαπίστωσε δύο βασικά θέματα τα οποία, κατά τη γνώμη του, συνιστούσαν κατάχρηση εξουσίας και/ή, εν πάση περιπτώσει, παραβίαζαν τους ίδιους τους κανονισμούς του Πανεπιστημίου.

Για το θέμα κατάχρησης εξουσίας, κατήγγειλε την υπόθεση στον Γενικό Εισαγγελέα με δεδομένο ότι οι αρχές του Πανεπιστημίου, συγκεκριμένα το Πρυτανικό Συμβούλιο, είχαν αποφασίσει να δοθεί χαριστική άδεια δύο ημερών, και επιπρόσθετα να επιτραπεί εξ αποστάσεως εργασία σε οριζόντια βασικά κλίμακα, ενώ, όπως προκύπτει από τα Τεκμήρια που κατατέθηκαν, συγκεκριμένα βλέπε Τεκμήριο 116 – Παράρτημα 1, υπήρχαν ορισμένες κατηγορίες εργοδοτούμενων από το Πανεπιστήμιο που εκ της φύσεως της εργασίας τους δεν θα μπορούσαν να προσφέρουν εξ αποστάσεως εργασία.

Ο Γενικός Εισαγγελέας, δια συναδέλφου από τη Νομική Υπηρεσία, ουσιαστικά αφού διενήργησε ο ίδιος κάποιας μορφής διερεύνηση απευθείας με τον Πρύτανη και χωρίς να επιβεβαιώσει αυτά που του είπε ο Πρύτανης, διαφώνησε για την ύπαρξη κατάχρησης εξουσίας και τη διάπραξη ποινικού αδικήματος.

Ο Γενικός Ελεγκτής, είχε καθήκον να εντοπίσει τα θέματα αυτά, τα οποία, όπως εξήγησε και στη μαρτυρία του, είχαν ως αποτέλεσμα να επιβαρύνεται το δημόσιο με μεγάλα ποσά. Δεν υπάρχει οτιδήποτε στα πιο πάνω Τεκμήρια που να καταδεικνύει έστω και κατ' ελάχιστον οποιαδήποτε ανάρμοστη συμπεριφορά του Γενικού Ελεγκτή. Αυτή είναι η δουλειά του Γενικού Ελεγκτή, να ελέγχει, μεταξύ άλλων, το δημόσιο χρήμα, και όπου εντοπίζει σπατάλες να τις δημοσιοποιεί και/ή να παραπέμπει στον αρμόδιο επί του θέματος, Γενικό Εισαγγελέα, για την πιθανή δίωξη. Ακόμη δε και όταν ο Γενικός Εισαγγελέας, ασκώντας την ανέλεγκτη εξουσία του, αποφασίσει ότι δεν θα προχωρήσει σε ποινικές διώξεις, αυτό ουδόλως σημαίνει ότι τυχόν εύρημα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας για σπατάλη δημόσιου χρήματος θα πρέπει να εγκαταλειφθεί. Τα ευρήματα της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αποτελούν τη δική της ελεγκτική γνώμη και δεν σημαίνει ότι ευρήματα υπάρχουν μόνο όταν υπάρχουν ποινικές ευθύνες.

Το δεύτερο θέμα, αφορούσε την εργοδότηση του Νομπελίστα Χριστόφορου Πισσαρίδη από το Πανεπιστήμιο, ενώ, σύμφωνα με τους κανονισμούς, δεν θα μπορούσε να εργοδοτεί και/ή να

συνεχίσει να εργοδοτείται λόγω περιορισμών στην ηλικία υποχρεωτικής αφυπηρέτησης. Αυτό συνεπαγόταν, αν το Πανεπιστήμιο ήθελε, για τους δικούς του λόγους, να συνεχίσει την εργοδότηση του Δρος Πισσαρίδη, να τροποποιήσει ανάλογα τη νομοθεσία του. Μάλιστα αυτό παραδέχθηκε αργότερα ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου και αυτό ανέλαβε να πράξει (Τεκμήριο 114).

Μέσα στο πλαίσιο της συζήτησης για το Πανεπιστήμιο και των ελέγχων, ετέθη επίσης θέμα ότι, μέλη του διδακτικού και/ή ερευνητικού προσωπικού, ήταν ουσιαστικά διπλοθεσίτες με πολύ μεγάλα εισοδήματα. Δηλαδή, στο πλαίσιο της έρευνάς τους έπαιρναν χωρίς οποιοδήποτε περιορισμό επιπρόσθετα ποσά από άλλα Πανεπιστήμια.

Έθιξε το θέμα ο Γενικός Ελεγκτής, μέσα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, και ενώπιον της Βουλής των Αντιπροσώπων. Και τα προηγούμενα θέματα ετέθησαν ενώπιον των αρμοδίων επιτροπών της Βουλής των Αντιπροσώπων και σχολιάστηκαν, μάλλον θα λέγαμε από την πλειοψηφία ευμενώς, επί του ότι θα έπρεπε το Πανεπιστήμιο να λάβει τα δέοντα μέτρα για να διορθώσει τα κακώς έχοντα.

Βουλευτές ασκώντας συνταγματικό δικαίωμα τους, υιοθέτησαν συστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και ετοίμασαν τροπολογίες επί του προϋπολογισμού του Πανεπιστημίου που θα ετίθετο προς ψήφιση στην Ολομέλεια. Ο Πρύτανης, χωρίς την έγκριση του αρμοδίου Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, παρενέβη για να αποτρέψει τη ψήφιση των τροπολογιών, που μεταξύ άλλων αφορούσαν και την Ιατρική Σχολή, ώστε να τεθούν κάποια όρια για τις αμοιβές μεταξύ άλλων των καθηγητών της Ιατρικής Σχολής. Σε σχέση με τις παραστάσεις αυτές του Πρύτανη, ο Γενικός Ελεγκτής υπέδειξε ότι, ο ίδιος είχε σύγκρουση συμφέροντος, την οποία δεν απεκάλυψε, καθ' ότι η θυγατέρα του εργοδοτείτο σε ερευνητικό κέντρο που υπαγόταν στην Ιατρική Σχολή.

Έγιναν ανακοινώσεις, δημοσιοποιήσεις, το θέμα συζητήθηκε δημόσια και επιπρόσθετα, ο Γενικός Ελεγκτής και η Ελεγκτική Υπηρεσία προέβησαν και σε δημοσιεύσεις στο Twitter για το όλο θέμα.

Διερωτάται κανείς, για ποιο λόγο, ο Γενικός Εισαγγελέας έκρινε ότι τα πιο πάνω, καθ' οιονδήποτε τρόπο, μπορούσε να συνιστούν ανάρμοστη συμπεριφορά.

Αυτή επαναλαμβάνουμε είναι η δουλειά του Γενικού Ελεγκτή. Και όταν ακόμα δεν διαπιστώνεται διάπραξη οποιουδήποτε ποινικού αδικήματος αλλά διαπιστώνονται βεβαίως παρατυπίες και/ή υπερβάσεις, μέσα στο πλαίσιο των κανόνων INTOSAI, και των πυλώνων διακηρύξεων Λίμα και Μεξικού, υπάρχει υποχρέωση στον Γενικό Ελεγκτή να δημοσιοποιήσει τα αποτελέσματα των ειδικών και/ή σχετικών εκθέσεων του, αλλά και επιπρόσθετα να δημοσιοποιήσει ενώπιον των αρμοδίων οργάνων, όπως Επιτροπών της Βουλής των Αντιπροσώπων, και/ή σε συνεντεύξεις, και/ή σε Twitter, τα κακώς έχοντα ώστε να υπάρξει διαφάνεια και λογοδοσία. Αυτό έπραξε. Και

ουσιαστικά, όχι μόνο δεν έπρεπε να επιπλήξουμε τον Γενικό Ελεγκτή, αλλά να επικροτήσουμε την όλη συμπεριφορά του, γιατί μόνο με αυτό τον τρόπο θα διορθωθούν τα κακώς έχοντα στην Κύπρο. Σχετικά είναι επίσης, για τα πιο πάνω θέματα του Πανεπιστημίου, και τα Τεκμήρια 69 (Ανακοίνωση Πανεπιστημίου Κύπρου, 21.3.2023), Τεκμήριο 193 (Επιστολή Πρύτανη Πανεπιστημίου Κύπρου προς Βουλή 15.3.2022), Τεκμήριο 194 (Ελεγκτική Υπηρεσία προς Βουλή 16.3.2022). Επίσης τα Τεκμήρια 114-116.

Π6 Σχέση με τον τέως Γενικό Εισαγγελέα Κώστα Κληρίδη σε αντίθεση κατ' ισχυρισμό με τη σχέση του Γενικού Ελεγκτή με τον Αιτητή

Στο κεφάλαιο αυτό επιχειρείται να αποδοθούν αλλότρια κίνητρα στον Γενικό Ελεγκτή. Ότι δηλαδή, ενώ με τον προηγούμενο Γενικό Εισαγγελέα, Κώστα Κληρίδη, ο Γενικός Ελεγκτής διατηρούσε άριστη σχέση και δεχόταν τις γνωματεύσεις του, σε σχέση με τον Αιτητή, τούτο δεν συμβαίνει, κάτι το οποίο, κατά τον ισχυρισμό, αποδεικνύει ότι ο Γενικός Ελεγκτής δεν επιδιώκει καλές σχέσεις και/ή έχει κακές προθέσεις σε σχέση με τον νυν Γενικό Εισαγγελέα και/ή ότι επιδιώκει την υπόσκαψή του.

Προς απόδειξη του ισχυρισμού του, ο αιτητής παρουσίασε το Τεκμήριο 29, σελ. 419, που αφορά ονομαζόμενη επίπληξη και/ή παρατηρήσεις στην οποία προέβη ο προηγούμενος Γενικός Εισαγγελέας κατά του Γενικού Ελεγκτή στις 7 Αυγούστου 2014 σε σχέση με επιδόματα περιοδείας προς ωρομίσθιους υπαλλήλους.

Ο Γενικός Ελεγκτής απάντησε με το Τεκμήριο 30, σελ. 422, προς τον Γενικό Εισαγγελέα και με την απάντησή του απεδέχθη ουσιαστικά τις θέσεις του τότε Γενικού Εισαγγελέα για το όλο θέμα. Απέδωσε δε τη διαφωνία η οποία εγέρθη σε παρεξήγηση.

Δεν παρουσιάστηκε οποιοδήποτε άλλο Τεκμήριο ουσιαστικά που να αποδεικνύει τον ισχυρισμό της θέσης του Γενικού Εισαγγελέα.

Αναφορά έγινε και στο Τεκμήριο 31 Α, σελ. 423, 31 Β, σελ. 425, σε σχέση με τη στάση που τήρησε ο Γενικός Ελεγκτής σε σχέση με τον Βοηθό Γενικού Ελεγκτή και τις γνωματεύσεις που είχαν εκδοθεί από τον πρώην Γενικό Εισαγγελέα, Κώστα Κληρίδη, σε σχέση με τον σωστό τρόπο περιγραφής του τίτλου του Βοηθού Γενικού Ελεγκτή.

Σύμφωνα με γνωμάτευση του Κώστα Κληρίδη, η ορθή ονομασία είναι αυτή του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, Ελεγκτή, Λογιστή, καθ' ότι είναι η ορολογία την οποία χρησιμοποιεί το ίδιο το Σύνταγμα στο ελληνικό κείμενο. Να σημειώσουμε εδώ ότι και στην απόφαση του στην αίτηση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για Απόλυση του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας δια ανάρμοστη συμπεριφορά (Αρ. 7) (2015) 3 Α.Α.Δ. 484, το Συμβούλιο του Ανωτάτου Δικαστηρίου τότε, χρησιμοποίησε αυτήν ακριβώς την ορολογία, η οποία δεν μπορεί να αλλάξει ούτε με εγκυκλίους, ούτε με γνωματεύσεις, ούτε με νόμο της Βουλής των Αντιπροσώπων. Ομοίως και στην ενδιάμεση του Απόφαση ημερ. 5.6.2024 το Συμβούλιο στην παρούσα αίτηση.

Ενώ λοιπόν, είναι ο ισχυρισμός, για τα θέματα αυτά ο Γενικός Ελεγκτής επέμενε ότι θα έπρεπε ο Βοηθός Γενικού Ελεγκτή να τηρεί με ευλάβεια τις γνωματεύσεις της Νομικής Υπηρεσίας για το

θέμα, για άλλα θέματα δεν έδειξε αυτή την ευαισθησία, και αυτά τα θέματα αφορούν κατά τον ισχυρισμό, γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα.

Ο καθ' ου η αίτηση εξήγησε στην παράγραφο 52 (σελ. 46-47) της γραπτής Δήλωσης του ότι, για το θέμα των τίτλων, οι οδηγίες του προς όλο το προσωπικό της Υπηρεσίας, οδηγίες στις οποίες υπόκειται και ο Βοηθός Γενικού Ελεγκτή, ήταν ότι θα χρησιμοποιείτο ο τίτλος όπως αυτός καταγράφεται στο Ελληνικό κείμενο του Συντάγματος. Συνεπώς, εφόσον οι γνωματεύσεις υιοθετήθηκαν και ενσωματώθηκαν σε οδηγία προς όλο το προσωπικό, ο Βοηθός Γενικού Ελεγκτή όφειλε να τις ακολουθεί.

Θεωρούμε ότι το θέμα εξαντλήθηκε και στο πλαίσιο αντεξέτασης του ίδιου του Γενικού Εισαγγελέα αλλά και του Γενικού Ελεγκτή, και έχει ξεκαθαρίσει πέραν πάσης αμφιβολίας. Εξάλλου, όπως φαίνεται και από το μαρτυρικό υλικό, ο Γενικός Ελεγκτής σέβεται τις νομικές γνωματεύσεις της Νομικής Υπηρεσίας. Κλασικό παράδειγμα είναι η περίπτωση που αφορά τη διαφορά η οποία προέκυψε με το κτηματολόγιο και τις κοινόκτητες οικοδομές, βλέπε Τεκμήριο 58, σελ. 891 και Τεκμήριο 120, όπου ο Γενικός Ελεγκτής απεδέχθη, μετά από τη διερεύνηση στην οποία προέβη, πλήρως τη νομική γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας.

Πέραν τούτου, όπως φαίνεται από το μαρτυρικό υλικό το οποίο κατετέθη, ο Γενικός Ελεγκτής δεν συμφώνησε, και δεν συμφωνούσε πάντοτε με τις νομικές γνωματεύσεις του πρώην Γενικού Εισαγγελέα, Κώστα Κληρίδη, και/ή της Νομικής Υπηρεσίας.

Παράδειγμα, είναι η περίπτωση που αφορά τις συντάξεις όπου, όπως προκύπτει από τη μαρτυρία, με βάση παλαιότερες γνωματεύσεις της Νομικής Υπηρεσίας επί Κώστα Κληρίδη, ο νόμος του 1980 που αφορά τις συντάξεις υπουργών και βουλευτών επηρεάστηκε από την απόφαση *Κουτσελίνη*, με αποτέλεσμα να επηρεαστεί η πρόνοια της σχετικής νομοθεσίας ότι, εν ενεργεία, π.χ. Υπουργός, ο οποίος τυγχάνει να είναι και συνταξιούχος δεν μπορεί να λαμβάνει, ενόσω εξακολουθεί να προσφέρει τις υπηρεσίες του στο Δημόσιο, τη σύνταξή του. Ο Γενικός Ελεγκτής, είχε διαφορετική άποψη, και καμία απολύτως σημασία δεν είχε ή έχει το γεγονός του προσώπου από το οποίο προέρχεται η σχετική γνωμάτευση.

Πέραν όμως των πιο πάνω, είναι ηλίου φαεινότερον, όπως προέκυψε από την προσκομισθείσα μαρτυρία, ότι ο πρώην Γενικός Εισαγγελέας είχε διαφορετική αντίληψη από τον νυν Γενικό Εισαγγελέα όσον αφορά τον ρόλο, εξουσίες, και αρμοδιότητες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Κατά την αντεξέταση, τέθηκε στον Γενικό Εισαγγελέα γνωμάτευση, Τεκμήριο 200, του πρώην Γενικού Εισαγγελέα, στην οποία προβαίνει σε μία εκτενή ανάλυση των αρμοδιοτήτων του Γενικού

Ελεγκτή, παραπέμποντας σε αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αλλά και στην εν γένει ορθή ερμηνεία του νομοθετικού και συνταγματικού πλαισίου, σύμφωνα με το οποίο οι αρμοδιότητες του Γενικού Ελεγκτή δεν περιορίζονται σε θέματα μόνο οικονομικού ελέγχου αλλά επεκτείνονται και σε θέματα διαχειριστικού ελέγχου, και ελέγχου συμμόρφωσης.

Εν ολίγοις, ο πρώην Γενικός Εισαγγελέας, Κώστας Κληρίδης, αλλά και Πέτρος Κληρίδης, βλ. Τεκμήρια 162 και 163, ενίσχυσαν με τις γνωματεύσεις τους, τις αρμοδιότητες του Γενικού Ελεγκτή, σε βαθμό μάλιστα που υπέδειξαν ότι, αν ο Γενικός Ελεγκτής κρίνει ότι χρειάζεται κάποια έγγραφα, δεν επεμβαίνουν οι ίδιοι στο να αμφισβητήσουν την κρίση του, κάτι το οποίο προφανώς δεν συμμερίζεται ο νυν Γενικός Εισαγγελέας. Σχετικό είναι επίσης και το τεκμήριο 99 που αφορά γνωμάτευση του Κρίτωνα Τορναρίτη από το 1963. Ουσιαστικά, ο νυν Γενικός Εισαγγελέας ανέτρεψε όλες τις σημαντικές γνωματεύσεις των προκατόχων του που αφορούν τις εξουσίες του Γενικού Ελεγκτή επιδιώκοντας τον πλήρη περιορισμό των εξουσιών του. Βλέπε μεταξύ άλλων Τεκμήρια 64 και 65, ανταλλαγείσα αλληλογραφία Φεβρουαρίου 2024

Κατά την αντεξέταση του Γενικού Εισαγγελέα, τέθηκε επίσης θέμα και προηγούμενης γνωμάτευσης του τέως Γενικού Εισαγγελέα, Κώστα Κληρίδη, σε σχέση με την αρμοδιότητα του Γενικού Ελεγκτή να ελέγχει και την Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα. Εν ολίγοις, ο τέως Γενικός Εισαγγελέας, συγκρούστηκε ακόμα και με τον τότε Υπουργό Οικονομικών για να στηρίξει τη θέση του Γενικού Ελεγκτή.

Ένα άλλο παράδειγμα σεβασμού και συνεργασίας του Γενικού Ελεγκτή με τον αιτητή, είναι και αυτό που αφορά τις χορηγίες προς τα κόμματα, και στο κατά πόσον τα κόμματα πρέπει να επιτρέψουν μέρος των χορηγιών τους ανάλογα με το νέο εκλογικό αποτέλεσμα (βλ. Τεκμήρια 167-171), όπως και σε σχέση με συμβάσεις λεωφορείων (βλ. Τεκμήριο 172).

Όπως λοιπόν προκύπτει από το σύνολο της μαρτυρίας, ουδόλως απεδείχθη ούτε καν ότι συνάγεται το συμπέρασμα του αιτητή ότι ουσιαστικά ο Γενικός Ελεγκτής έχει καθ' οιονδήποτε τρόπο στοχοποιήσει τον Γενικό Εισαγγελέα.

Καμία ανάρμοστη συμπεριφορά δεν καταδείχθη ούτε και σε αυτό το κεφάλαιο.

Π7 Τίτλοι Αξιωματούχων

Ο Γενικός Εισαγγελέας, ήγειρε θέμα ότι, η όλη συμπεριφορά του Γενικού Ελεγκτή σε σχέση με την ονοματολογία Βοηθός Γενικού Ελεγκτή, και κατ' επέκταση, Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα, ορολογία την οποία χρησιμοποιεί το Σύνταγμα, και δέχθηκε και το Συμβούλιο στην απόφαση *Ερωτοκρίτου*, συνιστά ανάρμοστη συμπεριφορά.

Η θέση του Γενικού Εισαγγελέα είναι ότι ο Γενικός Ελεγκτής προσέφυγε αχρείαστα ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου για το θέμα αυτό, παρόλον ότι ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας είχε συμβουλευτεί κατά της προσφυγής, η οποία ήταν θνησιγενής.

Περαιτέρω, θεωρεί ότι, ο τρόπος με τον οποίο χειρίστηκε το θέμα αμοιβών ιδιωτών δικηγόρων που διόρισε, αποτελεί και αυτό παράδειγμα ανάρμοστης συμπεριφοράς.

Δεν θεωρούμε ότι τίθεται κάποιο θέμα, και θα θέλαμε να υπενθυμίσουμε ότι, ο ορισμός της ανάρμοστης συμπεριφοράς υποδηλοί κάκιστη συμπεριφορά η οποία δεν αρμόζει στον κάτοχο του αξιώματος. Δεν συμπεριλαμβάνει ακόμη και συμπεριφορά η οποία μπορεί να κριθεί ότι είναι κατώτερη των περιστάσεων. Θεωρούμε ότι, η συμπεριφορά του Γενικού Ελεγκτή στο όλο θέμα δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε καν κατώτερη των περιστάσεων.

Όπως προέκυψε από τα Τεκμήρια 32 ως 34, σελ. 430 – 484, αλλά και την προφορική μαρτυρία, και τις αντεξετάσεις του Γενικού Εισαγγελέα και του Γενικού Ελεγκτή, ηγέρθη θέμα για τον σωστό τίτλο των Βοηθών του Γενικού Εισαγγελέα και του Γενικού Ελεγκτή. Υπήρχε γνωμάτευση στο παρελθόν από το Κώστα Κληρίδη (2015) σύμφωνα με την οποία, η ορθή ορολογία είναι Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα και Βοηθός Γενικού Ελεγκτή. Σχετική η απόφαση *Ερωτοκρίτου supra*, και βλ. Τεκμήριο 165, εσωτερική αλληλογραφία στη Ελεγκτική Υπηρεσία. Βλέπε και Τεκμήριο 32 Α και 32 Γ, σελ. 430 και 433 αντίστοιχα.

Πρόσφατα όμως, ο Γενικός Εισαγγελέας αποφάσισε να αναιρέσει ουσιαστικά προηγούμενες γνωματεύσεις και νομολογία, Τεκμήριο 32 Γ, σελ. 433 και 32 Α *supra*, και να θέσει θέμα ότι, η ορθή ορολογία, ανεξαρτήτως της ορολογίας του Συντάγματος, είναι Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας και Βοηθός Γενικός Ελεγκτής. Προφανώς, το σκεπτικό ήταν ότι, οι αρμοδιότητες των Βοηθών είναι ενισχυμένες και ανεξαρτικοποιημένες από αυτές του Γενικού Εισαγγελέα και του Γενικού Ελεγκτή, ισχυρισμός που δεν ευσταθεί και που απορρίφθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο στις υποθέσεις 1/2022 και 3/2022.

Ο Γενικός Ελεγκτής, όπως και ο τέως Γενικός Εισαγγελέας, το Συμβούλιο στην *Ερωτοκρίτου* και τον Συμβούλιο στην ενδιάμεση Απόφασή του στην παρούσα Αίτηση, είχαν διαφορετική άποψη επί του

θέματος. Επειδή όμως το θέμα δεν παρέμεινε σε μία νέα απλή γνωμάτευση, αλλά το Υπουργείο Οικονομικών, σε συνεννόηση προφανώς με τον Γενικό Εισαγγελέα, προχώρησε σε σχετική εγκύκλιο, και περαιτέρω, στον σχετικό προϋπολογισμό για τις θέσεις υιοθετήθηκε η νέα ορολογία, ο Γενικός Ελεγκτής έκρινε ότι υπήρχε θέμα σύγκρουσης αρμοδιοτήτων και/ή εξουσιών, και συνεπώς θα έπρεπε να προσφύγει στο Ανώτατο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 139 του Συντάγματος.

Γνωστοποίησε την πρόθεσή του στον Γενικό Εισαγγελέα με το Τεκμήριο 32B, σελ. 432. Βεβαίως, εκ των πραγμάτων, θα ήταν μη ρεαλιστικό να ανέμενε ότι η Νομική Υπηρεσία και/ή ο Γενικός Εισαγγελέας θα εκπροσωπούσε, υπό τας περιστάσεις, τον Γενικό Ελεγκτή ή την Ελεγκτική Υπηρεσία σε ένα τέτοιο θέμα ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου

Με βάση προηγούμενη γνωστή νομολογία όπως ετέθη και ενώπιον του Συμβουλίου σας στα πρακτικά (υπόθεση νόμου υδρογονανθράκων), ο Γενικός Ελεγκτής προχώρησε στον διορισμό του Γιώργου Τριανταφυλλίδη, ο οποίος εισηγήθηκε τον διορισμό του Πάμπου Ιωαννίδη, και του Δρος Χρίστου Κληρίδη, ως ομάδα δικηγόρων που θα αναλάμβανε την υπόθεση. Αυτό και έγινε.

Υπεγράφησαν εξουσιοδοτήσεις κατά τον συνήθη τρόπο, ότι η αμοιβή θα καθοριζότο δυνάμει των σχετικών κανονισμών για αυτού του είδους τις διαδικασίες. Στην προσφυγή συμπεριλήφθηκε και η Ελεγκτική Υπηρεσία ως διάδικος, Τεκμήριο 33, σελ. 438.

Το αποτέλεσμα της προσφυγής είναι γνωστό. Καταρχάς, είχε θετικά αποτελέσματα όσον αφορά τον Γενικό Ελεγκτή, γιατί, παρ' όλη την αμφισβήτηση εκ μέρους του Γενικού Εισαγγελέα, κρίθηκε ότι, ο Γενικός Ελεγκτής είναι Αρχή ή Όργανο της Δημοκρατίας, το οποίο θα μπορούσε να προσφύγει δυνάμει του άρθρου 139 του Συντάγματος. Απορρίφθηκαν επί τούτου οι ενστάσεις της Νομικής Υπηρεσίας.

Περαιτέρω, ηγέρθη ένσταση όσον αφορά τον διορισμό ιδιωτών δικηγόρων, πλην όμως, σιωπηρά τουλάχιστον, το Ανώτατο Δικαστήριο, προφανώς στη βάση της γνωστής υπόθεσης «υδρογονανθράκων», δεν έγκρινε ότι θα μπορούσε να υιοθετηθεί αυτή η ένσταση εκ μέρους του Γενικού Εισαγγελέα.

Πέραν τούτου, και παρόλον ότι απερρίφθη η προσφυγή, το Ανώτατο Δικαστήριο έγκρινε ότι, η ονοματολογία έστω και αν αλλάξει, όπως άλλαξε με την εγκύκλιο και/ή τον προϋπολογισμό, ο οποίος εγκρίθηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, δεν μπορεί να αλλάξει ουσιαστικά τα καθήκοντα των αξιωματούχων, Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα, και Βοηθό Γενικού Ελεγκτή, όπως αυτά καθορίζονται στο Σύνταγμα και/ή τη Νομοθεσία. Συνεπώς, απορρίφθηκε η προσφυγή αλλά, ανεδείχθη μέσα από την προσφυγή ότι η ονοματολογία, ακόμη και να αλλάξει με εγκύκλιο ή νόμο, δεν επηρεάζει την ουσία των καθηκόντων των εμπλεκόμενων, σε αντίθεση με τον ισχυρισμό του Γενικού Εισαγγελέα στη γνωμάτευσή του.

Παρεμπιπτόντως, να αναφέρουμε ότι, ουδεμία παραπλάνηση για το πιο πάνω αποτέλεσμα εκ μέρους του Γενικού Ελεγκτή υπήρξε στις σχετικές ανακοινώσεις και/ή σχολιασμό της απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Σε αυτές ακριβώς ελέγχθη ότι έπρεπε να λεχθεί, δηλαδή τα πιο πάνω.

Μπορεί κάποιος να πει ότι και η “νίκη” του Γενικού Εισαγγελέα, δια της τυπικής απόρριψης της προσφυγής 1/2022, την οποία επικαλέστηκε ο Γενικός Εισαγγελέας σαν “νίκη”, ήταν “πύρρειος νίκη”.

Ανεξάρτητα όμως, ο Γενικός Ελεγκτής, ζήτησε, μετά το πέρας της υπόθεσης, να τιμολογηθούν οι υπηρεσίες των δικηγόρων, οι οποίοι όμως, λόγω της υψίστης συνταγματικής σημασίας και δημοσίου ενδιαφέροντος της υπόθεσης, έκριναν ότι δεν θα τιμολογούσαν για το θέμα αυτό και αρνήθηκαν να το πράξουν. Σημειώνεται ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία προστέθηκε στους αιτητές κατόπιν συμβουλής των δικηγόρων του Γενικού Ελεγκτή.

Ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, κος Γιώργος Παντελή, προφανώς σε συνεννόηση με τον Γενικό Εισαγγελέα, όπως ο ίδιος παραδέχθηκε κατά την αντεξέταση του, προσπάθησαν να εγείρουν θέμα για το ότι, ο Γενικός Ελεγκτής, και η Ελεγκτική Υπηρεσία, δεν πλήρωσαν τους δικηγόρους των, οι οποίοι παρουσίασαν την υπόθεση.

Ηγέρθη ουσιαστικά θέμα ότι, πρώτον, θα έπρεπε να ληφθεί η άδεια για την καταχώρηση της προσφυγής και για την παροχή δωρεάν υπηρεσιών, ιδιαίτερα εφόσον επρόκειτο για παροχή δωρεάν υπηρεσιών προς τον Γενικό Ελεγκτή, και/ή την Ελεγκτική Υπηρεσία, και/ή, εν πάση περιπτώσει, ότι έπρεπε να τηρηθούν κάποιες διαδικαστικές πρόνοιες και/ή κανονισμοί, εφόσον δεν επρόκειτο να γίνει οποιαδήποτε χρέωση. Είναι ανήκουστο διάδικος να θέλει την άδεια οποιουδήποτε να προσφύγει στη δικαιοσύνη. Περαιτέρω, υπήρξε συμφωνία για καταβολή των αμοιβών. Οι δικηγόροι αρνήθηκαν τιμολόγηση στον ίδιο τον Γενικό Ελεγκτή που θα τους πλήρωνε. Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί αυτό να θεωρηθεί ως δωρεά προς τη Δημοκρατία.

Ωστόσο, ο Γενικός Ελεγκτής και η Ελεγκτική Υπηρεσία, δεν θα μπορούσαν να πληρώσουν κάποιους οι οποίοι δεν ήθελαν να πληρωθούν. Δεν τίθεται θέμα λοιπόν αναρμόστου συμπεριφοράς. Ο Γενικός Ελεγκτής ενήργησε ως όφειλε, οδήγησε την υπόθεση στο Ανώτατο Δικαστήριο, μέσα από την απόφαση του οποίου ανεδείχθησαν κορυφαία συνταγματικά θέματα. Το θέμα αμοιβής των δικηγόρων, όπως επίσης και της δήθεν υποχρέωσής τους για καταβολή ΦΠΑ, που με βάση τη νομοθεσία τέτοια υποχρέωση δεν υφίσταται ούτως ή άλλως, αφορούν τους δικηγόρους και ως τέτοια είναι θέματα εκτός της αρμοδιότητας του Συμβουλίου, και δεν μπορεί να εξεταστούν, και άρα δεν θα μπορούσε να καταλογιστεί σε σχέση με αυτά οποιαδήποτε μεμπτή συμπεριφορά εκ μέρους του Γενικού Ελεγκτή.

Π8 Αρχή κατά της Διαφθοράς

Ο Γενικός Εισαγγελέας αποδίδει μεγάλη σημασία στο κεφάλαιο αυτό, και κατηγορεί τον Γενικό Ελεγκτή για ανάρμοστη συμπεριφορά η οποία εκδηλώθηκε σε τρία στάδια σε σχέση με τη διαβίβαση από τον Γενικό Ελεγκτή ανώνυμης καταγγελίας, Τεκμήριο 199, που αφορούσε τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα, σε σχέση με την παραχώρηση αναστολής ποινικής δίωξης σε διάφορες υποθέσεις.

Η καταγγελία του Γενικού Εισαγγελέα, αφορά το στάδιο διαβίβασης της καταγγελίας, το στάδιο εξέτασης της καταγγελίας και το στάδιο μετά την έκδοση της απόφασης από την Αρχή κατά της Διαφθοράς. Ο Γενικός Εισαγγελέας ισχυρίζεται ότι η παρούσα Αίτηση δεν αφορά αυτή καθ' εαυτή την πράξη διαβίβασης της καταγγελίας στην Αρχή, ισχυρισμός που όπως προέκυψε από τη μαρτυρία είναι παντελώς ανυπόστατος.

Με όλο το σέβας, το «σπάσιμο» του κεφαλαίου αυτό σε τρία στάδια αποσκοπεί, όπως θα δούμε, να δημιουργήσει παραπέτασμα καπνού στην πραγματικότητα, ότι το τι ενόχλησε είναι αυτή καθ' εαυτή η διαβίβαση της καταγγελίας και ότι, η προώθηση της παρούσης Αίτησης για παύση, δεν είναι τίποτα άλλο από πράξη αντεκδίκησης. Η πρόθεση καταχώρησης της εκδηλώθηκε άμεσα με τη διαβίβαση της καταγγελίας. Δεν υπάρχουν στάδια στο κεφάλαιο αυτό.

Τα σχετικά Τεκμήρια στα οποία παραπέμπει για απόδειξη των ισχυρισμών του ο Γενικός Εισαγγελέας, είναι τα Τεκμήρια 35 έως 54, σελ. 485-670. Αφορούν βασικά διάφορες ανακοινώσεις και δηλώσεις και δημοσιεύσεις αυτών στον εγχώριο τύπο.

Είναι η εισήγησή μας ότι, το κεφάλαιο αυτό, το οποίο καλύπτει μία περίοδο από περίπου τον Μάιο του 2023 μέχρι και τον Μάρτιο του 2024, θα πρέπει να ιδωθεί συνολικά και όχι αποσπασματικά και να ληφθούν υπόψη όλα τα σχετικά γεγονότα και δηλώσεις και όχι μόνο αυτά που επέλεξε να παρουσιάσει ο Γενικός Εισαγγελέας.

Να υπενθυμίσουμε ότι, μέχρι τον Μάιο του 2023, είχαν προηγηθεί όλα σχεδόν τα θέματα που εγείρει στην παρούσα Αίτηση ο Γενικός Εισαγγελέας. Συγκεκριμένα, είχαν προηγηθεί:

- Η διαφορά απόψεων και θέσεων σε σχέση με το πρόγραμμα πολιτογραφήσεων, που ξεκινά τον Αύγουστο του 2020,
- τα θέματα που αφορούν την ομάδα στήριξης του Γενικού Ελεγκτή στο Facebook, με την επιστολή του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα προς τον Γενικό Ελεγκτή ημερ. 7.5.2021,

- τα θέματα που αφορούν τη γνωστή υπόθεση *Γιαννάκη*, με αναφορά στην επιστολή του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα προς τον Γενικό Ελεγκτή 29.6.2021,
- η προσφυγή του Γενικού Ελεγκτή για τους τίτλους αξιωματούχων με έναρξη την εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών 19.4.2022 και την έκδοση της σχετικής Απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου στις 20.2.2023,
- τα θέματα σχετικά με το Πανεπιστήμιο Κύπρου, τον Πρύτανη, τον Δρα Πισσαρίδη, και τη θυγατέρα του Πρύτανη, η οποία έχει ως εναρκτήρια επιστολή του Γενικού Ελεγκτή προς τον Γενικό Εισαγγελέα, ημερ. 6.10.2022 μέχρι και το πρώτο τρίμηνο του 2023,
- τα θέματα που αφορούν το Υπουργείο Άμυνας, με επιστολή του Γενικού Ελεγκτή 13.1.2023 προς τον Γενικό Εισαγγελέα, μέχρι και το πρώτο τρίμηνο του 2023,
- τα θέματα του Υπουργείου Οικονομικών με επιστολή του Γενικού Ελεγκτή προς τον Γενικό Εισαγγελέα ημερ. 2.1.2023, μέχρι και το πρώτο τρίμηνο του 2023, και
- τα θέματα της κατ' ισχυρισμός διαφορετικής αντιμετώπισης του νυν σε σχέση με τον τέως Γενικό Εισαγγελέα.

Εκκρεμούσης δε της υπόθεσης ενώπιον της Αρχής κατά της Διαφθοράς, προέκυψε και το θέμα που θα εξετάσουμε πιο κάτω, και αφορούσε την επιστολή του Γενικού Ελεγκτή, Τεκμήριο 59 Α, σελ. 905, ημερ 24.7.2023, σε σχέση με τις ανείσπρακτες εξώδικες καταγγελίες.

Όλα αυτά είχαν προηγηθεί ή εγερθεί κατά τη διάρκεια εξέτασης του θέματος που προέκυψε με τη διαβίβαση της καταγγελίας για τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα στην Αρχή κατά της Διαφθοράς. Είχε ήδη διαμορφωθεί ένα κλίμα μέσα από το οποίο προέκυπτε η προσπάθεια του Γενικού Εισαγγελέα να βάλει φρένο ουσιαστικά στις δραστηριότητες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας σε κάποια θέματα, και να ποδηγετήσει, όπως είδαμε, σε θέματα που ο Γενικός Εισαγγελέας έκρινε κεφαλαιώδους σημασίας, να εμποδίσει τον ελεγκτικό ρόλο ή ελέγχους σε θέματα που δεν ήθελε.

Είχε επίσης προηγηθεί η αγωνιώδης προσπάθεια του Γενικού Ελεγκτή να προστατεύσει την ανεξαρτησία της Υπηρεσίας του και είχε ήδη εγερθεί και δημοσιοποιηθεί, η θέση του Γενικού Ελεγκτή για τον διπλό ρόλο του Γενικού Εισαγγελέα, τη σύγκρουση συμφέροντος ως, από τη μία Σύμβουλου της Κυβέρνησης, εν γένει της Δημοκρατίας, και από την άλλη, Δημόσιου Κατήγορου με αποκλειστική και αδιαμφισβήτητη αρμοδιότητα, η οποία δεν ελέγχεται δικαστικώς, αφού ως γνωστό έχει εξουσία να αποφασίζει πότε και εάν θα ξεκινήσει κάποια ποινική έρευνα, ή ποινική διαδικασία και πότε θα ανασταλεί, χωρίς κατ' ανάγκη να εξειδικεύονται, πέραν της γνωστής

αιτιολογίας του δημοσίου συμφέροντος, οι ουσιαστικοί και εξειδικευμένοι λόγοι για την άσκηση του συνταγματικά αδιαμφισβήτητου αυτού δικαιώματος του Γενικού Εισαγγελέα.

Το κλίμα λοιπόν είχε ήδη διαμορφωθεί, όλοι αυτοί οι λόγοι που σήμερα ο Γενικός Εισαγγελέας προβάλλει τον καθένα ξεχωριστά ως ανάρμοστη συμπεριφορά ήταν ήδη εκεί, και όμως ο Γενικός Εισαγγελέας δεν καταχώρησε οποιαδήποτε αίτηση για απόλυση του Γενικού Ελεγκτή. Συνεπώς, το τι ακολούθησε και σχετίζεται με τα θέματα της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς, δεν μπορεί να αναγνωσθεί απομονωμένα από το ιστορικό της υπόθεσης.

Όπως λοιπόν εξηγήθηκε πιο πάνω, ουσιαστικά σχεδόν όλες οι περιπτώσεις κατ' ισχυρισμό ανάρμοστης συμπεριφοράς που περιλαμβάνονται στην παρούσα αίτηση, προϋπήρχαν του Μαΐου του 2023. Όπως μάλιστα παραδέχθηκε στην αντεξέτασή του ο Γενικός Εισαγγελέας, ο τότε Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, είχε δώσει το 2020 οδηγίες για να προωθηθεί τέτοιο αίτημα για παύση του Γενικού Ελεγκτή. Φαίνεται δε ότι εκείνη την περίοδο είχε τεθεί υπό στενή παρακολούθηση ο Γενικός Ελεγκτής και γινόταν καταγραφή και συλλογή κάθε δημόσιας δήλωσης του ίδιου και του εκπροσώπου τύπου. Πλην όμως, δεν καταχωρίστηκε αίτηση και φαίνεται ότι για την περίοδο 2021 και 2022 δεν γινόταν τέτοια στενή παρακολούθηση, προφανώς γιατί η σκέψη για καταχώριση αίτησης είχε εγκαταλειφθεί προσωρινά.

Τον Μάιο του 2023, μόλις έγινε η διαβίβαση της καταγγελίας στην Αρχή κατά της Διαφθοράς, άρχισε εκ νέου η συλλογή στοιχείων. Προς τούτο έγινε απομαγνητοφώνηση και των πιο πρόσφατων συνεντεύξεων που ήταν τον Φεβρουάριο του 2023 (Τεκμήριο 33Α, σελ. 448) και άρχισε πλήρης και λεπτομερής καταγραφή κάθε δημόσιας δήλωσης και δραστηριότητας που προερχόταν από την Ελεγκτική Υπηρεσία. Έτσι, συνελέγη και όλο αυτό το μαρτυρικό υλικό πέραν των 1000 σελίδων που συνοδεύει την αίτηση για παύση του Γενικού Ελεγκτή.

Τα κύρια όμως γνωρίσματα και χαρακτηριστικά της περιόδου αυτής μετά τον Μάιο του 2023 είναι τα πιο κάτω:

ΠΡΩΤΟΝ

Αδιαμφισβήτητα, και όπως προκύπτει από την απόφαση της Αρχής κατά της Διαφθοράς, Τεκμήριο 47, σελ. 558, ο Γενικός Ελεγκτής, ενήργησε στη διαβίβαση της ανώνυμης καταγγελίας κατά του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα με καλή πίστη. Προφανώς, το θέμα της κατ' ισχυρισμό κακοπιστίας ετέθη από τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα, ο οποίος ενώπιον της Αρχής ισχυρίστηκε ότι η διαβίβαση

της καταγγελίας δεν είχε γίνει με καλή πίστη. Η Αρχή κατά της Διαφθοράς αποφάσισε ότι η διαβίβαση της καταγγελίας έγινε καλόπιστα.

Σημειώνουμε ότι ενώ η καταγγελία ήταν στα χέρια της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και την είχε ήδη διαβιβάσει στην Αρχή, ουδέν αποκάλυψε, είτε για την ύπαρξη της καταγγελίας, πόσο μάλλον ότι αυτή αφορούσε τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα. Η καταγγελία και η ταυτότητα του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα αποκαλύφθηκε από τον καταγγέλλοντα. Όπως εξήγησε ο καθ' ου η αίτηση στην παρ. 140 (σελ. 136) της γραπτής Δήλωσης του και κατά την αντεξέταση του στις 16.7.2024, στην ιστοσελίδα Reporter και στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης κυκλοφορούσε η καταγγελία με ονομαστική αναφορά στον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα ενώ ταυτόχρονα κυκλοφορούσε και αντίγραφο της επιστολής του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα προς το δικαστήριο με την οποία αυτός ενημέρωνε για την απόφαση του να αναστείλει την ποινική δίωξη του κ. ΧΧΧΧΧΧΧΧ. Η επιστολή αυτή ουδέποτε ήταν στην κατοχή του Γενικού Ελεγκτή. Από το τεκμήριο 35 που αφορά δηλώσεις του εκπροσώπου τύπου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας στο ΡΙΚ, είναι σαφές ότι η καταγγελία είχε δει το φως της δημοσιότητας και τα σχετικά δημοσιεύματα με το όνομα του Σάββα Αγγελίδη προηγήθηκαν των δηλώσεων στο ΡΙΚ. Επίσης, μέχρι και την έκδοση του Πορίσματος της Αρχής και την επίσημη δημοσιοποίηση των συστατικών της υπόθεσης από την ίδια την Αρχή, η Ελεγκτική Υπηρεσία ουδέποτε αποκάλυψε το παραμικρό για το περιεχόμενο της καταγγελίας, έλεγε απλώς ότι αφορούσε αναστολή μίας ποινικής υπόθεσης του κοινού ποινικού κώδικα, χωρίς οποιαδήποτε άλλη αναφορά.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Αυτή καθ' εαυτή η διαβίβαση της ανώνυμης καταγγελίας, κρίθηκε, τόσο από τον Γενικό Εισαγγελέα όσο και από τον Βοηθό του, Τεκμήριο 195 και Τεκμήριο 42, σελ. 507, σαν δολοφονία χαρακτήρων και ως μία απόλυτα κατακριτέα και κακόπιστη ενέργεια για την οποία προανήγγειλαν συνέπειες στον Γενικό Ελεγκτή εάν αυτός δεν τεκμηρίωνε τις καταγγελίες. Βλ. Τεκμήριο 199. Η διαβίβαση αυτή καθ' εαυτή κρίθηκε επιλήψιμη. Η αλλαγή εκ των υστέρων στη θέση του Γενικού Εισαγγελέα, ότι δήθεν το παράπονό του δεν στρέφεται για τη διαβίβαση αυτής καθ' εαυτής της καταγγελίας, αποτελεί, με όλο το σέβας, μεταγενέστερο ελιγμό, διότι εξ υπαρχής, από τον Μάιο του 2023, τόσο ο Γενικός Εισαγγελέας, όσο και ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα, βλ. Τεκμήρια 195 και 37 ανωτέρω, εκτόξευσαν άμεσα προειδοποιήσεις, υπό μορφή απειλής κατά του Γενικού Ελεγκτή ότι, αν δεν αποδεικνύοντο οι καταγγελίες ενώπιον της Αρχής κατά της Διαφθοράς, τούτο θα είχε συνέπειες και θα οδηγούσε ουσιαστικά σε αίτημα για παύση του Γενικού Ελεγκτή για ανάρμοστη συμπεριφορά.

Ο Γενικός Εισαγγελέας κατηγόρησε τον Γενικό Ελεγκτή με αφορμή τη διαβίβαση της καταγγελίας για «λασπολογία», «δολοφονία χαρακτήρων» και συνειδήσεων» «διεφθαρμένος ... παραπέμπεται στην αρχή της διαφθοράς», «Αν δεν τα αποδείξει πρέπει να αντιμετωπίσει και τις συνέπειες», Τεκμήριο 195.

ΤΡΙΤΟΝ

Οι απειλές για παύση του Γενικού Ελεγκτή διατυπώθηκαν τον Μάιο του 2023, αλλά τις επανέλαβε σε δημοσία τηλεοπτική συνέντευξή του στο Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου, ενώπιον του δημοσιογράφου Κημήτρη, ο Γενικός Εισαγγελέας τον Σεπτέμβριο του 2023, βλ. Τεκμήριο 80.

Η πρόθεση για αίτηση για παύση του Γενικού Ελεγκτή δημοσιοποιήθηκε έκτοτε και ήταν καλά εμπεδωμένη στην αντίληψη όλης της κοινωνίας.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Η απάντηση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας στις διατυπωθείσες απειλές κάθε άλλο παρά επιθετικές, πόσο μάλλον ανάρμοστες, μπορούν να χαρακτηριστούν. Ο Γενικός Εισαγγελέας ισχυρίζεται ότι οι δηλώσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας κατά το στάδιο διαβίβασης της καταγγελίας και κατά την περίοδο Μαΐου 2023 – 29.12.2023 ήταν επιθετικές ή άλλως πως απρεπείς ώστε να συνιστούν λόγο απόλυσης του Γενικού Ελεγκτή.

Παραπέμπουμε στο Συμβούλιο στα σχετικά Τεκμήρια που παρέθεσε ο Γενικός Εισαγγελέας ώστε να αντιληφθεί το Συμβούλιο ότι ο ισχυρισμός αυτός είναι παντελώς ανυπόστατος.

- Τεκμήριο 35, σελ. 484: Δηλώσεις Μάριου Πετρίδη στο ΡΙΚ στις 21.5.2023 που απλώς επιβεβαιώνει την ύπαρξη καταγγελίας και τη διαβίβαση στην Αρχή και τίποτε άλλο.
- Τεκμήριο 38, σελ. 495: Ανακοίνωση Ελεγκτικής Υπηρεσίας ημερ. 22.5.2023 που απαντά πολύ ήπια στις απρόκλητες και απαράδεκτες δηλώσεις του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα της ίδιας ημέρας.
- Τεκμήριο 39, σελ. 397: Εξαιρετικά λιτή και ήπια Ανακοίνωση Ελεγκτικής Υπηρεσίας ημερ. 23.5.2023 που απαντά στις απρόκλητες και απαράδεκτες δηλώσεις του Γενικού Εισαγγελέα της ίδιας ημέρας στο συνέδριο ΠΑΣΥΔΥ.
- Τεκμήριο 41, σελ. 502: Εξαιρετικά προσεκτικές και ήπιες δηλώσεις ημερ. 24.5.2023 του Μάριου Πετρίδη στον Αlpha για δηλώσεις Γενικού Εισαγγελέα της προηγούμενης ημέρας.

- Τεκμήριο 43, σελ.511: Εφ' όλης της ύλης συνέντευξη Γενικού Ελεγκτή στο ΡΙΚ στις 4.9.2023 στην οποία πολύ προσεκτικά και με ιδιαίτερο σεβασμό στο τεκμήριο της αθωότητας απάντησε σε ερωτήσεις και σε σχέση με τις καταγγελίες στην Αρχή κατά της Διαφθοράς.
- Τεκμήριο 44, σελ. 525: Πολύ ήπιες και προσεκτικές δηλώσεις του εκπροσώπου τύπου Ελεγκτικής Υπηρεσίας στις 8.9.2023 στο OMEGA για σχολιασμό της συνέντευξης το προηγούμενο βράδυ του Γενικού Εισαγγελέα στο ΡΙΚ κατά την οποία είχε εκτοξεύσει τις απειλές κατά του Γενικού Ελεγκτή.
- Τεκμήριο 45, σελ. 529: Πολύ ήπιες και προσεκτικές δηλώσεις Γενικού Ελεγκτή στις 8.9.2023 στην Cyprus Times για σχολιασμό της συνέντευξης το προηγούμενο βράδυ του Γενικού Εισαγγελέα στο ΡΙΚ.
- Τεκμήριο 46, σελ. 539: Εφ' όλης της ύλης συνέντευξη Γενικού Ελεγκτή στο ΡΙΚ στις 20.12.2023 στην οποία πολύ προσεκτικά και με ιδιαίτερο σεβασμό στο τεκμήριο της αθωότητας απάντησε σε ερωτήσεις και σε σχέση με τις καταγγελίες στην Αρχή κατά της Διαφθοράς.

Σε διάστημα 7 μηνών ο Γενικός Εισαγγελέας, που κατέγραφε τα πάντα που είχαν σχέση με την Ελεγκτική Υπηρεσία, εντόπισε 8 συνολικά δηλώσεις, εκ των οποίων οι 5 ήταν απλώς δηλώσεις σχολιασμού των απειλών που είχαν εκτοξευθεί από τους επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας, η μία ήταν η πρώτη απλή δήλωση επιβεβαίωσης της καταγγελίας, και οι άλλες δύο ήταν πολύ προσεκτικές δηλώσεις στο πλαίσιο εφ' όλης της ύλης συνεντεύξεων του Γενικού Ελεγκτή.

Αυτές ήταν οι δηλώσεις για τις οποίες ο Γενικός Εισαγγελέας ισχυρίστηκε κατά την αντεξέταση του στις 14.6.2024 (σελ. 83 των πρακτικών) ότι ο Γενικός Ελεγκτής έδωσε «τέτοιας έκτασης δημοσιότητα με λεπτομερή καταγραφή στοιχείων, ενίοτε παραπλανητικών, και να επαναλαμβάνει συνεχώς αυτή την κατάσταση για μια περίοδο 7 μηνών».

ΠΕΜΠΤΟΝ

Ακολούθησε στις 29.12.2023 η δημοσιοποίηση του Πορίσματος της Αρχής, Τεκμήριο 47, σελ. 558

Το τι προκύπτει από την απόφαση της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς, είναι, μεταξύ άλλων, ότι δεν υπάρχει σύστημα διαπίστωσης στη Νομική Υπηρεσία και ελέγχου σύγκρουσης συμφέροντος στο στάδιο χειρισμού των οποιωνδήποτε υποθέσεων ιδιαίτερα σε σχέση με την παραχώρηση αναστολής ποινικής δίωξης.

Είναι επίσης ξεκάθαρο από την απόφαση της Αρχής κατά της Διαφθοράς ότι, η σύγκρουση συμφέροντος στη συγκεκριμένη περίπτωση ήταν υπαρκτή, ανεξαρτήτως ότι δεν απεδείχθη με βάση την προσκομισθείσα μαρτυρία, κατάχρηση εξουσίας.

EKTON

Το κεφάλαιο αυτό, έφερε στην επιφάνεια εκ νέου, το θέμα σύγκρουσης συμφέροντος και ανέλεγκτο των διώξεων. Τούτο ήταν και το σκεπτικό, reasoning, της ανακοίνωσης της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, η οποία εκδόθηκε αμέσως μετά το πόρισμα της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς, ημερ. 29.12.2023, Τεκμήριο 48, σελ. 568.

Στην παράγραφο 6 του Τεκμηρίου αυτού, στη σελίδα 564, αναφέρονται τα εξής:

«Ως υπηρεσία, που διεθνώς θεωρείται ότι αποτελεί την ναυαρχίδα στην προσπάθεια αναζήτησης λογοδοσίας των ασκούντων δημόσια εξουσία, καλούμε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, να επισπεύσει την υλοποίηση, ως περιλαμβάνονται στο προεκλογικό του πρόγραμμα, και όσα κατ' επανάληψη έχουν συστήσει η ομάδα Greco και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω της Έκθεσής της για το Κράτος Δικαίου: Άμεσο διαχωρισμό των εξουσιών του δημοσίου κατήγορου, και του νομικού συμβούλου, και άμεση κατάργηση του ανέλεγκτου στην μη έναρξη και στην αναστολή ποινικών διώξεων».

Προηγήθηκαν παράγραφοι οι οποίοι αφορούν βεβαίως και την απειλή εναντίον του Γενικού Ελεγκτή για παύση του, και διευκρινίσεις για τις εκκρεμούσες ακόμη καταγγελίες που είχε υποβάλει η Ελεγκτική Υπηρεσία σε σχέση με αναστολές ποινικών διώξεων, πέραν της διαβίβασης της ανώνυμης καταγγελίας. Ιδιαίτερη σημασία έχει η παράγραφος 5 της ανακοίνωσης στην οποία εξηγείται ότι η ανακοίνωση εκδίδεται λόγω των απειλών που είχαν γίνει τον Μάιο και Σεπτέμβριο του 2023 κατά του Γενικού Ελεγκτή και των ισχυρισμών ότι η διαβίβαση της καταγγελίας στην Αρχή ήταν κακόπιστη.

Επιπρόσθετα, στη σχετική ανακοίνωσή της, η Ελεγκτική Υπηρεσία, τόνισε ότι, διαπιστώθηκε όντως η ύπαρξη σύγκρουσης συμφέροντος, και στη δεύτερη παράγραφο επανατονίζεται η άμεση ανάγκη άρσης του ανέλεγκτου του Γενικού Εισαγγελέα.

Δεν μπορεί λοιπόν να απομονωθεί η παράγραφος 3 του σχετικού ανακοινωθέντος, στην οποία, ούτως ή άλλως, τονίζεται ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία δεν έχει κανένα λόγο να αμφισβητήσει την κατάληξη της αρχής και του πορίσματος των λειτουργιών επιθεώρησης. Τονίζεται δε, και ο απόλυτος σεβασμός στο τεκμήριο της αθωότητας, χωρίς όμως να αποκλείεται το ενδεχόμενο κατάχρησης

εξουσίας που δεν ήταν δυνατόν να στοιχειοθετηθεί. Είναι εξαιρετικά σημαντικό να τονισθεί ότι η απόφαση της Αρχής δεν ισοδυναμεί με απαλλακτική απόφαση δικαστηρίου. Το τεκμήριο της αθωότητας που απαγορεύει την απόδοση της διάπραξη αξιόποινης πράξης στον απαλλαγέντα, ή ακόμα τη διατύπωση υπόνοιας για την ενοχή του, αφορά απαλλαγέντες από δικαστήριο. Ανεξάρτητα τούτου, ο Γενικός Ελεγκτής ουδέποτε διατύπωσε υπόνοιες για ενοχή του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα. Απαντούσε μόνο στην απειλή που ωμά είχε διατυπωθεί ότι, εάν δεν αποδείκνυε τις καταγγελίες θα έπρεπε να υποστεί συνέπειες, και εξήγησε ότι δεν μπορεί να μετατίθεται στους δικούς του ώμους το βάρος απόδειξης των καταγγελιών. Αυτό μόνο εξήγησε και ούτε κατηγόρησε τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα, ούτε και υπονόησε ότι είναι ένοχος για οποιοδήποτε αδίκημα.

Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί το ανακοινωθέν στο σύνολό του, ότι συνιστά οποιασδήποτε μορφής ανάρμοστη συμπεριφορά. Η προσπάθεια να απομονωθεί οποιαδήποτε πρόταση από το σύνολο του ανακοινωθέντος είναι, με όλο το σέβας, ανεπίτρεπτη.

ΕΒΔΟΜΟΝ

Η κατάχρηση εξουσίας δεν απεδείχθη επαρκώς αλλά επιβεβαιώθηκε, όπως αναφέρουμε και πιο πάνω το καλόπιστο της διαβίβασης της ανώνυμης καταγγελίας από την Ελεγκτική Υπηρεσία και η αναγκαιότητα ελέγχου του ανέλεγκτου.

ΟΓΔΟΟΝ

Θετικό είναι επίσης το γεγονός ότι η Αρχή κατά της Διαφθοράς αποφάσισε ότι, κατάχρηση, άρα και το αδίκημα της διαφθοράς, μπορεί να υπάρχει ακόμη και στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει ίδιο όφελος.

ΕΝΝΑΤΟΝ

Είναι πολύ σημαντικό να σημειωθεί ότι, σε όλα τα στάδια της διαβίβασης της καταγγελίας, εξέτασής της, λήψης απόφασης, και μεταγενέστερα, διευκρινίστηκε από την Ελεγκτική Υπηρεσία και τονίστηκε επανειλημμένα ότι, δεν διατυπώνεται εκ μέρους της οποιαδήποτε κατηγορία εναντίον οποιουδήποτε προσώπου.

ΔΕΚΑΤΟΝ

Τονίστηκε εμφαντικά το τεκμήριο της αθωότητας σε όλες τις συνεντεύξεις, ανακοινώσεις, δηλώσεις και σχετικά τεκμήρια τα οποία επισυνάπτονται και συνοδεύουν την αίτηση προς τεκμηρίωση της αναρμόστου συμπεριφοράς.

Αν κρίνουμε από τα όσα ανέφερε ο ίδιος ο Γενικός Ελεγκτής κατά την αντεξέτασή του, την περίοδο Μαΐου 2019 μέχρι και σήμερα, Ιούλιο του 2024, δηλαδή για μία πενταετία, θα πρέπει να έχουν διενεργηθεί πέραν των 5000 ελέγχων χωρίς προφανώς να υπάρξει οποιοδήποτε πρόβλημα. Πρόβλημα υπήρξε σε κάποιες υποθέσεις για τις οποίες ο Γενικός Εισαγγελέας, ως Σύμβουλος του Προέδρου, του Υπουργικού Συμβουλίου, των Υπουργών, της Δημοκρατίας, έκρινε ότι, δεν θα ήταν σωστό, για δικούς του λόγους, να επιτραπεί περαιτέρω έλεγχος.

Όμως, το τι προκύπτει από το όλο υλικό, το οποίο τέθηκε ενώπιον του Συμβουλίου με τα πιο πάνω τεκμήρια, είναι ότι, στις πλείστες περιπτώσεις, ο έλεγχος διεξάγεται κανονικά, αλλά από την άλλη, αναδείχθηκε εκ νέου η προσπάθεια ποδηγέτησης της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, ακόμη και μέσα από απειλές για παύση του Γενικού Ελεγκτή.

Διερωτάται κανείς τι θα προσφέρει μια τέτοια ενέργεια εάν απομακρυνθεί ένας ικανότατος πνευματικός άνθρωπος, καθ' όλα επιμελής Γενικός Ελεγκτής; Είναι αυτό προς το συμφέρον της Κύπρου; ή αντιστρατεύεται τα συμφέροντα γενικότερα της χρηστής διοίκησης και της ευνοούμενης πολιτείας; Ας προβληματιστούμε λοιπόν όλοι μας. Ας ρίξουμε όλοι μας μια ματιά στα Τεκμήρια 153-158 για τα αποτελέσματα ερευνών της κοινής γνώμης: Επιβεβαιώνουν ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία, παρ' όλη την προσπάθεια της Νομικής Υπηρεσίας να την καθυποτάξει, καταχωρούν ένα μεγάλο βαθμό εμπιστοσύνης στην Ελεγκτική Υπηρεσία/ Γενικό Ελεγκτή. Είναι άραγε στραβός ο γιαλός ή κάποιοι στραβά αρμενίζουν;

Π9 Facebook and Twitter

Ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα φαίνεται να είναι ιδιαίτερα ενοχλημένοι λόγω ιστοσελίδας στο Facebook και αναρτήσεως σε αυτή υπό την επωνυμία «Ομάδα Στήριξης Γενικού Ελεγκτή» και/ή «Νέα Ομάδα Στήριξης Γενικού Ελεγκτή».

Επίσης, φαίνονται ιδιαίτερα ενοχλημένοι λόγω, ως ισχυρίζονται, της συμπεριφοράς του Γενικού Ελεγκτή έναντι αυτών των ιστοσελίδων, αλλά και σε σχέση με την εν γένει, όπως ισχυρίζονται, ανάρμοστη συμπεριφορά του Γενικού Ελεγκτή, στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης “X”, πρώην Twitter.

Για τον σκοπό αυτό, έχουν επισυνάψει μαρτυρικό υλικό που ξεκινά από το Τεκμήριο 55 Α, σελ. 671, μέχρι και το Τεκμήριο 57 Β, σελ. 890. Εν ολίγοις, 120 σελίδες περίπου μαρτυρικού υλικού για θέματα τα οποία, κατά τη γνώμη μας, δεν θα μπορούσαν να συνιστούν ανάρμοστη συμπεριφορά ή να αποδοθούν στον Γενικό Ελεγκτή,, και είναι έκδηλα εκτός του ορισμού της ανάρμοστης συμπεριφοράς. Είναι έκδηλα αβάσιμα. Μέσα σε αυτά συμπεριλαμβάνονται και αναρτήσεις το υιού και της αδελφής του Γενικού Ελεγκτή.

Η απαίτηση προφανώς σε σχέση με τον υιό του Γενικού Ελεγκτή είναι, «να τον βάλει στην τάξη» και/ή, εν πάση περιπτώσει, να διαχωρίσει τη θέση του. Ούτε το ένα μπορεί να επιβάλει η Νομική Υπηρεσία ούτε θεωρούμε και το Συμβούλιο, αλλά ούτε και το άλλο. Αλίμονο εάν, στον 21^ο αιώνα, για ενήλικες επιστήμονες θα μπορούσε να επιβληθεί αυτού του είδους η χαλιναγωγή δια να ικανοποιηθεί είτε ο Γενικός Εισαγγελέας είτε ο Βοηθός του γιατί δεν αντέχουν τη δημόσια κριτική, όσον αυστηρή και καυστική είναι. Δημόσια πρόσωπα, με βάση την πάγια νομολογία του Ανωτάτου Δικαστηρίου και του ΕΔΑΔ, πρέπει να δείχνουν μεγαλύτερη ανοχή στα θέματα αυτά. Η εποχή της Βικτωριανής Αγγλίας και των ιερών αγελάδων παρήλθε προ πολλού.

Εξήγησε, και στην πορεία της αντεξέτασης ο Γενικός Ελεγκτής, ότι δεν είναι καν συζητήσιμο αυτό το θέμα και πολύ σωστά κατά τη γνώμη μας. Το ίδιο ισχύει και για τις αναρτήσεις της ενήλικης αδελφής του Γενικού Ελεγκτή. Ούτε σε αυτή την περίπτωση είναι πρόπον ή ορθόν να επιβληθεί οποιοδήποτε «χαλινάρι» για να ικανοποιηθεί είτε ο Γενικός Εισαγγελέας είτε ο Βοηθός του Γενικού Εισαγγελέα.

Πως άλλωστε θα γινόταν αυτό; Θα εξέδιδε μετά από κάθε ανάρτηση του υιού του, δική του ανάρτηση ο Γενικός Ελεγκτής και θα δήλωνε ότι δεν συμφωνεί με τα γραφόμενα; Θα το έκανε μία φορά, με μία γενική δήλωση του με την οποία θα διαχώριζε τη θέση του από τον υιό του;

Και τι θα έλεγε σε αυτή τη δήλωση; Γνωστοποιώ σε όλους ότι ο υιός μου κάνει tweets με τα οποία γενικά δεν συμφωνώ; Είναι σοβαρά πράγματα αυτά;

Τόσο ο υιός, όσο και η αδελφή του Οδυσσέα Μιχαηλίδη, έχουν δικαίωμα να γράφουν ότι θέλουν, και αν αυτά τα οποία γράφουν ξεφεύγουν τον επιτρεπτόν ορίων, έχοντας πάντα υπόψη και το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, και την εκτενή νομολογία, τόσο του ΕΔΑΔ, όσο και του Ανωτάτου Δικαστηρίου, και κριθεί ότι είναι δυσφημιστικού περιεχομένου, να κληθούν να καταβάλουν αποζημιώσεις. Δεν μπορούμε να καταλάβουμε πως τα γραφόμενα ή τα λεγόμενα μελών της οικογένειας του Οδυσσέα Μιχαηλίδη μπορούν να αποδοθούν σε αυτόν. Θα ήταν βέβαια διαφορετικό αν υπήρχε έστω μαρτυρία η οποία να συνδέει αυτά με τον Οδυσσέα Μιχαηλίδη, και/ή την έγκρισή του στα γραφόμενα. Όμως, τέτοια μαρτυρία δεν υπάρχει. Ούτε μπορεί να φορτωθεί τα οποιαδήποτε δημοσιεύματα ο Γενικός Ελεγκτής με το επιχείρημα ότι έπρεπε να διαχωρίσει τη θέση του δημόσια. Αν αυτό έπραττε, θα έμπαινε για τα θέματα αυτά σε ένα ατέρμονο διάλογο, κάτι το οποίο θα είχε αντίθετα αποτελέσματα. Ο κοινός πολίτης με τον κοινόν νόον, δεν αποδίδει τα δημοσιεύματα αυτά στον Γενικό Ελεγκτή.

Η υπόθεση η οποία αφορούσε τη σύζυγο αρχιδικαστή, Βλ. υπόθεση Chief Justice of Gibraltar [2009] UKPC 43., σαφέστατα διαφοροποιείται από τα γεγονότα της παρούσας υπόθεσης, με δεδομένο ότι, στην υπόθεση εκείνη, ήταν βέβαιο ότι τα γραφόμενα της συζύγου είχαν την έγκριση ή τροχοδρομούντο μέσω του ίδιου του εγκαλούμενου του Αρχιδικαστή (“In the end he publicly associated himself with them”) Στη συγκεκριμένη όμως περίπτωση, κάτι τέτοιο ούτε υπάρχει ούτε και στοιχειοθετείται. Συνεπώς, οποιαδήποτε προσπάθεια να συνδεθεί το υλικό που αφορά τον υιό και/ή την αδελφή του Οδυσσέα Μιχαηλίδη μαζί με τον Γενικό Ελεγκτή δεν απεδείχθη και συνεπώς οι ισχυρισμοί σε σχέση με τα θέματα αυτά είναι προδήλως αβάσιμο.

Όσον αφορά την ιστοσελίδα «Ομάδα Στήριξης του Γενικού Ελεγκτή», τέθηκε ενώπιον του Συμβουλίου απαίτηση του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, ημερ. 7.5.2021, Τεκμήριο 55 Α, σελ. 671, να διαφοροποιήσει τη θέση του δημόσια ο Γενικός Ελεγκτής με την εν λόγω ιστοσελίδα.

Ο Γενικός Ελεγκτής απάντησε στην εν λόγω απαίτηση με το Τεκμήριο 55 Β. σελ. 672 και ακολούθησε σχετική αλληλογραφία επί του θέματος. Έδωσε επίσης εξηγήσεις για το θέμα στη Γραπτή Δήλωσή του ενώπιον του Συμβουλίου, Έγγραφο Δ, Κεφάλαιο Δ, σελ. 18, και αντεξεταζόμενος περαιτέρω, επεξήγησε γιατί δεν έκρινε σωστό, από τη στιγμή που δεν έχει τον έλεγχο ούτε και οποιαδήποτε σχέση με την εν λόγω σελίδα να επέμβει.

Θεωρούμε ότι, είναι πολύ άδικο υπό τας περιστάσεις, να συνδεθεί αυτή η σελίδα είτε με την Ελεγκτική Υπηρεσία, είτε με τον ίδιο τον Γενικό Ελεγκτή. Καμία απολύτως σχέση δεν υπάρχει ούτε

και απεδείχθη. Το τι αναγράφεται στις σελίδες αυτές, δεν βρίσκει, όπως ο ίδιος εξήγησε, σύμφωνα τον Γενικό Ελεγκτή, και είναι πολλές φορές κατά τις οποίες διαφώνησε με τα γραφόμενα. Συνεπώς, δεν μπορεί το Συμβούλιο να χρεώσει την ιστοσελίδα αυτή στον Γενικό Ελεγκτή, ή να χρεώσει την αιτιολογημένη και πλήρως επεξηγημένη θέση του ότι δεν θεωρεί σωστό να επέμβει, με ανάρμοστη συμπεριφορά. Άλλωστε, έχει διαχωρίσει πλήρως τη θέση του από την εν λόγω ιστοσελίδα, βλέπε Τεκμήρια 125, 126, 127.

Ανεξάρτητα όμως, εδώ υπεισέρχεται και πάλιν το στοιχείο του Άρθρου 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, της Νομολογίας του ΕΔΑΔ, και του ίδιου του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Θα ήταν πολύ παρακινδυνευμένο και επικίνδυνο να απολυθεί κάποιος από τη θέση του ανεξάρτητου αξιωματούχου του Γενικού Ελεγκτή, με το σκεπτικό το οποίο ο Γενικός Εισαγγελέας καλεί το Συμβούλιο να υιοθετήσει, δηλαδή των ανάρμοστων κατά καιρούς δημοσιεύσεων και αναρτήσεων τρίτων στην εν λόγω σελίδα, οι οποίες στρέφονται, όσον αφορά το συγκεκριμένο θέμα, σε αρκετές περιπτώσεις εναντίον του Γενικού Εισαγγελέα και του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα και ότι υπάρχει καθήκον διαχωρισμού της θέσης του.

Να μας επιτραπεί να επισημάνουμε εδώ και τα εξής:

ΠΡΩΤΟΝ

Εάν ο Γενικός Εισαγγελέας και/ή ο Βοηθός του, θεωρούν ότι θίγονται τα ατομικά τους δικαιώματα, έχουν κάθε δικαίωμα να προσφύγουν στη δικαιοσύνη, μέσα στο πλαίσιο που έχει καθορίσει η Νομολογία.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Εν πάση περιπτώσει, φαίνεται ότι οι ίδιοι τροχοδρομούν την τροποποίηση της νομοθεσίας έτσι που να ποινικοποιηθεί η κατάσταση αυτή των πραγμάτων, βλέπε προς τούτο Τεκμήριο 56 Α, σελ. 667.

ΤΡΙΤΟΝ

Εάν και εφόσον, διάφορες αναρτήσεις εκφεύγουν των επιτρεπόμενων ορίων που καθορίζει το Facebook, αυτές ελέγχονται από το ίδιο το Facebook, όπως διεφάνη και από το σχετικό υλικό που ετέθη ενώπιον του Συμβουλίου, βλ. Τεκμήριο 56 Γ, σελ. 684, στη βάση του οποίου, φαίνεται ότι, η

ιστοσελίδα «Ομάδα Στήριξης του Γενικού Ελεγκτή στο Facebook» που απαριθμούσε τότε 55.000 περίπου μέλη απενεργοποιήθηκε ως αποτέλεσμα κάποιας ανάρτησης όπως φαίνεται από το εν λόγω Τεκμήριο.

Προφανώς, η νέα ιστοσελίδα «Νέα Ομάδα Στήριξης το Γενικού Ελεγκτή», με μέλη πέραν των 12.000, δεν έχει παραβεί τους όρους του Facebook, και έτσι παραμένει σε ισχύ. Ακόμη όμως και να τους έχει παραβεί, ή να τους παραβεί στο μέλλον, αυτό αφορά τους διαχειριστές της και μόνον.

Σημειώνεται ότι η αυτή η ιστοσελίδα στο Facebook είναι γενικότερου πολιτικοκοινωνικού, οικονομικού περιεχομένου με αναρτήσεις για τρέχοντα θέματα της επικαιρότητας και με αναρτήσεις ακόμη και από δημοσιογράφους.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Το γεγονός ότι, η ιστοσελίδα φέρει μία δημόσια φωτογραφία του Γενικού Ελεγκτή, δεν σημαίνει, εφόσον έχει ξεκαθαρίσει ο ίδιος πλειστάκις το όλο θέμα, ότι αυτή η ιστοσελίδα έχει οποιαδήποτε σχέση με τον ίδιο.

ΠΕΜΠΤΟΝ

Υπήρξε και αλληλογραφία μεταξύ των διαχειριστών της εν λόγω σελίδας, δια του δικηγόρου των, βλ. Τεκμήριο 56 Β, και του Γενικού Εισαγγελέα προς τους διαχειριστές, βλ. Τεκμήριο 56 Α, σελ. 681 και 678 αντίστοιχα.

Οι διαχειριστές της πρώην σελίδας, δήλωσαν την απαρésκειά τους για αυτού του είδους τις αναρτήσεις και ανήρτησαν μάλιστα περαιτέρω προειδοποιητική ειδοποίηση σε όσους αναρτούν στη σελίδα, ότι δεν είναι επιτρεπτά οποιαδήποτε δυσφημιστικά ή καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο ανάρμοστα σχόλια. Προφανώς, το ίδιο συμβαίνει και με τη νέα ιστοσελίδα.

Έγινε προσπάθεια, τόσο στην εναρκτήρια δήλωση των δικηγόρων του Γενικού Εισαγγελέα, όσο και κατά τη διάρκεια της αντεξέτασής του κάποιες अपαράδεχτες δηλώσεις να χρεωθούν στον ίδιο τον Γενικό Ελεγκτή. Αυτή η προσπάθεια απέτυχε και δεν θα έπρεπε να είχε γίνει.

Θεωρούμε ότι, η προσπάθεια αυτή, μάλλον σκοπούς εντυπώσεων εξυπηρετούσε και τίποτε άλλο.

EKTON

Έγινε επίσης προσπάθεια να θεωρηθεί ότι, όπου ο Γενικός Ελεγκτής ήθελε, επενέβη, με στόχο την επανόρθωση κάποιων αναγραφόμενων στην εν λόγω ιστοσελίδα, κάτι το οποίο αποδεικνύει ότι μπορεί να επηρεάσει, και έχει έλεγχο της εν λόγω ιστοσελίδας.

Όμως θεωρούμε ότι και αυτή η προσπάθεια απέτυχε για τους εξής λόγους.

ΠΡΩΤΟΣ ΛΟΓΟΣ

Η πρώτη περίπτωση αφορά την περίπτωση της κας Μύρνας Δημητρίου – Παττίχη, συζύγου ιδιοκτήτη και/ή διευθυντή της Εφημερίδας «Φιλελεύθερος» του κου Παττίχη.

Προφανώς, ηγέρθη κάποια απαίτηση εκ μέρους της κας Παττίχη, εναντίον της ιστοσελίδας αυτής, για κάποιες αναρτήσεις οι οποίες έγιναν στο παρελθόν, και προφανώς την αφορούσαν.

Η κα Παττίχη, απέστειλε και είχε ανταλλαγή διάφορα sms με τον Γενικό Ελεγκτή για το όλο θέμα, και στη συνέχεια, η εφημερίδα Φιλελεύθερος, προέβη σε κάποια σχόλια, στα οποία συμπεριελήφθησαν προφανώς και η ανταλλαγή των sms, χωρίς την άδεια του Γενικού Ελεγκτή.

Ως αποτέλεσμα, ο Γενικός Ελεγκτής προέβη σε ανακοίνωση, Τεκμήριο 56, στην οποία ανακοίνωση κατέκρινε τη δημοσιοποίηση χωρίς την άδεια του της ανταλλαγής των sms, και εξέφρασε βεβαίως στο πλαίσιο αυτής και την απαρésκειά του σε σχέση με τις αναρτήσεις οι οποίες έγιναν στην εν λόγω ιστοσελίδα. Βλέπε Τεκμήριο 125.

Θεωρήθηκε από την πλευρά του Γενικού Εισαγγελέα ότι, όταν θέλει επεμβαίνει ο Γενικός Ελεγκτής αλλά, στην περίπτωση που αφορούν τον Γενικό Εισαγγελέα και τον Βοηθό του, δεν επεμβαίνει, γιατί επικροτεί. Ουδέν αναληθέστερον.

Στην πραγματικότητα, ο λόγος για τον οποίο επενέβη, είναι και ήταν η παράνομη ενέργεια δημοσιοποίησης των sms στη συγκεκριμένη περίπτωση. Κατήγγειλε μάλιστα το θέμα στην αστυνομία.

Κατηγορήθηκε ο Γενικός Ελεγκτής ότι, επειδή επρόκειτο για τη σύζυγο διευθυντή, ιδιοκτήτη του Φιλελεύθερου, και ήθελε να εξασφαλίσει την εύνοια της εφημερίδας. Επενέβη με ανακοίνωση μεταξύ άλλων. Ουδέν αναληθέστερον. Στην πραγματικότητα, όχι μόνο την εύνοια δεν εξασφάλισε της εφημερίδας, αλλά μάλλον το αντίθετο γιατί κατήγγειλε την υπόθεση στην Αστυνομία. Διερωτάται κανείς πως είναι δυνατόν να προβάλλεται αυτός ο αστήριχτος ισχυρισμός.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΟΓΟΣ

Σε μια άλλη περίπτωση, ο Γενικός Ελεγκτής, επενέβη σε σχέση με κάποιες δημοσιεύσεις που αφορούσαν τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα.

Έκρινε όντως, ότι ετίθετο σοβαρός λόγος και υπό τας περιστάσεις επενέβη προς όφελος και στήριξη του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, βλέπε απόσπασμα από το Έγγραφο Δ, δήλωσης του Γενικού Ελεγκτή, σελ. 18, παράγραφος 22. Η ενέργεια αυτή του Γενικού Ελεγκτή αποδεικνύει ότι ουδέν προσωπικό είχε ή έχει με τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα και ανταποκρίθηκε χωρίς δεύτερη σκέψη στο κάλεσμα του για παροχή βοήθειας.

Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, ουδέν μεμπτό τίθεται σε βάρος του Γενικού Ελεγκτή στο θέμα του Facebook, και σίγουρα δεν υπάρχει οποιασδήποτε μορφής ανάρμοστη συμπεριφορά.

Όσον αφορά τα θέματα του Twitter, τώρα "X", και πάλιν αναλώθηκε πολύς χρόνος για την περισυλλογή προφανώς αυτού του υλικού, το οποίο επισυνάπτεται ως Τεκμήριο 57 Α και 57 Β, αναρτήσεις του υιού και αδελφής του Γενικού Ελεγκτή. Βλέπε Τεκμήρια 76-77.

Όσον αφορά τις αναρτήσεις της ίδιας της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και του Γενικού Ελεγκτή, έχει τονισθεί κατά τη διάρκεια της μαρτυρίας, και προσκομίστηκε σχετικό μαρτυρικό υλικό, βλ. Τεκμήρια 84, 91, 92 και 93, 178 και 179, ότι είναι υποχρέωση μιας σύγχρονης Δημόσιας Ελεγκτικής Υπηρεσίας, να δημοσιοποιεί και να έχει δημόσια παρουσία στα θέματα τα οποία άπτονται της αρμοδιότητας του Γενικού Ελεγκτή και της Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

Συνεπώς, το να έχει η Ελεγκτική Υπηρεσία επίσημη ιστοσελίδα Twitter στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, και/ή ο ίδιος ο Γενικός Ελεγκτής επιβάλλεται. Όταν και εφόσον τίθενται διάφορα θέματα, γίνονται διάφορες αναρτήσεις, πολλές φορές προκλητικές και σε βάρος, είτε της Υπηρεσίας, είτε του Γενικού Ελεγκτή, αυτός έχει καθήκον και υποχρέωση να απαντά σε αυτές.

Η αντιπαράθεσή του Γενικού Ελεγκτή εκ των πραγμάτων με κάποιον ή κάποιους δημοσιογράφους, ή και με κάποιον ή κάποιους επιχειρηματίες, δεν συνιστά οποιασδήποτε μορφής ανάρμοστη συμπεριφορά. Ήταν επιβαλλόμενη, και αποσκοπούσε και στόχο είχε, στο να στηρίξει την ανεξαρτησία, ακεραιότητα του ίδιου του Γενικού Ελεγκτή, και να απαντήσει σε ψεύδη, προσβλητικά σχόλια, δυσφημιστικά, πολλές φορές (κατέληξαν και σε δικαστήριο), ούτως ώστε, περιπτώσεις οι οποίες έπρεπε να απαντηθούν, απαντήθησαν δεόντως.

Και πάλιν, στο πλαίσιο αυτό, είναι πολύ σημαντικό, το Δικαστήριο να λάβει υπόψη του το Άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, και την άσκηση του δικαιώματος ελευθερίας του λόγου όπως και τη σχετική Νομολογία του ΕΔΑΔ, αλλά και του ίδιου του Ανωτάτου δικαστηρίου σε σχέση με τον αντίστοιχο συνταγματικό δικαίωμα, όπως κατοχυρώνεται στο Άρθρο 19 του Συντάγματος.

Θεωρούμε ότι, και για το θέμα αυτό, οι απαιτήσεις του Γενικού Εισαγγελέα, και του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, να ποδηγετήσουν τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί ο Γενικός Ελεγκτής, αλλά και η Ελεγκτική Υπηρεσία, είναι από κάθε άποψη ανορθόδοξος, μη επιβαλλόμενος, και, εν πάση περιπτώσει, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι στοιχειοθετείται οποιασδήποτε μορφής ή φύσης ανάρμοστη συμπεριφορά.

Π10 Κοινόκτητες Οικοδομές

Ο Γενικός Εισαγγελέας θεώρησε ότι, η συμπεριφορά του Γενικού Ελεγκτή σε σχέση με θέματα που αφορούν την κυριότητα κοινόκτητης ιδιοκτησίας σε κοινόκτητες οικοδομές, συνιστά ακόμα ένα παράδειγμα ανάρμοστης συμπεριφοράς. Δεν συμφωνούμε.

Ο Γενικός Ελεγκτής, όπως φαίνεται από το Τεκμήριο 58 Α, σελ. 891, δια στελέχους της Υπηρεσίας του, ήγειρε κάποια θέματα που αφορούν την κυριότητα στις κοινόκτητες ιδιοκτησίες σε κοινόκτητες οικοδομές.

Στην εν λόγω επιστολή, εγείρονται τα θέματα αυτά και στη συνέχεια, ο Γενικός Ελεγκτής απέστειλε επιστολή στο Τμήμα Κτηματολογίου ημερ. 9.2.2023, Τεκμήριο 58 Β, στην οποία έθεσε επίσης κάποια θέματα.

Η απάντηση λήφθηκε με το Τεκμήριο 58 Γ, σελ. 893.

Ακολούθησε επί του θέματος, ένα χρόνο μετά που ηγέρθη το θέμα, Γνωμάτευση, Τεκμήριο 58 Δ, σελ. 892, της Νομικής Υπηρεσίας προς το Τμήμα του Κτηματολογίου. Το θέμα έληξε εκεί.

Ο Γενικός Ελεγκτής όπως αναφέρθηκε στη Δήλωσή του, Έγγραφο Δ, σελ. 49, απεδέχθη την εν λόγω Γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας και το θέμα έκλεισε. Βλέπε επίσης Τεκμήριο 120 «Πολύ λογική Γνωμάτευση. Την υιοθετούμε και το θέμα έχει κλείσει.»

Διερωτάται κανείς γιατί ένα τόσο προδήλως αβάσιμο θέμα, τίθεται ενώπιον του Συμβουλίου ως μια επιπρόσθετη πτυχή, όπως ο Γενικός Εισαγγελέας υποστηρίζει, ανάρμοστου συμπεριφοράς.

Το θέμα είναι ουσιαστικά ανύπαρκτο.

Π11 Ανείσπρακτα Εξώδικα

Ένα άλλο θέμα το οποίο εγείρει ο Γενικός Εισαγγελέας, αφορά τον έλεγχο τον οποίο νομίμως ζήτησε να κάνει η Ελεγκτική Υπηρεσία σε σχέση με ανείσπρακτες εξώδικες καταγγελίες.

Πολύ σχετική επί του θέματος, η οποία και δίδει πλήρη απάντηση στους ισχυρισμούς του Γενικού Εισαγγελέα, είναι η επιστολή του Γενικού Ελεγκτή προς τον Αρχηγό της Αστυνομίας 24/7/2023, Τεκμήριο 59 Α, σελ. 905.

Ένα απόσπασμα από την επιστολή αυτή, βλέπε παράγραφος 7 της επιστολής, σελ. 908, έχει ως εξής:

«7. Ως προς την αναφορά σας ότι «η κατάληξη για το εάν σε μια συγκεκριμένη περίπτωση αποδόθηκε ή όχι δικαιοσύνη και οι παράγοντες/κριτήρια επί των οποίων αυτή εδράζεται επαφίεται στην κρίση των εκ του Συντάγματος «Αρμοδίων Θεσμών», αυτή μας βρίσκει απόλυτα σύμφωνους. Αυτό σας είχα αναφέρει και κατά την τηλεφωνική μας συνομιλία τονίζοντάς σας ιδιαίτερα πως η υπηρεσία μας δεν θεωρεί ότι έχει αρμοδιότητα ελέγχου υπό την έννοια αμφισβήτησης, του τρόπου που ο Γενικός Εισαγγελέας ασκεί την εξουσία του για αναστολή ποινικών διώξεων. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν μπορούμε να παρακολουθήσουμε από την αρχή μέχρι το τέλος την τύχη ενός εκδοθέντος εξώδικου προστίμου ώστε να βεβαιωθούμε ότι τηρήθηκε ο τύπος (το τυπικό μέρος) της σχετικής νομοθεσίας. Για παράδειγμα, ένα πρόστιμο μπορεί να περιληφθεί στις καταστάσεις των προστίμων που ακυρώθηκαν με απόφαση του Γενικού Εισαγγελέα ενώ να μην υπάρχει πουθενά υπογραφή του... Στο πλαίσιο του ίδιου ελέγχου μπορεί να κριθεί επίσης αναγκαίο να εξετασθεί κατά πόσον, σε υποθέσεις που απορρίπτονται από το δικαστήριο λόγω παράδου εξαιρετικά μεγάλου χρονικού διαστήματος... η απόρριψη δεν οφείλεται σε πραγματική αδυναμία επίδοσης... Αντιλαμβάνομαι όμως ότι βασική ανησυχία σας και του Γενικού Εισαγγελέα που σας συμβούλευσε, είναι τι θα γίνει αν διαπιστωθεί από τα ονόματα των προσώπων των οποίων τα πρόστιμα ακυρώθηκαν, ότι πρόκειται για επώνυμα πρόσωπα ή με άλλο τρόπο περιπτώσεις που εκ πρώτης όψεως παρουσιάζονται ως υψηλού κινδύνου για ευνοϊκή μεταχείριση. Σε αυτή την περίπτωση χωρίς όπως προανέφερε να έχουμε αρμοδιότητα αμφισβήτησης της απόφασης του Γενικού Εισαγγελέα, θα μπορούμε να καταγράψουμε τυχόν τεκμηριωμένα ευρήματά μας στην έκθεση που θα εκδώσουμε, πάντα με απόλυτο σεβασμό και προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επίσης, αν διαπιστώσουμε ότι υπάρχει εύρημα για το οποίο θεωρούμε ότι θα πρέπει να ενημερωθεί κάποια άλλη αρχή θα πράξουμε τούτο».

Μία ξεκάθαρη παρουσίαση του θέματος από τον Γενικό Ελεγκτή. Εξήγησε δε στη γραπτή Δήλωση του (σελ. 101) ότι η παράγραφος αυτή αποτελούσε απάντηση σε ερώτημα που είχε προηγουμένως του θέσει ο Αρχηγός Αστυνομίας.

Και στη συνέχεια, στην παράγραφο 9, αναφέρονται τα εξής:

«Αντιλαμβάνομαι ότι για ακόμη μία φορά δημιουργείται πρόβλημα από τον διπλό ρόλο του Γενικού Εισαγγελέα. Εδώ μάλιστα οι καταστάσεις σύγκρουσης συμφέροντος είναι ακόμα πιο έντονες. Πρώτον, ενεργώντας ως Νομικός Σύμβουλος να σας έχει συμβουλευτεί να μην μας παραχωρήσετε τα ονοματεπώνυμα των προσώπων των οποίων τα εξώδικα ακυρώθηκαν με απόφαση του ίδιου του Γενικού Εισαγγελέα ως Δημόσιου Κατήγορου γεγονός που από μόνο του συνιστά σύγκρουση συμφέροντος. Δεύτερον, αν εσείς ενεργήσετε στη βάση συμβουλής που σας έχει δώσει ως νομικός σύμβουλος και εμείς σας καταγγείλουμε για ενδεχόμενο ποινικό αδίκημα ο ίδιος θα κληθεί να αποφασίσει επί αυτού ως Δημόσιος Κατήγορος».

Για μια ακόμη φορά ετέθη θέμα σύγκρουσης συμφέροντος, θεσμικό βεβαίως θέμα, του Γενικού Εισαγγελέα.

Τίποτα κατά την άποψή μας δεν συνηγορεί υπέρ οποιουδήποτε συμπεράσματος για ανάρμοστη συμπεριφορά.

Ο Γενικός Ελεγκτής έχει δικαίωμα να ελέγξει την Αστυνομία για το συγκεκριμένο θέμα που αφορά έσοδα της Δημοκρατίας, το οποίο έκρινε ότι θα έπρεπε να ελεγχθεί.

Η άρνηση, για μια ακόμη φορά του Γενικού Εισαγγελέα να συνεργαστεί προς τούτο, δεν μπορεί καθ' οιονδήποτε τρόπο να βαρύνει τον ανεξάρτητο αξιωματούχο της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο οποίος θέλει να κάνει, και πολύ καλά μάλιστα, τη δουλειά του. Καταντήσαμε ο έλεγχος να θωρείται ανάρμοστη συμπεριφορά.

Είναι η πραγματικότητα ότι οι υπερευαισθησίες του Γενικού Εισαγγελέα και εμμονές σε κάποια θέματα, έχουν οδηγήσει σε αυτού του είδους τα αδιέξοδα. Όμως, σε κάθε περίπτωση, δεν τίθεται θέμα ανάρμοστης συμπεριφοράς.

Π12 Πολλαπλές συντάξεις και παράλληλη καταβολή σύνταξης και μισθού

Και σε αυτό τον τομέα έχει επίσης παράπονο ο Γενικός Εισαγγελέας.

Ηγέρθη θέμα, το οποίο διαπιστώθηκε εντελώς τυχαία για πρώτη φορά από τον Γενικό Ελεγκτή, στο πλαίσιο κατάθεσης ενώπιον αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, κατά πόσον, συνταξιούχος, π.χ. Υπουργός, ο οποίος αναλαμβάνει εκ νέου καθήκοντα, θα μπορεί να εισπράττει τον υπουργικό μισθό και παράλληλα τη σύνταξη, ή κατά πόσον με τη νομοθεσία η σύνταξη αναστέλλεται.

Η θέση του Γενικού Ελεγκτή ήταν σαφέστατη, ότι, από τη στιγμή που η σχετική νομοθεσία υπάρχει από το 1980 και εφαρμόζεται όσον αφορά το υπόλοιπο μέρος της πλην του σημείου που αφορά την αναστολή ως ανωτέρω, η υποχρέωση του Γενικού Λογιστηρίου ήταν να συνεχίζει να εφαρμόζει και το μέρος της νομοθεσίας που προνοεί για αναστολή. Η νομοθεσία αυτή είναι σε ισχύ και ουδείς αμφισβήτησε την ερμηνεία της.

Η θέση του Γενικού Εισαγγελέα ήταν ότι, μετά την απόφαση της υπόθεσης Κουτσελίνη Ιωαννίδου κ.ά. ν. Δημοκρατίας (2014) 3ΑΑΔ 361, από το Ανώτατο Δικαστήριο, σύμφωνα με την οποία συντάξεις οι οποίες εισπράττονται αποτελούν περιουσιακό δικαίωμα και δεν χωρεί επέμβαση σε αυτές, δεν ήταν δυνατόν πλέον να εφαρμοσθεί το μέρος εκείνο της νομοθεσίας που αναστέλλει τη σύνταξη εάν και εφόσον ο κρατικός αξιωματούχος αναλάβει νέα καθήκοντα, όπως καθήκοντα Υπουργού.

Το παράπονο του Γενικού Εισαγγελέα, εστιάζεται σε συγκεκριμένη ανακοίνωση του Γενικού Ελεγκτή, στην οποία παραπέμπει στις θέσεις του. Συγκεκριμένα, πρόκειται για το Τεκμήριο 60 Δ, στη σελίδα 927.

Ανάλογη είναι και ανάρτηση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας στο “Χ”, με δηλώσεις εκπροσώπου τύπου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και επεξηγηματικές δηλώσεις επί τούτου εκπροσώπου τύπου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας στο ΡΙΚ, Τεκμήριο 61, σελ. 936, ως επίσης Τεκμήριο 62 Β, σελ. 943 αντίστοιχα.

Η ανακοίνωση της Ελεγκτικής Υπηρεσίας στη σελίδα 627, στο επίμαχό της σημείωμα, έχει ως εξής:

«1^η παράγραφος με αρ. 1 στην 2^η παράγραφο. Χθες το Γενικό Λογιστήριο ανακοίνωσε ότι έλαβε γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα πως θα πρέπει να διενεργεί πληρωμές κατά παράβαση της πιο πάνω ρητής πρόνοιας της Νομοθεσίας (Ν.49/1980) επειδή αλλιώς αυτοί θα προσφύγουν στο δικαστήριο και «η επιτυχία των αιτητών θα ήταν δεδομένη».

Πρόκειται για πρωτοφανείς θέσεις. Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας συμβουλεύει τον Γενικό Λογιστή να παραβιάζει τον Νόμο και να διενεργεί πληρωμές κατά παράβασή

του, επειδή, ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας αποφάσισε να κηρύξει τον Νόμο αντισυνταγματικό.

Υπενθυμίζουμε ότι, μόνο τα Δικαστήρια μπορούν να κηρύξουν Νόμο ως αντισυνταγματικό, και εκτός αν γίνει τούτο, κάθε νόμος τεκμαίρεται ως συνταγματικός.

Σύμφωνα δε με την Νομολογία, ακόμα και τα δικαστήρια, όταν τίθεται θέμα αντισυνταγματικότητας, οποιασδήποτε πρόνοιας Νόμου, υπάρχει τεκμήριο συνταγματικότητας και προτού το δικαστήριο κηρύξει την πρόνοια ως αντισυνταγματική, οφείλει να ικανοποιηθεί πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας».

Στη συνέχεια δίδει παραδείγματα και κάποιας αντίφασης σε σχέση με τη σύνταξη του τέως Προέδρου της Βουλής, κ. Μ. Καρογιάν, η οποία αναστάλθηκε το 2021, μόλις εξελέγη βουλευτής, σε αντίθεση με τη σύνταξη του Υπουργού Οικονομικών η οποία δεν αναστάλθηκε όταν διορίστηκε εκ νέου Υπουργός.

Στην περαιτέρω ανακοίνωση αναφέρεται ότι «Αν η Διοίκηση πίστευε ότι ο Νόμος ήταν αντισυνταγματικός, οφείλε να προωθήσει τροποποίηση ή κατάργησή του».

Στη συνέχεια με έμφαση και υπογραμμισμένο «Το κράτος δικαίου προφανώς απειλείται».

Αυτά τα αποσπάσματα της ανακοίνωσης θεωρεί ο Γενικός Εισαγγελέας ότι συνιστούν ανάρμοστη συμπεριφορά, καθ' ότι κατηγορείται ο Γενικός Εισαγγελέας ότι γνωματεύει και προωθεί την παρανομία. και ότι με τις πράξεις του διεμβολίζεται το κράτος δικαίου.

Στη συνέχεια, δίδει και ένα τρίτο παράδειγμα στην ίδια ανακοίνωση, του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, ο οποίος, σε περίπτωση αφυπηρέτησής του στην ηλικία των 60, και νοουμένου ότι θα κατέχει ακόμα το αξίωμα του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα, θα παίρνει παράλληλα και τη σύνταξή του ως πρώην Υπουργού.

Ο Γενικός Εισαγγελέας έθεσε θέμα ότι το παράδειγμα του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα ήταν επιλεκτικό και στόχευε τον ίδιο τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα. Βεβαίως, τούτο δεν μπορεί να είναι, διότι προηγήθηκαν δύο άλλα παραδείγματα, του Υπουργού Οικονομικών, Μάκη Κεραυνού, και του πρώην Προέδρου της Βουλής, Μάριου Καρογιάν.

Όπως εξήγησε και στην αντεξέτασή του ο Γενικός Ελεγκτής, είναι μικρός ο αριθμός των επηρεαζομένων, άρα και τα παραδείγματα είναι λίγα σε αριθμό, δεν υπάρχει μεγάλος αριθμός.

Όμως, από τη στιγμή που στην ίδια ανακοίνωση παραπέμπει σε τρία παραδείγματα τριών διαφορετικών προσώπων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ενήργησε επιλεκτικά.

Συνεπώς, αυτό το κομμάτι της κριτικής του Γενικού Εισαγγελέα, το οποίο χαρακτηρίζει ως ένα άλλο παράδειγμα ανάρμοστης συμπεριφοράς, δεν μπορεί να ευσταθήσει κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες.

Τώρα, όσον αφορά την απειλή στο κράτος δικαίου, και στο ότι ο Γενικός Εισαγγελέας συμβουλεύει μία παρανομία, ο Γενικός Ελεγκτής εξέφρασε την άποψη του. Είναι μία άποψη. Είναι η ελεγκτική άποψη, η ελεγκτική τοποθέτηση επί του θέματος.

Ο Γενικός Ελεγκτής επιμένει στην ελεγκτική του γνώμη ότι είναι παράνομο, και μέχρις ότου η σχετική πρόνοια του Νόμου ακυρωθεί από το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο, υφίσταται, και πρέπει να εφαρμόζεται. Αυτό επιτάσσει και το κράτος δικαίου, και εξήγησε ότι, εάν η διοίκηση πίστευε ότι ο Νόμος είναι αντισυνταγματικός, όφειλε να προχωρήσει με τροποποίηση του Νόμου.

Δεν πιστεύουμε ότι, ο τρόπος της έκφρασης στη συγκεκριμένη περίπτωση, αν διαβαστεί στο σύνολο του το ανακοινωθέν της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, έχει οτιδήποτε μεμπτό. Μπορεί να συνιστά μία αυστηρή κριτική για τον τρόπο με τον οποίον το ίδιο το Κράτος χειρίστηκε το θέμα αυτό, συμπεριλαμβανομένου και του Γενικού Εισαγγελέα, αλλά πουθενά η αυστηρή κριτική και ο τρόπος διατύπωσης ενός νομικού και ελεγκτικού θέματος δεν μπορεί να συνιστά ανάρμοστη συμπεριφορά. Εξάλλου, η γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα δεν είναι θέσφατο, ούτε μπορεί να προδικάσει το αποτέλεσμα δικαστικής ετυμηγορίας.

Δεν μπορεί η Νομική Υπηρεσία να δεσμεύσει, και προκαθορίσει, και τιθασεύσει τον τρόπο με τον οποίο η Ελεγκτική Υπηρεσία και ο Γενικός Ελεγκτής διατυπώνουν τα δικά τους ελεγκτικά συμπεράσματα. Θα ήταν τουλάχιστον παραβίαση της ελευθερίας του λόγου, όπως κατοχυρώνεται από το Άρθρο 10 της ΕΣΔΑ, και το Άρθρο 19 του Συντάγματος, να υπάρξει οποιαδήποτε επέμβαση στον τρόπο έκφρασης μίας συγκεκριμένης τοποθέτησης και γνώμης του Γενικού Ελεγκτή. Στο κάτω-κάτω, ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας, είχε κάθε δικαίωμα να απαντήσει με αυστηρή κριτική εναντίον του ίδιου του Γενικού Ελεγκτή.

Το ποιος έχει δίκαιο, δεν έχει καμία απολύτως σημασία για σκοπούς του Συμβουλίου. Εξεφράσθη μίας ελεγκτικής μορφής άποψη/κριτική από τον Γενικό Ελεγκτή, και τίποτα περισσότερο.

Καμία κακή πρόθεση, αλλά εμμονή, κατά τον Γενικό Ελεγκτή, στην αυστηρή τήρηση του γράμματος του Νόμου, και ευρύτερα του Συντάγματος κατ' επέκταση, και του Κράτους Δικαίου.

Π13 Κατ' ισχυρισμό παραποίηση γεγονότων και παραπληροφόρηση

Στο τελευταίο κεφάλαιο ισχυρισμών του Γενικού Εισαγγελέα για ανάρμοστη συμπεριφορά, αναπτύσσεται η εισήγηση ότι για κάποιες υποθέσεις υπήρξε παραποίηση γεγονότων και παραπληροφόρηση.

Στο κεφάλαιο αυτό που καλύπτεται από τα Τεκμήρια 63Α έως 63 Δ, σελ. 958 – 1046, ο Γενικός Εισαγγελέας έχει παράπονο για παραπληροφόρηση σε σχέση με τα θέματα το Υπουργείου Οικονομικών, τα οποία αναπτύξαμε πιο πάνω, όπως επίσης και για ανακοινώσεις σε σχέση με την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση 1/2022, Τεκμήριο 63 Β, σελ. 993.

Το Τεκμήριο 63, αφορά τα θέματα παραπομπής στον Ευρωπαϊό Επίτροπο, εκ μέρους του Γενικού Ελεγκτή, σε σχέση με την ανάθεση από το Υπουργείο Οικονομικών, σε δυο συμβούλους, συγκεκριμένων συμβάσεων που αφορούσαν την Hermes, και τη διαχείριση των αεροδρομίων. Το κεφάλαιο αυτό αναπτύξαμε πιο πάνω, μέσα στο πλαίσιο επεξήγησης του όλου θέματος, κάτω από τον τίτλο Υπουργείο Οικονομικών.

Όσον αφορά το Τεκμήριο 63Β που αφορά του τίτλους αξιωματούχων, και πάλιν, το θέμα αυτό αναπτύξαμε πιο πάνω, στο συγκεκριμένο κεφάλαιο που αφορά τους τίτλους αξιωματούχων.

Τα δύο άλλα θέματα αφορούν το δημοσίευμα του Φιλελευθέρου, Τεκμήριο 63 Γ, ημερ. 3/2/2024, σε σχέση με απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου σε Διοικητική Προσφυγή για θέματα που αφορούσαν ενδεχόμενα πειθαρχικά παραπτώματα Λειτουργού της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, και το τελευταίο μέρος του κεφαλαίου αυτού, Τεκμήριο 63 Δ, αφορά το θέμα «Γιαννάκη».

Για το θέμα του Γιαννάκη είχαμε κάνει μια σχετική αναφορά πιο πάνω. Θα το αναπτύξουμε όμως περαιτέρω.

Όσον αφορά το θέμα της απόφασης του Διοικητικού Δικαστηρίου στην Προσφυγή 585/2019, προβάλλεται ένα δημοσίευμα του Φιλελευθέρου, στη σελίδα 10/09, σύμφωνα με το οποίο, ο Γενικός Ελεγκτής, στη σελ. 10/10, σχολιάζοντας την απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου, εξέφρασε μεν τον πλήρη σεβασμό του σε αυτήν, πλην όμως, προέβαλε την άποψη, ότι με την απόφαση, καταργείται η έννοια του ιεραρχικού ελέγχου και είναι συνταγή για μια κακή Δημόσια Υπηρεσία.

Η απόφαση, όπως αναφέρεται στο δημοσίευμα, θα πρέπει να μελετηθεί από την Κυβέρνηση, και αν με τη βοήθεια της Νομικής Υπηρεσίας κριθεί ότι όντως αυτό προβλέπει ο Νόμος, ως η απόφαση του Σεβαστού Δικαστηρίου, τότε ο Νόμος θα πρέπει να τροποποιηθεί ώστε να αποκατασταθεί η δυνατότητα ιεραρχικού ελέγχου. Διαφορετικά θα πρέπει να εφεσιβληθεί η απόφαση.

Δεν αντιλαμβανόμαστε για ποιο λόγο ακόμη και αυτό το ελάχιστο θέμα έπρεπε να αποτελέσει αντικείμενο της αίτησης του Γενικού Εισαγγελέα για παύση του για ανάρμοστη συμπεριφορά. Υπάρχει μια υπερευαισθησία και μία υπέρ καχυποψία υποψιαζόμαστε. Πρόκειται για μία προδήλως αβάσιμη καταγγελία η οποία δεν θεωρούμε ότι πρέπει να τύχει οποιουδήποτε περαιτέρω σχολιασμού.

Σε σχέση με τον «Γιαννάκη» το θέμα είναι απλό.

Ο Γενικός Ελεγκτής συνοψίζει τις θέσεις Ελεγκτικής Υπηρεσίας στη σελίδα 1035, Τεκμήριο 63 Δ, σε επιστολή του 8^{ης} Ιουλίου του 2021, προς τον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα.

Το θέμα το οποίο ήγειρε ο Βοηθός Γενικού Εισαγγελέα, με την επιστολή του, μέρος του Τεκμηρίου 23 Δ, ημερ. 29/6/2021, αφορούσε την απαίτηση της Νομικής Υπηρεσίας, όπως, όταν η Ελεγκτική Υπηρεσία, ή ο Γενικός Ελεγκτής, διαπιστώνουν το ενδεχόμενο διάπραξης ποινικού αδικήματος, δεν θα πρέπει να έχουν οποιαδήποτε ή περαιτέρω εμπλοκή στο όλο θέμα.

Με όλο το σέβας, δεν θα καλέσουμε το Συμβούλιο να αποφασίσει ποιος έχει δίκαιο, όμως, ο Γενικός Ελεγκτής, έθεσε με πολύ κομψό και συνοπτικό τρόπο τις, κατά τη γνώμη μας, ορθές ούτως ή άλλως θέσεις του, στην εν λόγω επιστολή του.

Ούτε και αυτό το θέμα θεωρούμε ότι χρήζει οποιαδήποτε περαιτέρω εξέτασης από το Συμβούλιο. Πρόκειται για μία προδήλως αβάσιμη κατηγορία.

Όμως, να μας επιτραπεί να σχολιάσουμε και το εξής, τελειώνοντας τον σχολιασμό των Τεκμηρίων, που κατά τη γνώμη του Γενικού Εισαγγελέα, στοιχειοθετούν υποθέσεις ανάρμοστης συμπεριφοράς.

ΠΡΩΤΟΝ

Καλούμε το Συμβούλιο να διαβάσει όλα τα Τεκμήρια, από το 1 μέχρι το 63 Δ, τα οποία αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της υπόθεσης του Γενικού Εισαγγελέα, χωρίς παραπομπή στους σχολιασμούς, ερμηνείες και εισηγήσεις του Γενικού Εισαγγελέα.

Είναι η εισηγήσή μας ότι, από μόνα τους τα Τεκμήρια αυτά, σε καμία περίπτωση δεν δικαιολογούν ή στοιχειοθετούν την οποιαδήποτε υπόθεση αναρμόστου συμπεριφοράς.

Στην πραγματικότητα, γίνεται και καταβάλλεται μία προσπάθεια να υπαχθεί στον ζυγό της Νομικής Υπηρεσίας η Ελεγκτική Υπηρεσία, και ο Γενικός Ελεγκτής, ο οποίος θα πρέπει πλέον να παίρνει την άδεια ουσιαστικά της Νομικής Υπηρεσίας για οτιδήποτε ήθελε πράξει, τουλάχιστον όπου ο Γενικός

Εισαγγελέας κρίνει ότι το θέμα εμπίπτει μέσα στη δική του σφαίρα αρμοδιότητας ή για ευαίσθητα κατά τη δική του κρίση θέματα.

Είναι μία προσπάθεια να τιθασευτεί η Ελεγκτική Υπηρεσία, και ο Γενικός Ελεγκτής, η οποία δεν εξυπηρετεί τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του τόπου.

Ο ρόλος του Γενικού Ελεγκτή και της Ελεγκτικής Υπηρεσίας είναι εντελώς διαφορετικός από τον ρόλο της Νομικής Υπηρεσίας, και του Γενικού Εισαγγελέα. Οι ρόλοι είναι διακριτοί. Καθορίζονται με σαφήνεια στο Σύνταγμα και στο νομοθετικό πλαίσιο.

Η προσπάθεια επέμβασης στον τομέα του Γενικού Ελεγκτή και αρμοδιότητες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, έφερε στο προσκήνιο αυτή τη σύγκρουση μεταξύ των δύο θεσμών σε περιορισμένο αριθμό υποθέσεων, και έφερε και στο προσκήνιο τη σύγκρουση συμφέροντος, τη θεσμική σύγκρουση, την οποία έχει ο Γενικός Εισαγγελέας ως Σύμβουλος του Κράτους από τη μια, και ως Δημόσιος Κατήγορος με το ανέλεγκτο των ποινικών διώξεων.

Όμως, όλα αυτά, δεν μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο αναρμόστου συμπεριφοράς, έστω και αν στην κρίση του Γενικού Εισαγγελέα, σε κάποιες περιπτώσεις, ο Γενικός Ελεγκτής, χρησιμοποίησε ορολογία η οποία να μην ήταν αρεστή στον ίδιο και στον Βοηθό Γενικού Εισαγγελέα.

Αυτά τα θέματα δεν αντιμετωπίζονται, με όλο το σέβας, με αιτήσεις για παύση του ανεξάρτητου αυτού αξιωματούχου. Ο Γενικός Ελεγκτής, κάνει τη δουλειά του, και πολύ καλά μάλιστα, και θα έπρεπε, όχι να μετακινηθεί από την εργασία του, αλλά αντίθετα να ενισχυθεί ο ρόλος του κατά το μέγιστο δυνατόν, και οι οποιοσδήποτε θεσμικές αδυναμίες να αντιμετωπισθούν από το Κράτος. Αυτό θεωρούμε ήταν και είναι και το πνεύμα της Έκθεσης Greco, της μαρτυρίας του εκπροσώπου INTOSAI, και των σχετικών ανακοινώσεων επί του θέματος, ως επίσης και του Rule of Law, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τυχόν απόλυση του Γενικού Ελεγκτή για αυτού του είδους τα θέματα, όπως εγείρονται στην παρούσα διαδικασία, θα ήταν κατά την άποψη μας παντελώς αδικαιολόγητη.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Το δεύτερο επίσης, το οποίο θα μπορούσε να λεχθεί, είναι ότι, η απειλή για παύση του Γενικού Ελεγκτή και η σχετική διαδικασία, έχει ένα *chilling effect* στην Ελεγκτική Υπηρεσία και στον ίδιο τον Γενικό Ελεγκτή.

Να υπενθυμίσουμε ότι, το ΕΔΑΔ στην πολύκροτη υπόθεση Κυργιανου v. Cyrpus, (2005) App. No. 73797/01 Grand Chamber, αποφάσισε ότι, ο τρόπος με τον οποίο επιλέγει ο δικηγόρος, ακόμη και εντός της αιθούσης του δικαστηρίου, και ενώπιον του δικαστού, να απαντήσει σε οποιεσδήποτε προκλήσεις που ο ίδιος αντιμετωπίζει, είναι απόλυτο προνόμιο του δικηγόρου μέσα στο πλαίσιο ελευθερίας της έκφρασης και του λόγου και δεν τίθεται οποιοδήποτε θέμα παρακοής ή ανυπακοής, ή έλλειψη σεβασμού στο Δικαστήριο.

Κατά τον ίδιο τρόπο, δεν είναι δυνατόν ο τρόπος έκφρασης του Γενικού Ελεγκτή στα διάφορα θέματα, τον οποίο ο ίδιος επιλέγει να χρησιμοποιήσει, να χρησιμοποιείται εις βάρος του ή εναντίον του και να απειλείται η παύση του. Αυτό θα συνιστούσε σαφή καταστρατήγηση του άρθρου 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, και της Νομολογίας του ΕΔΑΔ, και αποφάσεων του δικού μας Ανωτάτου Δικαστηρίου. Σχετική παραπομπή γίνεται πιο πάνω για το όλο θέμα.

Τέλος, να σημειώσουμε ότι, ο Γενικός Ελεγκτής, ενήργησε πάντοτε, καλή τη πίστη, μέσα στην προσπάθειά του να αντιμετωπίσει τα πρωτοφανή προβλήματα τα οποία ηγέρθησαν λόγω προσπαθειών της Νομικής Υπηρεσίας και του Γενικού Εισαγγελέα να περιορίσει τις αρμοδιότητες και εξουσίες του και να τον θέσει υπό έλεγχο.

Είναι λυπηρό γιατί καταβλήθηκε αυτή η προσπάθεια, τόσο εκ μέρους του Γενικού Εισαγγελέα, αλλά προφανώς και της προηγούμενης Κυβέρνησης, και ευελπιστούμε ότι στο μέλλον, θα υπάρχει μία καλύτερη και πιο ευρωπαϊκή αντιμετώπιση του όλου θέματος.

Είναι σαφές από τη μαρτυρία του Μάρτυρα Υπεράσπισης, εκ μέρους του INTOSAI, ότι, δυστυχώς, οι επεμβάσεις στον τομέα αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή, προσλαμβάνουν συστημικό χαρακτήρα. Το θέμα θα πρέπει να αντιμετωπισθεί, ως εξάλλου αναμένεται από την Κυβέρνηση αυτή, ούτως ώστε ο διαχωρισμός των εξουσιών του Γενικού Εισαγγελέα να προωθηθεί χωρίς οποιαδήποτε άλλη καθυστέρηση.

Σε κάθε περίπτωση όμως, οι διαφορές μεταξύ των δύο αξιωματούχων δεν μπορεί να αποδοθούν σε οτιδήποτε άλλο, παρά στη διαπίστωση των συστημικών προβλημάτων, τα οποία ενυπάρχουν στο ίδιο το κυπριακό σύστημα, και στον τρόπο με τον οποίο ο Γενικός Εισαγγελέας τουλάχιστον επέλεξε να εφαρμόσει. Τυχόν διαφορές που θα παραμείνουν θα πρέπει να παραπεμφθούν για επίλυση με βάση το άρθρο 139 του Συντάγματος. Αυτή είναι η μόνη οδός, αυτήν θα έπρεπε να ακολουθήσει ο Γενικός Εισαγγελέας.

Θέμα αναρμόστου συμπεριφοράς εν τη εννοία της Ερωτοκρίτου και σχετικής Νομολογίας, πόρρω απέχει από το σκεπτικό της και δεν τίθεται.